

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ก้านันสุเทพ” ในฐานะนักสื่อสารรณรงค์ทางการเมือง จากมุมมองของนักข่าวสายการเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และด้านรัฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Documentary Research) ที่ปรากฏในเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิยายสารคดีสัปดาห์ และสื่อออนไลน์ รวมถึงจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และนักข่าวสายการเมือง มาประยุกต์เชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 4.1 ช่วงสำคัญของเหตุการณ์การชุมนุม จากการนำของ “ก้านันสุเทพ”
- 4.2 กลยุทธ์การสื่อสารในแก่นักสื่อสารรณรงค์ทางการเมือง
- 4.3 ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการรณรงค์และสื่อสารทางการเมือง
- 4.4 ภาพลักษณ์นักสื่อสารรณรงค์ทางการเมือง

4.1 ช่วงสำคัญของเหตุการณ์การชุมนุม จากการนำของ “ก้านันสุเทพ”

การชุมนุมของเครือข่ายคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) ภายใต้การนำของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือที่กลุ่มผู้ชุมนุมเรียกว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นการชุมนุมที่มีมวลชนเข้าร่วมมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ และเกิดขึ้นยาวนานถึง 204 วัน เริ่มต้นจากการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม พัฒนามาเป็นการล้มล้างรัฐบาล และขจัดระบอบทักษิณ ซึ่งสามารถแบ่งการเคลื่อนไหวออกเป็น 3 ช่วงเวลาสำคัญ ดังนี้

4.1.1 ช่วงต้น

ช่วงต้นของการชุมนุม 2 เดือนแรก เป็นช่วงที่คึกคัก เกิดกระแสการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมอย่างกว้างขวาง มีมวลชนจากกลุ่มต่างๆเข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก กระทั่งที่ประชุมวุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว การชุมนุมในช่วงนี้มี

หลายเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น เช่น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก 8 คน ประกาศลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ มาเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว, ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยที่มาของสมาชิกวุฒิสภาขัดต่อรัฐธรรมนูญ, เกิดการชุมนุมของมวลชนครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์, มีการจัดตั้งคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.), และรัฐบาลประกาศยุบสภา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เริ่มจากการที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ผ่านการพิจารณาในวาระที่ 2 และ 3 เมื่อเวลา 04.25 น.ของวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 ท่ามกลางเสียงคัดค้านของหลายฝ่าย เนื่องจากเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ เป้าหมายหลักอยู่ที่การช่วยพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ให้พ้นผิดทางการเมืองและความผิดอื่นๆ ที่สำคัญสามารถช่วยให้เดินทางกลับประเทศไทยได้อย่างบริสุทธิ์ โดยรัฐต้องคืนทรัพย์สินที่ยึดมากกว่า 64,000 ล้านบาทให้กับพันตำรวจโททักษิณ การริบเร่งลงมติในช่วงเวลาที่ผิดปกติ หรือ ที่เรียกกันว่า “ลัทธิลับ” นี้ทำให้เกิดกระแสการคัดค้านอย่างกว้างขวาง

31 ตุลาคม 2556 เป็นวันเริ่มต้นชุมนุมยึดเชื้ออย่างเป็นทางการ โดย “ก้านันสุเทพ” อดีตเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ได้สั่งเป่านกหวีดเรียกมวลชนแต่งคำมาพร้อมกันที่สถานีรถไฟสามเสน ตั้งเป้าคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม กลายเป็นจุดรวมของบรรดากลุ่มต่างๆ ที่ไม่พอใจการกระทำของสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 “ก้านันสุเทพ” ได้ขึ้นเวทีปราศรัยกระดกการชุมนุม นำมวลชนจากเวทีสามเสนไปปักหลักที่ถนนราชดำเนิน ตั้งเวทีหลักที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย พร้อมระบุว่า หากรัฐบาลไม่ฟังเสียงของประชาชนจะยกระดับการชุมนุมขึ้นอีกจนกว่าจะชนะ เกิดกระแสคัดค้านวงกว้างมากขึ้น

จนทำให้ที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ลงมติไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับนี้ แต่การชุมนุมซึ่งนำโดย “ก้านันสุเทพ” ก็ยังคงดำเนินต่อไป เปลี่ยนเจือใจจากการคัดค้านการแก้ไข พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เป็นการการชุมนุมเพื่อต่อต้านรัฐบาลแทน โดย “ก้านันสุเทพ” พร้อมแกนนำอีก 8 คน ประกาศสละตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ออกมาร่วมเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เพื่อให้การต่อสู้เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง พร้อมกับประกาศมาตรการอารยะขัดขืน 4 ข้อ ได้แก่ เชิญชวนประชาชนทั่วประเทศ ยุคงานหยุดเรียน เพื่อมาร่วมชุมนุม ระหว่างวันที่ 13-15 พฤศจิกายน 2556 ข้อ 2. กดดันรัฐบาลด้วยการหยุดชำระภาษี ข้อ 3. ให้ปักธงชาติตามบ้านเรือน หรือพาหนะ และพกนกหวีด ข้อ 4. ถ้าพบนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และผู้เกี่ยวข้องไม่ต้องพูดด้วย แต่ให้เป่านกหวีดใส่

15 พ.ย. 2556 “ก้านันสุเทพ” ประกาศยกระดับการต่อสู้เป็นการขจัดระบอบทักษิณให้หมดไปจากสังคมไทย โดยมีมาตรการขั้นสูงสุดคือ ขอให้ข้าราชการทั่วประเทศหยุดงานและออกมาร่วมชุมนุม ถัดมาวันที่ 19 พฤศจิกายน 2556 มีการกล่าวรายชื่อถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหมด 310 คน โดยจะยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเริ่มมีการอารยะขัดขืนกับฝ่ายรัฐบาลด้วยการเป่านกหวีด

20 พฤศจิกายน 2556 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม ในประเด็นซึ่งว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ขัดต่อรัฐธรรมนูญปี 2550 แต่พรรคเพื่อไทยปฏิเสธคำวินิจฉัยนี้ โดยให้เหตุผลว่า ศาลรัฐธรรมนูญก้าวล่วงเขตอำนาจของสภาทำที่ของพรรคเพื่อไทยดังกล่าว ส่งผลให้จำนวนผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์ และระบอบทักษิณ มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในวันที่ 23 พฤศจิกายน และ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งสนับสนุนรัฐบาล จัดการประชุมตอบโต้การต่อต้านรัฐบาลของกลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. ที่ราชมังคลาภิเษกสถาน ในขณะที่กลุ่ม กปปส. มีการชุมนุมใหญ่ที่เวทีราชดำเนิน ประกาศยกระดับข้อเรียกร้อง เป็นการต่อต้านรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ภายใต้ชื่อว่า “วันมวลมหาประชาชน คนไทยใจเกินล้าน” โดยมีประชาชนเดินทางเข้าชุมนุมที่ถนนราชดำเนินจนเต็มพื้นที่ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย หนึ่งในแกนนำยื่นยันจากการนับสถิติเกอร์ที่แจกให้ผู้ชุมนุมพบว่า ยอดผู้ชุมนุมเกิน 1 ล้านคน ขณะที่พรรคเพื่อไทย ตอบได้ว่ามีจำนวนผู้ชุมนุมเข้าร่วมประมาณ 37,000 - 42,000 คนเท่านั้น

25 พ.ย. 2556 กลุ่มผู้ชุมนุมสร้างปรากฏการณ์ดาวกระจาย เดินอารยะขัดขืน 13 เส้นทาง ได้แก่ 1.กองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์ราชการ แจ้งวัฒนะ 2.กองบัญชาการกองทัพอากาศ ดอนเมือง 3.กองทัพบก 4.กองบัญชาการกองทัพเรือ 5.สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 6.กองบัญชาการตำรวจนครบาล 7.สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 8.สถานีโทรทัศน์กองทัพช่อง 5 9.สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 10.สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 11.สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ 12.กระทรวงมหาดไทย 13.สำนักงานประมาณ และเข้ายึดพื้นที่สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง และตั้งเป็นเวทีชุมนุมอีกแห่ง กลุ่มผู้ชุมนุมบุกกรุกเข้ายึดบริเวณ และอาคารสถานที่ราชการของสำนักงานประมาณ และกระทรวงการคลัง ซึ่งตั้งอยู่ติดกัน เพื่อบังคับให้ปิดทำการเป็นการอารยะขัดขืน ขณะที่สมาชิกพรรคเพื่อไทยก็ยื่นฟ้องร้องต่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่า มีการกระทำความผิดเป็นกบฏต่อแผ่นดิน ถัดมาวันที่ 27 พ.ย. 2556 “ก้านันสุเทพ” ได้นำผู้ชุมนุมบางส่วนจากกระทรวงการคลังเดินเท้าไปยึดพื้นที่ศูนย์ราชการ แจ้งวัฒนะ

กระทั่งวันที่ 29 พ.ย. 2556 “ก้านันสุเทพ” ประกาศยกระดับการชุมนุมโดยการก่อตั้งเป็น"คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข" หรือ กปปส. อย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นการรวมตัวกับแกนนำกลุ่ม พันธมิตร นักวิชาการ กองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.) เครือข่ายนักศึกษาประชาชน ปฏิรูปประเทศ (คปท.) และสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.)

30 พฤศจิกายน 2556 กลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. บุกรุกเข้าไปยังอาคารบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด มีการตัดไฟ และเครือข่ายการสื่อสารทั้งหมด ส่งผลกระทบกับระบบอินเทอร์เน็ต เกือบทั้งประเทศ และวันดังกล่าวต่อเนื่องถึงเช้าวันที่ 1 ธันวาคม มีเหตุรุนแรงจากการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน และกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐบาลที่บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหงอยู่ตลอด จนมีผู้เสียชีวิต 4 คน และบาดเจ็บอีกนับร้อยคน

1 ธันวาคม 2556 ผู้ชุมนุมเคลื่อนประชิดแนวกันตำรวจหลายจุด มุ่งหน้าสู่กองบัญชาการตำรวจนครบาล และทำเนียบรัฐบาล ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจขึ้น 3 จุด บริเวณ แยกกองพลที่ 1 ใกล้กองบัญชาการตำรวจนครบาล, วัดเบญจมบพิตร และที่สะพานชมัยมรุเชฐ เส้นทางเข้าสู่ทำเนียบรัฐบาล ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาและฉีดน้ำใส่ผู้ชุมนุม การปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและตำรวจเป็นเวลา 2 วัน มีรายงานผู้ได้รับบาดเจ็บ 119 คน

8 ธันวาคม 2556 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ทั้ง 153 คนประกาศลาออก เพื่อเดินทางชุมนุมต่อ และประกาศยกระดับการชุมนุมในวันที่ 9 ธันวาคม โดยแกนนำ กปปส. แบ่งผู้ชุมนุมเป็น 9 กลุ่ม เดินทางไปล้อมพื้นที่รอบทำเนียบรัฐบาล พร้อมทั้งปรับเป้าหมายจากการชุมนุมเพื่อขับไล่รัฐบาลเป็นการชุมนุมเพื่อขจัดระบอบทักษิณ กดดันให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้เกิด สุนทรียภาพทางอำนาจ และนำไปสู่การใช้มาตรา 3 และมาตรา 7 ตั้ง สภาประชาชน และ รัฐบาลประชาชน เพื่อปฏิรูปประเทศไทย ขณะที่พระราชกฤษฎีกา ยุบสภา ของนางสาวยิ่งลักษณ์ กำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 แต่กลุ่มผู้ชุมนุมปฏิเสธการเลือกตั้ง และเรียกร้องให้มีการจัดตั้ง สภาประชาชนเพื่อทำการปฏิรูปประเทศ และนัดชุมนุมเพื่อปิดกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 13 มกราคม 2557

22 ธันวาคม 2556 กลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. ตั้งเวทีใหญ่ชุมนุมใน 5 จุดกลาง กรุงเทพมหานคร เพื่อแสดงพลัง ประกอบด้วย อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แยกอโศก แยกราชประสงค์ แยกปทุมวัน สวนลุมพินี ทุกเวทีมีการถ่ายทอดสัญญาณจากเวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย โดยขบวนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณเริ่มต้นที่วงเวียนใหญ่ ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่สะพานตากสิน และเดินทางเยือนผู้ชุมนุมในทุกเวที ก่อนที่จะกลับไปปราศรัยที่เวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

26 ธันวาคม 2556 วันแรกของการรับสมัครการเลือกตั้ง มีพรรคการเมือง 34 พรรค เดินทางมาสมัคร จัปสลากหมายเลขประจำพรรค ณ อาคารกีฬา เวสต์ 2 ศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) เขตดินแดง และเกิดความวุ่นวายมีการปะทะกันเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้

ชุมนุมแนวร่วมเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) บุกรุกเข้าไปภายในเพื่อขัดขวางการรับสมัคร เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงยิงแก๊สน้ำตา และกระสุนยางเข้าไปสู่ผู้ชุมนุมเพื่อสกัดกั้น และจับแกนนำบางส่วนไป ต่อมาในช่วงเย็นกลุ่มผู้ชุมนุมแนวร่วม คปท. ได้ปิดถนนวิภาวดีรังสิตทั้งขาเข้าและขาออก เพื่อเรียกร้องให้ตำรวจปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่ถูกจับกุมไป

ต่อมาพรรคเพื่อไทย ร่วมกันแถลงข่าว ยืนยันการเดินหน้าเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 จะเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ให้จัดการเลือกตั้งภายใน 45-60 วันหลังยุบสภา และระบุว่า รัฐบาลไม่มีสิทธิ์ในการเปลี่ยนวันเลือกตั้ง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเลื่อนวันเลือกตั้งออกไป อาจถูกร้องเรียนว่าละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

4.1.2 ช่วงกลาง

หลังรัฐบาลยังลักษณะประกาศยุบสภา และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ทำให้การชุมนุมของ คปท. ภายใต้การนำของ “ก้านนัสเทพ” ในช่วงกลาง ตั้งแต่ต้นปี 2557 เป็นต้นมา มีกระแสการคัดค้านเริ่มแผ่ลง มวลชนเข้าร่วมน้อยกว่าการชุมนุมในช่วงต้น แต่ก็ยังมีการเคลื่อนไหวที่สำคัญเกิดขึ้น เพื่อหล่อเลี้ยงพลังของมวลชนเอาไว้ เช่น การชัตดาวน์กรุงเทพฯ ตั้งเวทีชุมนุม 7 จุด, การเดินรณรงค์เชิญชวนให้เข้าร่วมชุมนุม ผ่านกิจกรรมในเทศกาลสำคัญต่างๆ ทั้งตรุษจีน วาเลนไทน์ และสงกรานต์, การเดินรณรงค์รับบริจาคเงินช่วยชานาตวงคืนเงินจำนำข้าว, นัดชุมนุมใหญ่ ชูธงปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง, ประกาศยึดอำนาจเป็นของประชาชน “ก้านนัสเทพ” ตั้งตนเป็นเป็นรัฐาธิปัตย์ เสนอทุลเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี, และเปิดเวทีปฏิรูปประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1 มกราคม 2557 “ก้านนัสเทพ” ประกาศนัดชุมนุมใหญ่เพื่อ “ปิดกรุงเทพฯ” ในวันที่ 13 มกราคม 2557 โดยจะเดินไปตามถนนสายต่างๆ ในกรุงเทพฯ ในวันที่ 5, 7 และ 9 มกราคม เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนทุกชนชั้นเข้าร่วมการชุมนุมครั้งสำคัญดังกล่าว ซึ่งได้รับการตอบรับอย่างดี อีกทั้งประชาชนยังร่วมบริจาคสมทบทุนให้กับ คปท. เป็นจำนวนเงินคราวละมากๆ ซึ่งการบริจาคเงินระหว่างเดินรณรงค์ไปตามท้องถนนนี้ มีขึ้นหลังจากกรมสอบสวนคดีพิเศษสั่งอายัดการทำธุรกรรมทางการเงินของแกนนำ คปท. ทั้ง 38 คนในเดือนธันวาคม 2556

13 มกราคม 2557 “ก้านนัสเทพ” ยกระดับสู่การชัตดาวน์กรุงเทพฯ โดยประกาศยุบเวทีราชดำเนินก่อนนำผู้ชุมนุมเดินขบวนแยกย้ายไปชุมนุม 7 จุดรอบกรุงเทพฯ คือ ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ 2 เวที ห้าแยกลาดพร้าว อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สวนลุมพินี แยกอภิบาล ถนนวิภาวดี แต่ด้วยจำนวนมวลชนที่น้อยลง และชัยภูมิที่เอื้อต่อการถูกชุมนุมทำร้าย อย่างเช่น ในวันที่ 17 มกราคม 2557 ขณะเดินรณรงค์เพื่อชักชวนให้ประชาชนมาร่วมการชุมนุม ได้เกิดเหตุการณ์ใช้ความรุนแรงขึ้น โดยใช้ระเบิดสังหาร อาวุธสงคราม ที่บริเวณถนนบรรทัดทอง กระทั่งมีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน 39 ราย

และเสียชีวิตจำนวน 1 ราย ทำให้ “กำนันสุเทพ” ประกาศยุบเวทีทั้งหมด ไปปักหลักชุมนุมที่สวน ลุมพินีเพียงจุดเดียว

1 กุมภาพันธ์ 2557 “กำนันสุเทพ” เลขานุการ กปปส. นำมวลชนแต่งกายเสื้อฟ้าสีแดง เดินอวยพรวันตรุษจีนกับประชาชนที่ย่านเยาวราช พร้อมทั้งรณรงค์ไม่ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งในวันที่ 2 ก.พ. 2557 นี้ เพื่อให้มีการปฏิรูปประเทศก่อน

7 กุมภาพันธ์ 2557 “กำนันสุเทพ” เลขานุการ กปปส. เริ่มเดินขบวนเดินรณรงค์เพื่อ ระดมเงินบริจาคจากประชาชน ตั้งเป้า 10 ล้านบาท มอบให้ชาวนาใช้เป็นทุนในการเคลื่อนไหวกอง เงินจำนำข้าวจากรัฐบาล กระทั่ง 18 กุมภาพันธ์ 2557 ได้มอบเงินจำนวน 25 ล้านบาท ให้แก่นายเดชอุดม ไกรฤทธิ นายกสภานายความ เพื่อนำไปใช้จ่ายเป็นค่าดำเนินคดี ในกรณีที่ชาวนาจะฟ้องร้อง และมอบเงิน 2.2 ล้านบาท ให้ครอบครัวชาวนาที่ฆ่าตัวตาย จากผลกระทบจากโครงการรับ จำนำข้าว จำนวน 11 ครอบครัวๆ ละ 2 แสนบาท

ระหว่าง 14-16 กุมภาพันธ์ 2557 กปปส. จัดการชุมนุมภายใต้แนวคิด “บอกรักประเทศไทย บอกละแสบตาบอกรัก” ทำให้แต่ละเวทีได้มีการตกแต่งพื้นที่การชุมนุมให้มีสีสันเข้ากับวัน แห่งความรัก อาทิ กปปส. เวทีปทุมวัน จัดกิจกรรมจำหน่ายดอกกุหลาบ เนื่องในวันวาเลนไทน์ โดย รายได้บางส่วนนำไปช่วยเหลือชาวนา หรือจะเป็นเวทีอโศกได้มีการตกแต่งที่ชุมนุมอย่างสวยงาม หรือจะเป็นที่หลังเวทีราชประสงค์ เด็กๆ มามอบเงิน และแปะสติ๊กเกอร์ให้นายสุเทพ

18 กุมภาพันธ์ 2557 เจ้าหน้าที่ตำรวจขอคืนพื้นที่สะพานผ่านฟ้าลีลาศจุดชุมนุมของกลุ่ม กองทัพธรรม จนเกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ชุมนุมจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตทั้ง 2 ฝ่าย

10 มีนาคม 2557 “กำนันสุเทพ” เลขานุการ กปปส. พร้อมแกนนำ เปิดเวทีปฏิรูปประเทศไทย ภายใต้กิจกรรม มวลมหาประชาชนเดินหน้าเปลี่ยนประเทศ หรือ ริสตาาร์ทไทยแลนด์ปฏิรูป ประเทศไทย ที่ ศูนย์เยาวชน สวนลุมพินี ในเวทีมีการระดมความคิดเห็นแก้ปัญหาความยากจนและ ลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้ กปปส. จะจัดเวทีระดมความคิดเห็น 6 ครั้ง ระหว่างวันที่ 10-21 มีนาคมนี้ ซึ่งจะเน้นที่ 6 หัวข้อหลักคือ 1.แก้ความยากจน 2.แก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน 3.การกระจายอำนาจ 4. การปรับโครงสร้างตำรวจกระบวนการยุติธรรม 5.ปฏิรูปการเลือกตั้งและพรรคการเมือง 6.การปรับ ระบบราชการ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ เวทีภาควิชาการ เวทีสมัชชาประชาชน และสภา ประชาชนกับรัฐบาลประชาชน เมื่อขั้นตอน 2 เวทีแรกแล้วเสร็จ จะนำข้อสรุปทั้งหมดเข้าสู่สภา ประชาชน

29 มีนาคม 2557 “กำนันสุเทพ” นัดชุมนุมใหญ่อีกครั้ง เพื่อเดินขบวนรณรงค์ให้ปฏิรูป ก่อนการเลือกตั้งไปยังลานพระบรมทรงมหาราชกาลที่ 5 หน้ารัฐสภา เป็นระยะทางกว่า 9 กิโลเมตร วันที่ 5 เมษายน 2557 กปปส. จัดประชุมใหญ่ กปปส. ทั่วประเทศ ครั้งที่ 1 โดยเป็นการนัดตัวแทน

เครือข่ายกบปส.ต่างจังหวัดเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการต่อสู้ พร้อมมอบภารกิจแก่ตัวแทนทั่วประเทศ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเคลื่อนไหวใหญ่อีกครั้ง หลังจากทีศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสถานภาพนายกรัฐมนตรีของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในกรณีโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี จากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

1 เมษายน 2557 ซึ่งเป็นวันข้าราชการพลเรือน ทาง กบปส. ถู้อุทกษจัดกิจกรรมรณรงค์ของ กบปส. ครั้งใหญ่อีกครั้ง เพื่อผลักดันให้มีการปฏิรูปประเทศก่อนการเลือกตั้งอย่างเต็มรูปแบบภายใต้แนวคิด จัดปราศรัยหน้ากระทรวงต่างๆ โดยเรียกร้องให้ข้าราชการที่ดีหยุดกลัวรัฐบาล และออกมาาร่วมกันรักษาผลประโยชน์ประเทศ ไม่ปล่อยให้รัฐบาลทำลายประเทศอีกต่อไป เพื่อร่วมกันหยุดให้การสนับสนุนระบอบทักษิณ

5 เมษายน 2557 “ก้านันสุเทพ” เลขาธิการ กบปส. แถลงว่า จะยึดอำนาจประเทศไทยเพื่อเอาอำนาจธิปไตยมาเป็นของประชาชน และประกาศตั้งตนเป็นรัฐาธิปไตย จะออกคำสั่งเพื่อบังคับใช้กฎหมายทำนองเดียวกับคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ เพื่อดำเนินการกับฝ่ายตรงข้ามและเสนอทูลเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

ระหว่าง 13-15 เมษายน 2557 กบปส.จัดสงกรานต์ชื่อว่า "สงกรานต์มวลมหาประชาชนเบิกบาน" โดยจะเริ่มให้มีการสงน้ำพระพุทธรูปปางชนะมารในวันที่ 12 เม.ย. จากนั้นวันที่ 13 เม.ย. เวลาเที่ยงเป็นต้นไปจะอัญเชิญพระพุทธรูปประดิษฐานบนรถยนต์เพื่อให้ผู้ชุมนุมได้สงน้ำพระพุทธรูป และรดน้ำคำหัวแกนนำ กบปส.ภายในสวนลุมพินี จากนั้นช่วงเวลา 15.00 น. จะมีการจัดประกวดคาราโอเกะแต่ละหมู่บ้าน มีการแสดงคอนเสิร์ต และลำซิ่ง รวมถึงจะจัดประกวดการแสดงจากหมู่บ้านต่างๆ ด้วย ส่วนวันที่ 14 เม.ย. แต่ละหมู่บ้านในสวนลุมพินีจะจัดรถยนต์ให้สวยงามเพื่อแห่ขบวนแห่พระพุทธรูป จนถึงช่วงเที่ยงจะมีการแข่งขันกีฬาไทยพื้นบ้าน อาทิ ซักเย่อวิ่งเปี้ยว จนถึงช่วงเย็น จากนั้นจะมีกิจกรรมบันเทิงตลอดทั้งคืน ขณะที่วันที่ 15 เม.ย. เวลา 09.00 น. จะมีการรดน้ำคำหัวขอพรผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน เนื่องในวันผู้สูงอายุ โดยการจัดสงกรานต์จะไม่สนับสนุนการเล่นปืนฉีดน้ำ แต่จะให้ช้อนยุคความเป็นไทยโดยการใช้ขันและมะลิแทน และจะให้เป็นสงกรานต์ปลอดแอลกอฮอล์ทุกชนิด

4.1.3 ช่วงปลาย

หลังชุมนุมมากกว่า 6 เดือน แต่ยังไม่สามารถเปิดเกมได้ ในช่วงปลายของการชุมนุม ต้นเดือนพฤษภาคมเป็นต้นมา “ก้านันสุเทพ” เลขาธิการ กบปส. จึงเริ่มเคลื่อนไหวด้วยวิธีการที่เข้มข้นขึ้น นอกจากการประกาศนัดชุมนุมใหญ่ครั้งสุดท้ายอยู่บ่อยครั้งแล้ว ยังมีอีกหลายเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เช่น ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พร้อมกับรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง, การดาวกระจายไปชุมนุมปิดสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆ, การกดดันศาลและองค์กร

อิสระ, การนัดชุมนุมครั้งสุดท้ายโดยเอาความอิสระของตัวเองเป็นเดิมพัน, กระทั่งเกิดการรัฐประหาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5 พฤษภาคม 2557 “ก้านันสุเทพ” นำผู้ชุมนุม กปปส. พร้อมด้วยแกนนำ นำผู้ชุมนุมซึ่งแต่งกายด้วยเสื้อฟ้าสีเหลือง เดินขบวนออกจากสวนลุมพินี มุ่งหน้าไปยังสนามหลวง เพื่อทำกิจกรรมแสดงความจงรักภักดี และถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันฉัตรมงคล จากนั้นในช่วงค่ำได้กล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณว่า จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ด้วยสติ โดยมุ่งเน้นส่วนรวม และสร้างสรรค์พัฒนาประเทศชาติ พร้อมส่งเสริมคนดี และปกป้องสถาบันตลอดไป พร้อมกับนำมวลชนกล่าวตั้งสัตยาธิษฐานว่า กปปส. จะปกป้องรักษาแผ่นดิน และจะร่วมกันต่อสู้จัดระบอบทักษิณ เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตย ด้วยความแน่วแน่ จนกว่าจะจัดระบอบทักษิณได้ และปฏิรูปประเทศก่อนการเลือกตั้ง

7 พฤษภาคม 2557 ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีพร้อมกับรัฐมนตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการย้ายเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ในวันเดียวกันนายสุเทพได้ประกาศนัดชุมนุมใหญ่อีกครั้งวันนี้ 9 พฤษภาคม 2557 เพื่อเรียกคืนอำนาจอธิปไตยให้กับประชาชน

9 พฤษภาคม 2557 “ก้านันสุเทพ” แบ่งผู้ชุมนุม กปปส. ออกเป็น 7 สาย เคลื่อนขบวนดาวกระจายไปยังสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ เรียกร้องให้เลิกเป็นกระบอกเสียงของรัฐบาล และขอความร่วมมือให้แพร่ภาพคำแถลงของแกนนำ กปปส. เมื่อได้รับชัยชนะ โดยจัดขบวนดังนี้ นายณัฐพล ทีปสุวรรณ นำขบวนไปยังช่อง 3 กองทัพอากาศ กองทัพประชาชน นำโดยนายแซมดิน เลิศบุศย์ พาขบวนไปสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 นายอิสระ สมชัย นายพุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ และนายสกลธี ภัททิยกุล นำขบวนไปยังช่อง 7 นายชุมพล จุลใส นำขบวนไปยังช่อง 9 นายถาวร เสนเนียม นำขบวนไปยังช่อง 11 ถนนวิภาวดี นายวิทยา แก้วภราดัย นำขบวนไปยังช่อง 11 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และ “ก้านันสุเทพ” นำขบวนไปทำเนียบรัฐบาล

10 พฤษภาคม 2557 “ก้านันสุเทพ” เลขานุการ กปปส. ได้แถลง และทำหนังสือเรียกร้องให้ประธานวุฒิสภาช่วยปรึกษา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการหาวิธีให้มีนายกรัฐมนตรีคนใหม่ทันที ทั้งนี้มวลมหาประชาชนจะชุมนุมต่อไปอย่างสันติ อหิงสา จนกว่าจะมีนายกรัฐมนตรีมาบริหารประเทศปฏิบัติตามเจตนารมณ์ต่อไป

17 พฤษภาคม 2557 “ก้านันสุเทพ” เรียกประชุมแกนนำ กปปส.ต่างจังหวัด พร้อมด้วยเครือข่ายแนวร่วม ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เพื่อหารือถึงทิศทางการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญ กำหนดเวลาต่อสู้ รวมถึงวิธีปฏิบัติการครั้งสุดท้าย ระหว่างวันที่ 23-25 พฤษภาคม 2557 โดยจะเป็น

การประชุมใหญ่ของประชาชนทั้งประเทศ และจะจบวันที่ 26 พฤษภาคม 2557 ถ้าไม่ชนะในวันที่ 27 พฤษภาคม 2557 จะเข้ามอบตัวสลายการต่อสู้ เพราะได้ทำถึงที่สุดแล้วสู้มากกว่านี้ก็ไม่ไหว

ขณะที่ นายจตุพร พรหมพันธุ์ ประธานแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ยืนยันว่า จะชุมนุมที่ ถนนอุทยาน (อักษะ) ต่อไปจนกว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จะยุติการชุมนุมและมอบตัวในวันที่ 27 พฤษภาคม 2557 พร้อมสั่งให้มีการระดมมวลชนสูงสุด ระหว่างวันที่ 23-27 พฤษภาคม 2557 เช่นเดียวกับกลุ่ม กปปส.

กระทั่ง 20 พฤษภาคม 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศกฎอัยการศึก ตั้งแต่เวลา 03.00 น. และสั่งยุบศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย ที่ตั้งโดยรัฐบาลรักษาการ แล้วตั้งกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยเป็นผู้บังคับบัญชาเอง มีหน้าที่ เพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความสงบสุขกลับคืนสู่ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายโดยเร็ว ทำยสุดวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 กองทัพได้เข้ายึดอำนาจทำการรัฐประหารอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้กลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. และกลุ่มผู้ชุมนุม นปช. ต้องยุติการชุมนุม

4.2 กลยุทธ์การสื่อสารในแก่นักสื่อสารณรงค์ทางการเมือง

การวิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารในแก่นักสื่อสารณรงค์ทางการเมือง จากการสัมภาษณ์ มุมมองของ นักข่าวสายการเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และกลุ่มคนใกล้ชิดที่เข้าร่วมการประชุม ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลสิ่งที่ปรากฏในสื่อต่างๆ ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็นหมวดหมู่ตามองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร (พีระ จิรโสภณ, 2548) ที่ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้ส่งสาร กลยุทธ์ด้านการใช้สาร การใช้ช่องทางการสื่อสาร และการวิเคราะห์ผู้รับสาร โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางประกอบการวิเคราะห์ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้ส่งสาร

ในการชุมนุมของ กปปส. “ก้านันสุเทพ” ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารที่นำข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความคิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ ทำการสื่อสารไปยังกลุ่มผู้ชุมนุม และสังคมในวงกว้าง ผ่านการโน้มน้าวใจ ชักจูงใจ โดยใช้กลยุทธ์คุณลักษณะผู้ส่งสาร ตามแนวคิดความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสารหรือของแหล่งสาร (Source credibility) ซึ่งระบุว่า ถ้าผู้ส่งสารมีความน่าเชื่อถือสูง ก็จะ สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้สูง แต่ทั้งนี้ผู้ส่งสารจะต้องมีคุณลักษณะ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1. ความน่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ (Trustworthiness) 2. ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ความชำนาญ (Expertness) 3. มีลักษณะความเป็นพลวัต คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวา

และน่าสนใจติดตาม (Dynamism) (Cutlip and Center, 1978 อ้างถึงใน พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2526)

4.2.1.1 ความน่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือ (Trustworthiness)

จากผลการวิจัย พบว่า จากเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อประเภทต่างๆ รวมถึงความเห็นจากมุมมองของนักข่าวสายการเมือง ผู้ใกล้ชิดที่เข้าร่วมชุมนุม นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มีการวิเคราะห์ถึงความเป็นผู้นำของ “ก้านันสุเทพ” โดยชี้ให้เห็นว่าในการเคลื่อนไหวในช่วงแรกของ กปปส. มีมวลชนเข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก เพราะได้รับแรงส่งจากกระแสความไม่พอใจรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ที่เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม แต่หลังมีการถอยโดยถอนร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กระแสการชุมนุมของ กปปส. ก็เริ่มแผ่วลง แม้จะยกระดับการเคลื่อนไหวมาเปิดประเด็นการต่อต้านรัฐบาลและขับไล่ระบอบทักษิณก็ตาม เนื่องจากตัว “ก้านันสุเทพ” เป็นนักการเมืองที่อยู่กับพรรคประชาธิปัตย์มายาวนาน และถูกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันในหลายคดี การออกมานำมวลชนในครั้งนี้จึงถูกตั้งข้อกังขาว่าอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อน แต่จุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้มวลชนทั่วไปมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัว “ก้านันสุเทพ” มากขึ้น กระทั่งรักษาพลังของมวลชนเอาไว้ได้ คือ

การทุ่มหมดหน้าตัก

ความกล้าหาญในการทุ่มหมดหน้าตัก ด้วยการลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประกาศตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ พร้อมกับนักการเมืองพรรคเดียวกันอีก 8 คน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มวลชนเริ่มไว้วางใจ ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “การประกาศทิ้งไฟโบ้สุดท้าย ลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ทุกตำแหน่ง และจะไม่หวนกลับมาเล่นการเมืองอีก เดินหน้าต่อสู้เพื่อเป้าหมายเดียว คือขับไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ โดยอ้างผลประโยชน์ของประชาชน และเมื่อต่อสู้มาได้สักระยะหนึ่ง ทุกคนก็เริ่มไว้วางใจ “ก้านันสุเทพ” ในฐานะใหม่ ต้องยอมรับว่าเขาสร้างภาพลักษณ์ตัวเองได้อย่างรวดเร็ว จากภาพลักษณ์นักการเมืองที่คนรังเกียจผนวกกลายเป็น “ก้านันสุเทพ” ที่คนให้ความเชื่อถือขึ้นมาได้” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558)

ตรงค์ ฤทธิ์ปัญญา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 8 มีนาคม 2558) นักข่าวสายการเมืองเห็นว่า “ก้านันสุเทพ” พยายามล้างภาพความเป็นนักการเมือง ตั้งแต่การลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกาศตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ และสร้างสถานะใหม่ให้กับตัวเองว่าเป็นลุงก้านันของมวลชน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการชุมนุมครั้งนี้เป็นการต่อสู้ของประชาชนที่บริสุทธิ์ ไม่เกี่ยวข้องกับพรรค หรือผลประโยชน์ส่วนตัว

สอดคล้องกับมุมมองของคอลัมน์นิสต์จากสื่อหลายสำนักที่สะท้อนความเห็นผ่านความบทความต่างๆ ในแนวทางเดียวกัน เช่น บทความ “ภาระที่สุเทพแบกรับ : ทำสิ่งที่ ปชช. ต้องการ” จากเว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ (วันที่ 9 ธ.ค. 2556) นำเสนอว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นคนละคนกับนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เมื่อครั้งเป็นนักการเมือง หลังมีวิวัฒนาการใน 3 ด้าน ขอมลาออกจากเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่รับตำแหน่งใดๆทางการเมือง ยกเว้นการประชุมตามเสียงเรียกร้องของมวลชนจากการต่อต้านพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เป็นการขับไล่ระบอบทักษิณให้หมดไป และประกาศชัดเจนว่า จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ การออกมานำมวลชนในครั้งนี้ มิได้ทำเพื่อตัวเองและเพื่อใคร หรือเพื่อพรรคการเมืองใด แต่ทำเพื่อปวงชนและประเทศชาติโดยรวม

ส่วนอีกบทความ “ปรากฏการณ์แห่งปี 56 ผ่านกม.นิรโทษฯ กระตุกต่อม ความอดทน คนไทยระเบิดครั้งใหญ่” จากสำนักข่าวอิศรา (วันที่ 30 ธ.ค. 2556) นำเสนอว่า “บุญสม อัครธรรมกุล” อดีตนายกองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2524 ยกให้ “ก้านันสุเทพ” เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำโดดเด่น แสดงความจริงใจในการออกมาเคลื่อนไหว เพราะจริงๆ แล้ว หมอก็ตีตราจารย์ก็ตี คณบดีก็ตี แรกๆก็ไม่มีใครออกมาเท่าไร ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นก็ต้องดูทำที่ด้วยว่า “ก้านันสุเทพ” มีวาระซ่อนเร้นทางการเมืองหรือไม่ แต่ “ก้านันสุเทพ” ใช้เวลาพิสูจน์เพียง 1 สัปดาห์ แล้วตัดสินใจตัดตัวเองออกจากพรรคประชาธิปัตย์ ประกาศชัดเจน ขอวางมือทุกเรื่องทางการเมือง โดยย้ายแล้วย้ายอีก ทำให้คนระดับที่มีดีกรีทางการศึกษา เห็นว่า เขาเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวได้

ความจริงใจ

“ก้านันสุเทพ” แสดงให้ผู้ชุมนุมเห็นถึงความจริงใจในหลายด้าน เช่น การขายทรัพย์สินส่วนตัวมาเป็นทุนในการต่อสู้ ออกพบปะมวลชนแบบเคาะประตูบ้าน เดินเท้าณรงค์จากเข้าจรดกำแพงสามเสา นั่งกินข้าวกล่องข้างถนนกับมวลชน และมีความรับผิดชอบต่อการชุมนุมขอมเสียชีวิตร่วมกับมวลชนดูแลผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต จากความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม “ก้านันสุเทพ” เป็นคนที่แสดงให้เห็นว่ามีความมุ่งมั่น ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง เสียสละทำงานเพื่อชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง จุดเปลี่ยนสำคัญ นอกจากการประกาศเลิกเล่นการเมือง และลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์แล้ว เขายังเป็น “ผู้บำเพ็ญตน” ที่ออกไปเดินณรงค์ท่ามกลางแดดที่ร้อนจัดบนท้องถนนทุกวัน วันละ 10-20 กิโลเมตร เป็นการบำเพ็ญตนที่ใกล้เคียงกับกรณีของมหาตมะคานธี ทำให้มวลชนรู้สึกจับต้องและสัมผัสได้ว่า เขาเป็นคนเอาจริง นำมาสู่ความเห็นอกเห็นใจร่วมบริจาคเงิน และสนับสนุนการชุมนุมของ กปปส.” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

เช่นเดียวกับความเห็นของคอลัมน์นิสต์จากสื่อบางสำนักที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “ร่างทรง หรือ ผู้นำของมวลมหาประชาชน” จากคอลัมน์ทิศทางประเทศไทย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ (ฉบับวันที่ 29 ม.ค. 2557) นำเสนอว่า นายสุเทพเป็น แม่เหล็ก ที่นำสนเท่ห์ เพราะเคยมีภาพลักษณ์ไม่ดีจากเรื่อง สปก. แต่มวลชนก้าวข้ามจุดนี้ไปไกล เพราะพวกเขาได้สัมผัสความจริงใจของนายสุเทพ ทั้งอุดมการณ์ ความกล้าหาญ ความเสียสละ แคล้วคลาดใหญ่ที่จะ โคนล้มระบอบทักษิณนับเป็นความอาภัพในเบื้องต้น ในขั้นปฏิบัติก็เต็มไปด้วยความใส่ใจระแวดระวังอะไรที่พลาดก็ปรับเปลี่ยนด้วยความเป็นนักเลง เทหมดหน้าตัก ตั้งแต่การควักเนื้อขายทรัพย์สินของตนมาเริ่มจัดการชุมนุม การประกาศว่าจะไม่รับตำแหน่งใดๆ การตัดเชื้อใยกับพรรคประชาธิปัตย์ อีกทั้งความทุ่มเทของตัวนายสุเทพเอง ได้ทำให้มวลชนไว้วางใจจนแทบไม่มีเงื่อนไข

ในบทความเดียวกัน ยังกล่าวอีกว่า วันที่มีการประเบิดใส่ขบวนที่ถนนบรรทัดทอง แทนที่จะรีบขึ้นรถกระบะกลับไปก่อน นายสุเทพเลือกที่จะเดินเท้าต่อไปเคียงข้างประชาชน ทั้งที่รู้ว่าตัวเองเป่าเป็ด การยอมเสี่ยงชีวิตร่วมกับมวลชน การดูแลผู้บาดเจ็บเสียชีวิตอย่างเต็มที่ รวมถึงการตั้งเสียว่าหากตนถูกสังหารได้เตรียมเงินไว้ในที่ต่างๆเพื่อการต่อสู้แล้ว ขอเพียงพี่น้องประชาชนสู้ต่อไป เหล่านี้ทำให้ศรัทธาประชาชนเหนียวแน่นยิ่งขึ้น ความถ่อมตนเป็นเสน่ห์อีกอย่างของนายสุเทพ ยิ่งคนศรัทธามากเขายังติดดิน นั่งกินข้าวกล่องบนถนนเหมือนคนอื่น ครั้งหนึ่งมีผู้ชุมนุมนำรูปเขามาขูระหว่างปราศรัย นายสุเทพก็ขอให้เอาลงทันที

ในบทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้สร้างประวัติศาสตร์” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือสู้ไม่ถอย (2557, น.64-65) ระบุว่า “ก้านั้นสุเทพ” มัดใจมวลชนได้มาก เพราะเป็นผู้นำมวลชนที่คลุกคลีกับมวลชน และร่วมกิจกรรมกับมวลชนอย่างไม่เห็นแก่เห็นดีเห็นน้อย อย่างเช่น การออกพบปะมวลชนในลักษณะที่เรียกว่า เคาะประตูบ้าน โดยที่ผู้คนทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ออกมาต้อนรับสองข้างทางอย่างเนืองแน่น และอดทนรอคอยไม่ว่าจะใช้เวลานานสักเท่าใด อีกทั้งทุกคนต่างต้องการที่จะเข้าถึงตัวของสุเทพให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การเดินทางไปตามถนนสายต่างๆทั่วกรุงเทพฯจากเช้าจรดค่ำอย่างสม่ำเสมอ รวมระยะทางมากกว่า 500 กิโลเมตร การเดินขบวนไปบนท้องถนนท่ามกลางแดดที่ร้อนระอุของชายวัย 65 ปี แบนน้ำหนักรัดตัวอยู่ไม่น้อย และโดยปราศจากเครื่องป้องกันแดดไม่ว่าจะหมวกหรือร่ม อีกทั้งยังร่วมรับประทานอาหารกลางถนนกับมวลชนอย่างไม่มีพิธีรีตอง ทำให้สุเทพ “ได้ใจ” ทั้งมวลชนที่ร่วมเดินไปในขบวน และมวลชนสองข้างทาง

สิ่งที่เป็นรูปธรรมเด่นชัดในการเป็นผู้นำของสุเทพ คือ เป็นผู้นำที่ไม่ละเลยในรายละเอียดเล็กน้อยที่หลายคนอาจมองข้าม โดยเฉพาะในยามคับขัน หรือในยามที่ต้องการให้

กำลังใจซึ่งกันและกัน เช่นในกรณีเหตุการณ์ตึงบึงที่บริเวณสนามกีฬาไทย-ญี่ปุ่นดินแดง เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2556 สุเทพก็เดินทางไปปรับมวลชนกลับไปยังราชดำเนินด้วยตัวเอง หรือ กรณีที่ กปปส. ยুবเวทีลาดพร้าวและอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 สุเทพก็เดินทางไปพามวลชนทั้งสองเวทีไปสมทบที่เวทีลุมพินีด้วยตัวเอง ฯลฯ

บุคลิก และความเป็นผู้นำ

บุคลิก และความเป็นผู้นำ ที่ “ก้านันสุเทพ” ทำให้มวลชนสัมผัสได้ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้รับความไว้วางใจ เช่น การเป็นนักการเมืองรุ่นเก่าที่มีทั้งอำนาจและบารมี กล่าวหาญพูดคำไหนคำนั้น มีความละเอียดรอบคอบ และไม่ผิดสัญญากับมวลชน นักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่งกล่าวว่า “เขาเป็นคนใจถึงฟังได้ พูดจริงทำจริง ในแวดวงนักธุรกิจที่เคยทำงานร่วมกับพรรคประชาธิปัตย์ รวมถึงนักการเมืองต่างขั้ว อย่างพรรคภูมิใจไทย หรือแม้กระทั่งพรรคเพื่อไทย ต่อหน้าเวลาให้สัมภาษณ์อาจด่าทอ “ก้านันสุเทพ” แต่ลับหลังเขาก็บอกว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นคนเดียวที่คบได้ในพรรค ประชาธิปัตย์ เป็นคนที่จริงใจกับเพื่อน กับนักการเมือง ทุกคนต่างมองว่าคบกับ “ก้านันสุเทพ” แล้วไม่ขาดทุน (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

พิมพ์นารา ประดับวิทย์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 5 มีนาคม 2558) นักข่าวสายการเมืองอีกคน กล่าวว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นนักการเมืองรุ่นเก่า บุคลิกค่อนข้างนักเลง เป็นคนติดดิน มีความเป็นกันเอง ถ้าจะขอความช่วยเหลืออะไร ก็ให้พูดกับเขาตรงๆ มีบารมีมากทั้งในแวดวงการเมือง และในพรรคประชาธิปัตย์ เพราะเขามีทั้งเงินทุนและอำนาจ นอกจากนี้ยังเป็นนักประสานงานทั้งในพรรคและนอกพรรค ทุกคนต่างให้ความเกรงใจ

ไม่ต่างจากความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ที่มองว่า ความเป็นตัวบุคคล “ก้านันสุเทพ” มีบารมี สง่าราศี ช่วยขับเคลื่อนความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นมาได้ในสภาวะหนึ่งสภาวะใด เป็นเรื่องที่สั่งสมและได้ผ่านการพิสูจน์มาแล้ว จากการขึ้นมาเป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ที่ไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะเป็นพรรคใหญ่และเก่าแก่ ผนวกเข้ากับประสบการณ์การเป็นรัฐมนตรี ตรงนี้ไปเสริมบทบาทความเป็นผู้นำที่ค่อยๆเพิ่มขึ้น ที่น่าสนใจ คือ สิ่งที่สั่งสมมาเป็นระยะ ไม่ได้ไปเบียดบังคุณสมบัติส่วนตัว หรือบุคลิกส่วนตัวของเขา นั่นก็คือ ความเป็นก้านัน ความเป็นนักเลง พูดคำไหนคำนั้น ทำให้คนมีความเชื่อมั่น ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่ต้องมีมาตั้งแต่ต้นแล้ว และไม่ได้หายไปไหน พอถึงวันหนึ่งที่ต้องหยิบขึ้นมาใช้ประโยชน์ จึงกลายเป็นคุณสมบัติพิเศษที่มีอยู่กับตัว “ก้านันสุเทพ” การเข้าถึงคนได้ง่าย การใช้ภาษา การเลือกคิดตัดสินใจและแสดงออก สิ่งเหล่านี้ถูกหยิบขึ้นมาใช้ในช่วงเวลาที่เจ็อนใจมันพอดี เพราะการเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวของชุมชนขนาดใหญ่ได้ ต้องอาศัยรายละเอียดมาก เช่น เรื่องของความคิดอาจตรงกัน แต่การถ่ายทอดให้กับคนนับ

ด้าน ความยาก คือ เรื่องของภาษาและเนื้อหาที่จะสื่อสาร ซึ่งพิสูจน์ว่า พอถึงตรงนั้นแล้ว“กำนันสุเทพ” ทำได้ (อศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

ส่วนกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุมกับ “กำนันสุเทพ” ก็มีความเห็นไปในแนวทางเดียวกัน “กำนันสุเทพ” เคยสัญญาว่า ถ้ารัฐบาลยังลี้ภัยผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม จะเป็นคนแรก ที่ออกมาต่อสู้อีก แล้วก็ตามคำสัญญา ในขบวนการต่อสู้เขาเป็นคนที่ชัดเจน และมั่นคง ตรงนี้เป็นสิ่งที่พิสูจน์ให้ประชาชนเห็นว่า เป็นคนจริงจัง รักษาคำพูด ฉะนั้นนอกจากประกาศไม่เล่นการเมืองแล้ว ก็ยังพิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ ทั้งที่อายุทางการเมืองก็ยังมีอีกหลายปี (เอกนัฏ พร้อมพันธุ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

เป็นตัวแปรในขบวนการทางการเมือง

ศักยภาพของ “กำนันสุเทพ” ที่สามารถประสานงานได้กับทุกกลุ่ม มีส่วนสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ที่ทำให้มวลชนไว้วางใจ จากความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มองว่า “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมืองที่กล้าหาญ พูดตรงไปตรงไป โผงผาง และมีกลเม็ดต่างๆ ในแก้ปัญหา สามารถยืนหยัดอยู่ในวงการการเมืองมาได้ ตั้งแต่กรณีปัญหา สปก.4-01 ไม่เคยหวั่นไหว และอยู่มาได้ตลอด เป็นตัวแปรสำคัญในขบวนการทางการเมือง และพรรคประชาธิปัตย์ สามารถจัดตั้งมวลชนมาได้ เป็นประโยชน์ในทางการเมือง เพราะในทางการเมืองเขาจะเอาคนที่ เป็นประโยชน์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของกลไกของภาพทั้งหมด คือ การประสานงานของขบวนการทั้งหมดที่ เรียกว่าดีลูกระนาด “กำนันสุเทพ” จึงเป็นตัวระนาดที่สำคัญและมีความน่าเชื่อถือ (ลิขิต ชีรเวทิน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 22 มีนาคม 2558)

จำนวนผู้ชุมนุม และยอดเงินบริจาค

นอกจากนี้ ความน่าไว้วางใจ น่าคบ น่าเชื่อถือ ของ “กำนันสุเทพ” อีกส่วนหนึ่งยังสะท้อนได้จาก จำนวนผู้ชุมนุมที่ออกมาร่วมเคลื่อนไหวกับ กปปส. มากที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองไทย และยอดเงินบริจาคจำนวนมากที่ได้รับการสนับสนุนจากแนวร่วมและประชาชน โดยทั่วไป ซึ่งมีการบริหารจัดการอย่างเปิดเผย ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ความน่าเชื่อถือของ “กำนันสุเทพ” และ กปปส. ยังมาจากการรับบริจาคเงิน ที่มีการรายงานตัวเลขทุกวัน ทำให้เกิดความโปร่งใส และเพิ่มความน่าเชื่อถือ เพราะถ้าการชุมนุมของ กปปส. ไม่ชอบธรรม แล้วจะมีคนมาบริจาคเงินให้จำนวนมากขนาดนี้ได้อย่างไร” (จตุรงค์ ปทุมมานนท์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

และมุมมองของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมการชุมนุม อัญชะลี ไพริรัก (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า คำใช้จ่ายต่างๆ “กำนันสุเทพ” มีการทำบัญชีแบบเปิดเผย

โดยมีแผนกนับเงินบริจาค 20-30 คนนับพร้อมๆกันเก็บพร้อมๆกันต่อหน้ามวลชน ว่าแต่ละวันได้เงินบริจาคเท่าไร ใช้จ่ายออกไปจำนวนเท่าไร คนที่มาพร้อมๆกันจะเห็นกันหมด

ส่วนความเห็นของคอลัมนิสต์จากบทความ “ล้านมหาชนบนเส้นลวด สุเทพ” คอลัมน์เปลว สีเงิน จากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (ฉบับวันที่ 25 พ.ย. 2556) ก็มีความเห็นไปในทางเดียวกันระบุว่า ถ้าจะว่าเป็นวัน “มหาประชาชนปฏิวัติ” ขับไล่เสนียดแผ่นดิน เข้าสู่โหมด “จัดระเบียบสังคม ปกครอง สังคมบริหาร สังคมประชาธิปไตย” สู่อนาคตใหม่ที่มหาประชาชนร่วมแรง ร่วมใจกันกำหนด “มันผิดตรงไหน?” บนการนำของ “นายสุเทพ เทือกสุบรรณ” และคณะพรรค – คณะมิตรสหายร่วมแนวทาง “ขจัดระบอบทักษิณ – ปฏิวัติสังคมชาติใหม่” “อยากบอกกับคุณสุเทพว่า คุณเป็นคนแรกและคนเดียวในจำนวน 24 – 25 ล้านคนไทย ที่สามารถชวนคนออกมาร่วมแนวทางได้เป็นล้าน มันยาก แต่สุเทพทำได้แล้ว

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่ทำให้มวลชน มีความเชื่อถือและไว้วางใจ (Trustworthiness) ในตัว “ก้านันสุเทพ” ส่วนหนึ่งมาจากบุคลิก และความเป็นผู้นำ ของการเป็นนักการเมืองรุ่นเก่า ที่มีทั้งอำนาจและบารมี กล่าวหาญ พุดคำไหนคำนั้น มีความละเอียดรอบคอบ และไม่ผิดสัญญากับมวลชน รวมถึงการทุ่มหมัดหน้าตัด ประกาศลาออกจากการเมืองเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตัดขาดไม่ยุ่งเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ขอรับตำแหน่งใดๆทางการเมืองอีกต่อไป และสร้างสถานะใหม่ให้ตัวเองจากนักการเมืองมาเป็นเป็นลูกก้านันของมวลชน อีกทั้งยังพิสูจน์ให้มวลชนเห็นถึงความจริงใจ เช่น การขายทรัพย์สินส่วนตัวมาเป็นทุนในการต่อสู้เดินเท้ารณรงค์ออกพบปะมวลชนทั่วประเทศจากเจ้าจรดคำอย่างสม่ำเสมอ และมีความรับผิดชอบต่อการชุมนุม ยอมเสี่ยงชีวิตร่วมกับมวลชน คู่มือผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ฯลฯ นอกจากนี้ความน่าไว้วางใจที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งยังสะท้อนได้จากจำนวนผู้ชุมนุมที่ออกมาร่วมเคลื่อนไหวกับ กปปส. มากที่สุดในประวัติศาสตร์การเมืองไทย และยอดเงินบริจาคที่ได้รับการสนับสนุนจากแนวร่วมและประชาชนโดยทั่วไป ขณะที่นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์บางคน วิเคราะห์ว่า ความน่าเชื่อถือเกิดจากการที่ “ก้านันสุเทพ” เป็นตัวแปรสำคัญในขบวนการทางการเมือง และพรรคประชาธิปัตย์ ที่สามารถประสานงานและจัดตั้งมวลชนให้มาร่วมชุมนุมได้

4.2.1.2 ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ (Expertness)

จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ของ “ก้านันสุเทพ” ก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีต่อผลต่อความไว้วางใจของผู้ชุมนุม ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

นักการเมืองอาชีพ

“กำนันสุเทพ” ได้นำประสบการณ์จากการเป็นนักการเมืองอาชีพ และเคยเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลเมื่ออันดับต้นๆของประเทศ มาใช้ในการโน้มน้าวใจมวลชน จากความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ในทางการเมืองความสามารถของ “กำนันสุเทพ” เป็นอันดับหนึ่งอยู่แล้ว วัตถุประสงค์การจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งในประเทศไทยมีผู้จัดตั้งรัฐบาลที่โด่งดังอยู่เพียง 3 คนหลักๆเท่านั้น คือ นายเสนาะ เทียนทอง พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือ “กำนันสุเทพ” แต่การได้เป็นอันดับหนึ่งในช่วงการชุมนุมเกือบ 7 เดือนต่างหาก ที่เขาภูมิใจมากกว่า เพราะคาดไม่ถึงว่าจะสามารถขึ้นมาเป็นผู้นำมวลชนได้นับล้านคน” (สุรพงษ์ โสชนะเสถียร, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

สอดคล้องกับมุมมองของ อิศวิณ เนตรโพธิ์แก้ว (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) ที่มองว่า “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมืองอาชีพมาหลายสิบปี มีทุนทางการเมืองที่ติดมากับตัวสูงมาก ก่อนที่จะมาเป็นแกนนำ กปปส. ในส่วนของตัวบุคคลเขาเกิดและเติบโตมาในครอบครัวของผู้นำท้องถิ่น ปัจจุบันนี้เกือบจะหมดมาตั้งแต่ต้น ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการเข้าหา และสร้างเสียงสนับสนุนจากฐานเสียงในท้องถิ่น ขณะเดียวกันเขายังเป็นผู้แทนในท้องถิ่นที่ได้มาทำงานในระดับชาติ ปัจจุบันส่วนบุคคลได้ถูกบวกเข้ากับพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคเก่าแก่ของประเทศไทย และการที่ “กำนันสุเทพ” เคยมีตำแหน่งเป็นถึงเลขาธิการพรรค แสดงให้เห็นถึงบารมีภายในพรรค ดังนั้นไม่ใช่แค่ตัวบุคคล และฐานการเมืองท้องถิ่นเฉพาะกลุ่ม แต่ยังได้โอนถ่ายเข้ามาสู่การเมืองระดับชาติด้วย

นักประสานเครือข่าย

นอกจากนี้ ยังมีความสามารถในการเป็นนักประสานงาน รู้จักวิธีการเข้าหามวลชนเพื่อสร้างเสียงสนับสนุนให้กับกลุ่มของตัวเอง ซึ่งในความเห็นของนักข่าวสายการเมือง ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) มองว่า ต้นทุนของ “กำนันสุเทพ” มาจากการต่างตอบแทนในช่วงที่ผ่านมา จากการเป็นนักการเมืองในระบบอุปถัมภ์ ที่มีความเชี่ยวชาญในการประสานงานกับเครือข่ายของตัวเอง และระดับหัวหน้าคณะเครือข่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขณะเดียวกันยังสามารถประสานงานกับแกนนำพรรคประชาธิปัตย์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆได้อีก เขาค่อนข้างมีบารมีและอำนาจ เพราะเป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์มายาวนาน จึงกลายเป็นศูนย์กลางที่ดีในการขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส.

ทักษะด้านการโน้มน้าวใจ

นอกจากนี้ “กำนันสุเทพ” ยังนำทักษะด้านการสื่อสารโน้มน้าวใจ จากประสบการณ์ที่เคยเป็นนักปราศรัยหาเสียง และนักปราศรัยในสภามาหลายสิบปี มาใช้ในการสื่อสารกับมวลชน

และเจรจาต่อรองกับฝ่ายต่างๆ ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ความได้เปรียบของ “กำนันสุเทพ” คือ มีความเชี่ยวชาญทางการเมือง รู้จุดอ่อนจุดแข็งของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม รู้ว่าในสภามีประเด็น หรือปัญหาอะไรที่กำลังเป็นข้อถกเถียงอยู่ ทำให้การชุมนุมขับเคลื่อนไปได้อย่างมีพลัง โดยเฉพาะความชำนาญในการปราศรัยในสไตล์ของนักการเมือง จะมีวลีเด็ด หรือถ้อยคำในการบดขยี้ หรือปลุกเร้าผู้ชุมนุมให้เคลื่อนย้ายตาม เช่น “ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม จะไปช่วยปกป้องคนผิด ล้างผิด ไม่ต้องติดคุก แล้วขยายความ ไปถึงพลตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่หนีโทษจำคุก ไปอยู่ต่างประเทศ ก็จะได้กลับมา พี่น้องจะยอมหรือไม่” จะชี้จุดอ่อนของฝ่ายตรงข้ามให้มวลชนเห็น โดยยกข้อกฎหมายต่างๆ มาสนับสนุน ทำให้คำพูดของเขามีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ ยิ่งถ้าคนฟังไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงก็ยิ่งเชื่อกันไปใหญ่” (จตุรงค์ ปทุมมานนท์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

สอดคล้องกับความเห็นของคอลัมน์นิสต์ที่สะท้อนผ่านบทความต่างๆ เช่น บทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้สร้างประวัติศาสตร์” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือผู้ไม่ถอย (2557, น.62-63) นำเสนอว่า สุเทพ เทือกสุบรรณ อาจได้เปรียบมวลชนอีกหลายคนตรงที่เคยเป็น “นักพูดในสภา” มาก่อน สามารถเรียบเรียงเรื่องราวได้ราบรื่น และเลือกถ้อยคำที่นำมาใช้ในการปราศรัยได้อย่างเหมาะสม ทักษะที่ติดตัวมานี้เมื่อผนวกกับตัวตนของสุเทพที่พูดจาตรงไปตรงมา จริงใจ และมีอารมณ์ขัน ทำให้การพูดแต่ละครั้งของเขา สามารถดึงผู้ฟังได้ตั้งแต่ต้นจนจบ แม้จะไม่สามารถเตรียมข้อมูลได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นระบบได้อย่างที่พูดในสภา หรือในการพูดบนเวที “ผ่าความจริง” ก็ตาม

จากการวิเคราะห์ในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ (Expertness) ของ “กำนันสุเทพ” ล้วนมีผลทำให้มวลชนเกิดความเชื่อถือ และไว้วางใจ ทั้งประสบการณ์จากการเป็นนักการเมืองอาชีพมาหลาย 10 ปี และเคยเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลมืออันดับต้นๆของประเทศ จึงมีความเชี่ยวชาญในการเข้าหามวลชน สร้างเสียงสนับสนุน อีกทั้งยังมีทักษะด้านการโน้มน้าวใจ เนื่องจากเคยเป็นนักปราศรัยหาเสียง และนักปราศรัยในสภามานาน ขณะที่นักข่าวสายการเมืองบางคน มองว่า ความน่าเชื่อถือของการขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. เกิดจากต่างตอบแทนในช่วงที่ “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมือง ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการประสานงานกับเครือข่ายของตัวเอง หัวกะเนน และเครือข่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เชื่อมโยงกับกลุ่มต่างๆ

4.2.1.3 ลักษณะความเป็นพลวัต มีชีวิตชีวา ชวนสนใจ (Dynamism)

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เอกสาร พบว่า “กำนันสุเทพ” ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในลักษณะที่ทำตัว หรือแสดงออก เป็นพลวัตด้วยการแสดงออกทางด้านอารมณ์ เพื่อ

โน้มน้าวใจและเชื่อมต่อกับความรู้สึกของมวลชนทั้งที่อยู่ประจำเวทีการชุมนุม และมวลชนที่ติดตามความเคลื่อนไหวจากการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ดาวเทียมของช่องบลูสกาย และช่องเครือข่ายไปยังทั่วประเทศ ทั้งนี้มีการปรับเปลี่ยนการแสดงออกทางอารมณ์ที่สอดคล้องไปกับสถานการณ์ เช่น การเต้นและร้องเพลงบนเวทีปราศรัย พุดหยิกเกมหยอกคู่ขัดแย้งด้วยอารมณ์ขัน และหลังน้ำตาให้กับผู้เสียชีวิต หรือ ผู้บาดเจ็บ เพื่อสร้างอารมณ์ร่วม และเรียกความฮึกเหิมจากมวลชน

ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมืองที่กล่าวว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นคนที่มีสองอารมณ์ในคนๆเดียว เขาเหมือนนักแสดง ถ้าอยู่กับมวลชนต่อให้รู้สึกเกรียด หงุดหงิดกับลูกน้อง หรือ สื่อมวลชนมาอย่างไร เขาก็จะเปลี่ยนเป็น “ก้านันสุเทพ” ที่รักและพยายามเข้าหามวลชน คุอบอุ้นเป็นกันเองเสมือนคนในครอบครัว แต่เวลาอยู่กับคนที่อยู่ภายใต้การปกครองของเขา ในฐานะที่เป็นผู้นำสูงสุดในการคุมการชุมนุม เขาจะแข็งกร้าว เพื่อแสดงให้เห็นความเป็นผู้นำ ที่ต้องมีความเด็ดขาดในการสั่งการ” (ชาดา สมบูรณ์ผล, การสัมภาษณ์, 1 เมษายน 2558)

สอดคล้องกับความเห็นของคอลัมนิสต์ ที่สะท้อนผ่านบทความ “ สุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้สร้างประวัติศาสตร์” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือสู้ไม่ถอย (2557, น.64) ที่ชี้ให้เห็นว่า การแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยของสุเทพ เทือกสุบรรณ ต่อหน้ามวลชน ซึ่งมีการถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์บลูสกายและเครือข่ายไปทั่วประเทศและทั่วโลก มีส่วนสร้างความซาบซึ้ง และความประทับใจให้กับมวลชน

ทั้งนี้ยกตัวอย่าง ในระยะแรกของการต่อสู้ที่เพิ่งเริ่มมีผู้เข้าร่วมเป็นมวลมหาประชาชนไม่มากนัก สุเทพมักสวมกอดบรรดาผู้ที่ให้การสนับสนุนเหล่านั้นในลักษณะที่แนบแน่นเป็นพิเศษ ซึ่ง ถาวร เสนเนียม หนึ่งในแกนนำ กปปส. ที่มาจากพรรคประชาธิปัตย์ และใกล้ชิดกับสุเทพ อธิบายการแสดงความรู้สึกเช่นนั้นของสุเทพว่า เป็นการแสดงความรู้สึกในใจ 3 ประการด้วยกัน 1. ขอบคุณ โดยสุดซึ้ง 2.เราเป็นพวกเดียวกัน 3.อย่าทิ้งมวลมหาประชาชน หรือ อย่าทิ้งซึ่งกันและกัน

ขณะเดียวกันเมื่อมวลมหาประชาชนต้องเผชิญกับความสูญเสีย สุเทพถึงกับหลังน้ำตาให้กับมวลชนที่เสียชีวิตและบาดเจ็บคนแล้วคนเล่า โดยมีมวลมหาประชาชนร้องไห้ร่วมไปกับเขาด้วย

เช่นเดียวกับหลายครั้งที่สุเทพหยิกเกมหยอก ร้อยคำจั่วจอกเฉลิม อยู่บำรุง ด้วยอารมณ์ขันบนเวทีปราศรัย ทำให้มวลมหาประชาชนหัวเราะร่วมไปกับคำหยอกล้อนั้นด้วย และผู้คนรู้สึกมีความสุขร่วมไปด้วยยามที่สุเทพปราศรัยอย่างอารมณ์ดี

อารมณ์ความรู้สึกที่สุเทพแสดงออกมาเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็อารมณ์ไหน ล้วนเชื่อมต่อกับความรู้สึกของมวลชน เป็นความผูกพันที่แนบแน่นขึ้นตามวันเวลาที่ผ่านไป

ลักษณะความเป็นพลวัต มีชีวิตชีวา ชวนสนใจ (Dynamism) ของ “ก้านันสุเทพ” จากข้อมูลในข้างต้น สรุปได้ว่า ก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ชุมนุมเกิดความไว้วางใจ จากการแสดงออกทางด้านอารมณ์ประกอบการชุมนุม เพื่อโน้มน้าวใจและเชื่อมต่อกับความรู้สึกของมวลชน หรือผู้รับสารทั่วไป โดยจะมีการปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่สอดคล้องไปสถานการณ์ เช่น การชูแขนขวาประกอบเพลงสู้ไม่ถอยไปพร้อมๆกับมวลชน และการหลั่งน้ำตาให้กับผู้ที่เสียชีวิต หรือบาดเจ็บ เพื่อสร้างความฮึกเหิมในกลุ่มผู้ชุมนุม

4.2.2 การวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการใช้สาร

ในแง่ของการใช้สาร “ก้านันสุเทพ” ได้ถ่ายทอดเจตนาารมณ์ เป้าหมายในการต่อสู้ รวมถึงความคิด และความรู้สึกไปยังมวลชน กปปส. ผ่านกลยุทธ์การใช้สารในด้านต่างๆ ทั้ง วาทศิลป์ คำพูด วิธีพูด อวัจนภาษา การใช้สัญลักษณ์สร้างความหมาย การสร้างสารเพื่อโน้มน้าวใจ การโฆษณาชวนเชื่อ และการปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้านให้กับผู้ชุมนุม สอดคล้องตามแนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.2.2.1 วาทศิลป์ คำพูด วิธีพูด อวัจนภาษา

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลแหล่งต่างๆ พบว่า “ก้านันสุเทพ” มีทักษะการใช้วาทศิลป์ คำพูด วิธีการพูด และอวัจนภาษา ทั้งที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร และเป็นอุปสรรคในการสื่อสารกับมวลชน ดังนี้

ย้ำเป้าหมายการต่อสู้ชัดเจน

ประเด็นด้านเนื้อหาที่ใช้ในการเคลื่อนไหว มีการยืนยันเป้าหมายการต่อสู้ด้วยความชัดเจน หนักแน่น เข้าใจง่าย และตอกย้ำซ้ำๆอยู่ตลอดเวลา เช่น ปลุกฝังความคิดมวลชนว่า การเคลื่อนไหวครั้งนี้ เป็นการต่อสู้ของมวลมหาประชาชน เพื่อปกป้องประเทศชาติ สถาบันเบื้องสูง และอนาคตของลูกหลาน ด้วยวิธีการที่สันตอหิงสา ปราศจากการใช้อาวุธ จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์ ที่สะท้อนผ่านบทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้สร้างประวัติศาสตร์” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือสู้ไม่ถอย (2557, น.63-64) กล่าวว่า สุเทพ เทือกสุบรรณ มีศิลปะในการพูดอย่างผู้นำทุกคนต้องมี คือ การยืนยันถึงเจตจำนงของการต่อสู้ต่างๆ แต่หนักแน่น การกล่าวซ้ำๆ และพยายามสื่อสารทางความคิด และความรู้สึกถึงผู้ฟังอย่างต่อเนื่อง

การปราศรัยทุกครั้งเรียบง่ายและมีพลัง เขาไม่เคยใช้โวหารหรือดีสำนวน หรือใช้ประโยคที่ซับซ้อนจนยากต่อการตีความในเชิงทฤษฎีหรือวิชาการ ขณะเดียวกันสุเทพจะยืนยันซ้ำแล้วซ้ำอีกว่า การต่อสู้ของ “มวลมหาประชาชน” เป็นการต่อสู้ของ “พลเมืองดี” และสิ่งที่เขาและแกนนำ กปปส. ต่อสู้ร่วมกับมวลชนก็เพราะ “รักประชาชน รักแผ่นดินไทย และรักพระเจ้าอยู่หัว” อีกทั้งต่อสู้เพื่อ “ลูกหลานของเรา” ส่วนแนวทางการต่อสู้ที่สุเทพย้ำสม่ำเสมอก็คือหลัก “สงบ สันติ

อหิงสา ปราศจากความรุนแรง” อาวุธของมวลมหาประชาชนที่ใช้ต่อสู้กับความรุนแรงมีเพียงสิ่งเดียว นั่นคือ บทสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย หรือ “อิติปิโส”

ทั้งนี้การกล่าวซ้ำไปซ้ำมาของสุเทพ ในท้ายที่สุดได้กลายเป็นทัศนคติที่ฝังอยู่ในหัวของมวลมหาประชาชน และทำให้ความคิดในการต่อสู้ของพวกเขาเป็นเอกภาพหนึ่งเดียว ทั้งผู้ที่อยู่เวท และพวกที่เป็นนักรบหน้าจอ ที่กระจายอยู่ทั้งในและนอกประเทศ

ขณะที่นักข่าวสารการเมือง ชาดา สมบูรณ์ผล (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558) มองว่า วิธีการพูดและการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” มีความน่าเชื่อถือ เพราะเขานำหลักจิตวิทยาทั้งหมดที่มีมาโน้มน้าวใจมวลชน โดยปราศรัยในแต่ละครั้ง จะเปิดประเด็นว่ามีข้อมูลแบบนั้นแบบนี้ แล้วมวลชนก็จะไปคุ้ยคุ้ยต่อในเรื่องที่เขาปราศรัย ขณะเดียวกันทีมงานของ “ก้านันสุเทพ” ก็จะไปคุ้ยคุ้ยข้อมูลตรงนี้ต่อเช่นกัน แล้วเอาไปเผยแพร่ซ้ำในโซเชียลมีเดีย รวมถึงช่องทางสื่อต่างๆ เพิ่มต่อกย้ำความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจริงๆ แล้ว ข้อมูลเหล่านั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ ยังไม่มีการตรวจสอบ แต่ด้วยการที่ระดมกันทุกฝ่าย ทั้งตัวแกนนำ และทีมงานที่ผลิตซ้ำ ก็ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ไม่ยาก

เนื้อหาขาดความหลากหลาย

อย่างไรก็ดี มุมมองของนักข่าวสารการเมืองบางคน มองว่า เนื้อหาสารที่ “ก้านันสุเทพ” สื่อสารไปยังมวลชน ไม่ได้มีการเปิดข้อมูลใหม่ด้วยประเด็นที่น่าสนใจ นอกจาก 3 เรื่องหลัก คือ การคอร์รัปชันของรัฐบาล การปฏิรูปประเทศ และการโจมตีระบอบทักษิณ อีกทั้งการปราศรัยในบางประเด็นก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ แต่กลับทำให้เสียแนวร่วม จากความเห็นของนักข่าวสารการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “เนื้อหาที่ปราศรัย ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาเก่า เช่น เรื่องโครงการจำนำข้าว เรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่ได้มีอะไรแปลกใหม่ ไม่ได้มีการเปิดโปงในเรื่องที่เป็นความลับเหมือนกับการชุมนุมในยุคของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ฉะนั้นข้อมูลที่คนส่วนมากสนใจ คือ ทำติของ กปปส. ในวันต่อไปว่าจะเคลื่อนไหวอย่างไรมากกว่า” (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) มองว่า บทบาทของ “ก้านันสุเทพ” ถูกวางไว้ชัดเจน คือ ให้ขึ้นเวทีปราศรัยช่วงหัวค่ำของทุกวัน ซึ่งจะมีการประกาศแนวทางการเคลื่อนไหว และจุดยืนใหม่ๆ มีบางช่วงที่การปราศรัยทำให้เสียแนวร่วมไปพอสมควร เช่น ช่วงที่ปักหลักอยู่สนามม้านางเลิ้ง “ก้านันสุเทพ” ประกาศสถาปนารัฐาธิปไตยยึดอำนาจเป็นของประชาชน ให้ข้าราชการมารายงานตัว สุดท้ายต้องเดิมเกมใหม่ ก้าวไปสู่การปฏิรูปประเทศตั้งเป็นเวทีวิชาการขึ้นมาแทน “ก้านันสุเทพ” พยายามหากกลยุทธ์ใหม่ๆ ขึ้นมาตลอดเวลา แต่จุดที่พัฒนาไป คือ การตั้งธงเรื่องการปฏิรูปประเทศ โดยที่ “ก้านันสุเทพ” ไม่ต้องการอะไรจาก

การเคลื่อนไหวครั้งนี้ ต้องการเพียงแค่ฟังความเห็นจากประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เขาได้พัฒนาไปสู่จุดนั้นแทนเพื่อรอเวลาจากปัจจัยแวดล้อมบางอย่าง

สื่อสารผ่านอวัจนภาษา

ส่วนวิธีการสื่อสาร มีการนำหลักจิตวิทยามวลชนมาใช้ ผ่านอวัจนภาษาที่เรียบง่าย มีพลัง ไม่ซับซ้อน หรือยากต่อการตีความ โดยระหว่างการสื่อสารมักมีการใช้น้ำเสียง ท่วงท่า ลีลา ผ่านลูกเล่น หรือพฤติกรรมบางอย่าง ทำให้มวลชนมีอารมณ์ร่วมและคล้อยตาม ดังความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ “การขึ้นปราศรัยกับมวลชนบนเวที ของ “ก้านันสุเทพ” มีลักษณะเป็นกันเอง มีบุคลิกที่อ่อนลงในแง่ของการพยายามเข้าถึงมวลชนมากขึ้น มีลูกเล่น และมีพฤติกรรมบางอย่างประกอบ เช่น มีการร้องไห้ มีมุขตลก มีการเต้นและร้องเพลงบนเวที เมื่อมองในแง่ของบุคลิกภาพถือว่าเปลี่ยนไปพอสมควร จากสมัยที่เคยเป็นนักการเมือง ซึ่งดูเข้มแข็ง เป็นผู้ใหญ่ และเข้าถึงยากเมื่อเทียบกับนักการเมืองหลายๆคน” (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

เจตน์ โทณวนิก (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) ชี้ว่า ทูตส่วนตัวของ “ก้านันสุเทพ” นอกจากการใช้วาทศิลป์ ในลักษณะมีลูกล่อลูกชน พุดบ้างดำบ้างแล้ว เขายังแสดงสัญลักษณ์ด้วยการเดินเท้าทั้งวัน วันละเป็น 10-20 กิโลเมตร เดินไปซู่แซนไป แม้กระทั่งข้อศอกไหลจะอึกเสบกก็ตาม

เช่นเดียวกับความเห็นของนักข่าวสายการเมือง แนวทางการปราศรัยบนเวทีส่วนใหญ่ “ก้านันสุเทพ” ใช้หลักการสื่อสารโดยทั่วไป แต่มีการใส่น้ำเสียง ท่วงท่า และลีลา องค์ประกอบเหล่านี้สามารถช่วยปั่นกระแสสังคมให้เห็นคล้อยตามได้ตามหลักจิตวิทยามวลชน ดังนั้นจึงมีการกำกับควบคุมเวที จัดคิวว่าใครควรขึ้นปราศรัยก่อนหลัง และต้องพูดในประเด็นใด เพื่อไถ่อารมณ์คนฟังให้เห็นด้วย และนำไปสู่จุดหมายเดียวกัน ทุกวันจะมีการวางแผนแบบนี้เพื่อไม่ให้เสียจังหวะในการเคลื่อนไหว อาจมีปรับเปลี่ยนบ้างตามสถานการณ์ (ปราชญ์ เหล็กเพชร, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 11 มีนาคม 2558)

สื่อสารผ่านความเชื่อที่เป็นนามธรรม

นอกจากนี้ “ก้านันสุเทพ” ยังมีการสื่อสารผ่านความเชื่อบางอย่างที่เป็นนามธรรม ทำให้มวลชนเกิดความฮึกเหิม หรือมีอารมณ์ร่วมตามไปกับภาษาที่สื่อสาร จากความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ “ส่วนใหญ่ ก้านันสุเทพ” จะหยิบความเชื่อบางอย่างที่เป็นนามธรรมมาเป็นคำพูด ซึ่งแฝงไปด้วยอารมณ์ ทำให้เกิดอารมณ์ร่วม รักโลกโกรธหลง ตามไปกับภาษาที่เขาใช้ คนที่ติดตามจึงสะใจและรู้สึกฮึกเหิม กลายเป็นความพึงพอใจและความบันเทิงอย่างหนึ่ง ซึ่งต่างจากคนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ที่อาจจะทนฟังในสิ่งเหล่านั้นไม่ได้ การฟังทุกวันจนลืมนึกไปว่า ถ้อยคำที่ใช้

บางครั้งเป็นคำหยาบ เป็นคำรุนแรง และอาจมีบางเรื่องที่ไม่ใช่ความจริง ขณะที่โทนเสียงและภาษาที่ใช้ก็ค่อนข้างรุนแรง ต้องการปลุกใจผู้ชุมนุม ต้องแรงและย่ำ ต้องขุดฝ่ายตรงข้ามขึ้นมาดำเนินให้ชะใจ ให้สมกับที่ลงแรงลงทุนกันมา คำที่เรียกฝ่ายตรงข้ามก็จะเป็นคำหยาบ ขณะเดียวกันถ้าพูดถึงเป้าหมายของตัวเองและกลุ่มเครือข่ายที่มาร่วมด้วยช่วยกันก็จะเป็นมุมบวก และสร้างเป้าหมายจุดร่วมว่ากำลังทำในสิ่งที่ยิ่งใหญ่” (อัศวิน เนตร โพรธิ์แก้ว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

สื่อสารเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบ

ปัจจัยเอื้อที่ช่วยเสริมให้การสื่อสารของ “ก้านันสุเทพ” มีประสิทธิภาพ คือ การบริหารจัดการ การสื่อสารเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งประเด็นที่สื่อสารบนเวที ลักษณะการพูด กิจกรรมที่เคลื่อนไหว รวมถึงการสื่อสารกับสื่อมวลชน และโซเชียลมีเดีย ฯลฯ โดยเนื้อหาที่สื่อสารในภาพรวม จะมุ่งเน้นให้คนสัมผัสได้ และรู้สึกมีความหวังกับการเคลื่อนไหวของ กปปส. ว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง ชอบธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นการชุมนุมที่ปลอดภัยปราศจากอาวุธ เพื่อเรียกความเชื่อมั่น ความศรัทธา และรักษาพลังของมวลชนเอาไว้

จากความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม ที่กล่าวว่า “คนกำกับเวที จะคัดกรองข้อมูลความที่ออกจากเวทีทั้งหมด และเป็นคนกำหนดว่าใครจะได้ขึ้นปราศรัย โดยข้อความเหล่านั้นต้องเป็นไปในทางเดียวกัน ไม่สร้างความสับสนให้กับผู้ฟัง กรณีที่ข้อความขัดแย้งกับแนวทางการต่อสู้ของ กปปส. ก็จะถูกปฏิเสธไม่ให้ขึ้นเวที เช่นเดียวกับแนวทางการให้ข่าวของโฆษก กปปส. ที่จะต้องสอดคล้องไปด้วยกัน” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) เห็นว่า การต่อสู้ครั้งนี้ใช้เวลาเกือบ 7 เดือน การสื่อสารไม่ได้ทำง่าย ๆ เพราะประชาชนที่มาร่วมตัวกันเฉพาะกิจ ไม่ได้มีงบประมาณ หรือบุคลากรที่เข้ามาช่วยดูแล ฉะนั้นการสื่อสารต้องชัดเจน มีการวางแผน และต้องรู้ว่า ตลอดระยะเวลาจึงหว่าเป็นอย่างไร ต้องสื่อสารอะไรออกมาบ้าง เพื่อจะรักษาพลังของมวลชนหาประชาชนเอาไว้ให้ได้ ฉะนั้นการสื่อสารต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย ถ้าเป็น “ก้านันสุเทพ” การปราศรัยบนเวที ส่วนใหญ่เป็นการให้ข้อมูล ให้พลังในการต่อสู้ โดยจะสื่อสารในเชิงรุก สัญญาณการเดินทาง ทิศทางการชุมนุม จะประกาศอยู่ตลอดเวลา วันนี้อยู่ปัญหาอะไร คิดแบบไหน จะเดินทางไปอย่างไร เหล่านี้คือสิ่งที่ “ก้านันสุเทพ” พูดอยู่ทุกครั้งบนเวที

ในส่วนของโฆษก กปปส. ซึ่งหมายถึง นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ รับหน้าที่สื่อสารกับสื่อมวลชนผ่านไปยังสังคมในภาพรวม อาจเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้สึกกลางๆ ไม่ได้เห็นด้วยกับแนวทางการเคลื่อนไหวของ กปปส. ก็ต้องสื่อสารอีกแบบ ต้องดูจังหวะเวลาที่เหมาะสม อย่างการเริ่มต้นต่อสู้กับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ก็เป็นอีกแบบ พอยกระดับการชุมนุมสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร 9 คนลาออกมาต่อสู้กับระบอบทักษิณ ก็เป็นอีกแบบหนึ่ง พอเริ่มเคลื่อนไหวไปปิดล้อม กระทรวงการคลัง ศูนย์ราชการ และในที่สุดกลับมาเรียกร้องให้ขจัดระบอบทักษิณ ก็เป็นอีกแบบ หรือ ตอนที่ดาวกระจายชัตดาวนักรุงเทพฯ 13 มกราคม 2557 เรียกร้องให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง ก็จะเป็นอีกแบบ กระทั่งย้ายมาปักหลักเวทีลุมพินี และตอนที่ประกาศเผด็จศึกครั้งสุดท้าย หลังวันฉัตรมงคล ก็เป็นอีกแบบหนึ่ง รูปแบบการสื่อสารจะเปลี่ยนไปเรื่อยๆ โดยการสื่อสารทุกอย่างต้องสอดคล้องกันหมด ทั้งประเด็นที่พูดบนเวที ลักษณะการพูด กิจกรรมที่เลือกทำ การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน และโซเชียลมีเดีย ฯลฯ เพื่อสร้างพลังให้คนสัมผัสได้ เพราะการบริหารมวลชน ถ้าคนไม่รู้ถึงพลังของแกนนำ หรือกลุ่มผู้ชุมนุมที่อยู่บริเวณเวที ความเชื่อมั่นและความศรัทธาก็ไม่มีทางเกิดขึ้นได้

เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ เปิดเผยอีกว่า ช่วงที่สำคัญที่สุด คือ ช่วงเวลาที่แรงส่งจากสถานการณ์น้อยลง ต้องหาวิธีปรับการบริหารจัดการเพื่อรักษาพลังเอาไว้ให้ได้ ต้องประเมินตลอดเวลาว่าจะทำอย่างไรให้คนมีพลัง เช่น แรงส่งจากสถานการณ์เบาลงหลังรัฐบาลยุบสภา เดินหน้าไปสู่การเลือกตั้ง ก็ต้องเสริม พลังของแกนนำต้องออก ขณะที่การบริหารจัดการการสื่อสารก็ต้องเข้มข้นมากขึ้น หาประเด็นใหม่ๆ มาเล่น โดยเฉพาะโฆษก ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาเพื่อสื่อสารกับสื่อมวลชนและสังคมภาพรวมในช่วงที่แรงส่งเบาลง ว่าประเด็นอะไรจะสามารถรักษาพลังมวลชนเอาไว้ได้ ทำให้คนรู้สึกมีความหวังกับการเคลื่อนไหวของ กปปส. เห็นว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง ชอบธรรม และสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นการชุมนุมที่ปลอดภัยปราศจากอาวุธ เหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่จะต้องสื่อสารให้คนสามารถสัมผัสได้ เพื่อรักษาพลังของมวลชนเอาไว้

วาทศิลป์ คำพูด วิพุด อัจฉริยะ ของ “ก้านันสุเทพ” จากที่ได้นำเสนอข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้กลยุทธ์ด้านการสื่อสารมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีทักษะการใช้วาทศิลป์ที่โดดเด่นในหลายด้าน โดยเฉพาะประเด็นด้านเนื้อหา ที่ยืนยันเป้าหมายการต่อสู้ด้วยความชัดเจนหนักแน่น เข้าใจง่าย และตอกย้ำซ้ำๆ อยู่ตลอดเวลา ปลุกฝังความคิดว่า การเคลื่อนไหวครั้งนี้ เป็นการต่อสู้ของมวลมหาประชาชน เพื่อปกป้องประเทศชาติ สถาบันเบื้องสูง และอนาคตของลูกหลาน ด้วยวิธีการที่สันติคือหิงสา ปราศจากการใช้อาวุธ แต่ในมุมมองของนักข่าวสายการเมืองบางคน มองว่า เนื้อหาสารที่ “ก้านันสุเทพ” สื่อสารไปยังมวลชน ไม่ได้มีการเปิดข้อมูลใหม่ด้วยประเด็นที่น่าสนใจ นอกจาก 3 เรื่องหลัก คือ การคอร์รัปชันของรัฐบาล การปฏิรูปประเทศ และการโจมตีระบอบทักษิณ อีกทั้งการปราศรัยในบางประเด็นก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ แต่กลับทำให้เสียแนวร่วม

ส่วนวิธีการสื่อสาร มีการนำหลักจิตวิทยามวลชนมาใช้ ผ่านอวัจนภาษา ที่เรียบง่าย มีพลัง ไม่ซับซ้อน หรือยากต่อการตีความ โดยระหว่างการสื่อสารมีการใช้น้ำเสียง ท่วงท่า ลีลา ผ่าน

ลูกเล่น หรือพฤติกรรมบางอย่าง ทำให้มวลชนมีอารมณ์ร่วมและคล้อยตาม เช่น การเดินและร้องเพลงบนเวทีปราศรัย รวมถึงการลั่งน้ำตาให้กับผู้ที่เสียชีวิต หรือบาดเจ็บจากการชุมนุม ขณะเดียวกัน “ก้านันสุเทพ” ยังมีการสื่อสารผ่านความเชื่อบางอย่างที่เป็นนามธรรม ทำให้มวลชนเกิดความฮึกเหิม หรือมีอารมณ์ร่วมตามไปกับภาษาที่สื่อสารอีกด้วย

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเอื้อที่ช่วยเสริมให้การสื่อสารของ “ก้านันสุเทพ” ประสบความสำเร็จ นั่นก็คือ การบริหารจัดการการสื่อสารเชิงบูรณาการอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งประเด็นที่สื่อสารบนเวที ลักษณะการพูด กิจกรรมที่เคลื่อนไหว รวมถึงการสื่อสารกับสื่อมวลชน และโซเชียลมีเดีย ฯลฯ โดยเนื้อหาที่สื่อสารในภาพรวม จะมุ่งเน้นให้คนสัมผัสได้ และรู้สึกมีความหวังกับการเคลื่อนไหวของ กปปส. ว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องชอบธรรมและสร้างสรรค์ เพื่อเรียกความเชื่อมั่น ความศรัทธา และรักษาพลังของมวลชนเอาไว้

4.2.2.2 การใช้สัญลักษณ์สร้างความหมาย

ในส่วนการวิเคราะห์ตัวสารที่สื่อสาร โดย “ก้านันสุเทพ” พบว่า การสื่อสารไปยังมวลชน กปปส. “ก้านันสุเทพ” มีการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายในหลายด้าน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีสัญญาวิทยา คือ การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากความหมายที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นไปตามวิถีชีวิตของสัญลักษณ์ ที่มีการเกิด เติบโต เปลี่ยนแปลง และสูญหาย โดยมีผลต่อการกำหนดความคิดและความเชื่อของผู้รับสาร (กาญจนา แก้วเทพ, 2547, น.105-108) ตัวสัญลักษณ์ (Sign) ที่ใช้ มีทั้ง นกหวีด ธงชาติไทย เพลงประกอบการชุมนุม รวมถึงสัญลักษณ์ที่เป็นคำพูด หรือวาทกรรม เพลง วัตถุสิ่งของ อวัจนภาษา และกิจกรรม ฯลฯ ส่วนรหัส (code / system) เป็นตัวกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ ที่มีการจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม (culture) ที่บริบททางสังคมและการเมืองในขณะนั้นเป็นตัวกำหนดขึ้น ดังตัวอย่างกลุ่มสัญลักษณ์ต่อไปนี้

คำพูด หรือ วาทกรรม

ตลอดการชุมนุมของ กปปส. มักมีการผลิตคำพูด หรือ วาทกรรม ต่างๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ ขึ้นมาเป็นระยะๆ ผ่านการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” และกิจกรรมการเคลื่อนไหว ซึ่งมีการผลิตซ้ำผ่านสื่อ ทั้งสถานีโทรทัศน์ช่องบลูสกาย และสถานีโทรทัศน์ที่เป็นเครือข่าย กปปส. รวมถึงสื่อออนไลน์ เพื่อตอกย้ำเป้าหมายในการชุมนุม สร้างพลังและความฮึกเหิมให้มวลชนเข้าร่วมการเคลื่อนไหว เช่น

“ก้านันสุเทพ”

คำว่า “ก้านัน” ในบริบทนี้ไม่ได้หมายถึง ตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่น หรือผู้ที่เป็นก้านันโดยทั่วไป แต่เป็นการสร้างฉายาขึ้นมาใช้เรียกนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เพื่อให้มวลชนจดจำ

เขาในสถานะใหม่ที่มีความใกล้ชิด และเป็นกันเองมากขึ้นกว่าช่วงที่เป็นนักการเมือง โดยเริ่มต้นมาจากการที่ผู้ใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุมอัญชะลี ไพริรัก (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) ทราบเรื่องจาก นายสาธิต วงศ์หนองเตย อดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ว่านายสุเทพฯ เคยเป็นกำนันที่ ต.ท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานีมาก่อน ด้วยดีกรีปริญญาโท จากสหรัฐอเมริกา และด้วยภาพของความเป็นกำนัน ที่ดูใจดี มีความเป็นกันเองกับลูกบ้าน น่าจะทำให้ นายสุเทพฯ คู่อัดชิดกับผู้ชุมนุม และได้รับความไว้วางใจมากยิ่งขึ้น อัญชะลี ไพริรัก จึงประกาศบนเวที กปปส. ขอเรียกว่า “กำนันสุเทพ” / “ลุงกำนัน” นับตั้งแต่นั้นมา และเป็นฉายาที่เรียกติดปากของมวลมหาประชาชน กปปส. มาจนถึงวันนี้

ส่วนมุมมองของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ อศวิณ เนตรโพธิ์แก้ว (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) กล่าวว่า ตัว “กำนันสุเทพ” เป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงสิ่งที่เขาสั่งสมมา ทั้งอำนาจ บารมี และความน่าเชื่อถือในทางการเมือง ทั้งหมดกลายเป็นสัญลักษณ์ในตัวของเขา แต่ที่ได้รับแรงผลักดันมากๆ คือ ตอนที่เขาขึ้นมาเป็นผู้นำมวลชน กปปส. ในช่วงเวลาที่อาจไม่มีใครพร้อม หรือกล้าพอที่จะลุกขึ้นมาท้าทายในครั้งนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นคนอื่นก็ถูกลดบทบาทไปหมด สำหรับความร่วมมือที่มาจากฝ่ายต่างๆ ก็เข้ามาอยู่ภายใต้การนำของเขาทั้งหมด โดยมีความโยงโยกันมาก่อนแล้ว

สอดคล้องกับความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง ที่มองว่า “ตัว “กำนันสุเทพ” ก็ เป็นสัญลักษณ์สำคัญในการต่อสู้ของ กปปส. โดยเฉพาะการสร้างภาพจดจำในการต่อสู้เคียงข้างกับมวลชน แทนภาพของความเป็นนักการเมืองที่ทรงอิทธิพล เห็นได้จากสไตส์การแต่งตัวที่เรียบง่าย รองเท้าผ้าใบ การคล้อยงนทวิต และสวมใส่ข้อมิ้อลายธงชาติเป็นประจำ รวมถึงในการปราศรัยหลายครั้ง เช่น “ผมจะทิ้งแล้วถ้าพี่น้องไม่ออกมา ผมยอมโดนจับ” มวลชนกลัว “กำนันสุเทพ” โดนจับ ก็รีบออกมาร่วมชุมนุม” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558)

ขณะที่มุมมองของนักข่าวสายการเมืองอีกคน สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) มองการใช้คำว่า “กำนันสุเทพ” เป็นการสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมา เพื่อแสดงให้เห็นว่า เขาเดินนำหน้ามวลชน และได้ทิ้งภาพของการเป็นนักการเมืองผู้ทรงอิทธิพลไปแล้ว อีกจุดใหญ่ที่เขาทำ คือ การสร้างภาพพจน์ของ “กำนันสุเทพ” ผ่านตัวการ์ตูนมาสคอต เพื่อให้มวลชนจดจำเขาในภาพของลุงกำนันที่ใจดีและมีอุดมการณ์

“มวลมหาประชาชน”

คำว่า “มวลมหาประชาชน” ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้เรียกกลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. ทำให้มวลชนรู้สึกมีพลังและมีส่วนร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในบทความ “ใครคิดคำ มวลมหาประชาชน” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือผู้ไม่ถอย (2557, น.27) นำเสนอว่า ผู้ที่คิดคำว่า “มวลมหาประชาชน”

คือ เกกิง สะสมทรัพย์ เป็นผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมบลูสกาย ที่มีบทบาทอย่างมากในการชุมนุมของ “มวลมหาประชาชน” เขาเล่าถึงกำเนิดคำอันเป็นประวัติศาสตร์นี้ว่า “คือผมต้องทำอินเทอร์ลูด (Interlude) สำหรับหน้าจอบลูสกาย คำว่า มวลชน มันธรรมดาไปสำหรับผู้ชุมนุมที่ตั้งเป้าเป็นล้าน ผมเลยเอาคำว่ามวลชนมาขยาย กลายเป็น มวลมหาประชาชน ใช้บนหน้าจอบลูสกาย กระทั่งติดปากคุณสุเทพ เทือกสุบรรณ และทุกคนบนเวที”

ในบทความเดียวกันนี้ ยังระบุว่า อินเทอร์ลูดดังกล่าวมีข้อความว่า “มวลมหาประชาชนใจเกินล้าน” สำหรับคำว่า “มวลมหาประชาชน” นี้ ใช้ในการชุมนุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ที่มีการ “เป่านกหวีด” ระดมพลครั้งแรก ซึ่งมีมวลชนจากทั่วทุกสารทิศมาร่วมชุมนุมมากเป็นประวัติการณ์เกินกว่าล้านคน ส่วนหนึ่งอ้างอิงจากการแจกสติ๊กเกอร์จำนวน 1 ล้านใบที่มีข้อความว่า “วันมวลมหาประชาชน ราชดำเนิน 24 พ.ย. 56 ” โดยผู้ที่ได้รับสติ๊กเกอร์เลขที่ 1 คือ สุเทพ เทือกสุบรรณ

“ร่างทรง”

“ร่างทรง” เป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่ถูกกำหนดขึ้น ซึ่งฝ่าย “ก้านันสุเทพ” พยายามบอกว่าเขาเป็นร่างทรงตัวแทนของผู้ชุมนุม แต่นักข่าวสายการเมืองบางคน กลับมองว่า เขาไม่ใช่ร่างทรงของผู้ชุมนุม แต่เป็นร่างทรงของชนชั้นนำ ในบทความ “ร่างทรง หรือ ผู้นำ ของมวลมหาประชาชน?” จากคอลัมน์ทิศทางประเทศไทย หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ (ฉบับวันที่ 29 ม.ค.57) นำเสนอว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. พูดยกมาตลอดว่าจะไม่เจรจา และช่วงหลังๆ มักย่ำว่าตนเป็นเพียง “ร่างทรง” ของมวลมหาประชาชน ไม่ได้เป็น “ผู้ชี้นำ” โดย “ร่างทรง” จะทำสิ่งที่ประชาชนต้องการ เพราะมวลชนกับนายสุเทพมีจุดหมายร่วมกัน คือ ขจัดระบอบทักษิณให้หมดไปจากประเทศไทย ทั้งนี้ ร่างทรง ได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธี เพื่อให้ได้ความร่วมมือจากมวลชนในช่วงแรกมีการชี้นำให้ธุรกิจไม่จ่ายภาษีหรือให้ข้าราชการหยุดงาน แต่ไม่มีการตอบรับ ต้องเปลี่ยนเป็นการเดินขบวนและชุมนุมเพื่อกดดันรัฐบาล รวมถึงปิดสถานที่ราชการบังคับให้ข้าราชการไม่ทำงาน

ตรงกันข้ามกับความเห็นของนักข่าวสายการเมือง ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) ที่มองคำว่า “ร่างทรง” เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของชนชั้นนำมากกว่า เป็นตัวแทนของมวลชน สำหรับมวลชน “ก้านันสุเทพ” เป็นเพียงพิธีกรบนเวทีคนหนึ่ง ที่ปักหลักปักธงเป็นผู้ดำเนินรายการ ไม่มีใครเชื่อถือ แต่ที่เข้าร่วมชุมนุมก็เพราะรู้ว่ามิใช่เป้าหมายเดียวกัน

“ชัตดาวนักรุงเทพ”

การนัดชุมนุมใหญ่ในแต่ละครั้ง ก็เป็นการสร้างสัญลักษณ์เช่นกัน เพราะ กปปส. จะคิดชื่อกิจกรรมให้ผู้ชุมนุมรู้สึกมีพลังและเข้ามามีส่วนร่วม อย่างเช่นกิจกรรม “ชัตดาวนักรุงเทพ” ใน

บทความ “ย้อนรอย 1 ปี ชัตดาวน์กรุงเทพฯ จุดเปลี่ยนประเทศไทยไปสู่รัฐบาลสายพราง” จากหนังสือพิมพ์แนวหน้า (ฉบับวันที่ 13 มกราคม 2558) กล่าวว่า “ชัตดาวน์กรุงเทพฯ” เป็นยุทธศาสตร์ที่ “ก้านันสุเทพ” ต้องการให้มีผลกระทบต่อการเดินทางของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในภาพรวม และต้องการให้มวลชนออกมาร่วมชุมนุมไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 04.00 น. ของวันที่ 13 มกราคม 2557 ถึง 09.00 น. ของวันที่ 15 มกราคม 2557 โดยปิดการจราจรในทางแยกสำคัญและสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยารวม 9 จุดได้แก่

1. ถนนแจ้งวัฒนะ (บริเวณจุดตัดทางรถไฟถึงซอยแจ้งวัฒนะ 14 หน้าศูนย์ราชการ)
2. แยกราชประสงค์ (แยกราชประสงค์ถึงแยกเฉลิมเผ่า บริเวณสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)
3. แยกปทุมวัน (หน้าศูนย์การค้ามาบุญครองถึงแยกสามย่าน ถนนพญาไททั้งเข้าและออก และหน้าสนามกีฬาถึงแยกราชปรารภ)
4. แยกอโศก – เพชรบุรี (จากแยกอโศกตัดกับถนนสุขุมวิท ต่อเนื่องถึงซอยสุขุมวิท 24)
5. แยกสวนลุม – สีลม (ช่วงแยกอังรีนงค์ ถนนพระรามที่ 4)
6. ห้าแยกลาดพร้าว (บริเวณจุดตัดถนนพหลโยธิน ถนนวิภาวดี ดันถนนลาดพร้าว)
7. อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (ปิดทุกด้านการจราจรผ่านไม่ได้)
8. สะพานพระราม 8 (ปิดการจราจรทั้งขาเข้า – ออก)
9. แยกกรมศุลกากร (ถนนสุนทรโกษา ตัดกับถนนทางเข้าการทำเรือ)

สอดคล้องกับบทความ “ชัตดาวน์กรุงเทพฯ” ของ วัชรพงศ์ ทองรุ่ง จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ (ฉบับวันที่ 13 มกราคม 2557) นำเสนอว่า ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok) หรือ ยึดกรุงเทพฯ (Occupy Bangkok) ของกลุ่ม กปปส. เพื่อยกระดับการกดดันให้นายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ลาออกจากรักษาการ เปิดทางไปสู่การปฏิรูปประเทศโดยประชาชน เป็นการวัดใจคนกรุงเทพฯด้วยว่า พร้อมทั้งจะเดินเคียงข้างไปกับแนวทางของกลุ่ม กปปส. โดยที่ตัวเองต้องยอมรับผลกระทบโดยตรงในปฏิบัติการครั้งนี้ด้วยหรือไม่ แม้ว่า ก้านันสุเทพ เลขาธิการกปปส. จะยืนยันบนเวทีการชุมนุมที่ราชดำเนินชัดเจนว่า ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ ในครั้งนี้ จะพยายามทำให้คนกรุงเทพฯเดือดร้อนน้อยที่สุด โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้ข้าราชการหยุดทำงาน ให้การสั่งการของรัฐบาลชุดนี้ล้มเหลว แต่ต้องยอมรับว่า ด้วยจำนวนคนน่าจะทำให้การจราจรในกรุงเทพฯกลายเป็นอัมพาต ไปตลอดการชุมนุม

ริสตาร์ไทยแลนด์ปฏิรูปประเทศไทย

การร่วมกันเปิดเวที “ริสตาร์ไทยแลนด์ปฏิรูปประเทศไทย” หรือ “มวลมหาประชาชนเดินหน้าเปลี่ยนประเทศ” ของ “ก้านันสุเทพ” และแกนนำ กปปส. ที่ ศูนย์เยาวชน สวนลุมพินี ก็เป็น

อีกหนึ่งสัญญาณ ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงถึงความจริงใจ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศ ในช่วง “กบปส.เปิดเวทีปฏิรูปประเทศไทย” ที่ออกอากาศในสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 (วันที่ 10 มีนาคม 2557) นำเสนอว่า การริสตาร์ตไทยแลนด์ปฏิรูปประเทศไทย เพื่อสร้างจุดเริ่มต้นการปฏิรูปประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ ควบคู่กับการเสวนาใน 6 หัวข้อหลัก ประกอบด้วย การแก้ความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสังคมเข้มแข็ง การทุจริตคอร์รัปชัน การกระจายอำนาจ การปฏิรูปโครงสร้างตำรวจ การปฏิรูปการเมืองเลือกตั้งและระบบพรรคการเมือง และสุดท้าย การปฏิรูประบบราชการ ใช้ระยะเวลา 6 ครั้ง เนื่องจากมีแนวทางออกประเทศ 2 ทาง คือ การแก้ปัญหาด้วยการใช้กำลัง สร้างความแตกแยก และแบ่งแยกประเทศ และอีกแนวทางหนึ่ง การแก้ปัญหาด้วยปัญญาและปฏิรูปประเทศไทย โดยวันนี้ถือเป็นวันแรกของการเปิดเวทีปฏิรูปด้วยการให้นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ได้มานำเสนองานวิจัย ผลการศึกษา ประสพการณ์ และความคิด

ในช่วงเดียวกันนี้ ยังระบุว่า นายสุเทพ กล่าวถึงการจัดเวทีปฏิรูปประเทศไทยครั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน 6 หัวข้อหลักปฏิรูปประเทศไทยเร่งด่วน มีความชัดเจน และปฏิบัติได้จริง ทันทีที่จัดตั้งสภาประชาชนมาปฏิรูปประเทศโดยเฉพาะ คาดว่าจะใช้ระยะเวลาปฏิรูปประมาณ 1 ปี ถึง 1 ปีครึ่ง ในการให้เกิดความก้าวหน้าของประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์และใช้เป็นบรรทัดฐานให้กับรัฐบาลในชุดต่อไป จากนั้นจะคืนอำนาจให้กับประชาชนเพื่อจัดตั้งรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม สำหรับกระบวนการปฏิรูปประเทศ กบปส. ได้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ เวทีภาควิชาการ เวทีสมัชชาประชาชน และสภาประชาชนกับรัฐบาลประชาชน เมื่อขั้นตอน 2 เวทีแรกแล้วเสร็จจะนำข้อสรุปทั้งหมดเข้าสู่สภาประชาชน

นอกจากนี้ยังมีสัญญาณในกลุ่มที่เป็นคำพูด หรือ วาทกรรม อีกจำนวนมากที่คอรัปชั่นนิสต์ จากสื่อหลายสำนัก กล่าวถึงในบทความต่าง ๆ เช่น บทความ “จากนักเลือกตั้ง ผู้ผู้นำมวลชน ‘กำนันสุเทพ’” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 3-9 มกราคม 2557) นำเสนอว่า ความไว้วางใจ หรือ ภาวะ ผู้นำ ที่ มวลมหาประชาชน และ กบปส. มอบให้ สุเทพ ส่วนหนึ่งมาจากการใช้วาทกรรมตายคาเวทีที่ยอม, ถ้าพี่น้องกลับบ้านก็จะยอมมอบตัวติดคุก, ถูกประหารก็ยอม, ตายเสียดีกว่าที่จะยอมเป็นข้าคนตระกูลนี้ ฯลฯ เหนืออื่นใด คนที่จะมานำ โคนระบอบทักษิณ ได้อย่างสมน้ำสมเนื้อเท่ากับ ลุงกำนัน ไม่มีอีกแล้ว

เพลง

การนำเพลงปลุกใจในประวัติศาสตร์ที่เคยใช้ในการต่อสู้กับอำนาจรัฐมาก่อนในหลายเหตุการณ์สำคัญ เข้ามาใช้ในการชุมนุมครั้งนี้ นับเป็นอีกสัญญาณของการสร้างความฮึกเหิมให้กับ

มวลชนจากเนื้อหาและท่วงทำนองที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงเหล่านั้น ในบทความ “เพลงปลุกใจลุง
กำนัน 3 เพลงดังจากยุค ขวา-ซ้าย ” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 3 ม.ค. 2557) กล่าวว่า
บทเพลงปลุกใจเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการต่อสู้ ทุกครั้งที่ขึ้นเวทีปราศรัยกับมวลมหาประชาชน
กำนันสุเทพ จึงมาพร้อมกับ 3 บทเพลง ได้แก่ สู้ไม่ถอย , ตื่นเถิดไทย และมาร์ชประชาชนเดิน ซึ่งแต่
ละบทเพลงมีประวัติความเป็นมายาวนานไม่แพ้กัน

สู้ไม่ถอย

สู้เข้าไปอย่าได้ถอย

มวลชนคอยเอาใจช่วยอยู่

รวมพลังทำลายเหล่าศัตรู

พวกเราสู้เพื่อความยุติธรรม

เราเดินเคียงบ่าเคียงไหล่

ก้าวเข้าไปด้วยใจมุ่งมั่น

เขาจะฟาด เขาจะฟัน

พวกเราไม่พรั่น พวกเราสู้ตาย

สู้เข้าไปอย่าได้หนี

เพื่อเสรีภาพอันยิ่งใหญ่

รวมพลังผองเราเหล่าชาวไทย

สู้ขาดใจพวกเราเสรีชน

เพลง สู้ไม่ถอย เขียนเนื้อร้องโดย เสกสรรค์ ประเสริฐกุล และให้ทำนองโดย จิน กรรมา
ชน ในช่วงการชุมนุมคัดค้านการลบชื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 9 คน เมื่อ 21-22 มิถุนายน
2516 ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อเป็นกำลังใจและปลุกเร้าในการเรียกร้องให้มหาวิทยาลัย
รามคำแหง รับนักศึกษาทั้ง 9 เข้าเรียน

ต่อมาภายหลังที่ทางมหาวิทยาลัยได้มีการรับนักศึกษาเหล่านั้นเรียบร้อยแล้ว มีการ
ยกระดับการชุมนุมเข้าสู่การเรียกร้องรัฐธรรมนูญ เพลง สู้ไม่ถอย เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อน
กระทั่งเข้าสู่เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นที่นิยมแพร่หลายในมวลชนคนต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย
และเรียกร้องความเป็นธรรมมาทุกยุคทุกสมัย โดยเวอร์ชันที่ขลังและคึกคึกมากที่สุดเป็นเสียงร้อง
ของวงกรรมาชน ซึ่งบันทึกเสียงครั้งแรกไว้ในอัลบั้ม กรรมาชน ชุดที่ 1 : กรรมาชน/คนกับควายเมื่อ
ปี 2517

ตื่นเถิดไทย

เราฝ่าไทย ต่างคนจากแดนไกล ต่างมารวมใจ

สามัคคีทุกหมู่เหล่า พวกเราพร้อมพรั่ง
 งามถิ่นเรา ถิ่นไทย ในแดนทอง แหล่งศิคนปอง
 ไทยเข้าครองต้องรวมกัน ผูกพันรักเผ่า
 โบราณนามชาติไทยแกร่งเกรียงไกรกล้า
 ฝ่าฟันมาทุกเวลาไม่หวั่นพริ้วพริ้งอันตราย
 ผ่านความลำเค็ญ ร้อยเย็นมิหน่าย
 ทอดกายเป็นชาติพลี
 ตื่นเกิดไทย มาพร้อมใจน้องพี่
 เราเลือดไทยเสรี ปฐพีรักยิ่ง
 ตื่นเกิดไทย จงพร้อมใจทุกฝ่าย
 เรามิยอมแพ้พ่าย ศัตรูร้ายมุ่ง

เพลง ตื่นเกิดไทย ประพันธ์คำร้องโดยท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค เรียบเรียงเสียง
 ประสานโดย หม่อมหลวงอัสนี ปราโมช องคมนตรีและผู้จัดการทรัพย์สินส่วนพระองค์ โดยใช้
 ทำนองขับไม้บัณเฑาะว์สองชั้น ไม่ปรากฏปีที่ประพันธ์เพลง แต่น่าจะเป็นช่วงที่ประเทศชาติ
 ประสบภัยคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งต้องการบทเพลงเสริมสร้างความรักความสามัคคี
 ของคนในชาติ เช่นเดียวกับ เพลงปลุกใจและเพลงรักชาติที่เกิดขึ้นมากในยุคนั้น

สำหรับท่านผู้หญิงมณีรัตน์ รัชการเป็นนางสนองพระโอษฐ์ในสมเด็จพระนางเจ้า
 สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้สนองพระราชเสาวนีย์ในการประพันธ์เนื้อเพลงเพื่อพระราชทานแก่ผู้
 ปฏิบัติหน้าที่เพื่อชาติไทย โดยใช้ทำนองเดิม อาทิ มีผลงานการประพันธ์หลายบทเพลง อาทิ ความ
 ผืนอันสูงสุด, เพลินภูผิงค์, เกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย, แผ่นดินของเรา ฯลฯ

มาร์ชประชาชนเดิน
 เร็วๆ มา มาร่วมกันเดิน
 เรามาเดินเหล่าประชาชน
 จงร่วมใจ เดินเข้าไป
 จงคว้าชัยมาให้มวลไทย
 ความตายนั้นหรือ
 เราไม่กลัวเราไม่เกรง
 ใครมาข่มเหง
 เราจะสู้เราไม่ถอย
 เราจะสู้จนชีพหลุดลอย

ไทย จะ ต้อง เป็น ไท

เพลงมาร์ชประชาชนเดิน แต่งเนื้อร้องทำนองโดยวงกรรมาชน วงดนตรีเพื่อชีวิต นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ที่ก้าวมาเป็นกำลังผลักดันสำคัญของขบวนการต่อสู้ของนักศึกษาและประชาชน ด้วยเนื้อหาบทเพลงที่ปลุกเร้าการต่อสู้ด้วยจังหวะเร้าใจ และเข้ากับบรรยากาศการเมืองที่รุนแรงในยุคนั้น

เพลง มาร์ชประชาชนเดิน บันทึกครั้งแรกในอัลบั้ม กรรมาชน ชุดที่ 1 : กรรมาชน/คนกับควาย ซึ่งเป็นการบันทึกเทปครั้งแรกของกรรมาชนเมื่อปี 2517 หลังจากที่จับขานในการชุมนุมมาแล้วระยะหนึ่ง

สิ่งของวัตถุ

ธงชาติไทย

ธงชาติไทย จากเดิมที่หมายถึง ความเป็นชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แต่การชุมนุมครั้งนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ของกลุ่ม กปปส. นอกจากธงชาติจะเป็นสัญลักษณ์ที่กำนัสนุเทพ และกปปส. พยายามสื่อสารว่า เป็นการต่อสู้เพื่อปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์แล้ว ธงชาติยังถูกแทนความหมาย ของความเป็นกลุ่มก้อนพรรคพวกเดียวกันกับ กปปส. อีกด้วย ทั้งนี้มีการผลิตสิ่งของและวัตถุลายธงชาติหลากหลายชนิด เช่น เสื้อ ริสแบน(ห่วงรัดข้อมือ) ลิบบิ้นผูกข้อมือ ที่คาดผม ฯลฯ นับเป็นสัญลักษณ์ที่ทรงพลังและมีความหมายอย่างมาก หากที่กลุ่มเห็นต่างจะทัดทานได้ จากความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง ที่มองว่า “การนำเอาธงชาติมาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม กปปส. ทำให้ใครก็แล้วแต่ที่รักชาติ ก็ต้องรัก กปปส. ด้วย ใครที่ไม่รักกลุ่ม กปปส. ก็แสดงว่าไม่รักชาติ การนำธงชาติมาเป็นสัญลักษณ์ จึงเป็นการใช้สัญลักษณ์ที่ดีมาก ไม่ใช่แค่สีใดสีหนึ่ง แต่หมายถึงความเป็นชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” (ชาดา สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

นักข่าวสายการเมือง ปราเมศ เหล็กเพ็ชร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 11 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า การใช้ลายธงชาติเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ ทรงพลังมาก เพราะทำให้อีกฝ่ายที่อยู่ตรงกลาง รู้สึกว่าเป็นการแบ่งแยกประเทศ เพราะ ธงชาติ เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ อีกทั้งยังทำให้ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยรู้สึกอึดอัด

เช่นเดียวกับนักข่าวสายการเมืองอีกคน สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) ที่กล่าวว่า “กำนัสนุเทพ” และ กปปส. ฉลาดมากในการนำ ธงชาติไทย มาเป็นสัญลักษณ์ เพราะหาง่ายและมีพลังมาก การใส่เสื้อลายธงชาติแทนที่จะใส่เสื้อลาย กปปส. มีความหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า เพราะหมายถึงคุณมาต่อสู้เพื่อชาติ ไม่ใช่เพื่อ “กำนัสนุเทพ” อย่างที่ฝ่าย

ตรงข้ามประชดประชันว่า พวกคนดี พวกรักชาติ กลายเป็นวาทกรรมเหน็บแนมที่หาทางตอบโต้ได้ยาก เพราะหากตอบโต้ไป นั่นก็หมายความว่า คนที่พูดเป็นพวกไม่รักชาติ

สอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ที่มองว่า การที่ กปปส. เลือก ชงชาติไทย มาเป็นสัญลักษณ์ผูกใจประชาชน เป็นการแสดงให้เห็นถึงความภักดี ความรักชาติ และความเป็นชาตินิยม การคำนึงถึงประเทศชาติ ชงชาติ เช่นนี้ แตกต่างจากการชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดง ที่คำนึงถึงแต่พลตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นตัวบุคคล การต่อสู้ระหว่างตัวบุคคลคนกับชาติ ย่อมมีน้ำหนักที่ชาติมากกว่า คนจึงมาร่วมชุมนุมกับ กปปส. เป็นจำนวนมาก เพราะไม่ได้คิดว่าทำเพื่อ “ก้านันสุเทพ” แต่ทำเพื่อชาติไทย (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

อสิวิน เนตรโพธิ์แก้ว (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) ชี้ว่า การใช้ ชงชาติ เป็นความพยายามทำให้เห็นว่า เป็นการต่อสู้เพื่อประเทศ เพื่อทุกคน เพื่อส่วนรวม แต่ถ้าติดตามในแง่ของภาษาด้วย ไปไกลกว่าการใช้ชงชาติ เพราะเนื้อหาในการปราศรัยและชูประเด็นมีหลายอย่างที่วนกลับไปสู่สถาบันเบื้องสูง จะเห็นว่า มีสัญลักษณ์ ความหมาย ภาษา หลายอย่างที่ใช้ในการต่อสู้ครั้งนี้ บางอย่างอาจเป็นความหมายตรง บางอย่างอาจเป็นความหมายซ่อน แต่ที่ชัดเจนคือ ความพยายามที่จะบอกกับสังคมว่า การต่อสู้ครั้งนี้เป็นการต่อสู้เพื่อประเทศไทย และความอยู่รอดของสถาบัน

ส่วนความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นันทนา นันทวโรภาส (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) มองว่า กลุ่ม กปปส. เป็นกลุ่มที่ใช้ สัญลักษณ์ทางการเมืองได้ดีมาก การใช้ สีธงชาติ เสมือนเป็นการบอกว่า คนทุกคนเป็นพวกเดียวกับ กปปส. เพราะทุกคนอยู่ภายใต้ร่มธงไตรรงค์ผืนเดียวกัน เอาสัญลักษณ์ความเป็นชาติไปใช้เป็นของตัวเอง ทำให้คนอื่นที่ยืนตรงเคารพธงชาติเหมือนได้เข้าร่วมกับ กปปส. ไปโดยปริยาย เรียกว่าเหมารวม เป็นการเลือกใช้สัญลักษณ์ที่ดี มีพลัง และได้แนวร่วม

ขณะที่ความเห็นของคอลัมนิสต์บางคนที่สะท้อนผ่านบทความ มองว่า ชงชาติ เป็นสัญลักษณ์ที่หาได้ง่าย และเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คน ง่ายต่อการ โน้มน้าวให้มวลชนเข้าร่วมการชุมนุม ในบทความ “ชงชาติ และนกหวีด สัญลักษณ์แห่งการต่อสู้ของมวลมหาประชาชน” ของ รุ่งมณี เมฆโสภณ จากหนังสือสู้ไม่ถอย (2557, น.48-53) เจ้าของความคิดในการนำสีธงชาติมาใช้ในการชุมนุม คือ เจิมมาศ จึงเลิศศิริ รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ เธอเสนอความคิดเรื่องสีธงชาตินี้ระหว่างการพูดคุยในหมู่นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ช่วงที่จัด “สานเสวนา เวทีประชาชน” เมื่อต้นปี 2555 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “เวทีประชาชน เดินหน้าผ่าความจริง” หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “เวทีผ่าความจริง”

เจมมาส เห็นว่า สัญลักษณ์ที่เป็นสีต่างๆอาจไม่เหมาะกับสถานการณ์ โดยเฉพาะถ้าใช้สีฟ้าซึ่งเป็นสีของพรรคประชาธิปัตย์ ก็จะกลายเป็นข้อจำกัดในการดึงดูดมวลชนในวงกว้าง หากใช้สีธงชาติน่าจะเป็น “ศูนย์รวมจิตใจของผู้คน” ได้มากกว่า ที่สำคัญ ธงชาติ หาได้ง่ายและไม่ยุ่งยากสามารถนำริบบิ้นธงชาติมาผูกผม ผูกข้อมือ หรือผูกไว้ที่รถได้หมด เจมมาส มีหน้าที่คอยซื้อธงชาติและริบบิ้นสีธงชาติมาใช้ในการชุมนุม จนถึงการเคลื่อนไหวที่สถานีรถไฟสามเสน และพัฒนามาเป็น กปปส. ในที่สุด

ต้องยอมรับว่า สีธงชาตินอกจากจะเป็นสีสัญลักษณ์ที่มีพลังและมีความหมายแล้ว ในการต่อสู้ทางการเมืองภาคประชาชนของมวลมหาประชาชนครั้งนี้ ยังมีการนำสีสัญลักษณ์นี้ไปต่อยอดทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง นอกจากนำไปออกแบบเป็นลวดลายเสื้อสารพัดดีไซน์ ยังมีการผลิตเป็นเครื่องประดับ เครื่องแต่งตัว และของใช้ธงชาติอย่างหลากหลาย ในช่วงนั้นคาดว่าเงินหมุนเวียนอยู่ในตลาดผลิตภัณฑ์เหล่านี้หลายร้อยล้านบาท โดยเงินส่วนหนึ่งได้นำไปสนับสนุนการต่อสู้ของ กปปส.

นกหวีด

อีกหนึ่งอาวุธสำคัญที่ทรงพลังไม่น้อยไปกว่า ธงชาติ ก็คือ นกหวีด สัญลักษณ์ของการเรียกร้องพล เมื่อพบว่ามีเหตุผิดปกติเกิดขึ้นในบ้านเมือง สัญลักษณ์ของ นกหวีด ในเมืองไทย โดยทั่วไปอาจเป็นเพียงอุปกรณ์ที่กรรมการใช้ในการตัดสินกีฬา รมก.ใช้ในการโบกรถ หรือช่วงหนึ่งตำรวจใช้ในการรณรงค์ให้ผู้หยุดพักติดตัว เพื่อเป่าส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ กรณีมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น แต่ในการชุมนุมครั้งนี้ นกหวีด ได้กลายเป็นอาวุธประจำกายของ “กำนันสุเทพ” รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ของ กปปส. ที่ต้องการส่งสัญญาณว่า ประชาชนตื่นแล้ว ขณะนี้ได้มีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น ซึ่งในขณะนั้นก็คือ ความพยายามของพรรคเพื่อไทย ในการผลักดันร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ฉบับเหมาเข่งสุดซอย

สัญลักษณ์ของ นกหวีด ในเมืองไทยเริ่มเปลี่ยนไป จากการที่พรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้กำหนดให้ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ตั้งแต่เริ่มแรก โดยนำแนวคิดมาจาก “ราล์ฟ เนเดอร์” (Ralph Nadar) นักกฎหมาย นักเขียนและนักต่อสู้เพื่อสังคมชาวอเมริกัน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของอเมริกา ในปี ค.ศ. 1970 เขาได้ตัดสินใจเป่านกหวีดในสภา เพื่อเตือนรัฐบาลที่เริ่มมีพฤติกรรมทุจริตในการบริหารบ้านเมือง คำว่า Whistleblower แปลตรงตัวได้ว่า “คนเป่านกหวีด” ซึ่งคนเป่านกหวีด เปรียบเสมือนผู้มีหน้าที่แจ้งว่า มีการกระทำที่ส่อไปในทางผิดกฎหมายเกิดขึ้น

สอดคล้องกับความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “นกหวีด ไม่เพียงแต่ทำให้คนเห็น รับรู้ด้วยสายตา แต่ยังทำให้คนรับรู้ด้วยเสียง เป็นการเลือกใช้สัญลักษณ์ที่เหนือชั้นมาก แปลว่าเขาเลือกใช้สัญลักษณ์ที่มีพลัง และก็คือความหมายได้ดี เมื่อก่อนเวลาที่เรียกคนชุมนุม ก็จะ

ใช้คำว่า พอเป่านกหวีดก็มา ความหมายก็คือ เป็นการรวมพล ซึ่งถือว่าเป็นการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จมาก” (สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558)

สอดคล้องกับความเห็นของคอลัมนิสต์บางคน ที่มองว่า นกหวีด เป็นสัญลักษณ์ของการตื่นรู้ ตื่นตัวของประชาชนที่ถูกขืนมาต่อต้านอำนาจรัฐที่ไม่มีความชอบธรรม ดังบทความ “4 เหตุผลที่ รัฐ กลัว เสียงนกหวีด” ของ ฐาม เชื้อสถาปนศิริ จากสำนักข่าวอิศรา (วันที่ 21 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า เสียงนกหวีดนั้น เป็นรูปสัญลักษณ์การประท้วงที่รวมพลังชัดเจนมากที่สุด มันมีรูปเสียง มันรวมเอาความหมายต่อต้านเอาไว้ลงในเสียงหวีดทั้งหมด ด้วยวิธีสันติ อหิงสา ลดการปะทะ การเผชิญหน้า แต่ต้องทำร้ายร่างกาย เป็นการลดทอนความหมาย อำนาจจากมือรัฐในเชิงสัญลักษณ์มาไว้ในมือประชาชนเพียงชั่วคราว

ทำให้ประชาชนรู้สึก ว่า “ตนเองมีอำนาจเหนือรัฐในการต่อสู้” ที่สำคัญ มันเป็นสัญลักษณ์แห่งการตื่นรู้ ตื่นตัว และตื่นตน ของเสียงประชาชนที่จะต่อต้านต่อรัฐบาลน้อยถล ทั้งหมดนี้ก็เพียงพอ ที่มันจะสะท้อนความมั่นคงทางจิตใจของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่ไม่ได้ประหารรัฐโดยตรง คือ การแสดงออกง่ายๆ ของประชาชน และมันก็ไม่ได้ทำให้ศีลธรรมอันดีของรัฐถูกทำลายลงไปแต่อย่างใด

อวัจนภาษา

ภาพของความตึงเครียดระหว่างเป็นแกนนำ กปปส. ที่สื่อสารออกมาผ่านอวัจนภาษา นับเป็นอีกสัญญาณที่เปลี่ยนไปจากสมัยเป็นนักการเมือง สามารถเรียกความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ จากมวลชนได้เป็นจำนวนมาก เช่น การเดินเท้าธรรมรงค์ให้ชาวกรุงเทพฯ ออกมาร่วมชุมนุมเป็นระยะทางไกล วันละหลาย 10 กม. การกินข้าวเที่ยงพร้อมกับผู้ชุมนุมบนท้องถนน รวมถึงสีผิวที่ดูเข้มขึ้น หรือ ไหม้เกรียม จากการตากแดดระหว่างเดินธรรมรงค์ ฯลฯ

ส่วนบุคลิกของ “ก้านันสุเทพ” หลังจากมาเป็นแกนนำการชุมนุม ภาพของการเป็นคนดูดี เขาจริงเอางัง เต็มใจใจถึงฟังได้ ก็เด่นชัดมากขึ้นกว่าสมัยเป็นนักการเมืองเช่นกัน เป็นอีกหนึ่งสัญญาณ ที่สร้างความฮึกเหิม โน้มน้ำใจให้มวลชนเข้าร่วมการชุมนุม ขณะเดียวกัน ในบางช่วงเวลา “ก้านันสุเทพ” ก็มีมุมของความอ่อนโยน เรียกความสนใจจากมวลชนให้มีอารมณ์ร่วมได้ไม่น้อย อย่างเช่น การร้องไห้บนเวทีปราศรัย ในวันที่เกิดเหตุปะทะเปิดใส่ขบวนผู้ชุมนุม ที่บริเวณถนนบรรทัดทอง จนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก ดังความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ที่มองว่า บุคลิกภาพของก้านันสุเทพ เปลี่ยนไปพอสมควร จากสมัยเป็นนักการเมือง ที่เคยดูเข้มแข็ง เป็นผู้ใหญ่ และเข้าถึงยาก แต่หลังมาเป็นแกนนำ กปปส. ระหว่างขึ้นเวทีปราศรัย จะพูดกับมวลชนในลักษณะที่เป็นกันเอง มีลูกเล่น และพฤติกรรมบางอย่างประกอบ เช่น การร้องไห้ มีมุขตลก การ

เดินหรือร้องเพลงบนเวที ฯลฯ เป็นบุคลิกที่อ่อนลงในแง่ของการพยายามเข้าหามวลชน (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

กิจกรรม

เนื่องจากการชุมนุมของ กปปส. เป็นการชุมนุมที่ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ ฉะนั้น การที่จะรักษาพลังมวลชนเอาไว้ให้ได้ จึงต้องปรับแผนการชุมนุมให้สอดคล้องกับวิถีของคนกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่เข้าร่วมชุมนุม และยังคงต้องทำมาหากิน ด้วยการกำหนดวันนัดชุมนุมใหญ่ ผ่านกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นอีกหนึ่งสัญญาณสำคัญที่สร้างความตื่นตัวให้กับมวลชน

จากความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่เข้าร่วมชุมนุม เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) เปิดเผยว่า การชุมนุมของ กปปส. เป็นการชุมนุมรูปแบบใหม่ที่มวลชนไม่ได้มาอยู่หน้าเวทีตลอด 24 ชั่วโมง การต่อสู้ที่ต้องใช้เวลานาน ฉะนั้นจะมาประเมินเฉพาะจำนวนคนหน้าเวทีเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เราจึงต้องกำหนดวันนัดแสดงตัวในวันชุมนุมใหญ่ที่ชัดเจน ไม่ได้นัดแสดงตัวกันทุกวัน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น 24 พ.ย. 56 วันมวลมหาประชาชน คนไทยหัวใจเกินล้าน 9 ธ.ค. 56 รวมพลังกันทุกสายเดินหน้าไปทำเนียบรัฐบาล 22 ธ.ค. 56 วันทดสอบขีดความสามารถ ตั้งเวที 4-5 จุด 13 ม.ค. 57 วันขีดความสามารถ ตั้งเวที 7 แห่งทั่วกรุงเทพฯ หลังจากนั้นก็มี การแสดงพลังกันอยู่เรื่อยๆ ซึ่งการกำหนดวันที่ชัดเจน นัดชุมนุมใหญ่เมื่อไหร่ก็จะมีคนออกมาตลอด

ขณะที่นักข่าวสายการเมือง สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า สัญญาณที่ประสบความสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด คือ กิจกรรมการเดินทางรณรงค์ไปยังสถานที่สำคัญต่างๆ แล้วมีประชาชนบริจาคเงินให้กับ กปปส. และเมื่อมีภาพนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็มีการทำตามมาโดยตลอดทุกครั้ง “ก้านันสุเทพ” ออกเดินทางรณรงค์ไปยังจุดต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพฯ

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสารข้างต้น แสดงให้เห็นว่า “ก้านันสุเทพ” มีการใช้สัญญาณสร้างความหมาย เพื่อต่อยอดเป้าหมายในการชุมนุม สร้างพลังและความตื่นตัวให้มวลชน เข้าร่วมการเคลื่อนไหวในหลายด้าน ประกอบด้วย กลุ่มสัญญาณที่เป็นคำพูด หรือวาทกรรม ซึ่งตลอดการชุมนุมของ กปปส. มักมีการผลิตขึ้นมาเป็นระยะๆ ผ่านการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” และกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่างๆ อีกทั้งยังมีการผลิตซ้ำผ่านสื่อ ทั้งสถานีโทรทัศน์ช่องบลูสกาย และสถานีโทรทัศน์ที่เป็นเครือข่าย กปปส. รวมถึงสื่อออนไลน์ เพื่อให้เข้าถึงมวลชนอย่างทั่วถึงอีกด้วย เช่น คำว่า เช่น การเรียกตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ด้วยคำว่า “ก้านันสุเทพ” การเรียกกลุ่มผู้ชุมนุมว่า “มวลมหาประชาชน” การเรียกเป้าหมายการชุมนุมว่า “ขีดความสามารถ” และ “ริสตาร์ทไทยแลนด์ปฏิรูปประเทศไทย” ฯลฯ

สำหรับสัญลักษณ์ที่เป็นบทเพลงประกอบการชุมนุม ส่วนใหญ่ก็เป็นเพลงปลุกใจในประวัติศาสตร์ที่เคยใช้ในการต่อสู้กับอำนาจรัฐในหลายเหตุการณ์สำคัญมาก่อน เช่น เพลงสู้ไม่ถอย เพลงตื่นเถิดไทย และเพลงมาร์ชประชาชนเดิน

ในกลุ่มที่เป็นสิ่งของและวัตถุ มีสัญลักษณ์ที่ทรงพลังอย่างมากอยู่ 2 ประเภท ก็คือ ธงชาติไทย และนกหวีด ในส่วนของ ธงชาติไทย จากเดิมที่หมายถึงความเป็นชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แต่การชุมนุมครั้งนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ของกลุ่ม กปปส. นอกจากธงชาติจะเป็นสัญลักษณ์ที่กำนันสุเทพ และ กปปส. พยายามสื่อสารว่า เป็นศูนย์รวมจิตใจของทุกคน การต่อสู้ครั้งนี้ก็เพื่อปกป้องชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ได้เป็นการต่อสู้เพื่อ “กำนันสุเทพ” หรือ ใครคนใดคนหนึ่งแล้ว ธงชาติยังถูกแทนความหมาย ของความเป็นกลุ่มก้อนพรรคพวกเดียวกันกับ กปปส. อีกด้วย ยากที่กลุ่มเห็นต่างจะหาเหตุผลมาหักทาน และด้วยธงชาติเป็นอุปกรณ์ที่หาง่าย จึงมีการนำมาผลิตเป็นสิ่งของและวัตถุหลากหลายชนิด เช่น เสื้อ ริสแบน(ห่วงรัดข้อมือ) รัปบิ้น(แถบผ้า)ผูกข้อมือ และที่คาดผม ฯลฯ

ส่วน นกหวีด ก็เป็นสัญลักษณ์ของการเรียกรวมพล เมื่อมีเหตุผิดปกติเกิดขึ้นในบ้านเมือง สัญลักษณ์ของ นกหวีด เป็นเพียงอุปกรณ์ที่กรรมการใช้ในการตัดสินใจว่า ปรก.ใช้ในการโบกรถ หรือช่วงหนึ่งตำรวจใช้ในการรณรงค์ให้ผู้หญิงพกติดตัว เพื่อเป้าส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือ กรณีมีเหตุอันตรายเกิดขึ้น แต่ในการชุมนุมครั้งนี้ นกหวีด ได้กลายเป็นอาวุธประจำกายของ “กำนันสุเทพ” รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ของ กปปส. ที่ต้องการส่งสัญญาณว่า ประชาชนตื่นรู้ และตื่นตัวแล้ว ขณะนี้ได้มีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น ถึงเวลารวมพล ฉกฉวยความหมายอำนาจจากมือรัฐในเชิงสัญลักษณ์มาไว้ในมือประชาชนเพียงชั่วคราว ด้วยวิธีการที่สันติ อหิงสา

สัญลักษณ์ของ นกหวีด ในเมืองไทยเริ่มเปลี่ยนไป จากการที่พรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้กำหนดให้ใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ตั้งแต่เริ่มแรก โดยนำแนวคิดมาจาก “ราล์ฟ เนเดอร์” (Ralph Nadar) นักกฎหมาย นักเขียนและนักต่อสู้เพื่อสังคมชาวอเมริกัน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของอเมริกา ในปี ค.ศ. 1970 เขาได้ตัดสินใจเป่านกหวีดในสภา เพื่อเตือนรัฐบาลที่เริ่มมีพฤติกรรมทุจริตในการบริหารบ้านเมือง คำว่า Whistleblower แปลตรงตัวได้ว่า “คนเป่านกหวีด” ซึ่งคนเป่านกหวีด เปรียบเสมือนผู้มีหน้าที่แจ้งว่า มีการกระทำที่ส่อไปในทางผิดกฎหมายเกิดขึ้น

สัญลักษณ์อวัจนภาษา ของ “กำนันสุเทพ” มีทั้งภาพของความทุ่มเทเสียดสละระหว่างเป็นแกนนำ กปปส. ซึ่งเปลี่ยนไปจากสมัยที่เคยเป็นนักการเมือง สามารถเรียกความเชื่อมั่น และความไว้วางใจ จากมวลชนได้เป็นจำนวนมาก เช่น การเดินเท้ารณรงค์ให้ชาวกรุงเทพฯ ออกมาร่วมชุมนุมเป็นระยะทางไกล วันละหลาย 10 กม. การกินข้าวเที่ยงพร้อมกับผู้ชุมนุมบนท้องถนน รวมถึงสีผิวที่ดูเข้มขึ้น หรือ ใหม้เกรียม จากการตากแดดระหว่างเดินรณรงค์ ฯลฯ

บุคลิกของ “กำนันสุเทพ” หลังจากมาเป็นแกนนำการชุมนุม ภาพของการเป็นคนคู่คี่เอาจริงเอาจัง เต็มใจถึงขั้นได้ ก็เด่นชัดมากขึ้นกว่าสมัยเป็นนักการเมืองเช่นกัน ขณะเดียวกันในบางช่วงเวลา “กำนันสุเทพ” ก็มีมุมของความอ่อนโยน เรียกความเห็นใจจากมวลชนให้มีส่วนร่วมได้ไม่น้อย อย่างเช่น การร้องไห้บนเวทีปราศรัย ในวันที่เกิดเหตุปะทะระเบิดใส่ขบวนผู้ชุมนุม ที่บริเวณถนนบรรทัดทอง จนมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก

นอกจากมีการใช้ สัญลักษณ์ ในรูปแบบต่างๆแล้ว กิจกรรมการชุมนุมใหญ่แต่ละครั้งก็ถูกสร้างความหมาย โดยการอ้างอิงชื่อกิจกรรมแต่ละครั้งให้เกิดพลังความรู้สึกมีส่วนร่วม เนื่องจากการชุมนุมของ กปปส. เป็นการชุมนุมที่ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ ฉะนั้นการที่จะรักษาพลังมวลชนเอาไว้ให้ได้ จึงต้องปรับแผนการชุมนุมให้สอดคล้องกับวิถีของคนกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นกลุ่มหลักที่เข้าร่วมชุมนุม และยังคงทำมาหากิน ด้วยการกำหนดวันนัดชุมนุมใหญ่ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น 24 พ.ย. 56 วันมวลมหาประชาชน คนไทยหัวใจกินล้าน 9 ธ.ค. 56 รวมพลังกันทุกสายเดินหน้าไปทำเนียบรัฐบาล 22 ธ.ค.56 วันทดสอบซัดดาวนักรุงเทพ ตั้งเวที 4-5 จุด 13 ม.ค.57 วันซัดดาวนักรุงเทพ ตั้งเวที 7 แห่งทั่วกรุงเทพ หลังจากนั้นก็มีการนัดแสดงพลังกันอยู่เป็นระยะๆ นอกจากนี้ ยังรวมถึงกิจกรรมการเดินทางรณรงค์ไปยังจุดต่างๆ แล้วมีคนร่วมบริจาคเงินให้กับ กปปส. จนเป็นสัญลักษณ์ที่มีคนร่วมบริจาคตามทุกครั้งอีกด้วย

4.2.2.3 การสร้างสารเพื่อโน้มน้าวใจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในการชุมนุมของ กปปส. “กำนันสุเทพ” ได้นำแนวคิดการสร้างจุดดึงดูดใจในตัวสาร(Message Appeals) มาโน้มน้าวใจมวลชนให้เข้าร่วมการชุมนุมในหลายด้าน ที่ปรากฏชัด คือ

การใช้จุดดึงดูดใจให้เกิดความกลัว (Fear Appeals) เช่น เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การจับจ้วงสถาบันเบื้องสูง และความน่ากลัวของระบอบทักษิณ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถยอมรับได้ จากความเห็นของนักข่าวสายการเมือง “ข้อมูลที่ “กำนันสุเทพ” ใช้ในการสื่อสาร คือ เรื่องคนดี และเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ส่วนเรื่องอื่นๆ เช่น การทำลายความน่าเชื่อถือให้นายกฯยังลักษณะเป็นตัวตลก หรือ การเหยียดเพศ ฯลฯ เกิดจากการสร้างขึ้นของเครือข่ายในเวที กปปส. “กำนันสุเทพ”วางบทบาทตัวเองในฐานะเป็นแกนนำ อย่างน้อยก็เป็นฟรีเซนเตอร์ เป็นตัวอ้างอิง ฉะนั้นเขาจะไม่พูดหรือปราศรัยในเรื่องหยาบคายและด่ากินไป สำหรับตัวอย่างเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น โครงการรับจำนำข้าว “กำนันสุเทพ” พยายามนำมวลชนเข้าไปปิดล้อมกระทรวงการคลัง กดดัน แทรกแซง ทำให้เกิดกระแสสังคม กระทั่งผู้อำนวยการธนาคารออมสินต้องลาออก เขาใช้ทุกวิถีทางในการต่อสู้ ไม่สนแม้กระทั่งชานาจะไม่ได้เงิน เพราะต้องไปให้ถึงเป้าหมายให้ได้” (ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558)

จตุรงค์ ปทุมมานนท์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558) ประเด็นที่ “ก้านันสุเทพ” หยิบมาโจมตีรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ส่วนใหญ่เป็นประเด็นทางการเมือง เช่นปัญหาโครงการรับจำนำข้าว นำมาขยายผลจนลุกลาม กระทั่งปลุกชาวนาเข้ามาเป็นแนวร่วมกับ กปปส. ได้ เขาเข้าใจในจุดอ่อนของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ โดยเฉพาะเรื่องร่างกฎหมายนิรโทษกรรม ที่นำมาโจมตีกระทั่งรัฐบาลยุบสภา และยกระดับมาสู่การจับได้ระบอบทักษิณ

สอดคล้องกับความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อหลายสำนัก ที่สะท้อนผ่านบทความต่างๆ เช่น บทความ “มวลมหาประชาชน จารึกประวัติศาสตร์ราชดำเนิน” ของ นิติราษฎร์ บุญโยจาก นิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2556) เน้นอนว่า ประเด็นเดิมๆ ที่ยังเป็น จุดขาย และได้ใจมวลชน ให้ตามไลท์แอนด์แชร์ไม่หยุด มี 2 เรื่องหลัก คือ เรื่อง โกงกินคอร์ปชั่น และเรื่องเกี่ยวกับสถาบันเมืองสูง ที่ไว้ต่อกระแสนั้นกลางในเมืองกลุ่มนี้อยู่แล้ว

เช่นเดียวกับความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ที่มองว่า การสื่อสารส่วนใหญ่ของ “ก้านันสุเทพ” อยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเกลียดและความกลัวให้กับมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลมากในแง่ของจิตวิทยามนุษย์ ยกตัวอย่าง กรณีฮิตเลอร์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว ก็เพราะกลัวว่า ชาวยิวที่ฉลาดและเก่งจะเข้ามาทำการค้าแล้วทำให้พวกเขาสู้ไม่ได้ “การจุดคิดของกระบวนการ กปปส. เริ่มมาจากร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม แล้วพัฒนามาเป็นความเกลียดชัง และความกลัวในการถูกผูกขาดอำนาจ ซึ่ง “ก้านันสุเทพ” ได้นำทั้งความเกลียดและความกลัวดังกล่าว ที่ทำงานได้เข้มแข็งมากในแง่จิตวิทยาต่อมนุษย์ มาใช้ในการ โน้มน้ำวมวลชน ปรับกระบวนการทัศน และทำทิวของตัวเองให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้สนับสนุนอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้การชุมนุมมีพลังและประสบความสำเร็จ แต่ทั้งหมดนี้ถ้ามองย้อนกลับไปรัฐบาลยิ่งลักษณ์ก็มีจุดอ่อนอยู่จริง” (สิริพรรณ นกสวนสวรรค์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

จุดดึงดูดโดยใช้อารมณ์ (Emotional Appeals) ก็เป็นอีกหนึ่งเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ชักจูงมวลชนให้มีอารมณ์ร่วมไปกับแนวทางการต่อสู้ของ กปปส. โดยเฉพาะเรื่องที่จะเอื้อมมือต่อความรู้สึกของผู้ชุมนุม เช่น ความสูญเสีย และการถูกเอาเปรียบจากนโยบายของรัฐ ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมือง “คำปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” มีวาทศิลป์ที่สวยงาม เช่น เรื่องการล้มล้างรัฐบาล อย่างโครงการจำนำข้าว เขาจะพูดว่าโครงการนี้รัฐบาลล้มเหลวมาก พร้อมกับยกตัวอย่างต่างๆ มาประกอบ หรือ ไปชวนชาวนาที่ประสบความสำเร็จขึ้นมาขึ้นเวทีเล่าให้มวลชนฟัง หรือ ให้ทีมงานไปสัมภาษณ์เป็นคลิปวิดีโอ แล้วนำมาเปิดให้มวลชนดู แต่ขณะเดียวกันเป็นชาวนาที่เดือดร้อนจริงหรือไม่ ไม่สามารถรู้ได้ แต่อย่างน้อยก็ปลุกกระแสและทำให้มวลชนเชื่อว่า ชาวนาทั้งประเทศกำลังเดือดร้อนจากโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ส่งผลให้เครือข่ายจากกลุ่มต่างๆ เข้าร่วมการชุมนุมมากขึ้น” (ชาติ สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) วิธีการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” มักโน้มน้าวใจมวลชนด้วยเรื่องทีละเอียดย้อนต่อความรู้สึก เช่น เรื่องของผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ หรือ การนำจดหมายของเด็กน้อยที่เอาใจช่วยลุงก้านันสุเทพ ด้วยการนำเงินค่าขนม 10 บาทที่ได้จากค่าขนม มาร่วมบริจาคให้เป็นทุนในการต่อสู้ หรือ วันไหนที่ต้องการปลูกเรืออธรรม ก็มักใช้คำพูดที่หยาบคาย และสร้างความเกลียดชังกับฝ่ายตรงข้ามอย่างเต็มที่

ขณะที่ความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม มองว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของ “ก้านันสุเทพ” คือ การเข้าใจอารมณ์ของมวลชน ไม่ทำให้รู้สึกแปลกจากผู้นำการชุมนุม และปลุกกระแสอารมณ์ร่วมด้วยการเดินเท้าณรงค์เกือบทุกวัน “ก้านันสุเทพ” เป็นนักสื่อสารที่ตรงไปตรงมา และนิยามตัวเองว่าเป็นร่างทรงของมวลมหาประชาชน ทำให้คนมีความรู้สึกที่ว่า ไม่ถูกแยกออกจากกันระหว่างผู้นำมวลชนกับชาวบ้าน เขาพูดในสิ่งที่ผู้ชุมนุมคิด การประกาศตัวเป็นร่างทรง ทำให้มวลมหาประชาชนกับ “ก้านันสุเทพ” เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนการออกไปเดินรณรงค์ เป็นการปลุกกระแสความตื่นตัวของคน ซึ่งได้ผลมากแถมยังมีคนบริจาคเงินสนับสนุนให้อีกด้วย เชื่อว่า สิ่งเหล่านี้เกิดจากความศรัทธาของมวลชน ทั้งที่ กปปส. ไม่ได้เรียกร้อง แต่ภาพนี้ถูกตอกย้ำด้วยการถ่ายทอดสดผ่านช่องบลูสกาย จึงมีประสิทธิภาพอย่างมาก ในแง่การสร้างควมมีส่วนร่วมของคน” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มองว่า สิ่งที่ดึงดูดอารมณ์ของผู้ชุมนุมให้มีพลังร่วม มาจากการสื่อสารที่เข้าใจง่าย การกำหนดเป้าหมายการชุมนุมที่ชัดเจน และการสร้างข้อความสำคัญในการชักจูงมวลชน “กลยุทธ์การสื่อสารหลักๆ ของ “ก้านันสุเทพ” ยังเป็นกระบวนการสื่อสารที่เข้าใจง่าย ตรงประเด็น ซึ่งบางครั้งอาจพูดเกินความจริงไปบ้าง มีการสร้างพลังร่วมด้วยการนัดหมายที่ชัดเจน เช่น ชุมนุมอะไร ยกกันไปแค่ไหน เคลื่อนไหวไป ณ จุดใด มีการสร้างข้อความสำคัญ ให้เกิดพลังและความฮึกเหิมร่วมกัน เช่น “วันมวลมหาประชาชน คนไทยหัวใจเกินล้าน” “ซัดดาวนักรุงเทพฯ” “ต้องปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง” ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างเป้าหมายร่วมกันในวงกว้าง คิดว่าเขาต้องมีนักวิชาการเข้ามาช่วย มันก็เลยทำให้ข้อความ เนื้อหาสาร เข้าใจง่าย อาจคิดบ้างเกินจริงบ้างแต่มวลชนก็อยากฟัง” (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

ส่วนความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ มองว่า จุดดึงดูดอารมณ์ ที่มีประสิทธิภาพในการโน้มน้าวใจมวลชนอย่างมาก คือ วิธีการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” โดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ทำให้มวลชนรู้สึกมีอารมณ์ร่วมคล้อยตาม เช่น การยกตัวอย่างของเด็กและคนแก่จากต่างจังหวัด ที่เขียนจดหมายมาให้กำลังใจ พร้อมกับเสียสละส่งเงินเก็บส่วนตัวที่มีอยู่เพียงเล็กน้อย ให้มาเป็นทุนในการต่อสู้ ในบทความ “ทำไมจึงเกิดปรากฏการณ์ ก้านันสุเทพฟีเวอร์” ของ นงนุช สิงหเดชะ จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 10-16 ม.ค. 2557)

นำเสนอว่า จุดพลิกผันสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นายสุเทพยอมทุ่มเทหมดหน้าตัก ลาออกจาก ส.ส. ออกมาสู้ ก็น่าจะเป็นกำลังใจจากเด็กตัวเล็กๆ และคนแก่ในต่างจังหวัด มีอยู่วันหนึ่งเด็กชายจาก พิษณุโลกเรียนอยู่ ป.3 ที่คงได้ดูการปราศรัยของลุงกำนันทางทีวีจนเกิดแรงบันดาลใจ จนนำเงินจาก กระปุกออมสินประมาณ 1,000 บาท ใส่ถุงพลาสติกขึ้นรถบัสมาที่กรุงเทพฯเพียงคนเดียว วันที่ เดินทางมานั้นนายสุเทพไม่อยู่ เด็กชาย ป.3 คนนั้น ได้ฝากเงินพร้อมกับจดหมายไว้กับทีมงานแล้ว นั่งรถกลับบ้านโดยไม่ประสงค์จะเด่นดังแต่อย่างใด จดหมายของเด็กชาย ป.3 มีชื่อ นามสกุล และ โรงเรียนเสร็จสรรพ เขียนด้วยตัวหนังสือตัวโย้เย้ บอกว่า ขอเป็นกำลังใจให้ลุงกำนันสู้ต่อไป นายสุ เทพนำจดหมายนี้ขึ้นมาอ่านบนเวที พร้อมกับน้ำตาเริ่มขึ้นมา ซึ่งเชื่อได้ว่าไม่ใช่การจัดฉากแน่ๆ นับ จากนั้นมาเด็กหลายคนเอาอย่างตาม ด้วยการนำกระปุกออมสินมามอบให้คุณลุง คุณตากำนันสุ เทพ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการต่อสู้

นอกจากนี้ยังมีคนชนบทที่เป็นรากหญ้า เป็นชาวนา เช่น คุณยายจากบุรีรัมย์คนหนึ่ง เขียนจดหมายมาหากำนันสุเทพและนำเงิน 100 บาทใส่มาในซองด้วย บอกว่า ‘ฉันคิดถึงข้าว มาร่วมชุมนุมไม่ได้ จึงฝากเงินมา 100 บาท เพื่อช่วยค่าใช้จ่าย’ เงิน 100 บาท สำหรับคนชนบท ชาวนา ตัวเล็กๆ แล้วถือว่า มาก ทีเดียวน ถ้าพวกเขาไม่ศรัทธา ไม่เห็นด้วยในสิ่งที่แกนนำมีบทบาท เขาคงไม่ยอมเสียสละ

จุดจูงใจโดยใช้แรงจูงใจ (Motivational Appeals) มีการนำมาใช้ในอีกหลายด้าน เพื่อ โน้มน้าวใจมวลชน ที่ปรากฏชัด คือ การกำหนดประเด็นใหม่ๆ เพื่อสร้างกระแสการชุมนุมให้อยู่ใน ความสนใจของสังคมตลอดเวลา ผ่านการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ และการนัดชุมนุมใหญ่อยู่ ระยะเวลา โดยไม่บอกแนวทางการเคลื่อนไหวล่วงหน้า กระตุ้นให้คนอยากรู้จึงต้องออกมาร่วมชุมนุม

จากความเห็นของนักข่าวสายการเมือง มองว่า “เทคนิคการเคลื่อนไหวของ “กำนันสุ เทพ” จะไม่ยอมบอกล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำให้คนทั่วไปและมวลชนอยากรู้ และเมื่ออยากรู้ก็ต้อง มาร่วมชุมนุม ถ้าไม่มาจะพลาดประวัติศาสตร์ครั้งนี้ เช่น การชุมนุมครั้งใหญ่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ที่อ้างว่ามีมวลชนร่วมเคลื่อนไหวเป็นล้านๆคน หรือ การทำสงคราม 9 ทัพ ที่แบ่งการเดิน ออกเป็น 9 สาย ในวันที่ 9 ธันวาคม 2556 เหตุการณ์เหล่านี้เป็นกระแสที่คนต้องมา ขณะที่กระแส ในโซเชียลก็มีผลอย่างมาก ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ในการร่วมเคลื่อนไหวมากหรือน้อย แต่สิ่งหนึ่งที่ พลาดไม่ได้ ก็คือ ต้องการมาเพื่อถ่ายรูปเซลฟี่แล้วลงโซเชียล ถ้าไม่มา ถ้าไม่มีนกหวีด ไม่มีอุปกรณ์ ชงชาติ ถือว่าตกกระแส บางคนที่มาร่วมชุมนุมเพราะสนุก และไม่เคยเจอเหตุการณ์แบบนี้มาก่อน” (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

ตรงค์ ฤทธิปัญญา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 8 มีนาคม 2558) เห็นว่า ข้อมูลของ “กำนันสุเทพ” ส่วนใหญ่จะมีทีมคอยส่งให้ ซึ่งมาจากฝ่ายค้านที่รู้จักอ่อนของรัฐบาล โดยพยายาม

เปิดข้อมูลมาเรื่อยๆ ช่วงแรกคิดตรงที่มีข้อมูลมาก จึงดึงคนเข้ามาร่วมชุมนุมได้มาก แต่หลังจบเรื่องร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ข้อมูลก็เริ่มมีน้อยลง จึงต้องหาวิธีการเผด็จศึก “ก้านสุเทพ” มักโน้มน้าวใจมวลชน ด้วยการประกาศว่าเป็นสงครามครั้งสุดท้าย จนมีคนเก็บสถิติได้ประมาณ 13 ครั้ง เหล่านี้เป็นมุขในการเรียกคนให้มาร่วมชุมนุม แต่ก็ไม่ได้มากนัก นอกจาก “วันมวลมหาประชาชน คนไทยใจเกินล้าน” ทั้งนี้จะมีการเปลี่ยนมุขในการเรียกมวลชนอยู่ตลอดเวลา

ส่วนความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ มองว่าแรงจูงใจที่สำคัญ มีทั้งการบริหารจัดการการชุมนุม ที่รองรับกับกลุ่มคนชั้นกลาง ในรูปแบบที่มีความปลอดภัย อาหารดี คนตรีไฟเราะ เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ได้ขึ้นปราศรัย และมีการเชิญศิลปินดาราคอนเสิร์ตเชิญมาร่วมชุมนุม ซึ่งเป็นเสมือนแม่เหล็กอย่างดีในการชักจูงมวลชน ดังที่ปรากฏในบทความ “มือบ เครือข่ายสุเทพ เบนเป้าโค่น ตระกูลชินวัตร” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) สิ่งที่เปลี่ยนไปจากการทำมือบเดิมๆ อย่าง เวทีพันธมิตรฯ หรือมือบอื่น ก็คือ กลยุทธ์ ในการบริหารจัดการมือบ เพื่อรองรับมวลชนที่เป็นคนชั้นกลางมากขึ้นนั่นเอง ซึ่ง ‘สุเทพ’ อาจได้บทสรุปมาแล้วจาก ‘ประสบการณ์ตรง’ ในการจัดเวทีผ่าความจริงมาก่อนหน้านี้ ทำให้การจัดมือบที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพทั้งในแง่การดูแลเรื่องสถานที่และอาหารการกิน

ไม่แปลกที่ สุเทพ จะประกาศบนเวทีเชิญชวนประชาชนมาร่วมชุมนุมหลายต่อหลายครั้งว่า การชุมนุมที่นี้บรรยากาศผ่อนคลายสบายแบบ อาหารดี คนตรีไฟเราะ เพราะมีการจัดซุ้มอาหารมากกว่า 30 ซุ้ม จากครัวคนใต้ และเครือข่ายของ ส.ส.ประชาธิปัตย์

จะว่าไปแล้ว การจัดคิวในการขึ้นเวทีก็ถือว่า วางคิวพูดได้ดี เพราะการ ให้ความ กับคนกลุ่มก่อนใหม่ๆ เช่น เด็กนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ขึ้นพูดหัวค่ำ ซึ่งเป็นช่วงไพรม์ไทม์ของการติดตามชมผ่านช่องบลูสกายชานเนล นับเป็นกลยุทธ์เรียกแขกได้อีกทางหนึ่ง ขณะเดียวกันการให้นักไฮด์ปาร์กขึ้นพูดช่วงดึก ก็เหมาะสมกับกลุ่มฮาร์ดคอร์อยู่เหมือนกัน

ในบทความเดียวกันนี้ ยังระบุอีกว่า สุเทพ ต้องการให้เห็นภาพของการชุมนุมออกมาในรูปแบบที่สบายๆ สไตล์คนเมือง เหมือนมาอิวน์ท์กลางคืน เพื่อให้ต่างจากเวทีชุมนุมแบบมือบปลุกเร้าให้บุก ให้ลุย อยู่ตลอดเวลา อาจทำให้คนทั่วไปเครียด และกังวลไม่อยากจะเข้าร่วม

อีกทั้ง การที่มีศิลปินดัง และดารานักแสดงมาร่วมด้วยอยู่เป็นระยะ ก็มีมีส่วนช่วยให้นักรุ่นใหม่หันมาสนใจได้ด้วย โดยมีศิลปินและดารา อย่าง เต๋า สมชาย เข็มกลัด, นักร้อง และสินจัย เปล่งพานิช, หงา คาราวาน, วงมาลีฮวนน่า, บอย121 ถกเถียงดี วีรกรรม, แหม่ม จินตหรา สุขพัฒน์, หมอก้อง สรวิชญ์ สุบุญ, ต่าย เพ็ญพักตร์ ศิริกุล, ผอูน จันทรศิริ, หมู กลศ อัทธเสรี, อี๊ด

วงฟลาย, หยวน นิธิชัย ยศอมรสุนทร, พงพัฒน์ วัชรบรรจง และภรรยา, 'ไก่ วราวุฒ มิลินทจินดา และคู่รักคู่ฮอต โดนั ภาทิน คำวิลัยศักดิ์ กับแดงโม ภัทธิศา วัชรวิระพงษ์ เป็นต้น

ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ช่างค้น สรุปได้ว่า ในการชุมนุมของ กปปส. “ก้านันสุเทพ” ได้นำแนวคิดการสร้างจุดดึงดูดใจในตัวสาร(Message Appeals) มาโน้มน้าวใจมวลชนให้เข้าร่วมการชุมนุมในหลายด้าน ที่ปรากฏชัด คือ การใช้จุดดึงดูดใจให้เกิดความกลัว (Fear Appeals) เช่น เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน การจับจ้วงสถาบันเบื้องสูง และความน่ากลัวของระบอบทักษิณ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยการสื่อสารส่วนใหญ่มักอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเกลียดและความกลัวให้กับมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลมากในแง่ของจิตวิทยามนุษย์

การใช้จุดดึงดูดโดยใช้อารมณ์ (Emotional Appeals) ก็เป็นอีกหนึ่งเทคนิคสำคัญที่นำมาใช้ชักจูงมวลชนให้มีอารมณ์ร่วมไปกับแนวทางการต่อสู้ของ กปปส. โดยเฉพาะเรื่องที่ละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกของผู้ชุมนุม เช่น ความสูญเสีย และการถูกเอาเปรียบจากนโยบายของรัฐ แต่ในมุมมองของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม มองว่า จุดดึงดูดโดยใช้อารมณ์ที่มีประสิทธิภาพของ “ก้านันสุเทพ” คือ การเข้าใจอารมณ์ของมวลชน ไม่ทำให้รู้สึกแปลกจากผู้นำการชุมนุม และการปลุกกระแสอารมณ์ร่วมด้วยการเดินเท้าณรงค์เกือบทุกวัน ส่วนนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มองว่า สิ่งดึงดูดอารมณ์ของผู้ชุมนุมให้มีพลังร่วม มาจากการสื่อสารที่เข้าใจง่าย การกำหนดเป้าหมายการชุมนุมที่ชัดเจน และการสร้างข้อความสำคัญในการชักจูงมวลชน ขณะที่คอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ มองว่า จุดดึงดูดอารมณ์ คือ วิธีการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” โดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ทำให้มวลชนรู้สึกมีอารมณ์ร่วมคล้อยตาม เช่น การยกตัวอย่างของเด็กและคนแก่จากต่างจังหวัด ที่เขียนจดหมายมาให้กำลังใจ พร้อมกับเสียสละส่งเงินเก็บส่วนตัวที่มีอยู่เพียงเล็กน้อยให้มาเป็นทุนในการต่อสู้

นอกจากนี้ “ก้านันสุเทพ” ยังใช้จุดจูงใจโดยใช้แรงจูงใจ (Motivational Appeals) ในอีกหลายด้าน เพื่อโน้มน้าวใจมวลชน ที่ปรากฏชัด คือ การกำหนดประเด็นใหม่ๆ เพื่อสร้างกระแสการชุมนุมให้อยู่ในความสนใจของสังคมตลอดเวลา ผ่านการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ และการนัดชุมนุมใหญ่อยู่ระยะๆ โดยไม่บอกแนวทางการเคลื่อนไหวล่วงหน้า กระตุ้นให้คนอยากรู้จึงต้องออกมาร่วมชุมนุม รวมทั้งการบริหารจัดการการชุมนุม ที่รองรับกับกลุ่มคนชั้นกลาง ในรูปแบบที่มีความปลอดภัย อาหารดี คนตรีไพเราะ เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่างๆ ได้ขึ้นปราศรัย และมีการเชิญศิลปินดาราคณมีชื่อเสียงมาร่วมชุมนุม ซึ่งเป็นเสมือนแม่เหล็กอย่างดีในการชักจูงมวลชน

4.2.2.4 การโฆษณาชวนเชื่อ

ผลการวิจัย พบว่า ในการปลุกฝังความคิด ความเชื่อ ให้มวลชนเห็นพ้องกับแนวทางการเคลื่อนไหวของ กปปส. “ก้านันสุเทพ” ได้นำเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อเข้ามาปรับใช้ในหลายด้านที่ปรากฏชัด คือ

1. การตั้งชื่อให้ฉายา (Name Calling) นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ว่า “ก้านันสุเทพ” เป็นเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อสำคัญที่ กปปส. นำมาใช้ หลังแรงส่งจากกระแสการคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมเริ่มแผ่ลง เพื่อสร้างความไว้วางใจและรักษาพลังของมวลชนเอาไว้

มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง

ในมุมมองของนักข่าวสายการเมืองส่วนหนึ่ง มองว่าการตั้ง ฉายา “ก้านันสุเทพ” เป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้ดูใกล้ชิดเป็นกันเองกับมวลชน เสมือนเป็นญาติ เป็นคนในครอบครัว ทำให้มวลชนเห็นถึงความทุ่มเท เอาใจจริงเอาใจ และเกิดความไว้วางใจ “โดยนิสัยคนไทย พื้นฐานมองว่านักการเมืองโกง ตอน “ก้านันสุเทพ” เป็นรัฐมนตรี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดูเป็นผู้ทรงเกียรติ ดูห่างไกล มองในภาพลบ แต่พอเปลี่ยนสถานะมาเรียกว่า “ก้านันสุเทพ” ให้ความรู้สึกดูเป็นชาวบ้าน เป็นญาติสนิท ดูเป็นมิตร เป็นลูกเป็นหลาน เป็นพวกเดียวกัน คำนี้มีส่วนอย่างมากในการทำให้มวลชนไว้วางใจ “ก้านันสุเทพ” (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่าการเรียกตัวเองว่า “ก้านันสุเทพ” หรือ “ลุงก้านัน” เป็นการสร้างตัวตน สร้างอัตลักษณ์ขึ้นมาใหม่ที่นับว่าได้ผลอย่างมาก ประกอบกับบุคลิก ผอมขาว ผิวคำเมี่ยม และท่าโบกมือของเขา ยิ่งทำให้คนเห็นความทุ่มเทเอาใจจริงเอาใจ และเกิดความไว้วางใจ ต้องยอมรับว่า เขามีการวางกลยุทธ์ที่ดี

ลบภาพความเป็นนักการเมือง

นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558) มองฉายา “ก้านันสุเทพ” เป็นตำแหน่งท้องถิ่น ที่ทำให้มีความใกล้ชิดกับมวลชนมากขึ้น ให้ความรู้สึกเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน และต้องร่วมกันปกป้อง จนอาจล้มภาพลักษณ์ด้านลบสมัยเป็นนักการเมืองของ “ก้านันสุเทพ” ไป “การต่อสู้ครั้งนี้ เป็นการต่อสู้ของภาคประชาชน ที่ต้องผูกพันกันด้วยระบบเครือญาติ มันถึงจะเข้าถึง ฉะนั้นการเรียกตัวเองว่า ลุงก้านัน มันทำให้เห็นว่าการประท้วงนี้เหมือนกับเครือญาติเดียวกัน ทำให้ดูเป็นครอบครัว มวลชนต้องต่อสู้เพื่อครอบครัวพวกเขา คนรู้สึกว่าต้องปกป้อง “ก้านันสุเทพ” เพราะเป็นคนในครอบครัวของพวกเขา มีผลทำให้คนล้มภาพลักษณ์เดิมๆ ไม่รู้สึกละอายใจที่เขาเคยทำในอดีตนั้นเป็นความผิด เมื่อเทียบกับความผิดของ

พลตำรวจโททักษิณ คนก็ไม่สนใจแล้ว ภาพความไม่ดีของ “กำนันสุเทพ” จึงไม่ถูกมอง หรือ มองไม่เห็น”

สอดคล้องกับความเห็นของนักข่าวสายการเมืองบางคน ที่มองว่า การตั้งฉายา “กำนันสุเทพ” เป็นการสร้างภาพตัวแทนของมวลชน และชาวบ้านในชนบท เพื่อลบภาพความเป็นนักการเมืองที่ถูกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตในหลายคดี ให้กลายมาเป็นลุงกำนันที่ใจดี ต่อสู้เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง “หลังเรื่องราวพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่เรียกคนออกมาชุมนุมได้อย่างมหาศาลจบลง กปปส. ได้สร้างคำว่า “กำนันสุเทพ” ขึ้น จุดเปลี่ยนตรงนี้เพื่อลบภาพของอดีตนักการเมืองที่เวลาकिन นักการเมืองที่มีอิทธิพล เคยมีประวัติคดีต่างๆมากมายออกไป กลายเป็นลุงกำนันที่ใจดี ซึ่งก็ได้ผล แต่ถ้ามองในมุมมองของนักข่าว เขายังคงเป็น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นักการเมืองคนเดิม ขณะที่แกนนำทั้ง 8 คนที่ลาออกมาขึ้นเวทีปราศรัย ก็ล้วนเป็นคนของพรรคประชาธิปัตย์ทั้งสิ้น” (สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558)

จตุรงค์ ปทุมมานนท์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558) มองว่า ความพยายามตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ โดยอ้างว่าเป็น “กำนันสุเทพ” หรือ ลุงกำนันแบบเต็มตัว ก็คือ การสกัดภาพจากการเป็นนักการเมือง ทำให้มวลชนเชื่อว่า เขาออกมาเคลื่อนไหวเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งก็มีน้ำหนักรวมพอ จนทำให้คนจำนวนมากลืมฉากหลังของการเป็นนักการเมือง ที่ยังคงมีการต่อสายอยู่กับพรรคประชาธิปัตย์อยู่ตลอด

มุมมองของนักข่าวสายการเมืองอีกคน ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) กล่าวว่า คำว่า “กำนันสุเทพ” มีความหมาย เพราะเป็นภาพของตัวแทนมวลชน ตัวแทนของชาวบ้าน ตัวแทนของปราชญ์ชาวบ้าน ตัวแทนของข้าราชการท้องถิ่น เป็นกระบวนการสร้างภาพอย่างตั้งใจ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับตัวเองว่า การเคลื่อนไหวครั้งนี้คือการต่อสู้ของคนในชนบท ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นการต่อสู้ของคนกรุงเทพฯ กับคนภาคใต้เท่านั้น ชาวบ้านในภาคอีสาน และภาคเหนือ ออกมาเข้าร่วมชุมนุมน้อยมาก

สำหรับความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มองว่า เป็นการสร้างศัพท์ทางการเมืองที่บ่งบอกว่า “กำนันสุเทพ” ไม่ใช่ นักการเมืองอีกต่อไป ทำให้ประชาชนรู้สึกไว้วางใจในระดับกว้าง ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จในสายตาของประชาชน “กำนันสุเทพ” มีความสามารถในการสื่อสารทางการเมืองอย่างยิ่ง เพราะภาพลักษณ์เดิมไม่ใช่ภาพลักษณ์ที่จะมาเป็นแกนนำการชุมนุม ไม่ใช่ภาพลักษณ์ที่คนจำนวนมากชื่นชอบ จึงมีการปรับให้ภาพของเขากลายเป็นผู้นำมวลชนที่ใกล้ชิดกับประชาชน ทำให้ภาพลักษณ์เดิมที่แข็งกร้าว ไม่ได้ใส่ใจใคร กลายมาเป็นลุงกำนันที่ใจดี เข้ากับคนได้ มีอุดมการณ์ชัดเจน ทั้งในเรื่องของกระบวนการสื่อสารด้วยท่าที เนื้อหาที่น่าเสนอ ทำให้คนลืม

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ เป็นรัฐมนตรี จำได้แต่ภาพของ “กำนันสุเทพ” หรือ “ลุงกำนัน” ที่ใจดี ซึ่งเขาก็มีกลยุทธ์ในการสื่อสาร แปลว่าเขาสามารถจับความรู้สึกของมวลชนที่เข้าร่วมชุมนุมกับเขาได้ และเขาก็ปรับตัวเองในฐานะผู้ส่งสาร ให้สอดคล้องไปกับมวลชนผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารยอมรับเขา และก็เข้าร่วมและสนับสนุนแนวทางของเขา” (นันทนา นันทวโรภาส, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวว่า การตั้งชื่อขนานนามโดยใช้คำว่า “กำนัน” มีนัยทางการเมือง ที่เขาไม่ใช่ นักการเมือง ไม่ใช่รองนายกรัฐมนตรีอีกต่อไป เพราะขบวนการ กปปส. เป็นขบวนการต่อต้านนักการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้ง ดังนั้นจึงต้องหาคำใหม่ คำว่า “กำนัน” มีความหมายดั้งเดิม เป็นผู้ใหญ่ในสังคมไทยที่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน นี่จึงเป็นการสร้างศัพท์ทางการเมือง ที่ทำให้รู้สึกไว้วางใจ ในตัว “กำนันสุเทพ” แล้วมันก็จุดกระแสติด เป็นการสร้างบุคลิกให้ตัวเองเข้าถึงมวลชนในระดับกว้าง ซึ่งต้องสัมผัสได้ น่าไว้วางใจ และเป็นกันเอง กินง่ายอยู่ง่าย มีอารมณ์ขัน อันนี้เป็นบุคลิกที่คนไทยยอมรับได้ ซึ่งทำให้ลืมตั้งคำถามถึงมิติด้านอื่นๆของ “กำนันสุเทพ” ไป

ขณะที่กลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม เปิดเผยว่า การตั้งฉายา “กำนันสุเทพ” เปรียบเสมือน การรีแบรนด์สินค้าใหม่ ที่มาพร้อมกับการประกาศเลิกเล่นการเมือง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับพรรค ประชาธิปัตย์ เพราะภาพพจน์เดิมสามารถตีความได้หลายอย่าง จากข้อครหาต่างๆ เกี่ยวกับการทุจริต เป็นอุปสรรคในการเรียกความเชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชน “เดิมทีภาพลักษณ์ของ “กำนันสุเทพ” ไม่ดีนัก ทีมงานคิดว่า การเรียกชื่อ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ สามารถตีความไปได้หลายเรื่อง ประกอบกับในอดีตเขาเคยเป็นกำนัน จึงประกาศตัวเองเป็น “ลุงกำนัน” หรือ “กำนันสุเทพ” ขึ้นมา คำว่า “กำนัน” ให้ความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ใจดี น่ารัก น่าเคารพนับถือ อยู่ในหมู่บ้าน เป็นผู้นำของเรา ยิ่งให้ความรู้สึกอบอุ่น และด้วยทุนส่วนตัวที่ “กำนันสุเทพ” เป็นคนไม่ทำตัวเป็นนักปราชญ์รู้มาก หรือทำตัวเป็นชนชั้นสูง เขายังคงเป็นผู้แทนบ้านนอกทุกกระเบียดนิ้ว ตั้งแต่อาหาร การกิน คำพูดคำจา พอกลับมาเป็นลุงกำนัน เปรียบเสมือนสินค้าที่ถูกรีแบรนด์ใหม่ มีภาพพจน์เป็นคนใหม่ ภาพเก่าๆของเขาถูกล้างไปด้วยการบอกว่า เลิกการเมือง ลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ และจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับวงการการเมืองอีกต่อไป ตรงนี้ทำให้กระแสการชุมนุมยิ่งจุดติด” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวเพิ่มเติมว่า สมัยที่ “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมือง เป็นรองนายกรัฐมนตรี และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีเป็นผู้มีอิทธิพล มีอำนาจในพรรคประชาธิปัตย์ และถูกครหาในหลายเรื่อง เช่น คดี สปก.4-01 การสูบที่ดินเขาแพง จ.สุราษฎร์ธานี โรงพักสร้างไม่เสร็จ ฯลฯ แต่เมื่อเปลี่ยนมาเป็นแกน

นำ กปปส. ปรับมาเป็น “กำนันสุเทพ” หรือ “ลุงกำนัน” ก็ได้รับความศรัทธาจากประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยเฉพาะหลังจากประกาศเลิกเล่นการเมือง เนื่องจาก คำว่า “กำนันสุเทพ” ทำให้มวลชนรู้สึกว่าคุณผู้นำไม่ได้อยู่ห่างจากพวกเขา ไม่ใช่เป็นรองนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคนที่อยู่บนหอคอยงาช้าง แต่เป็น “กำนัน” ตำแหน่งที่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก ซึ่งพยายามชี้ให้เห็นว่า จริงๆ แล้วทุกคนมีค่าเท่ากัน และเป็นหนึ่งในมวลมหาประชาชนเหมือนกัน เพียงแต่รับหน้าที่ต่างกันเท่านั้นเอง

2. การสร้างความจริงสวยหรู ดิเล็ค สมบูรณ์แบบ (Glittering Generality)

ตลอดการชุมนุมของ กปปส. “กำนันสุเทพ” มีการกล่าวขำเป้าหมายในการต่อสู้ด้วยถ้อยคำในลักษณะเดิมๆ อยู่ตลอดเวลา เป็นการกล่าวอ้างถึงความจริงอันสวยหรูให้มวลชนรู้สึกมีความหวัง โดยจงใจด้วยประเด็น หากขจัดระบอบทักษิณให้หมดไปได้ จะร่วมกันสร้างประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง พร้อมกับปฏิรูปประเทศให้เสร็จสิ้นภายใน 18 เดือน ใน 5 ด้านหลัก ทั้งการปฏิรูปการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ ยุติธรรม ปฏิรูปกฎหมายป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน คืนอำนาจให้ประชาชนเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจในการตรวจสอบนักการเมือง แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งปรับโครงสร้างตำรวจใหม่ ให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยที่ตัว “กำนันสุเทพ” ไม่จะเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งใดๆ ในทางการเมือง

จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น คอลัมน์คำคม จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 22-28 พ.ย. 2556) ที่นำเสนอคำพูดของ สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการ กปปส. ว่า “หากเราโค่นระบอบทักษิณได้แล้ว เราจะมีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ที่สมบูรณ์ เราจะมีสถานิติบัญญัติที่เป็นสภาประชาชน”

สุวพงศ์ จันผิงเพชร คอลัมน์นิสต์ “สถานิติคิดเลขที่ 12 ” จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 24 พ.ย. 2556) กล่าวถึง ประเด็นที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ปราศรัยไว้เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ว่า “24 พฤศจิกายน เราจะมาหลอมหัวใจล้านดวงให้เป็นหนึ่งเดียว มาชำระล้างความชั่วร้ายให้หมดไปจากแผ่นดินไทย ร่วมสร้างประเทศที่ปกครองด้วยประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขอย่างสมบูรณ์แบบแท้จริง ช่วยกันกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา ให้กระบวนการเลือกตั้งทั้งหลายเป็นกระบวนการบริสุทธิ์ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ไม่เปิดโอกาสให้คนโกงชนะการเลือกตั้งอีกแล้ว จะปิดประตูให้สนิท ไม่ให้ทุนสามานย์เข้ามาบริหารประเทศ เราจะมีสมาชิกสถานิติบัญญัติที่เป็นสภาประชาชน จะเขียนกฎหมายที่ไม่สามารถเขียนได้ในสมัยที่มีสภาทาสอยู่”

บทความ “มวลมหาประชาชน จารีกประวัติศาสตร์ราชดำเนิน” ของนิตยสาร นูญโย ผู้เขียน จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า กระนั้น ถ้านับตั้งแต่ สุเทพ แกนนำคนสำคัญขึ้นเวทีราชดำเนิน เมื่อคืนวันที่ 17 พฤศจิกายน ประกาศโค่นระบอบทักษิณ

แบบถอนรากถอนโคนให้หมดสิ้นไปจากแผ่นดินไทย ด้วยการระดมพลให้ได้ 1 ล้านคน ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556

“เราจะได้เปลี่ยนแปลงให้ประเทศปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่สมบูรณ์ ออกแบบใหม่ ไม่ให้นายทุนแบบทักษิณเข้ามาทำลายประเทศต่อไป จะได้ปฏิรูปการเมือง ระบบราชการ แต่ต้องกำจักระบอบทักษิณก่อน วันนี้ผมขอประกาศว่า 1 ล้านคน จะเป็นวันประวัติศาสตร์ของประเทศไทย จะจักระบอบทักษิณ หรือเปลี่ยนแปลงประเทศได้หรือไม่ มาดูกัน 24 พฤศจิกายนนี้”

บทความ “ปฏิวัติประชาชนฉบับ กำนันสุเทพ” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2556) ระบุว่า คำคืนแรก (26 พ.ย. 56) ภายในกระทรวงการคลัง สุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำเครือข่ายราชดำเนิน เปิดใจทำไมต้องออกมานำการปฏิวัติประชาชน พร้อมกับเสนอแนวทางการปฏิรูปประเทศไทย หลังจักระบอบทักษิณหมดสิ้นจากแผ่นดินไทย

ครั้นได้รับชัยชนะ “สุเทพ” บอกว่า จะมีการตั้ง สภาประชาชน มาจากคนทุกสาขาอาชีพ ให้สภาประชาชนคัดเลือกคนดีมาเป็นนายกรัฐมนตรี และสร้างคณะรัฐมนตรีคติมของประชาชน เพื่อการปฏิรูปครั้งใหญ่ สำหรับโมเดลปฏิรูปประเทศไทยของ “กำนันสุเทพ” แห่งท่าสะท้อน อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี สรุปจากคำปราศรัยคืนวันนั้นได้ดังนี้

1. ต้องวางกติกาเลือกตั้งใหม่ ให้ซื้อเสียงไม่ได้ โกงไม่ได้ และต้องไม่ให้นักข่าวได้เข้ามานั่งในสภาได้ ทำการเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ให้ทุนสามานย์เข้ามาได้
2. ต้องเปลี่ยนประเทศไทย ไม่ให้มีการทุจริตคอร์รัปชันจนชาติเสียหายอย่างปัจจุบันนี้ เมื่อมันมีอำนาจ มันโกงได้ มันจึงกล้ำกลองทุนซื้อเสียงให้พวกมันมานั่งในสภา
3. ต้องเคารพในอำนาจของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่มาข่มขู่ ซื้อก็ได้ ขายก็ได้ จะต้องมีบทบัญญัติ ให้ประชาชนมีอำนาจในการเมืองการปกครอง เช่น ประชาชนต้องถอดถอน นายกฯและรัฐมนตรีได้ ต้องให้ประชาชนถอดถอน ส.ส. ได้ และต้องมีกระบวนการรับรองอำนาจประชาชน ถอดถอนในเวลาไม่ยืดเยื้อ เห็นผลใน 5-6 เดือน ไม่ใช่รอเป็นปี
4. ต้องปฏิรูปโครงสร้างตำรวจ ต้องให้ตำรวจเป็นตำรวจของประชาชน ให้ประชาชนเป็นคนให้ความดีความชอบตำรวจ
5. ต้องออกแบบให้ข้าราชการอยู่ในระบบคุณธรรม ไม่ใช่ระบบอุปถัมภ์ ต้องเป็นข้าราชการของประชาชน
6. ต้องแก้ปัญหาค่าการศึกษา คมนาคม ฯลฯ ต้องเข้ามาแก้ปัญหาเป้าหมายหลักของชาติ ต้องแก้ปัญหาคอนเจน พอกันทีหากินกับนโยบายประชานิยม

ในตอนท้ายคำปราศรัย “สุเทพ” ย้ำว่า “ขอพูดต่อหน้าพระ สุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่เป็น นายกรัฐมนตรี ผมออกมาสู้ครั้งนี้เพื่อชาติ ไม่ใช่ตัวกู แล้วขอบอกให้ชัดเจน ไม่ได้คิดเป็นนายกฯ และไม่ได้สู้ให้อภิสิทธิ์เป็นนายกฯ และอภิสิทธิ์ก็บอกผมเอง เขาไม่ขอมีตำแหน่งในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งสิ้น

บทความ “สุเทพปรับกลยุทธ์ครั้งใหม่ พักรบเกมบู๊ มุ่งเกมบุ๋นพิมพ์เขียวปฏิรูป” จากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน (10 มี.ค. 2557) ถึงวันนี้ สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. ตัดสินใจปรับกลยุทธ์การเคลื่อนไหวอีกครั้ง คราวนี้เลือกผลตัวเองจากการแรลลี่รอบเมืองที่ปั่นเรตติ้ง “มวลมหาประชาชน” จนฮอตฮิตติดลมบน บ่ายหน้าเข้า “ห้องสมุด” หยิบจับประเด็นปฏิรูปประเทศแบบเต็มสูบ ภายใต้คอนเซ็ปต์ “ริสตาร์ทไทยแลนด์”

การปฏิรูปประเทศไทย ตามสูตรของ กำนันสุเทพ ขอเวลา 1 ปีครึ่ง - 2 ปี เพื่อปฏิรูปใน 5 ด้านหลัก คือ

1. ปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้ง ให้เป็นการเลือกตั้งโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยการแก้กฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง และกฎหมายคณะกรรมการเลือกตั้ง
2. ปฏิรูปกฎหมายการป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน เช่น คดีคอร์รัปชันต้องไม่มีอายุความ และให้ประชาชนเป็นผู้เสียหาย สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้
3. คืนอำนาจให้ประชาชน ให้ประชาชนเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ประชาชนสามารถตรวจสอบนักการเมือง และข้าราชการได้กว้างขวางมากขึ้น
4. แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ทำให้คนจนมีโอกาสในสังคม ไม่ใช่ใช้นโยบายประชานิยม
5. ปรับโครงสร้างตำรวจ ให้ตำรวจอยู่ภายใต้คณะกรรมการตำรวจ ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จากนั้นค่อยกลับไปสู่กระบวนการเลือกตั้ง

บทความ “เผด็จศึก 14 พฤษภาคม สันตือหิงสาขกสุดท้าย” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 2 พ.ค. 2557) กล่าวถึง การนัดหมายวันที่ 13 พฤษภาคม จัดทำบุญประเทศครั้งใหญ่จับไล่เสนียดจัญไร ซึ่งเป็นวันวิสาขบูชาอยู่แล้ว จึงขอเชิญชวนร่วมกันทำบุญเนื่องในวาระทำบุญประเทศครั้งใหญ่ร่วมกัน ก่อนรวมพลังกันครั้งใหญ่

14 พฤษภาคม วันดีเดย์สำหรับปฏิบัติการเรียกคืนอำนาจอธิปไตยกลับมาเป็นของปวงชน นัดหมายตั้งแต่ค่ำวันที่ 13 พฤษภาคม หรือ เช้าของวันที่ 14 พฤษภาคม ตั้งแต่ 10.00 น. เป็นต้นไป มุ่งหวังว่า หากยึดอำนาจประชาธิปไตยแล้ว จะได้ตั้ง รัฐบาลของประชาชน และ สถานิติบัญญัติของประชาชน และดำเนินการปฏิรูปให้แล้วเสร็จภายใน 18 เดือน พร้อมการเยียวยาและฟื้นฟูประเทศ

“เมื่อได้อ่านาคินแล้ว จะจัดตั้งรัฐบาลและนายกฯที่ได้รับการยอมรับนับถือ ชื่อสัตย์ สุจริต รักดีต่อแผ่นดิน ตั้งใจจริงแก้ปัญหา และรัฐบาลจะปลอดจากนักการเมืองโดยสิ้นเชิง และไม่มีแม้แต่คนของ กปปส. ร่วมอยู่ในรัฐบาล โดยจะดำเนินการให้มีสถานิติบัญญัติของประชาชน เพื่อตรากฎหมายแก้ไขกฎหมาย ร่วมมือกับรัฐบาลประชาชนเร่งรัดปฏิรูปตามเจตนารมณ์ของมวลมหาประชาชน นอกจากนี้ จะต้องจ่ายเงินให้ชวนาให้ครบหลังจากเป็นรัฐบาล 30 วัน รวมทั้งจะปฏิรูปพร้อมๆ กับฟื้นฟูเศรษฐกิจ เรียกความเชื่อมั่นจากประชาคมโลกโดยใช้เวลาไม่เกิน 18 เดือน ที่สำคัญระหว่างที่ดำเนินการปฏิรูป เยียวยาประเทศ รัฐบาลของประชาชนจะไม่มี การสมยอมตามข้อเรียกร้องของพระราชที่ให้นิรโทษ และคืนทรัพย์สินที่ถูกยึด ทั้งนี้ เมื่อมีรัฐบาล สถานิติบัญญัติแล้ว พวกเราก็จะกลับบ้านไปคอยจับตาดูการทำงานว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่”
ก้านันสุเทพกล่าว

3. ใช้บุคคล สถาบัน ร้องรับความน่าเชื่อถือ (Testimonail)

การเคลื่อนไหวของ กปปส. หลายบางครั้ง มีการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์จิตใจรวมของประชาชน เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี ควบคู่ไปกับการใช้สถาบันเบื้องสูงรับรองความน่าเชื่อถือ (Testimonail) และจูงใจมวลชน ดังเช่นที่ปรากฏในข่าวและบทความต่อไปนี้

ข่าว “กปปส.” จัดงานเฉลิมพระเกียรติ 5 ธ.ค. พร้อมกัน 3 เวที” จากหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ (ฉบับวันที่ 5 ธันวาคม 2556) นำเสนอว่า สุเทพ โปสต์เฟซบุ๊ก แจ็งมวลชน กปปส. จัดงานเฉลิมพระเกียรติ 5 ธ.ค. พร้อมกัน 3 เวที เริ่ม 07.00 น. ดักบาตรพระสงฆ์ 99 รูป นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. เปิดเผยผ่านเฟซบุ๊ก สุเทพ เทือกสุบรรณ ว่า ในวันนี้ (5 ธันวาคม 2556) จะมีการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคม ให้ยิ่งใหญ่ โดยใช้ชื่องานว่า “5 ธันวาคม มวลมหาประชาชน ถวายใจภักดี รักในหลวง” โดยจะจัดพร้อมกัน 3 เวที คือ ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ที่กระทรวงการคลัง และศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ควบคู่กับการชุมนุมในต่างจังหวัด

ส่วนบทความ “เผด็จศึก 14 พฤษภาคม สันตือหิงสายกสุดท้าย” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 2 พ.ค. 2557) นำเสนอว่า การตั้งสัตยาธิษฐาน จะทำในวันที่ 5 พฤษภาคมนี้ ซึ่งเป็นวันจักรมงคล วันนี้คนไทยทั้งแผ่นดินจะเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท เป็นไปโดยธรรม นิติธรรม และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนทั้งประเทศ โดยเราจะชุมนุมใหญ่โดยใส่เสื้อสีเหลือง และขบวนนกหวีด ไปแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่หน้าวัดพระแก้ว สนามหลวง ในเวลา 17.00 น. จะทำพิธีถวายพระพรชัยมงคล ทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยจะนำพุ่มมาวางต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ เพื่อประกาศให้โลกรู้ว่า เราทั้งหลายมีความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเมื่อเสร็จพิธีแล้ว เราจะทำพิธีสัตยาธิษฐานว่าเราทั้งหลาย จะ

ดำเนินการด้วยความสันติ อหิงสา เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย และเราจะร่วมกันสรรหากนติ ชื่อสัตย์สุจริต พร้อมทำประโยชน์ให้ประชาชนมาเป็นรัฐบาล นำประเทศไทยสู่การปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง

พร้อมกันนี้เชิญชวนให้ประชาชน กปปส. แต่ละจังหวัดร่วมทำพิธีในท้องที่ของตนเอง ได้เลยโดยไม่ต้องมาที่สนามหลวง “ประชาชนในต่างจังหวัดอาจจะมาร่วมที่บริเวณสนามหลวงไม่ครบทุกท่าน ก็ขอให้ กปปส. จังหวัด หรือ กปปส. ในชุมชน องค์กรต่างๆ ได้ทำพิธีถวายชัยมงคล และตั้งสัตยาธิษฐานพร้อมกับพี่น้องกรุงเทพฯ ในวันดังกล่าว ความพร้อมเพียงจะคู่ได้จากรายการสถานีโทรทัศน์ของพวกเรา หลังจากเสร็จสิ้นจากพิธีสัตยาธิษฐานแล้ว เราจะเดินหน้าทำความเพียรด้วยสันติสงบต่อไป”

4. เลือกรรหลักการ ความเห็น ความเชื่อ ข้อเท็จจริง หลักฐาน เหตุผล มาใช้อ้างเฉพาะเพื่อประโยชน์ตนเอง (Card Stacking)

ในการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” มีการใช้เทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อมวลชน โดยการนำหลักฐาน และข้อเท็จจริงมาอ้างเพื่อประโยชน์ของตนเอง (Card Stacking) ในหลายด้าน เช่น การนำประเด็นเรื่องการคอร์ปชั่นของรัฐบาลยิ่งลักษณ์มาเป็นจุดขายจนประสบความสำเร็จ การบอกผู้ชุมนุมว่า ตัวเองไม่ใช่ผู้ชี้นำ เป็นเพียงร่างทรงที่มาทำหน้าที่แทนมวลมหาประชาชนเท่านั้น การต่อสู้ครั้งนี้เดิมพันด้วยอนาคตของประเทศ และอนาคตลูกหลานของทุกคน พร้อมทั้งย้ำว่า เป็นการต่อสู้ที่สันติ อหิงสา และปราศจากการใช้อาวุธ

จากความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ในส่วนของประเด็นที่ “ก้านันสุเทพ” นำมาสื่อสารน่าสนใจมาก เพราะ “ก้านันสุเทพ” ไม่ได้เป็นคนที่ปลอดจากข้อครหาเกี่ยวกับการทุจริต แต่เมื่อมาเป็นแกนนำ กปปส. ก็หยิบยกประเด็นเรื่องการคอร์ปชั่นของรัฐบาลยิ่งลักษณ์มาเป็นจุดขายหลัก เหมือนประหนึ่งลืมนึกว่า บทบาทในอดีตของตัวเองถูกตั้งคำถามอย่างไร รวมถึงพรรคประชาธิปัตย์ด้วย น่าสนใจตรงที่ถ้าประเมินจนถึงวันนี้ “ก้านันสุเทพ” ขายประเด็นคอร์ปชั่นได้สำเร็จ เป็นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้การแทรกแซงของทหารในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ประสบความสำเร็จได้ ในแง่นี้ต้องถือว่า “ก้านันสุเทพ” ประสบความสำเร็จในการอธิบายให้มวลชนที่สนับสนุนเห็นด้วย และไม่ตั้งคำถามกับตัวเอง ถึงข้อครหาในคดีต่างๆที่ผ่านมา มีแต่ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยที่ตั้งคำถามเหล่านี้ ซึ่ง “ก้านันสุเทพ” ก็ละเลยที่จะไม่ตอบ และก็ประสบความสำเร็จอีกเช่นกัน” (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558)

สอดคล้องกับบทความ “เผด็จศึก 14 พฤษภาคมสันติอหิงสาสุดท้าย” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 2 พ.ค. 2557) ที่มีการถอดถ้อยคำของ “ก้านันสุเทพ” มานำเสนอดังนี้ “ผม นั้นเป็นเพียงร่างทรงของพี่น้อง และผมภาคภูมิใจที่สุดในชีวิตนี้ ที่ได้มาทำหน้าที่เป็นร่างทรงของ

มวลมหาประชาชน ผู้รักชาติรักแผ่นดิน ผู้มีหัวใจยิ่งใหญ่เหล่านี้ นี่เป็นความภาคภูมิใจจริงๆ ครับพี่น้อง”

“และให้พี่น้องทั้งหลาย ทั้งที่อยู่ที่นี่และที่บ้านได้ตั้งปณิธาน ร่วมกันเสียตั้งแต่วันนี้ ก่อนที่ผมจะได้นัดหมายวันต่อสู้ครั้งสุดท้ายว่า ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับผม หรือ แกนนำ คนที่เหลือ ต้องเดินหน้าสู้ต่อไป จนกว่าชัยชนะเป็นของประชาชน”

“ประชาชนทั้งประเทศที่จะมาร่วมสู้กับเรา เราจะมาร่วมกันสร้างวีรกรรมให้มีเลื่องลือจารึกในประวัติศาสตร์ว่า เรามวลมหาประชาชนชาวไทย ผู้รักชาติรักแผ่นดินลุกขึ้นต่อสู้ด้วยมือเปล่า สู้ด้วยหัวใจ สู้เพื่อสร้างสรรค์ ตรงนี้ผมต้องย้ำและต้องประกาศเรียนยืนยัน ชักซ้อมกับพี่น้องประชาชน ใครใจถึง ใครใจใหญ่พอมาร่วมต่อสู้ด้วยกัน แต่ต้องมามีมือเปล่า มือเปล่าโดยเด็ดขาด” สิ่งที่มีเป็นอาวุธ คือ บทสวด อิติปิโส เท่านั้น

“ทั้งนี้ใครจะมาทำร้ายเรา เราก็สวดอิติปิโสอย่างเดียว ไม่ต้องทำอย่างอื่น หลังจากนั้นเราจะพิมพ์บทสวดมนต์ให้ทุกท่านพกใส่กระเป๋า ถ้าโจรห้าร้อยบุกเข้ามา เรานั่งสวดอิติปิโสอย่างเดียวเท่านั้น แต่ไม่หนี ไม่แตกตื่น ไม่ลนลาน ไม่แสดงความหวาดกลัวใดๆ ทั้งสิ้น เพราะหัวใจเรายิ่งใหญ่ เป็นหัวใจของคนรักชาติ รักแผ่นดิน ไม่กลัวโจร ไม่กลัวคนชั่ว สัตยญากันนะครับ และต้องทำให้ได้”

นอกจากนี้ “กำนันสุเทพ” ยังกล่าวย้ำอีกครั้งว่า “การต่อสู้คราวนี้ เดิมพันสูงยิ่ง การต่อสู้คราวนี้ เดิมพันอนาคตของประเทศไทย เดิมพันอนาคตของลูกหลานไทยทุกคน”

“การต่อสู้คราวนี้จะบอกอนาคตของประชาชนชาวไทยทุกคน ว่าเราจะอยู่อย่างเสรีชนอย่างคนไทย ที่รักหวงประเทศรักหวงแผ่นดิน จงรักภักดีต่อแผ่นดิน ขอมสละทุกอย่างเพื่อให้แผ่นดินนี้สูงขึ้น หรือเราจะอยู่แบบเป็นทาสเขา เราจึงต้องสามัคคีกันเป็นเลิศ ไม่มีความสามัคคีครั้งไหนของคนในชาติ จะยิ่งใหญ่เท่าครั้งนี้แล้ว สำหรับประวัติศาสตร์ยุคปัจจุบันของประเทศไทย และเราต้องทำให้เป็นที่ประจักษ์ เราจะได้จัดจำวีรกรรมของพี่น้องเรา” นี่คือ วิธีการสู้รบครั้งสุดท้ายตามที่กำนันสุเทพได้ประกาศ พร้อมวาดหวังให้เป็นที่ประจักษ์ในเร็ววัน

จากข้อมูลที่น่ามาแสดงในข้างต้น สรุปได้ว่า ในการชุมนุมของ กปปส. “กำนันสุเทพ” ได้นำเทคนิคการโฆษณาชวนเชื่อเข้ามาปรับใช้เพื่อโน้มน้าวใจมวลชนในหลายด้าน เช่น การตั้งชื่อให้ฉายา (Name Calling) นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ว่า “กำนันสุเทพ” แม้จะมีนักข่าวสายการเมืองบางคน มองว่า เป็นตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่น ที่ให้ความรู้สึกใกล้ชิดเป็นกันเองเสมือนคนในครอบครัว แต่ในมุมมองของนักข่าวสายการเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และด้านรัฐศาสตร์ รวมถึงคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การตั้งฉายา “กำนันสุเทพ” เป็นการสร้างภาพตัวแทนของมวลชน และชาวบ้านในชนบท เพื่อลบภาพของความเป็นนักการเมืองที่ถูกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันในหลายคดี ให้กลายมาเป็นลูกกำนันที่ใจดี ต่อสู้เพื่อ

ประชาชนอย่างแท้จริงโดยไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง สอดคล้องกับกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม ซึ่งเปิดเผยว่า การตั้งฉายานี้ เปรียบเสมือนการรีแบรนด์สินค้าใหม่ เพราะภาพพจน์เดิมมีข้อครหาเกี่ยวกับการทุจริตเป็นอุปสรรคในการเรียกความศรัทธาจากประชาชน

การสร้างความจริงสวยหรู ดีเลิศ สมบูรณ์แบบ (Glittering Generality) ตลอดการชุมนุม “ก้านันสุเทพ” มีการกล่าวอ้างถึงความจริงอันสวยหรู ให้มวลชนรู้สึกมีความหวัง และฮึกเหิม จูงใจด้วยหลากหลายประเด็น เช่น หากขจัดระบอบทักษิณให้หมดไปได้ จะร่วมกันสร้างประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง พร้อมกับปฏิรูปประเทศให้เสร็จสิ้นภายใน 18 เดือน โดยที่ตัว “ก้านันสุเทพ” จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับตำแหน่งใดๆ ในทางการเมือง ใช้นักคิด สถาบัน รองรับความน่าเชื่อถือ (Testimonail) การเคลื่อนไหวในหลายครั้งมีการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นศูนย์จิตใจรวมของประชาชน โดยกล่าวอ้างว่าเป็นการแสดงความรักภักดี

นอกจากนี้ยังมีการ เลือกสรรเฉพาะหลักการ ความเห็น ความเชื่อ ข้อเท็จจริง หลักฐาน เหตุผล มาใช้อ้างเพื่อประโยชน์ตนเอง (Card Stacking) สังเกตได้จากการปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” มีการนำหลักฐาน และข้อเท็จจริงมาอ้างเพื่อประโยชน์ของตนเองในหลายด้าน เช่น การนำประเด็นเรื่องการคอร์ปชั่นของรัฐบาลยิ่งลักษณ์มาเป็นจุดขายจนประสบความสำเร็จ การบอกผู้ชุมนุมว่า ตัวเองไม่ใช่ผู้ชี้นำ เป็นเพียงร่างทรงที่มาทำหน้าที่แทนมวลมหาประชาชนเท่านั้น การต่อสู้ครั้งนี้เดิมพันด้วยอนาคตของประเทศ และอนาคตลูกหลานของทุกคน พร้อมทั้งย้ำว่า เป็นการต่อสู้ที่สันติ อหิงสา และปราศจากการใช้อาวุธ

4.2.2.5 การปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้าน

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในการชุมนุมของ กปปส. มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร ด้วยการปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้าน/ ขัดขึ้น เพื่อทำลายความชอบธรรมของอำนาจรัฐและระบบที่มีอยู่ รวมทั้งเพื่อระดมมวลชน สร้างความเชื่อชุดใหม่ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ในหลายด้าน เช่น การประกาศคัดค้านให้หยุดงาน ชะลอการจ่ายภาษี ดิตรงชาติและพกนกวีดไปทุกที่ ถ้าพบนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรี ให้เป่านกหวีดใส่หน้า ปฏิเสธการเจรจา ยึดศูนย์ราชการฯ ปิดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ รวมถึงสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี และการเรียกร้องให้ปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง ฯลฯ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทความ “สงครามชิงเมือง ประชาธิปัตย์ บนทางสองแพร่ง” ของ เสถียร วิริยะพรรณพงศา จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) ระบุว่า ในแวดวงการเมืองบนท้องถนน มีคำกล่าวที่เป็นอมตะว่า “ปลุกมือบให้ขึ้น ไม่ใช่เรื่องยาก สิ่งที่ยากกว่า คือจะเอามือบลง

อย่างไร” แม้วุฒิสภาก็จะลงมติว่าพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม แต่คลื่นมหาชนที่แห่แหนบนถนนราชดำเนิน ก็ผลักดันให้ประชาธิปไตยต้องเล่นบทนี้ต่อไป

สุเทพ เทือกสุบรรณ ประกาศลาออก ส.ส. และยกระดับด้วย 4 มาตรการกดดัน ประกอบด้วย 1.ให้หยุดงาน หรือ การเรียนการสอนทั่วประเทศในวันที่ 13-14-15 พฤศจิกายน 2.ขอให้นักธุรกิจ บริษัทห้างร้าน ชะลอการจ่ายภาษี เพื่อไม่ให้รัฐบาลมีเงินเอาไปคอร์รัปชั่น 3.ให้ติดธงชาติ และพสกนิกรวิดิไปด้วยทุกที่ และ 4.ถ้าพบนายกฯ หรือ รัฐมนตรี ให้เป่านกหวีดใส่หน้า

ส่วนบทความ “บทเรียนจาก สุดซอย” ของ ชาญชัย กายพันธุ์ จากคอลัมน์ “เดินหน้าชน” หนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 20 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า นายสุเทพทิ้งไม่ได้ลาออกจาก ส.ส. พร้อม ส.ส.ประชาธิปไตยอีก 8 คน ประกาศแนวทาง “อารยะขัดขืน” ให้หยุดงาน หยุดเรียน และชะลอการเสียภาษี โดยขอความร่วมมือจากภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และข้าราชการ

หลังนายสุเทพประกาศอารยะขัดขืนผ่านไป 1 วัน หลายคนเฝ้าติดตามการถ่ายทอดสดผ่านช่องบลูสกาย เพื่อจะฟังโฆษกบนเวทีประกาศว่า มีบริษัทในเครือข่ายพรรคประชาธิปไตย รวมถึงบริษัท หรือ ธุรกิจของ ส.ส. ทั้ง 9 คน จะประกาศหยุดงานร่วมอารยะขัดขืน เพื่อเป็นแบบอย่างการต่อสู้ในฐานะผู้นำบ้าง

ปรากฏว่าแทบจะไม่ได้ยินชื่อเสียง ซ้ำร้ายถูกพรรคเพื่อไทยออกมาแจ้งว่าไม่มีธุรกิจของ 9 ส.ส. และเครือข่ายของ ส.ส.พรรคประชาธิปไตยหยุดงานเลย แต่นายสุเทพก็ยังเดินหน้าเชิญชวนให้ประชาชนร่วมชุมนุมให้ได้ 1 ล้านคน ในวันที่ 24 พฤศจิกายน เพื่อเผชิญศึก

นอกจากนี้ ยังพบการปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้านในเนื้อหาที่พาดหัวข่าวหน้า 1 จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และมติชน ดังตัวอย่างที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงเนื้อหาการปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้านในพาดหัวข่าวหน้า 1

พาดหัวข่าวหน้า 1		
ว / ค / ป	หนังสือพิมพ์	นำเสนอว่า
25 พ.ย. 2556	ไทยรัฐ	เทือก ดาวกระจาย 13 จุด บุกทีวี 5 ช่อง กดดัน 4 เหล่าทัพ
27 พ.ย. 2556	ไทยรัฐ	ขอตั้งศพไว้ที่คลัง เทือกสู้อย่าง ลังยึดทุกกระทรวง ส่งสัญญาณไปต่างจังหวัด ยึดให้หมดทั้งประเทศไทย
27 พ.ย. 2556	มติชน	“สุเทพ” ปลุกมือบออีกให้ฮือปิดทุกกระทรวง ต่างจังหวัดปิดล้อมศาลากลาง ห้ามข้าราชการเข้าทำงาน อ่างหวังล้อมระบอบทักษิณ
28 พ.ย. 2556	ไทยรัฐ	บุกกดดัน 14 กระทรวง มือบยึดศูนย์ราชการ-ตั้งเวที
14 ม.ค. 2557	ไทยรัฐ	คนลั่นหลาม ร่วมชัตดาวนั กรุงเทพฯ เทพเทือกถล่มไม่มีการเจรจา กปปส. บุกปิดรายกระทรวง ชาวสาธาณสุขร่วมสู้! ต่างจังหวัดมีต่อต้าน
14 ม.ค. 2557	มติชน	ไล่ปิดกระทรวง-บีข้าราชการ มือบรุกต่อ ชัตดาวนัก็ก-ลั่นไม่แพ้
30 มี.ค. 2557	ไทยรัฐ	มือบ กปปส. ทะลัก เทือกถล่ม ไม่ให้เปิดสภา

อย่างไรก็ตาม การใช้กลยุทธ์การสื่อสารโดยปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้าน โดยสร้างความเชื่อชุดใหม่ในบางประเด็นก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังทำให้เสียแนวร่วม เช่น การขัดขวางการเลือกตั้ง ชูธงต้องทำการปฏิรูปก่อน ซึ่งขัดแย้งกับระบอบประชาธิปไตย และยากที่จะตอบคำถามกับนานาชาติ จากความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ช่วงที่ทำให้กระแสการชุมนุมของ กปปส. ตกที่สุด เป็นช่วงที่ไปขัดขวางการเลือกตั้ง การเคลื่อนไหวดังกล่าวดูตอบคำถามไม่ได้ แต่เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องทำ เพราะถ้ามีการเลือกตั้งเกิดขึ้น เกมจะเปลี่ยนทันที เนื่องจากความชอบธรรมอยู่ที่การเลือกตั้ง เวลาอธิบายกับเวทีโลก หรือนานาชาติ คนที่เลือกตั้งชนะมีความชอบธรรมอยู่แล้ว ถึงรู้ว่าหมากนี้เดินไปแล้วเสียมวลชนที่ไม่ใช่แฟนพันธุ์แท้ของพรรคประชาธิปัตย์อย่างแน่นอน แต่ก็ต้องทำ” (สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558)

สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นันทนา นันทวโรภาส (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) ที่มองว่า จุดอ่อนที่สุดของ กปปส. คือ ตรรกะในการนำเสนอข้อมูลว่า “คนไม่เท่ากัน การเลือกตั้งไม่ใช่คำตอบ ต้องปฏิรูปประเทศก่อน” จุดนี้ทำให้คนที่มีความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์รับไม่ได้ เพราะถ้าบอกว่าคนไม่เท่ากัน แสดงว่าระบอบประชาธิปไตยใช้ไม่ได้ เนื่องจากในระบอบประชาธิปไตยคนเท่ากัน 1 คน 1 เสียง แต่เขาบอกว่า ประชาธิปไตยของเขาคนเท่ากัน ไม่ได้ เพราะหากเท่ากัน เวลาไปเลือกตั้งพร้อมกัน เสียงของคนที่อยู่ในเมืองน้อยกว่าที่อยู่ในชนบท ก็จะแพ้เลือกตั้ง เขาจึงต้องเสนอให้มีการปฏิรูปก่อน และไม่สนับสนุนให้มีการเลือกตั้งไม่เห็นด้วยกับการที่คนในเมืองกับคนชนบทจะเท่าเทียมกัน ตรงนี้ขัดกับหลักประชาธิปไตยร้อยเปอร์เซ็นต์โดยสิ้นเชิง เป็นจุดอ่อนของ กปปส. มากที่สุด เพราะเนื้อหาที่ไม่เชื่อในความเท่าเทียมมันไปขัดแย้งกับหลักประชาธิปไตย ซึ่งอธิบายได้ยากมาก

จากข้อมูลที่ปรากฏข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ในการชุมนุมของ กปปส. “ก้านันสุเทพ” มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร ด้วยการปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้าน/ขัดจีน เพื่อทำลายความชอบธรรมของอำนาจรัฐและระบบที่มีอยู่ รวมทั้งเพื่อระดมมวลชน สร้างความเชื่อชุดใหม่ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ในหลายด้าน เช่น การประกาศคัดค้านให้หยุดงานชะลอการจ่ายภาษี ดิจตรงชาติและพจนกหวัดไปทุกที่ ถ้าพบนายกรัฐมนตรีน และ รัฐมนตรี ให้เป่านกหวีดใส่หน้า ปฏิเสธการเจรจา ยึดศูนย์ราชการฯ ปิดกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ รวมถึงสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี และการเรียกร้องให้ปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง ฯลฯ แต่การใช้กลยุทธ์การสื่อสารโดยปลุกฝังวัฒนธรรมต่อต้านในบางประเด็นก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังทำให้เสียแนวร่วม เช่น การขัดขวางการเลือกตั้ง ชูธงต้องทำการปฏิรูปก่อน ซึ่งขัดแย้งกับระบอบประชาธิปไตย และยากที่จะตอบคำถามกับนานาชาติ

4.2.3 วิเคราะห์การใช้ช่องทางการสื่อสาร

จากการวิเคราะห์ พบว่า ช่องทางการสื่อสารหลักที่ กปปส. ใช้ในการสื่อสารกับมวลชน มีทั้งสื่อที่อยู่ในกำกับ และสื่อที่อยู่นอกเหนือการกำกับของ กปปส.

สื่อในกำกับของ กปปส.

เช่น สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่องบลูสกาย ที่มีการถ่ายทอดความเคลื่อนไหวตลอด 24 ชั่วโมง และสถานีโทรทัศน์ที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรกัน เช่น ช่องทีนิวส์ ช่องเอเอสทีวี และช่องของกองทัพธรรม รวมถึงโซเซียลมีเดีย ที่สามารถสื่อสารได้ง่าย เข้าถึงมวลชนได้ทุกระดับ มีการตอบโต้ ผลิตวาทกรรมต่างๆ แล้วเผยแพร่กระจายได้เป็นจำนวนมาก ภายในเวลาอย่างรวดเร็ว ผ่านทวิตเตอร์ อินสตราแกรม เฟซบุ๊ก ที่มีทั้งหน้าแฟนเพจของ กปปส. เพจของ “ก้านันสุเทพ” เพจของเอกนัฏ พร้อมพันธ์ และแกนนำคนอื่นๆ ซึ่งมีการสื่อสารอัปเดตความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้ยังรวมถึงแนวร่วม และประชาชนทั่วไปที่สื่อสารให้การสนับสนุน กปปส. โดยผ่านช่องทางเดียวกันนี้อีกด้วย

จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “มือบโฆเซียมมีเดีย พลังมวลชน พ.ศ. 2556” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 8 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า มือบโฆเซียมมีเดีย 2556 ยุคสมัยปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งโฆเซียมออนไลน์ เพราะอิทธิพล การสื่อสารและกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านทาง เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และไลน์ เป็นต้น กลายเป็นแรง กระตุ้นสำคัญในการรับรู้ข้อมูลและส่งต่อแบบ ไลน์แอนด์แชร์ ออกไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งกลายเป็น มือบโลกเสมือนจริง (Virtual Mob) มีการวิวาทะกันในเฟซบุ๊กมาแล้วก่อนหน้านี้ และเป็นบทพิสูจน์ สำคัญก็คือ การชุมนุมต่อต้านพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ที่ผ่านสภามีมวลชนออกมาชุมนุมกัน เป็นจำนวนมากทั้งสองวันที่นัดแนะออกมาแสดงพลัง อีกทั้งยังเป็นการลบคำปรามาสว่า ไทยเฉย หรือคนที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารในโฆเซียมออนไลน์ แต่กลับนิ่งเฉยไปในคราวเดียวกันด้วย

ในบทความเดียวกันนี้ ดร.มานะ ตริรยาภิวัฒน์ อาจารย์ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะ นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้เปิดเผยว่า กระแสโลกโฆเซียมมีเดียที่มีต่อการเมืองใน ปัจจุบันต่างทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยจะเห็นว่าคนเมือง หรือ คนรุ่นใหม่มีพฤติกรรมการบริโภค สื่อออนไลน์มากขึ้น สื่อเหล่านี้ผู้คนสามารถป้อนข้อมูลข่าวสารได้ ในขณะที่เดียวกัน ก็สามารถรับ ข้อมูลข่าวสารผ่านโฆเซียมมีเดียได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

“เสน่ห์ของโฆเซียมมีเดีย ยังอยู่ที่การไม่ได้ปิดกั้น ขณะที่สื่อหลักทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์จะมีข้อจำกัดเรื่องการเซนเซอร์ต่างๆ แต่สื่อออนไลน์ยังไม่แรงพอ อาจจะต้องอาศัยแรง ขับเคลื่อนของสื่อออฟไลน์ หรือสื่อภายนอกอีกด้วย”

ดร.มานะ บอกด้วยว่า ฟรีทีวีไม่ได้ถูกลดบทบาทลงเพราะสื่อออนไลน์ แต่พฤติกรรม ของกลุ่มคนเมือง หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่มากกว่าที่เปลี่ยนไป เพราะสื่อออนไลน์สามารถดูย้อนหลังได้ ทุกที่ ทุกเวลา และยังมีพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็น เช่น การกดไลค์ และในอนาคตสื่อออนไลน์ มี แนวโน้มจะทรงพลังมากยิ่งขึ้นบนพื้นฐานปัจจัยที่ว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นสร้างสรรค์หลากหลาย และ น่าสนใจ

“เมื่อมีข้อดี ก็ต้องมีข้อเสีย คือ ไม่ได้คัดกรองข้อมูลการเผยแพร่ ดังนั้น ประชาชนควร ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารก่อนนำไปเผยแพร่ และควรแสดงความคิดเห็นต่อ ประเด็นต่างๆด้วยความระมัดระวังว่าจะกระทบต่อสังคม หรือบุคคลด้วย” ดร.มานะ ย้ำ

เหนืออื่นใด สิ่งที่ไม่อาจมองข้ามก็คือ พลัง โฆเซียมมีเดีย ย่อมสะท้อนความคิดเห็น ความต้องการของพลังประชาชน ไปถึง ชนชั้นนำ และ นักการเมือง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการออก กฎหมายสำคัญ จะไม่ฟังเสียงและความรู้สึกประชาชน ไม่ได้

สอดคล้องกับ บทความ “มวลมหาประชาชน จารึกประวัติศาสตร์ราชดำเนิน” ของ นิติราษฎร์ บุญโย จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2556) กล่าวว่า ดูเหมือนระยะเวลา 7 วัน ในการระดมพลชุมนุมใหญ่ (24 พ.ย.) ถือว่าสั้นมาก แต่ปรากฏว่า ด้วยกระแสปลุกเร้าในโลกโซเชียลออนไลน์เป็นไปอย่างร้อนแรง ตาม ประเด็น ที่ได้จากเวทีราชดำเนินมาขยายผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ 7 วันเพียงพอในการระดมพลขึ้นมาได้

นอกจากนี้ ฐานมวลชน ที่อิงกระแสความนิยมพรรคประชาธิปัตย์ ในกรุงเทพฯ บางจังหวัดภาคตะวันออก, เหนือ และฐานสำคัญจังหวัดทางภาคใต้ ก็ล้วนได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทีวีดาวเทียม ช่องบลูสกาย มาเนิ่นนาน ถือเป็น ฐานเสียง ที่พร้อมจะออกโรงร่วมชุมนุมกับแกนนำที่เป็นอดีต ส.ส.พรรคในดวงใจ โดยไม่เกรงแต่ประการใด

เช่นเดียวกับนักข่าวสายการเมือง ที่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน “นอกจากช่อง บลูสกาย ที่ถ่ายทอดการชุมนุมตลอด 24 ชั่วโมงแล้ว เครือข่ายต่างๆ ของ “ก้านนสุเทพ” ต่างก็ใช้โซเชียลมีเดียในการต่อสู้ ส่วนสื่อกระแสหลักก็อาจมีส่วน นั่นเป็นเหตุทำให้ “ก้านนสุเทพ” ต้องเคลื่อนไหวไปกดดันสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ เพราะมองว่าสื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงการเคลื่อนไหวของ กปปส. ได้ และก็เป็น การต่อสู้กับสื่อเสียดด้วย อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ในการยึดอำนาจรัฐ เพื่อให้คนเข้าถึงการเคลื่อนไหวของ กปปส. มากขึ้น” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558)

ปราชญ์ เหล็กเพชร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 11 มีนาคม 2558) อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเป็นอันดับต้นๆ ที่ใช้ทั้งสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ในทางการเมือง มาเชื่อมต่อกับมวลชนทั่วประเทศ ทำให้มีพลังไปโดยปริยาย เห็นได้จากคนเปิดช่องบลูสกายตลอดเวลา กระทั่งเรตติ้งชนหน้าฟรีทีวีไปเลยในช่วงนั้น เพราะมวลชนอัดอัด เลยหัน ไปดูช่องบลูสกายที่มีการถ่ายทอดตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ กปปส. ชุมนุมต่อเนื่องอยู่มาได้เกือบ 7 เดือน

สื่อโซเชียลมีเดียก็มีผลอย่างมาก ส่วนหนึ่งสะท้อนได้จากกรณีที่มีคนไทยจำนวนมาก เข้าไปร่วมกันโหวตในเว็บไซต์เอเชียโซเชียลเมื่อปี 2556 กระทั่ง “ก้านนสุเทพ” ได้เป็นบุคคลแห่งปีของเอเชีย ทั้งนี้ กปปส. มีสื่อที่สามารถเข้าถึงมวลชนได้ในทุกระดับ แล้วแต่คนว่าจะเลือกเสพสื่อประเภทไหน แต่ที่มีพลังอย่างมาก คือ สื่อออนไลน์ หรือ โซเชียลมีเดีย เพราะสามารถปั่นกระแสได้เร็วและแรงกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

นักข่าวสายการเมืองอีกคน สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า วิธีการใหญ่ของ กปปส. คือ การทำลายความน่าเชื่อถือสื่อกระแสหลัก เพื่อให้คนที่เห็นด้วยกับเขา หรือ มีจิตใจโน้มเอียงกับเขา หันมาดูสื่อที่ กปปส. มีอยู่ เช่น สถานีโทรทัศน์ช่องบลูสกาย เฟซบุ๊กของเครือข่าย กปปส. ที่มีการสื่อสารตลอด ทั้งหน้าเพจของ

กปปส. หน้าเพจของสุเทพ เทือกสุบรรณ และหน้าเพจของเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ ซึ่งมีการสื่อสาร อัพเดทความเคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น การให้ลูกสาวถ่ายภาพและโพสต์อริยาบถต่างๆของ “ก้านันสุเทพ” ทั้ง ความเห็นค่อนๆ รอยยิ้ม การชูมือประกาศชัยชนะ เหล่านี้เป็นวิวัฒนาการการ สื่อสารของการทำงานมวลชนผ่าน โซเชียลมีเดีย ซึ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เขาสามารถสื่อสารได้ ง่าย มีการตอบโต้ ผลิตวาทกรรมต่างๆ แล้วเผยแพร่กระจายผ่านโซเชียลมีเดียได้เป็นจำนวนมาก ภายในเวลาอย่างรวดเร็ว

คุณมัลลิกา บุญมีตระกูล ผู้ดูแลเพจของ กปปส. เคยบอกว่า เขามีการวางกลยุทธ์ วาง ตำแหน่งของแต่ละคน มีการสร้างวาทกรรม และข้อความต่างๆ ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เพื่อปลุก กระแสให้คนมาร่วมชุมนุม ขณะที่เพจของ “ก้านันสุเทพ” ก็จะมีคุณแทน เทือกสุบรรณ เป็นผู้ดูแล เขาจะคอยถ่ายทอดความคิดของ “ก้านันสุเทพ” ออกมา พร้อมกับตอบโต้ข้อครหาต่างๆที่ถูกโจมตี โดยยอมรับว่า สื่อนี้มีอิทธิพลอย่างมาก เห็นได้จากหน้าเพจของ “ก้านันสุเทพ” จากที่เคยมีคน ติดตามเพียงหนึ่งหมื่นกว่าคน ในช่วง 2-3 เดือนแรกของการชุมนุม มีคนติดตามเพิ่มขึ้นเป็นล้านกว่า คน และการที่มีคนมาติดตามมากขนาดนี้ แสดงให้เห็นว่า เพจดังกล่าวมีการส่งสารตลอดเวลา ทั้ง บอกเล่าความเคลื่อนไหว และการนำคำปราศรัยของ “ก้านันสุเทพ” ในแต่ละวันมาโพสต์ลงบนหน้า เพจเฟซบุ๊ก

สอดคล้องกับมุมมองของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว (การ สื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) กล่าวว่า “ก้านันสุเทพ” ใช้สถานีโทรทัศน์บลูสกาย เป็น ช่องทางหลักในการสื่อสารและเคลื่อนไหว โดยใช้การออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง เผยแพร่ทุกสิ่ง อย่างที่ต้องการจะขับเคลื่อนกลุ่มของตัวเองออกไป แต่สิ่งที่แตกต่างและมีเพิ่มขึ้นมา คือ เครือข่าย สังคมออนไลน์ ที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างขนานใหญ่ เหมือนกับการผลึกกำลัง ทั้งเฟซบุ๊ค ทวิต เตอร์ อินสตราแกรม ฯลฯ เครือข่ายสังคมออนไลน์แบบโซเชียลมีเดีย มันช่วยยกระดับการ เคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนี้ออกไปอีกขั้นหนึ่ง คือ ตัวเนื้อหามีรออยู่แล้ว เพียงแต่ใครจะหยิบ มันไปใช้เท่านั้นเอง โดยเงื่อนไขมันเปิดโอกาสให้การลงสู่ท้องถนนนั้น บวกเข้ากับการดึงเอา ศักยภาพของสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียมาร่วมเป็นขบวนการเดียวกันกับการเคลื่อนไหวในครั้ง นี้

ส่วนกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม เปิดเผยว่า หนึ่งกลยุทธ์สำคัญที่สามารถรักษาพลัง มวลชนไว้ได้ คือ การถ่ายทอดสดการเคลื่อนไหวของ กปปส. ตลอด 24 ชั่วโมง ผ่าน สถานีโทรทัศน์บลูสกาย และช่องอื่นๆในเครือข่าย ร่วมกับการอัพเดทความเคลื่อนไหวผ่านโซเชียล มีเดียตลอดเวลา “สื่อที่มารวมตัวกัน อย่างช่องทีนิวส์ ช่องบลูสกาย ช่องเอสทีวี และช่องของ กองทัพบก ยิ่งตอกย้ำทำให้การสื่อสารมีเป้าหมายที่ชัดมากขึ้น โซเชียลมีเดีย ก็เป็นอีกหนึ่งสื่อที่

ทรงพลัง และเอื้ออำนวยต่อการชุมนุมอย่างมาก คนที่มาชุมนุมอัฟโฆเซียลมีเดียตลอดเวลา เมื่อมีการชุมนุมครั้งใหญ่สัญญาณโทรศัพท์มักล่มเกือบทุกครั้ง จนผู้ให้บริการต้องมาเพิ่มช่องสัญญาณให้ สื่อนี้มีผลมากต่อการกระจายข้อเท็จจริงต่างๆ อย่างรวดเร็ว” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวว่า ส่วนหนึ่งที่สามารถรักษาพลังมวลชนไว้ได้ตลอด คือ มีการถ่ายทอดการเคลื่อนไหวผ่านทีวีช่องบลูสกายตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งมีคนติดตามเป็นจำนวนมาก เพราะอยากรู้ว่าผลงานแต่ละวันเป็นอย่างไร ไปตรงนั้นตรงนี้มีคนออกมาต้อนรับมากน้อยเพียงใด ขณะเดียวกันก็มีคนให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาผ่านอัฟโฆเซียลมีเดีย ทั้งการโพสต์เฟซบุ๊ก การเข้ามากดไลค์หน้าแฟนเพจของ กปปส. หรือ แฟนเพจของ “ก้านันสุเทพ” เพื่อแสดงพลังร่วมกัน ไม่จำเป็นต้องออกมาชุมนุมอยู่หน้าเวทีตลอด 24 ชั่วโมง นี่ถือเป็นการชุมนุมรูปแบบใหม่

สื่อที่อยู่นอกเหนือการกำกับของ กปปส.

ส่วนการใช้สื่อมวลชนที่อยู่นอกเหนือการกำกับของ กปปส. “ก้านันสุเทพ” มีการกำหนดวาระให้ตนเองตกเป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา เช่น การปราศรัยประกาศทำทีในแต่ละวัน การนัดชุมนุมใหญ่ การสร้างกิจกรรมดึงดารานักแสดงและคนมีชื่อเสียงเข้าร่วม การเดินเท้าณรงค์ไปยังสถานที่สำคัญในจุดต่างๆ เกือบทุกวัน การรับลูกเคลื่อนไหวลือไปกับประเด็นที่สื่อมวลชนนำเสนอ และการกดดันสื่อมวลชนกระแสหลักให้ถ่ายทอดการเคลื่อนไหวของ กปปส. อยู่เป็นระยะๆ ฯลฯ จากความเห็นของนักข่าวสายการเมือง “สื่อกระแสหลักก็มีความสำคัญ เป็นเหตุให้ “ก้านันสุเทพ” ต้องไปกดดันสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ให้ถ่ายทอดสดการชุมนุม ความพยายามควบคุมสื่อกระแสหลัก นอกจากเป็นสัญลักษณ์ในการยึดอำนาจรัฐ ให้ประชาชนเข้าถึงการเคลื่อนไหวของ กปปส. มากขึ้นแล้ว ยังเป็นการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่การสื่อสารมาจากกลุ่มคนสื่อแดงอีกด้วย ” (ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558)

ฐวัส ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) นักข่าวสายการเมืองอีกคน กล่าวว่าหลายครั้งที่การเคลื่อนไหวของ “ก้านันสุเทพ” ล้อไปกับการชี้หน้า หรือการขูดคู้ประเด็นของสื่อมวลชนกระแสหลัก เช่น สื่อมวลชนบอกว่า มีปัญหาเรื่องการทุจริตโครงการรับจำนำข้าว วันถัดมา กปปส. ก็เคลื่อนไหวไปปิดกระทรวงการคลัง ไม่ให้จ่ายเงินจำนำข้าว เกือบทุกเหตุการณ์มีขบวนการเล่นต่อ “ก้านันสุเทพ” จึงเป็นเพียงพิธีกรนำ เดินตามกระแสที่สื่อมวลชนสร้างขึ้นมาทั้งสิ้น

ขณะที่กลุ่มคนใกล้ชิดที่เข้าร่วมชุมนุม เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) เปิดเผยว่า ตลอดการชุมนุมเกือบ 7 เดือน ต้องวางแผนการสื่อสารอย่างเข้มข้น เพื่อ

รักษาลังของมวลชนเอาไว้ โดยเฉพาะในช่วงที่มีแรงส่งจากสถานการณ์แวดล้อมน้อยลง จึงต้องมีการนัดชุมนุมใหญ่อยู่เป็นระยะๆ พร้อมกับจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การเคลื่อนไหวมีความหวัง และสื่อมวลชนกระแสหลักมีประเด็นไปสื่อสารกับสังคมในวงกว้าง เช่น วันมวลมหาประชาชน คนไทยหัวใจเกินล้าน และวันชัตดาวน์กรุงเทพฯ ฯลฯ

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ช่องทางการสื่อสารที่ “ก้านันสุเทพ” ใช้ในการขับเคลื่อนมวลชน มีทั้งสื่อในกำกับของเครือข่าย กปปส. เช่น สถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่องบลูสกาย ที่มีการถ่ายทอดความเคลื่อนไหวตลอด 24 ชั่วโมง รวมถึงสถานีโทรทัศน์ที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรกัน เช่น ช่องทีนิวส์ ช่องเอสทีวี และช่องของกองทัพธรรม ซึ่งเข้าถึงประชาชนทั้งในกรุงเทพฯ และในต่างจังหวัด ช่วยตอกย้ำเป้าหมายการต่อสู้ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน กปปส. ยังใช้วิธีการทำลายความน่าเชื่อถือของสื่อกระแสหลัก เพื่อให้คนที่เห็นด้วยกับ กปปส. หรือ มีจิตใจโน้มเอียงกับมาทางเดียวกัน หันมาดูสื่อในกำกับที่ กปปส. มีอยู่

อีกหนึ่งสื่อที่อยู่ในการกำกับของ กปปส. คือ การใช้โซเชียลมีเดีย ซึ่งมีพลังในการสื่อสารอย่างมาก เนื่องจากสื่อสารได้ง่าย เข้าถึงมวลชนได้ทุกระดับ มีการตอบโต้ ผลิตวาทกรรมต่างๆ แล้วเผยแพร่กระจายได้เป็นจำนวนมากภายในเวลาอย่างรวดเร็ว ผ่านทวิตเตอร์ อินสตราแกรม เฟซบุ๊ก ที่มีทั้งหน้าแฟนเพจของ กปปส. เพจของ “ก้านันสุเทพ” เพจของเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ และแกนนำคนอื่นๆ ซึ่งมีการสื่อสารอัปเดตความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังรวมถึงแนวร่วม และประชาชนทั่วไปที่สื่อสารให้การสนับสนุน กปปส. โดยผ่านช่องทางเดียวกันนี้อีกด้วย

ส่วนการใช้สื่อมวลชนที่อยู่นอกเหนือการกำกับของ กปปส. ก็เป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่ “ก้านันสุเทพ” ให้ความสำคัญเช่นกัน โดยมีการกำหนดวาระให้ตนเองตกเป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา ผ่านการเคลื่อนไหวรูปแบบต่างๆ กระตุ้นให้สื่อสำนักต่างๆ หันมาสนใจและนำเสนอข่าวอย่างต่อเนื่อง เช่น การปราศรัยประกาศทำทีในแต่ละวัน การนัดชุมนุมใหญ่ การสร้างกิจกรรมดึงดารานักแสดงและคนมีชื่อเสียงเข้าร่วม การเดินเท้าธรรงค์ไปยังสถานที่สำคัญในจุดต่างๆ เกือบทุกวัน การรับลูกเคลื่อนไหวลือไปกับประเด็นที่สื่อมวลชนนำเสนอ และการกดดันสื่อมวลชนกระแสหลักให้ถ่ายทอดการเคลื่อนไหวของ กปปส. อยู่เป็นระยะๆ ฯลฯ

4.2.4 การวิเคราะห์กลยุทธ์ผู้รับสาร

ในแง่ของผู้รับสาร ในการชุมนุมของ กปปส. มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสาร เพื่อดึงดูดมวลชน ทั้งการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสาร การสื่อสารผ่านผู้นำความคิด หรือการสื่อสารสองทอด การใช้เครือข่ายพันธมิตรเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน และการชูเรื่องความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของประชาชน ดังนี้

4.2.4.1 กำหนดเป้าหมายของการสื่อสาร

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในการชุมนุมของ กปปส. มีการกำหนดเป้าหมายในการสื่อสาร เพื่อกระตุ้นและปลุกกระดมมวลชนให้เข้าร่วมการชุมนุม ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรณรงค์ เช่น การประกาศขีดเส้นตายกำหนดวันเผด็จศึกอยู่เป็นระยะๆ การนัดชุมนุมใหญ่ การตั้งเป้าจำนวนคนเข้าร่วมชุมนุม และตั้งเป้ายึดสถานที่ราชการที่สำคัญ เช่น ทำเนียบ และกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างพาดหัวข่าวหลักหน้า 1 จากสื่อสำนักต่างๆ

ตารางที่ 4.2 แสดงเนื้อหาการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารในพาดหัวข่าวหน้า 1

พาดหัวข่าวหน้า 1		
ว / ค / ป	หนังสือพิมพ์	นำเสนอว่า
17 พ.ย. 2556	มติชน	ย่ำล้มระบอบทักษิณ จบ 30 พฤศจิกายน ‘สุเทพ’ ระดมล้านคน
24 พ.ย. 2556	มติชน	สุเทพปลุกทหาร-ตำรวจ ร่วม ลั่นกลองระดมมีชัยล้านคนวันนี้
25 พ.ย. 2556	มติชน	สุเทพลั่นมีชัยทะลุล้านเคลื่อนวันนี้ สนามหลวง-ราชดำเนิน แน่นขนัดเปิด 2 เวทีรับ บุก 13 จุด-4ทัพ-ทีวี
29 พ.ย. 2556	มติชน	“สุเทพ” ลั่นมีชัยพร้อมลุย ลั่น 2 วันจบ เดินหน้าเผด็จศึกรัฐบาล
30 พ.ย. 2556	ไทยรัฐ	ปิด ‘ศูนย์ราชการ’ เทือกถัน 1 ธ.ค. ยึดทำเนียบ ประกาศกร้าวเผด็จศึกขั้นเด็ดขาด
30 พ.ย. 2556	มติชน	ทำเนียบ- มหาดไทย-ตร. ยึดเรียบ! สุเทพ ลั่น 1 ธันวาคม วันแห่งชัย
25 ธ.ค. 2556	มติชน	“สุเทพ” ปิดกรุง 1 เดือน รุกมาดปู ลั่นจบเกมก่อน 2 ก.พ.
10 พ.ค. 2557	ไทยโพสต์	‘ก้านัน’ ขีดเส้น 3 วันต้องจบ มวลชนฮือปิดล้อม ‘ฟรีทีวี’
18 พ.ค. 2557	ไทยโพสต์	วันจันทร์ลุย 26 จบ! ลูกฮือครั้งใหญ่ ‘ก้านัน’ ทำเองเรียกธปทโดยสิ้นสิ้นแพ้ 27 พ.ค. มอบตัว “หากไม่ชนะวันที่ 27 พฤษภาคม ผมจะไปมอบตัว สลายการต่อสู้ เพราะสู้มากกว่านี้ไม่ไหว เนื่องจากประเทศเสียหาย”
18 พ.ค. 2557	ไทยรัฐ	ก้านันเดิมพันลูก! 26 ไม่ชนะ สลายมีชัยมอบตัว ปลุกให้ลูกฮือทั่วประเทศ รุกไล่กดดัน 12 รัฐมนตรีออก
18 พ.ค. 2557	มติชน	“สุเทพ” นัดอีก – ระดมล้าน แพ้มอบตัว ถ้า 12 รัฐมนตรี จี้เซ็นลาออก

สอดคล้องกับบทความ “เผด็จศึก 14 พฤษภาคม สันตือหิงสาขกสุดท้าย” จากนิตยสาร เนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 2 พ.ค.2557) ที่นำเสนอว่า หลังเลื่อนปฏิบัติการ วันเผด็จศึก มาแล้ว ครั้งหนึ่ง ในที่สุด ลุงกำนัน สุเทพ เทือกสุบรรณ ก็ได้ประกาศนัดหมายการต่อสู้ครั้งสุดท้ายของมวลมหาประชาชนออกมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยนัดหมายกัน 3 วาระ 3 ชั้นตอนด้วยกัน

5 พฤษภาคม ทำพิธีสัตยาธิษฐานกันที่ท้องสนามหลวงตั้งแต่เวลา 17.00 น. เป็นต้นไป

13 พฤษภาคม ทำบุญประเทศครั้งใหม่

14 พฤษภาคม ปฏิบัติการมวลมหาประชาชนเรียกคืนอำนาจอธิปไตยกลับมาเป็นของประชาชน

เช่นเดียวกับความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) เปิดเผยว่า การต่อสู้ของ กปปส. ต้องใช้เวลานาน จะประเมินเฉพาะจำนวนผู้ชุมนุมที่หน้าเวทีเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะเวลาเดินรณรงค์ไปยังจุดต่างๆ มีสมาชิกเข้ามาให้การสนับสนุนจำนวนมาก จึงต้องมีการกำหนดวันนัดแสดงตัวในวันชุมนุมใหญ่ ไม่ได้นัดแสดงตัวกันทุกวัน เพราะผู้ชุมนุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯก็ต้องทำมาหากิน ไม่ได้สะดวกออกมาร่วมทุกวัน สำหรับกำหนดวันแสดงตัวที่ชัดเจน เช่น 24 พฤศจิกายน 2556 วันมวลมหาประชาชน คนไทยหัวใจเกินล้าน, 9 ธันวาคม 2556 ที่รวมพลังกันทุกสายเดินหน้าไปทำเนียบรัฐบาล, 22 ธันวาคม 2556 วันทดสอบบางกอกซัดดาวนั้ ตั้งเวที 4-5 จุดในกรุงเทพฯ, 13 มกราคม 2557 บางกอกซัดดาวนั้ ตั้งเวทีชุมนุมใหญ่ 7 แห่งทั่วกรุงเทพฯ, หลังจากนั้นก็มีการแสดงพลังกันอยู่เป็น ซึ่งทุกครั้งที่มีการกำหนดวันนัดชุมนุมใหญ่ที่ชัดเจน ก็จะมีคนจำนวนมากออกมาร่วมอยู่ตลอด

4.2.4.2 การใช้เครือข่ายทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การชุมนุมของ กปปส. ที่ประสบความสำเร็จได้ นอกจากการมีแกนนำแล้ว เครือข่ายทางสังคมจากภาคส่วนต่างๆ ก็เป็นพลังหลักที่มีความสำคัญอย่างมากในการต่อสู้ ซึ่งมีการสื่อสารผ่านผู้นำความคิด การสร้างเครือข่ายพันธมิตรเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน และการชูเรื่องความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของประชาชน ที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรณรงค์ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสื่อสารผ่านผู้นำความคิด / การสื่อสารสองทอด

ในชุมนุมครั้งนี้ “กำนันสุเทพ” ได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านผู้นำความคิดกับเครือข่ายในหลายกลุ่ม เช่น แกนนำหลักทั้ง 8 คน อดีต ส.ส.ที่ลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์มาพร้อมกัน ซึ่งเป็นแกนนำสำคัญในการดึงมวลชนจากทุกภาคเข้าร่วมการชุมนุม และกลุ่มเครือข่ายที่เรียกตนเองว่า ปัญญาชน ทั้งอาจารย์มหาวิทยาลัย, แพทย์, พยาบาล, รวมไปถึงนักธุรกิจ ดาราและศิลปินกลุ่มหนึ่ง ที่แสดงตัว ร่วมชุมนุม และโพสต์ภาพเป็นสัญลักษณ์สนับสนุน หรือ แชรซ์ข้อความให้แง่คิดผ่าน

เฟซบุ๊ก, ไลน์ และอินสตาแกรม จากความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “มีอบ เครื่องข่ายสุเทพ เบนเป้า โคน ตระกูลชินวัตร ” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า การชุมนุมครั้งนี้ มีหลายอย่างที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป็น เครื่องข่ายสุเทพหรือ สุเทพคอนเนกชั่น

บทความได้กล่าวว่า ถ้าจะให้เห็นชัดเจน อาจไล่เรียงนับตั้งแต่ก่อนที่จะถึงวันดีเดย์ เป่านกหวีด ไม่กี่วัน โดยเฉพาะช่วงของการเรียกระดมมวลชนนั้น มีความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจในพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวคือ ถาวร เสนเนียม รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ดูแลภาคใต้ ประกาศลาออกพร้อมรองหัวหน้าพรรค อีก 3 คน คือ กรณ์ จาติกวณิช รองหัวหน้าพรรคฯ ภาค กทม. อิสสระ สมชัย รองหัวหน้าพรรคฯ ภาคอีสาน และ ศิริวรรณ ปราศจากศัตรู รองหัวหน้าพรรคฯ ภาคเหนือ นับว่าเพื่อให้การทำงานมีความสะดวกมากขึ้น เพราะการเคลื่อนไหวบางเรื่องอาจจะส่งผลให้ถูกยุบพรรค เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2556

ทว่า ที่น่าสนใจ กลับอยู่ที่ทั้ง ถาวร หล่อโย่ง กรณ์ อิสสระ และ แม่เลี้ยงดี ศิริวรรณล้วนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกับ สุเทพ และทำงานเข้าหากันดีในช่วง รัฐบาลอภิสิทธิ์ ที่ผ่านมา

ส่วนบทความ “มวลมหาประชาชน จารึกประวัติศาสตร์ราชดำเนิน” ของ นิตินาญณ์ บุญโย จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2556) ระบุว่า ในการระดมพลขึ้นมาแน่นอนว่า ฐานชักนำ ในโลกโซเชียลฯ ก็คือ คนกลุ่มเดิม ที่เคยปลุกประชาชนและคนหนุ่มสาวออกมาต้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ก่อนหน้านี้

นั่นก็คือ กลุ่มเครือข่ายที่เรียกตนเองว่า ปัญญาชน ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย, แพทย์, พยาบาล, รวมไปถึงนักธุรกิจ ดาราและศิลปินกลุ่มหนึ่ง ได้แสดงออกด้วยการ แสดงตัว ร่วมชุมนุม และอภิวาทเป็นสัญลักษณ์สนับสนุน หรือ แซ่ซ้องความให้แก่ม็อบผ่าน เฟซบุ๊ก, ไลน์ และอินสตาแกรม เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายพันธมิตรเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน

การนำมวลชนของ “ก้านันสุเทพ” เพียงลำพังอาจไม่ได้ทำให้การเคลื่อนไหวของมวลชน กปปส. ประสบความสำเร็จ หรือชุมนุมมาได้ยาวนานถึงเกือบ 7 เดือน หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มพันธมิตรในเครือข่ายต่างๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน เป็นไปตามองค์ประกอบของการรณรงค์ โดยเครือข่ายหลักๆ มีทั้ง ชนชั้นนำ ชนชั้นกลาง เครือข่ายของนักธุรกิจ และนักการเมืองที่ได้ประโยชน์จากการชุมนุม ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ เครือข่ายเดิมๆ เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย และ

กองทัพธรรม รวมถึง ภาคประชาสังคม นักวิชาการ ข้าราชการ สื่อมวลชน และแนวร่วมที่คอยอำนวยความสะดวกช่วยเหลือแบบไม่เปิดเผยสถานะ ฯลฯ

จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์ที่สะท้อนผ่านบทความต่างๆ เช่น บทความ “มือบเรื้อข่ายสุเทพ เบนเป้าโค่น ตระกูลชินวัตร” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) ดูเหมือนว่าสัญญาณ เสียงตอบรับจากผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ สุดชอยจะตอบรับ เวทีสามเสน อย่างเนืองแน่น ทั้งจากครูบาอาจารย์ แพทย์ พยาบาล ศิลปินนักแสดง และนักธุรกิจ เป็นต้น รวมถึง ในโซเชียลออนไลน์ มีการแสดงตัวตนคัดค้านอย่างมากมาย

กลายเป็นพลังมวลชนที่ออกมาต่อสู้ร่วมด้วย หรือ ชาวมือบเรียกว่า สามเสนเน็ตเวิร์ก เพราะไม่ว่าจะเป็นพลังเครือข่ายธุรกิจสื่อมวลชน เครือข่ายสถาบันการศึกษา อย่าง จุฬาฯ ธรรมศาสตร์ มหิดล มศว. และ เกษตรศาสตร์ และเครือข่ายสาธารณสุข จากศิริราช และชมรมแพทย์ชนบท ฯลฯ

พลังเหล่านี้เอง ทำให้ สุเทพ และเพื่อน ต่างมองสถานการณ์ทะลุปรุโปร่งว่ามี แนวร่วมมากมายแค่ไหน และพร้อมแล้วที่จะต้องมีการ ขยับ เคลื่อนไหวพลังมวลชนออกจากที่ตั้ง เพื่อขยายพลังมวลชนในส่วนอื่นๆ ด้วย จึงเคลื่อนมวลชนออกจากสามเสน ประมาณช่วงเที่ยงวันที่ 4 พฤศจิกายน ไปปักหลักที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ตั้งเวทีใหญ่ราวกับเวทีคอนเสิร์ต เพื่อรองรับพลังมวลชนจำนวนมหาศาลในวันนั้น

รายงานพิเศษ “เจาะชุมกำลัง กปปส. ที่มา สภาฯ ม.3-นายฯ ม.7” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 6 ธ.ค.2556) นำเสนอว่า ดูเหมือนการต่อสู้กับ ระบบบทักษิณ ของ มือบนกหวีด จนกลายมาเป็น คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) อยู่ในเวลานี้ มีความน่าสนใจอยู่สองส่วนเป็นสำคัญ หนึ่ง-เครือข่ายแกนนำในการต่อสู้ครั้งนี้ สอง-ธง ของการต่อสู้ เรียกร้อง หรือ การตั้ง ‘สภาประชาชน และ นายกรัฐมนตรีของประชาชน เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศนั่นเอง

ในรายงานพิเศษได้ให้รายละเอียดว่า สำหรับเครือข่ายแกนนำ อาจแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มด้วยกัน

กลุ่มแรก คือ กลุ่มนักการเมือง ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ ประกอบด้วย สุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และอดีต ส.ส. สุราษฎร์ธานี พรรคประชาธิปัตย์, ถาวร เสนเนียม อดีตรองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และอดีต ส.ส. สงขลา พรรคประชาธิปัตย์, ชุมพล จุลใส อดีต ส.ส. ชุมพร เขต1 พรรคประชาธิปัตย์ คนสนิท สุเทพ, ฉัฐพล ทีปสุวรรณ อดีต ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์ และผู้อำนวยการพรรคประชาธิปัตย์, พุทธิพงษ์ ปุณณกันต์ อดีต ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์, เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ อดีต ส.ส. กทม. พรรคประชาธิปัตย์ บุตรฝ่ายภรรยาของ สุเทพ, สกลสิทธิ์

ภัททิยกุล อดีต ส.ส. เขต4 ประชาธิปัตย์ บุตรชาย พล.อ.วินัย ภัททิยกุล อดีตเลขาธิการคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)

กลุ่มที่สอง คนเลื้อยเหล็กเก่า (เครือข่ายพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย) ประกอบด้วย ไชยวัฒน์ ลินสว่าง อดีตผู้ร่วมก่อตั้งพรรคพลังธรรม และเคยร่วมกับพันธมิตรฯ (2551), ร.ต.แซมดิน เลิศบุศย์ เคยเป็นนายทหารเรือผู้ติดตาม พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มาเกือบ 20 ปี เคยร่วมกับพันธมิตรฯ และองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.), มั่นแมน กะการดี อดีตกรรมการบริหารพรรคเพื่อฟ้าดิน เคยร่วมกับพันธมิตรฯ และมีอบเสธ.อาย

พล.อ.ปรีชา เอี่ยมสุพรรณ อดีตแกนนำกลุ่มเครือข่ายคนไทยหัวใจรักชาติ รักษาแผ่นดิน (จปร.7 รุ่นเดียวกับ พล.ต.มัญญกฤต รูปขจร พล.ต.จำลอง), พล.ร.อ.ชัย สุวรรณภาพ (ตท.1 รุ่นเดียวกับ พล.อ.บุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ หรือ เสธ.อาย อดีตประธานองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.) และ บิ๊กแอ๊ด พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ องคมนตรี และอดีตนายกรัฐมนตรี), พล.อ.ชูเกียรติ ต้นสุวรรณ อดีตทหารคนสนิท พล.ต.มัญญกฤต เคยเข้าร่วมชุมนุมกับองค์การพิทักษ์สยาม(อพส.)

สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ อดีต 1 ใน 5 แกนนำพันธมิตรฯ(รุ่น1), คมสัน ทองศิริ เลขาธิการสมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ หรือ สรส. เคยร่วมกับพันธมิตรฯ, สาวิทย์ แก้วหวาน อดีตเลขาธิการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์(สรส.) เคยร่วมกับพันธมิตรฯ, สมศักดิ์ โกศัยสุข เคยเป็น 1 ใน 5 แกนนำพันธมิตรฯ และอดีตหัวหน้าพรรคการเมืองใหม่, มานพ เกียรธู เคยร่วมกับพันธมิตรฯ, นิติธร ล้ำเหลือ ทนายความของกลุ่มพันธมิตรฯ, สุริยะใส กตะศิลา เคยเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายพันธมิตรฯ และอดีตเลขาธิการของพรรคการเมืองใหม่ ปัจจุบันอยู่กลุ่มกรีน (การเมืองสีเขียว)

กลุ่มที่สาม นักวิชาการ ประกอบด้วย สมบัติ ธำรงธัญญวงศ์ อดีตอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า) อดีตเลขาธิการศูนย์กลางนิตินักศึกษาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2516, รศ.ทวีศักดิ์ สุททวาทิน(นิด้า) เคยอยู่ในกลุ่มสยามประชาภิวัฒน์, ผศ.ดร.ทวี สุรฤทธิกุล(มสธ.) อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ เคยเป็นรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ฝ่ายการเมือง (สุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี) สมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์, ผศ.สุวิชา เบ้าอารีย์(นิด้า) และ รศ.ดร.ชัยวัฒน์ บุญสม (มสธ.)

กลุ่มที่สี่ ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย ชัยวัฒน์ สุรวิชัย อดีตกบฏเรียกร้องรัฐธรรมนูญ 14 ตุลา 2516 ปัจจุบันเป็น ผอ.สถาบันพัฒนาคนและคุณภาพคน, สนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม เจ้าของสำนักข่าวทีนิวส์, อุทัย ยอดมณี นายกองตำรวจนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พรรคสถานแสงทอง ซึ่งใกล้ชิดกับ ดาวร เสนเนียม และชัยวัฒน์ ธีรพันธุ์ ประธานสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาสังคม (Civic Net) ที่เป็นวิทยากรเจ้าประจำในการฝึกอบรมสมาชิกของพรรคประชาธิปัตย์

กลุ่มที่ห้า นักธุรกิจ ประกอบด้วย สาธิต เซกัล, ราเชน ตระกูลเวียง, มหัทจักร โสดี จากกลุ่มประชามนนักธุรกิจสีลม และพรศักดิ์ ลิ้มบุญประเสริฐ จากกลุ่มเครือข่ายนักธุรกิจเพื่อประชาธิปไตย

รายงานพิเศษดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของนักข่าวสายการเมืองบางส่วน ที่มองว่า เครือข่ายที่ช่วยหนุนเสริมการเคลื่อนไหวของ “ก้านันสุเทพ” ส่วนใหญ่มาจาก เครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ดั้งเดิมมาตั้งแต่สมัยเป็นนักการเมือง ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 8 คนที่ลาออกมาพร้อมกัน กลุ่มภาคธุรกิจ และกลุ่มฐานเสียงทั้งในกรุงเทพฯ และพื้นที่ภาคใต้ ที่เป็นเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ “นอกจาก “ก้านันสุเทพ” แล้วยังมีภารกิจแกนนำพรรคประชาธิปัตย์ที่สำคัญๆ ทั้ง 8 คนเข้าร่วมเป็นแกนนำ กปปส. ด้วย ทุกคนมีบทบาทที่สำคัญใกล้เคียงกันหมด ในระดับรองก็โดดเด่นใกล้เคียงกันหมด แกนนำพื้นที่กรุงเทพฯ ก็ดึงมวลชนในกรุงเทพฯ แกนนำภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ดึงมวลชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแกนนำที่ออกมาร่วมเคลื่อนไหวครอบคลุมทุกภาคของประเทศ มีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบกับเครือข่ายต่างๆ ที่มีศักยภาพ และมีแหล่งเงินทุน เครือข่ายเหล่านี้ล้วนทำให้การชุมนุมแข็งแกร่งขึ้น” (ชาดา สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558) กล่าวว่า ต้องยอมรับว่าส่วนหนึ่ง “ก้านันสุเทพ” มีพลังทางเศรษฐกิจ มีเงิน ที่ไม่ใช่เฉพาะของตัวเองเท่านั้น สมัยที่เป็นเลขาธิการประชาธิปัตย์ เขาสามารถระดมทุนจากนักธุรกิจได้เป็นจำนวนมาก การขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. ในครั้งนี้ เขาก็ยังใช้สายสัมพันธ์และพลังอำนาจเดิม ผนวกเข้ากับคนที่ต่อต้านระบอบทักษิณ ทำให้สามารถระดมทุนได้จำนวนมาก นอกจากนี้ยังซื้อใจคนภาคใต้ได้ ทุกอย่างไม่ได้มาจากปัจจัยเดียว ปัจจัยพื้นฐานมาจาก “ก้านันสุเทพ” จริง แต่มันก็รวมถึงปัจจัยบวกอื่นๆด้วย ซึ่งมีสถานการณ์เป็นตัวผลักดัน

นักข่าวสายการเมืองอีกคน จตุรงค์ ปทุมมานนท์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558) มองว่า การเคลื่อนไหวของ “ก้านันสุเทพ” แยกออกจากพรรคประชาธิปัตย์ไม่ขาด เพราะคุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และแกนนำของพรรค ก็ยังไปร่วมเวทีปราศรัย ในขณะที่เดียวกันพรรคประชาธิปัตย์ก็คุมฐานเสียงของคนชั้นกลาง โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และฐานเสียงหลักในภาคใต้ ซึ่งค่อนข้างมีฐานะ และมีทุนทรัพย์สูงในการสนับสนุน ทำให้สายปายของ กปปส. ยาวขึ้น ประกอบกับกลุ่มคนเหล่านี้ล้วนไม่พอใจรัฐบาลยิ่งลักษณ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงยังเป็นแรงขับให้ออกมาร่วมชุมนุมกับ “ก้านันสุเทพ” มากขึ้น

กปปส. ได้รับสมญานามว่าเป็นมือบมีเส้น ในการเดินรณรงค์ในแต่ละครั้ง จะมีทั้งทีมสมาชิกสภากรุงเทพฯ สมาชิกสภาเขต และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งส่วนใหญ่

เป็นเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ เข้าไปพูดคุยกับแกนนำชุมชนคอยอำนวยความสะดวกให้ โดยลักษณะการเดินทางจะใช้พื้นที่กรุงเทพฯชั้นในเป็นหลัก เช่น ย่านเยาวราช สัมพันธวงศ์ เพราะเป็นโชนฐานเสียงของพรรค แม้ “กำนันสุเทพ” จะลาออกมาแล้ว แต่สายสัมพันธ์ความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ก็ยังเชื่อมโยงกับการเคลื่อนไหวของ กปปส.

ขณะที่นักข่าวสายการเมืองอีกกลุ่ม มองว่า การสื่อสารของ “กำนันสุเทพ” เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้การชุมนุมอยู่มาได้ยาวนานถึงเกือบ 7 เดือน และมีมวลชนเข้าร่วมมากที่สุดในการประท้วงได้ ปัจจัยสำคัญเกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของเครือข่ายในภาคส่วนต่างๆ ทั้งเครือข่ายสื่อในกำกับของ กปปส. สื่อกระแสหลักบางส่วน รวมถึงเครือข่ายนักธุรกิจ ภาคประชาสังคม และชนชั้นนำ ฯลฯ

ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) กล่าวว่า “กำนันสุเทพ” ไม่ได้พูดแล้วมีน้ำหนักร เพราะถูกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทุจริตในหลายคดี แต่สิ่งที่สื่อสารออกมาแล้วทำให้คนเชื่อ ส่วนใหญ่ล้วนมาจากเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันมากกว่า “กำนันสุเทพ” ทำหน้าที่ในการบักขง และเป็นคนนัดหมาย นอกนั้นเป็นการทำงานของเครือข่ายทั้งหมด ตั้งแต่การสร้างภาพลักษณ์ของ “กำนันสุเทพ” เปิดประเด็นโจมตีรัฐบาลยิ่งลักษณ์ และความไม่ชอบธรรมในเรื่องต่างๆ เครือข่ายเหล่านี้ ประกอบด้วย สื่อมวลชนจำนวนหนึ่ง นอกจากสื่อของ บลูสกาย แล้ว ยังมีสื่อกระแสหลักทั่วไป รวมถึงเครือข่ายนักธุรกิจ เครือข่ายภาคประชาสังคม ชนชั้นนำ ที่ทำงานร่วมกันเป็นทีม

ทั้งนี้ “กำนันสุเทพ” ไม่ได้มีบทบาทในการเป็นคนนำศรัทธา หรือ เป็นคนที่ชี้นำมวลชน บทบาทของแกนนำใน กปปส. เรียกได้ว่า พังสื่อมวลชนด้วยซ้ำ เพราะหลังสื่อมวลชนคุยประเด็นอะไร หยิบประเด็นอะไรขึ้นมา กปปส. ก็จะตาม เช่น สื่อมวลชนบอกว่า มีปัญหาเรื่องจำนำข้าว วันต่อมา กปปส. ก็เลือกไปปิดล้อมบางกระทรวงไม่ให้จ่ายเงินจำนำข้าว เหล่านี้เป็นการชี้นำผ่านสื่อมวลชนทั้งสิ้น หลายๆ ครั้ง จะเห็นว่า กปปส. เคลื่อนไหวตามสื่อ ฉะนั้นคนที่เป็นแกนนำไม่ได้มีจุดเดียว “กำนันสุเทพ” เป็นคนถือธงนำก็จริง แต่ คนที่นำประเด็นหรือนำการเคลื่อนไหวมาจากหลายจุดมาก เช่น สื่อมวลชน และภาคอุตสาหกรรมบอกว่า เศรษฐกิจตก จะมีกระบวนการแบบนี้เล่นต่อ มันมีหลายเหตุการณ์ เกือบทั้งหมด มวลชนและ “กำนันสุเทพ” เป็นพิธีกรนำ เดินตามกระแสที่สร้างขึ้นมามาทั้งสิ้น ทำให้เห็นว่า รัฐบาลคุณยิ่งลักษณ์ ไม่ได้ถูกล้มแค่แกนนำ กปปส. แต่มาจากการทำงานร่วมกันของหลายๆ เครือข่าย ที่ประสานความร่วมมือกันอย่างเป็นเรื่องเป็นราว

สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า คนที่ปราศรัยบนเวที กปปส. หลักๆ ยังคงเป็นคนกลุ่มเดิม เช่น กองทัพอธรรม กองทัพประชาชน โคนระบอบทักษิณ และเครือข่ายนักศึกษาและประชาชนปฏิรูปประเทศไทย(คปท.) เพียงแค่แยกเวที

ออกจาก กปปส. ให้เห็นว่ามิภาพที่แตกต่างกัน เป็นการเคลื่อนไหวร่วมกันที่เข้าใจการวางบทบาท คือ พอมิบทบาทของการเข้าเผชิญหน้า ก็เป็นหน้าที่ของ คปท. แต่หากมิบทบาทต้องออกมาบู๊ พูดปราศรัยรุนแรง มีข้อเสนอแปลกๆ เพื่อโยนหินถามทางให้กับประชาชน เช่น ข้อเสนออะไรที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ หรือ หลักประชาธิปไตย ก็จะเป็นหน้าที่ของกองทัพธรรม กองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณออกมาเสนอ ส่วน กปปส. ยังคงทำหน้าที่เป็นเวทีหลัก รักษาภาพลักษณ์ของคนชั้นกลาง ให้เป็นการเคลื่อนไหวที่บริสุทธิ์

ส่วนความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ มองว่า นอกจากเครือข่ายจากภาคส่วนต่างๆ ที่เข้าร่วมแล้ว “กำนันสุเทพ” ก็ยังมีเครือข่ายจากทุนเดิมที่อยู่ในระบบราชการ ซึ่งสั่งสมมาตั้งแต่สมัยเป็นนักการเมืองอีกด้วย ขณะเดียวกันทุกองคาพยพที่เข้าร่วม สามารถช่วยดึงคู่ต่อสู้ให้ประชาชนมั่นใจว่า ผู้ที่มีการศึกษา มีความรู้ เป็นภาพลักษณ์ของคนดีต่างก็เข้าร่วมการชุมนุมในครั้งนี้ “ประสบการณ์จากการทำงานในฐานะเป็นฝ่ายบริหารในช่วงเวลาหลายสิบปี “กำนันสุเทพ” ไม่ได้เป็นแค่กำนัน หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคประชาธิปัตย์ แต่ยังมีโอกาสได้เป็นรัฐมนตรีและตำแหน่งอื่นๆอีกมากมายในฐานะผู้บริหารประเทศ จึงรู้จักใช้ประโยชน์จากเครือข่ายภายใต้อำนาจรัฐและระบบราชการ ฉะนั้นการมีโอกาสได้เป็นผู้บริหารในกระทรวง ทบวง และกรมต่างๆ มากมาย ตรงนี้เมื่อนำมาต่อรวมเข้ากัน จึงเป็นทุนของ “กำนันสุเทพ” และยิ่งช่วยทำให้บทบาทการเป็นแกนนำ กปปส. ของเขาทรงพลังมากขึ้น” (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

ขณะที่นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มองว่า การเคลื่อนไหวของ “กำนันสุเทพ” เป็นการจัดตั้งร่วมกันจากหลายฝ่าย เชื่อมโยงกันด้วยผลประโยชน์ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งเป็นชนชั้นนำ และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งเป็นเสมือนแม่เหล็กอย่างดี ในการชักจูงมวลชนให้เข้าร่วมการชุมนุม “การเคลื่อนไหวของ กปปส. ไม่ใช่ “กำนันสุเทพ” คนเดียว แต่มีการจัดตั้งมวลชนต่างๆ อดหล่นตามลำดับ โดยมี “กำนันสุเทพ” เป็นผู้นำสูงสุด แล้วก็มีการจัดตั้งข้างล่าง และข้างล่างก็ดึงมวลชนในกลุ่มของตัวเองมา ในส่วนนี้ต้องมีการใช้เงินด้วยส่วนหนึ่ง อันนี้ปฏิเสธไม่ได้ เพราะฉะนั้นไม่ใช่เขาพูดคนเดียวแล้วจะสามารถปลุก หรือ ชักจูงมวลชนออกมาได้เป็นจำนวนมากขนาดนั้น แต่มันเป็นการบริหารจัดการ และจัดตั้งร่วมกันจากหลายฝ่าย ด้วยเหตุผลที่เกี่ยวข้องกันหลายเรื่อง ตั้งแต่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์อำนาจทางการเมือง รวมถึงเรื่องที่สำคัญกว่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายเห็นว่าต้องจัดการ ทำให้ “กำนันสุเทพ” เป็นตัวแปรที่ต้องเข้ามา ในแง่หนึ่งเป็นกลไกของมนุษย์ที่เข้ามาเสียบตรงนั้นแล้วเป็นไปตามกระบวนการ โดยมีคนอื่นคอยเสริม” (ลิขิต ชีรเวทิน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 22 มีนาคม 2558)

สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) ประเด็นที่ “ก้านันสุเทพ” เคลื่อนไหวส่วนใหญ่ผิดกฎหมายและรัฐธรรมนูญ มันคือการล้อมล้างระบอบประชาธิปไตย แต่เขาก็ยังกล้าทำ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะมีเครือข่ายของชนชั้นนำในวงกว้างให้การสนับสนุนอยู่

ส่วนในเวทีของ กปปส. ก็มีทั้งชนชั้นกลางและคนฐานะดีมาร่วม เขาได้สร้างความไว้วางใจ ความเชื่อถือ และความเชื่อมั่น ในหมู่ผู้สนับสนุน ที่ไม่ใช่แค่คนในระดับล่างที่มาสนับสนุน แต่มันก่อให้เกิดความไว้วางใจในระดับคนชั้นกลางและคนชั้นสูง ที่มีเงินมากพอ และพร้อมจะบริจาคเงินจำนวนมากให้กับ กปปส. เพื่อหล่อเลี้ยงขบวนการนี้ในช่วง 7 เดือนให้อยู่รอดมาได้

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์อีกผู้หนึ่ง นันทนา นันทวโรภาส (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวว่า กลุ่มคนที่เป็นแม่เหล็กหลักๆ ของ กปปส. คือ คนที่ไปดึงมาเข้าร่วม เช่น ดารา นักแสดง ซึ่งมีแฟนคลับของเขาอยู่แล้ว ฉะนั้นคนเหล่านี้สามารถทำให้คนจำนวนมากๆ ที่เป็นแฟนคลับคล้อยตามได้ การที่คนกลุ่มนี้เข้าร่วมกับ กปปส. ก็เลยมีพลังในการดึงคนมาร่วม ในแง่การใช้วาทศิลป์ของ “ก้านันสุเทพ” อาจไม่ได้โดดเด่น แต่ตัวบุคคลที่เขาดึงมา รวมถึง ดารา นักแสดง นักวิชาการ ที่มีชื่อเสียงหลายๆคนที่ขึ้นเวที ก็เป็นการบ่งบอกว่า คนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมกับ กปปส. เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มวลชนจำนวนมากเข้าร่วมชุมนุม

ความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่เข้าร่วมชุมนุม ก็ไม่ได้แตกต่างไปจากความเห็นของนักข่าวสายการเมือง และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์มากนัก (อัญชะลี ไพรีรัก, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) เปิดเผยว่า “ก้านันสุเทพ” มีการเรียกประชุมวางแผนการเคลื่อนไหวทุกวัน โดยจะเรียกแกนนำทุกเวที รวมถึง คปท. และกองทัพธรรมมาประชุมร่วมกัน ตอนเที่ยง มีการประสานงานกันตลอด เขาเป็นผู้นำทางความคิดและนักวางแผนที่แหลมคมมาก นอกจากนี้ “ก้านันสุเทพ” ยังมีแรงเสริมจากแกนนำที่มาพร้อมกับเครือข่ายของแต่ละคน ซึ่งเป็นกลุ่มคนชั้นสูงในสังคมที่มีชื่อเสียง ฉะนั้น 1+1 คนต่อคนออกมา เป็นเสมือนแม่เหล็กช่วยดึงคนดังจากภาคส่วนต่างๆออกมาร่วมชุมนุมได้เป็นจำนวนมาก

สาธิต วงศ์หนองเตย (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) กล่าวเพิ่มเติมว่า การที่ ก้านันสุเทพ และแกนนำ กปปส. เป็นนักการเมืองมาก่อน มีคนรู้จัก มีที่ไปที่มาที่ไปชัด และมีเครือข่ายอยู่ในทุกๆสายงาน ทำให้การประสานงานง่ายขึ้น มีช่องทางในการสื่อสารกับคนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นคนในพื้นที่ กลุ่มที่เคยทำงานใกล้ชิดร่วมกันมา กลุ่มที่มีอุดมการณ์ หรือทิศทางเดียวกัน การเชื่อมต่อเข้าหากันจึงไม่ใช่เรื่องยาก

ขณะเดียวกันการชุมนุมในลักษณะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เข้าร่วม มีการติดต่อทางโทรศัพท์ ส่งคนไปพูดคุยเจรจา เชิญฝ่ายต่างๆมาร่วม และมีการประชุมย่อย ทำให้กลุ่มเคลื่อนไหวต่างๆ มีความรู้สึกว่ามีเวที กปปส. เป็นเวทีที่พวกเขาจะเข้าร่วมแสดงออก บางครั้งที่มีปัญหาาร่วมซึ่งเกิดจากความผิดพลาดของรัฐบาลและระบอบทักษิณ เช่น กรณีชานาที่เดือดร้อนจากโครงการรับจำนำข้าว กรณีสวนป่าล้มสวนยาง ก็เปิดโอกาสให้เขาได้เข้าร่วม เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง

ความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของประชาชน

การชุมนุมของ กปปส. ยังมีการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสาร โดยสื่อสารเรื่องความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของประชาชน ในหลายด้าน ส่วนใหญ่มุ่งเน้นตอกย้ำเรื่อง อธิปไตยเป็นของประชาชน การต่อสู้ครั้งนี้ก็เพื่อทวงคืนอำนาจของประชาชน ฯลฯ ดังที่ปรากฏในบทความ และพาดหัวข่าวหน้า 1 จากสื่อสำนักต่างๆ เช่น

คำคม จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 8-14 พ.ย. 2556) นำเสนอคำพูดของ สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. “นี่คือ ชัยชนะ ของประชาชน นี่คือ อำนาจประชาชน”

บทความ “บทบาทสุเทพ การปฏิวัติ ประชาชน บทบาท คนจี้เสื้อ” ของทีมข่าวการเมือง จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556) ระบุว่า “มีสื่อบอก นายกฯอยากคุยกับผม” นายสุเทพ เทือกสุบรรณ กล่าว “แต่พื่อน้องตัดสินใจไม่ให้คุยก็ไม่คุย ไม่ต้องมาต่อรองอะไร เพราะไม่ใช่เรื่องของการเมือง พรรคการเมือง แต่ต่อไปเป็นเรื่องของประชาชนล้วนๆ”

สอดคล้องกับ พาดหัวข่าวหลักหน้า 1 จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ฉบับวันที่ 23 ธ.ค. 2556) นำเสนอว่า เพื่อประกาศทวงอำนาจคืน ปฏิวัติประชาชน สั่งล้อมหน่วยรับเลือกตั้ง ลั่นปิดกรุงเทพฯ 7 วันได้ ปู

พาดหัวข่าวหลักหน้า 1 จากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ (ฉบับวันที่ 30 มี.ค. 2557) นำเสนอว่า อธิปไตยเป็นของประชาชน มวลมหาประชาชนตะเพิด ยิ่งลักษณ์ เปิดทางปฏิรูป

ส่วนบทความ “สงครามยึดเชื้อ” จากคอลัมน์ “เดินหน้าชน” หนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 11 ก.พ. 2557) ระบุว่า จับน้ำเสียงคล้ายๆจะท้อของ สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. หลังประกาศบนเวทีสวนลุมพินีว่า “ขอบอกตรงๆ ว่าจนถึงวันนี้ก็คุ้มใจกับรัฐบาล ยอมรับว่า คิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรกับเขาดี เพราะที่ผ่านมาเขาบอกอย่างเดียวว่า ไม่ยอม ต้องคิดว่าทำอย่างไรเขาจะยอม ดังนั้นต้องขอความร่วมมือประชาชนให้ช่วยคิดว่า หากระดมกำลังครั้งใหญ่อีกครั้งจะทำอย่างไรกับเขาดี ผมทราบดีว่าประชาชนเอาด้วย แต่คิดไม่ออก ผมก็เกือบหมดภูมิแล้ว”

เป็นน้ำเสียงที่บ่งบอกถึงท่วงทำนองที่เหมือนหมดหนทาง เพราะการกดดันด้วยมวลมหาประชาชนกว่า 2 เดือนยังไม่สามารถปิดเกมรัฐบาลได้ แม้แต่เงื่อนไขวิกฤตที่หลายคนคาดหมาย

ว่า การเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ แต่รัฐบาลก็ยังถูกลูกข่ายผ่านเงื่อนไขนั้นมาจนได้

ในแง่ของผู้รับสารจากข้อมูลที่แสดงข้างต้น สรุปได้ว่า “ก้านันสุเทพ” หรือ กปปส. มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านผู้รับสาร เพื่อชักจูงมวลชนในหลายมิติ อาทิ การกำหนดเป้าหมายของการสื่อสาร กระตุ้นให้เข้าร่วมการชุมนุม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรณรงค์ เช่น การประกาศขีดเส้นตายกำหนดวันเผด็จศึกอยู่เป็นระยะๆ การนัดชุมนุมใหญ่ การตั้งเป้าจำนวนคนเข้าร่วมชุมนุม และตั้งเป้าปิดสถานที่ราชการที่สำคัญ เช่น ทำเนียบ และกระทรวงมหาดไทย ฯลฯ นอกจากนี้ในการเคลื่อนไหวยังมี การใช้เครือข่ายทางสังคม ซึ่งแบ่งออกเป็น การสื่อสารผ่านผู้นำความคิด / การสื่อสารสองทอด ผ่านเครือข่ายต่างๆ เช่น อดีต ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ทั้ง 8 คนที่ลาออกมาร่วมเป็นแกนนำ กลุ่มเครือข่าย ‘ปัญญาชน’ ทั้งอาจารย์มหาวิทยาลัย แพทย์ พยาบาล นักธุรกิจ รวมไปถึงศิลปินดาราทันนอกจากเข้าร่วมการชุมนุมแล้ว ยังแสดงสัญลักษณ์สนับสนุนด้วยการโพสต์ภาพ และแชร์ข้อความให้แง่คิดผ่านโซเชียลมีเดียช่องทางต่างๆ

ขณะเดียวกัน ยังมีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่นๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพราะการนำมวลชนเพียงลำพังของ “ก้านันสุเทพ” อาจไม่มีพลังมากพอที่จะทำให้การเคลื่อนไหวครั้งนี้ประสบความสำเร็จ หรือชุมนุมมาได้ยาวนานถึงเกือบ 7 เดือน หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเครือข่ายต่างๆ ที่มีเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของการรณรงค์ โดยนักข่าวสายการเมือง นักวิชาการ และกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเครือข่ายหลักที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวของ กปปส. มีทั้ง ชนชั้นนำ ชนชั้นกลาง เครือข่ายของนักธุรกิจ และนักการเมืองที่ได้ประโยชน์จากการชุมนุม ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ รวมไปถึงเครือข่ายดั้งเดิม เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย และกองทัพธรรม รวมทั้งภาคประชาสังคม นักวิชาการ ข้าราชการ สื่อมวลชน และแนวร่วมที่คอยอำนวยความสะดวกช่วยเหลือแบบไม่เปิดเผยสถานะ ฯลฯ

ทั้งนี้ มีนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์บางคน ย้ำว่า การเคลื่อนไหวของ “ก้านันสุเทพ” เป็นการจัดตั้งร่วมกันจากหลายฝ่าย เชื่อมโยงกันด้วยผลประโยชน์ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งเป็นชนชั้นนำ และบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม ซึ่งเป็นเสมือนแม่เหล็กอย่างดี ในการชักจูงมวลชน อย่างไรก็ตาม ยังมีการนำกลยุทธ์การสื่อสารในมิติ ชูความเชื่อมั่นในพลังอำนาจของประชาชน เข้ามาโน้มน้าวใจมวลชนในอีกหลายด้าน ส่วนใหญ่เป็นการมุ่งเน้นตอกย้ำเรื่อง อธิปไตยเป็นของประชาชน และการต่อสู้ครั้งนี้ก็เพื่อวางคืนอำนาจของประชาชน ฯลฯ

4.3 ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการณรงค์ และสื่อสารทางการเมือง

จากผลการศึกษา พบว่า การชุมนุมของ กปปส. ในช่วงเกือบ 7 เดือน มีปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการชุมนุมในหลายมิติซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับ การสื่อสารทางการเมืองเพราะปัจจัยแวดล้อม หรือ บริบทสังคมในช่วงเวลาดังกล่าว ล้วนมีผลต่อการประสิทธิภาพในการกระบวนการสื่อสาร และ โน้มน้าวใจมวลชน โดยปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการชุมนุมในครั้งนี้ ประกอบด้วย

4.3.1 สถานการณ์ทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ พบว่า ในการชุมนุมของ กปปส. ครั้งนี้ มีปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง ที่เอื้อต่อการชุมนุมในหลายประเด็น เช่น

ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

การเร่งผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ทั้งที่ยังมีจุดอ่อนด้านเนื้อหาและกระบวนการจัดการ เป็นเหตุให้เกิดกระแสต่อต้านอย่างกว้างขวาง จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์จากสื่อสำนักต่างๆที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ไต่บันไดวิรบุรุษ” ของ การ์ดทอง คอลัมน์ “โครงร่างตำนานคน” จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 17 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า “สถานการณ์สร้างวิรบุรุษ” เป็นสังขรณ์ที่ทุกคนได้ยิน ได้ฟังมาอย่างขื่นใจ สองสามสัปดาห์ที่ผ่านมา สถานการณ์ที่เอื้อต่อการสร้างวิรบุรุษได้เกิดขึ้นแล้ว ผู้คนทุกสาขาอาชีพพร้อมใจกันออกมาชุมนุมบนท้องถนน โดยไม่ได้นัดหมาย เพื่อคัดค้าน “พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม” ที่มีจุดอ่อนมากมายทั้งในด้านเนื้อหา และกระบวนการจัดการ ถนนทุกสายมุ่งสู่เวทีประท้วง จากสถานีรถไฟสามเสน ขยายวงใหญ่ขึ้นครอบคลุมอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ท่วมถนนราชดำเนิน

บทความ “บทเรียนจาก สุดซอย” ของ ชาญชัย กายพันธุ์ คอลัมน์ “เดินหน้าชน” จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 20 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า หลังพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับสุดซอย ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแบบฉิวเฉียด ก็เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่หลากหลาย

นำศึกษาจดจำถึงความสวยงามของระบอบประชาธิปไตย และนำศึกษาจดจำถึงธาตุแท้ของนักการเมือง รวมถึงผู้นำมีอบกลุ่มต่างๆ เพราะพลังที่พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับสุดซอยผ่านสภาตอนใกล้รุ่งวันที่ 1 พฤศจิกายน ช่วงสายก็เกิดกระแสคัดค้านอย่างกว้างขวางทุกวงการ เพราะรับไม่ได้ที่นิรโทษกรรมแบบยกธงให้กับพวกทุจริตคอร์ปชั่น และพวกสั่งฆ่าประชาชน

ซึ่งสอดคล้องกับพรรคประชาธิปัตย์ ที่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ส.ส.สุราษฎร์ธานี เป็นแกนนำ ยึดบริเวณสถานีรถไฟสามเสน ตั้งแต่ที่คัดค้านตั้งแต่ พระราชบัญญัติยังถกเถียงกันอยู่ในสภา รัฐบาลทนกระแสคัดค้านไม่ไหว นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ออกมาแสดงจุดยืนยอมถอยไม่เอาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษถึงสองครั้ง แต่ดู

เหมือนไร้ผล เพราะประชาชนไม่ค่อยเชื่อถือความคิดของรัฐบาล และ ส.ส. พรรครัฐบาลเท่าที่ควร เนื่องจากแสดงพฤติกรรมตลบตะแลงช่วงผลักดันพระราชบัญญัตินิรโทษฯให้เห็นมาแล้ว

กระทั่งแกนนำพรรคเพื่อไทย นักแกนนำพรรคร่วมรัฐบาลมาลงสัตยาบันไม่เอาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษฯแน่นอน แต่ยังมีไร้ผลเช่นเดิม ทำให้แกนนำมีอบพรรคประชาธิปัตย์อีกหิม เพราะประชาชนที่คัดค้านหลังไหลมารวม จนยกระดับการชุมนุมเคลื่อนไหวบนจากสถานีรถไฟสามเสนมาปักหลักที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ชูจุดยืน พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ต้องตายไปจากสภา จนวันที่ 11 พฤศจิกายน ที่ประชุมวุฒิสภาไม่รับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ตรงกับวันที่นายสุเทพ ประกาศขีดเส้นตายว่า หากพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ตายไปจากสภาจะยกระดับการชุมนุมตั้งศาลประชาชนขึ้นมาตัดสิน

การล้มรัฐธรรมนูญมาตรา 68

กรณีทีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เปิดศูนย์กลางรับคำร้อง ให้ถอดถอนนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล และ สมาชิกวุฒิสภา รวมเบ็ดเสร็จ 312 คน ฐานกระทำการล้มล้างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 68 และการที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ลงสมัครสมาชิกวุฒิสภา ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลแถลงข่าวไม่ยอมรับ ทำให้มวลชนยิ่งออกมาร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก ก็เป็นอีกหนึ่งสถานการณ์ทางการเมืองที่เอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส.

จากความเห็นของคอลัมนิสต์ใน บทความ “จม กระทบ” ของสุวพงศ์ จันฝังเพ็ชรคอมลัน “สถานีคิดเลขที่ 12 ” จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 24 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า กิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่ทำร่วมกันของคนประชาธิปัตย์และมวลชนบนถนนราชดำเนินในวันลอยกระทง 17 พฤศจิกายน ด้วยการจับคนตระกูลชินวัตร ทั้ง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร รวมถึงพรรคเพื่อไทย ใต้ “กระทง” เพื่อแสดงว่า “ไม่เอาคนและพรรคเหล่านี้” อีกแล้ว

ในบทความได้กล่าวไว้ว่า หลังจากนั้น ก็มีคนช่วยกระทุมน้ำกันยกใหญ่ หวังให้เกิดคลื่นกระแทก “กระทง” ลอยห่างเต็งออก “ทะเล” เร็วที่สุด ยังมี “มหาคลื่น” จากผลการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ออกมาช่วยอีกแรง ความหวังของฝ่ายที่จะ “ล้างระบอบทักษิณ” ก็เรื่อรอง ด้วยมุ่งหมายให้กระทงน้อยเผชิญ “อภิคลื่น” กลางมหาสมุทรตามมาซ้ำอีกถูก เป็นคลื่นจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ตอนนี้ เป็นศูนย์กลางรับคำร้อง ให้ถอดถอนนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ส.ส.พรรคร่วมรัฐบาล ส.ว.รวมเบ็ดเสร็จ 312 คน ฐานกระทำการล้มล้างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 68

โดยครั้งนี้จะเปลี่ยนจาก “ลอย” เป็น “จม” กระทบเพื่อให้พวกที่อยู่ในนั้น “ตายยกคอก” ให้ได้ ซึ่งมีความเป็นไปได้สูง เพราะคูปฏิกริยาจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นขานรับคึกคัก แถมสิ่งที่ศาลรัฐธรรมนูญใส่พานมาให้ แทบจะหยิบมาใช้ได้ทันที เพราะเพียงแค่นี้มีมูลว่า “มีมูล” กระทำความคิด แล้วส่งให้วุฒิสภาดูดตอน ทุกอย่างก็จบเห่ คนในสภาทั้ง 312 คนต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ภาวะ “สูญญากาศทางการเมือง” จะเกิดขึ้นทันที

สอดคล้องกับความเห็นใน บทความ “รัฐบาล มีวันนี้ เพราะทำตัวเอง ทำทนาย ประชาชน จนออกมาเป็น ล้าน ” ของ นงนุช สิงหเดชะ จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 6-12 ธ.ค. 2556) ที่กล่าวว่า ใครจะคาดคิดว่าใน พ.ศ. 2556 หรือผ่านมาแล้ว 40 ปี คนไทยนับล้านต้องออกมาแสดงพลังขับไล่รัฐบาลครั้งใหญ่กันอีก ซึ่งอดีตแกนนำนักศึกษาสมัย 14 ตุลาคม 2516 ที่ร่วมขับไล่ ถนอม-ประภาส จอมเผด็จการ ออกมายืนยันว่า จำนวนประชาชนที่ออกมาขับไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ครั้งนี้ทำลายสถิติ 14 ตุลา ไปแล้ว การที่รัฐบาล มีวันนี้ คือวันที่มวลมหาประชาชน พร้อมใจกันออกมาขับไล่ ไม่ยอมรับ ก็เพราะรัฐบาลนั่นเองที่ทำตัวเอง คือ ทำทนายอำนาจประชาชน ใช้เสียงข้างมากอย่างมิชอบ ทำตามอำเภอใจ

พอเกิดการประท้วง ซึ่งมีอดีต ส.ส.ประชาธิปไตย คือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำ คนในรัฐบาลและคุณยิ่งลักษณ์ก็ออกมาพูด (หน้าตาเฉย) อีกว่า มีอะไรให้ไปคุยกันในสภา หรือผ่านช่องทางรัฐสภา ทำเหมือนแกล้งไม่รู้ ว่า การที่พวกเขาต้องออกมาบนท้องถนนก็เพราะรัฐบาลปิดช่องทางในสภา รวบหัวรวบหาง ใช้เสียงข้างมากถ่วงถ่วงไป ครั้งแล้วครั้งเล่า

กฎหมายนิรโทษกรรมเรียกมือบอบออกมาได้เรือนแสน แต่หลังจากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ลงสมัคร ส.ว. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทาง ส.ส. รัฐบาลออกมามีมติแสดงข่าวไม่ยอมรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ก็ปรากฏว่าในวันที่ 24 พฤศจิกายน มีคนออกมาบนท้องถนนในกรุงเทพฯ มากเป็นล้าน (ตามรายงานของซีเอ็นเอ็น และบีบีซี บอกว่า 2 ล้านคน) เพื่อแสดงพลังไม่พอใจรัฐบาล

โครงการรับจำนำข้าว

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเอื้อจากประเด็นเรื่องการทุจริตโครงการรับจำนำข้าว จนไม่มีเงินจ่ายชาวนา เปิดโอกาสให้ กปปส. พาชาวนาที่เดือดร้อนมาร่วมเวทีปราศรัย เรียกความเห็นใจจากมวลชนได้จำนวนมาก อีกทั้งยังมีการเดินรณรงค์หาเงินช่วยชาวนาสู้คดีได้อีกกว่า 25 ล้านบาท กระทั่ง ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ทำจดหมายถึงนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรชี้แจงความล้มเหลวจากโครงการรับจำนำข้าว ทั้งกรณีที่รัฐไม่มีเงินจ่ายให้ชาวนาได้ตามสัญญา และการขาดทุนจำนวนหลายแสนล้านบาท สุดท้ายเรียกร้องให้ ลาออกจากราชการ เพื่อให้ ‘นายกฯคนกลาง’ ที่มีอำนาจเต็มเข้ามาแก้ปัญหาแทน ฯลฯ

จากความเห็นของคอลัมน์นิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่ได้สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “ชัตดาวน์ กทม. เส้นทาง สมคบคิด ชัตดาวน์ชานา” จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 11 ก.พ. 2557) นำเสนอว่า เห็นการนำเรื่อง “โครงการจำนำข้าว” กับอาการชะงักของ “เงิน” งบประมาณที่จะจ่ายให้กับชาวนาเจ้าของ “ข้าว” ที่นำมาจำนำ กับ 1 การออกมาชุมนุม “ประท้วง” ของ “ชาวนา” ขณะเดียวกัน กับ 1 การออกมาแสดงความห่วงหาอาทรต่อชะตากรรมของชาวนาจาก คนของพรรคประชาธิปัตย์ จาก นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แห่ง กปปส. และจากอดีตนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรีบางคน แล้วก็ต้อง “เหนื่อยใจ”

แม้ว่าอาการชะงักงันของ “เงิน” งบประมาณที่จะจ่ายให้กับชาวนาเป็นปัจจัยอันเนื่อง แต่เหตุคือ โครงการจำนำข้าวของรัฐบาล กระนั้นก็ต้องยอมรับว่ายังมี “ปัจจัย” อื่นดำรงอยู่ ที่สำคัญคือ เป็นปัจจัยจากบทบาทของคณะกรรมการเลือกตั้ง ที่สามารถยับยั้งการใช้เงินของงบประมาณ ตามที่รัฐธรรมนูญมอบให้ และการผสมโรงเข้ามาของ กปปส. เพื่อ “สกัดขัดขวาง” เหมือนกับสกัด ขัดขวางมิให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปอย่างราบรื่น เพียงแต่หนี่เป็นการสกัดขัดขวางมิให้ “เงิน” ได้อยู่ในมือของรัฐบาล ที่ว่ารัก ที่ว่าห่วงใย “ชาวนา” นั้นจริงหรือ

บทความ “รักนะ ชาวนา วาเลน ไทน์กำนันสุเทพ ” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับ วันที่ 14 ก.พ. 2557) นำเสนอว่า หลังรัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ติดยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป็น รัฐบาลรักษาการ และอยู่ในช่วงของการ ยุบสภา เลือกตั้งใหม่ จึงไม่อาจกู้เงินหรือกระทำการใดๆ ที่ มีผลผูกพันต่อรัฐบาลใหม่ เพราะอาจเข้าข่ายตามข้อห้ามของกฎหมาย ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาจ่าย ค่าจำนำข้าวให้กับชาวนาทั่วประเทศ ที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลจำนวน 1.3 แสน ล้านบาทได้

แล้วก็ทอดเวลายาวนานมาหลายเดือน ตั้งแต่ก่อนที่จะมีการชุมนุมใหญ่ของกลุ่ม กปปส. มาจนถึงทุกวันนี้ จนสร้างความเดือดร้อนให้กับชาวนาจำนวนมาก และอาศัยอยู่ทั่วทุกภูมิภาคก็ว่าได้ ไม่เว้นแม้แต่ในภาคที่เป็นฐานเสียงใหญ่ของพรรคเพื่อ ไทย ซึ่งเป็นพรรคแกนนำของรัฐบาลยิ่ง ลักษณ์ อย่างภาคเหนือและภาคอีสาน

จริงอยู่ แม้เป็นที่ทราบกันดีว่า ชาวนาแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ชาวนาที่สนับสนุนการ ต่อสู้ของ กปปส. อยู่ก่อนแล้ว เพราะมาจากฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ แต่ก็มีชาวนาอีกจำนวน มากเช่นกันที่เป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อ ไทย และพรรคร่วมรัฐบาล ซึ่งเมื่อเจอเข้ากับปัญหาเดียวกัน คือ ยังไม่ได้รับเงินค่าจำนำข้าว ความเดือดร้อนจึงไม่แตกต่างกัน

ที่สำคัญ ที่ผ่านมามีกระแสข่าวเกี่ยวกับความเดือดร้อนของชาวนาตามทวีปเพิ่มขึ้นทุก วัน นับแต่มีการเคลื่อนไหวจากชาวนาที่เป็นฝ่าย กปปส. อยู่แล้ว เรื่อยมาจนกระทั่งมีกระแสข่าวการ เคลื่อนไหวของชาวนาหลายจังหวัดทางภาคเหนือและภาคอีสาน มีการปิดถนนประท้วงของชาวนา

หลายจังหวัด และการประกาศนัดชุมนุมใหญ่เมื่อเร็ว ๆ นี้ของชาวนาทั่วประเทศ ที่จะเข้ามาคัดค้านรัฐบาลถึงกรุงเทพฯ ผสมโรงด้วยกระแสชาวนามาตัวตาย เพราะเดือดร้อนจากการไม่มีเงินค่าจำนำข้าวของชาวนา

กระทั่งกระแสเดือดร้อนของชาวนาและการเคลื่อนไหวต่างๆ มาเข้าทาง กปปส. ซึ่งกำลังหาประเด็นมาปลุกเร้าพลังมวลชนหล่อเลี้ยงกระแสขับไล่รัฐบาลอยู่พอดี หลังจากกิจกรรมเดินถนนต่างๆ เริ่มไม่มีอะไรใหม่ และเกือบจะทั่วทุกสายที่ถือว่าเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์แล้วก็ได้ จึงมีการนำเอาชาวนามาร่วมพูดคุยบนเวทีการชุมนุม เพื่อให้มวลมหาประชาชนได้ฟังจากปากชาวนาตัวจริงว่า มีความเดือดร้อนอย่างไร เพราะอะไร

แล้วก็ได้ผล เมื่อเกิดกระแสตอบรับและอารมณ์ร่วมจากมวลมหาประชาชนอย่างมาก บางคนถึงกับหลั่งน้ำตาให้กับชาวนาบนเวที ขณะที่ชาวนาเองก็ร้องไห้อย่างน่าอนาถใจ ภาพเหล่านี้ถูกสื่อสารออกไปอย่างรวดเร็ว ทั้งในสังคมออนไลน์ และหน้าจอโทรทัศน์ที่ถ่ายทอดสด

ในบทความเดียวกัน ยังระบุอีกว่า ไฮไลน์ มาอยู่ที่ กำนันสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. และแกนนำ จับทางได้ทันควันประกาศเรียกรไ้เงิน 2 วัน คือ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ (ตั้งขบวนที่บริเวณใต้สะพานตากสิน ถนนเจริญกรุง ผ่านตลาดบางรัก เลี้ยวเข้าถนนสีลม และมีจุดหมายที่เวทีลุมพินี) และวันที่ 10 กุมภาพันธ์ (เริ่มจากสถานีบีทีเอส เอกมัย โดยเริ่มออกเดินกันจากปากซอยเอกมัย จนถึง ถนนเพชรบุรี เลี้ยวเข้าทองหล่อ จนถึง ถนนอโศก) เพื่อให้ได้เงิน 10 ล้านบาท ในการนำไปเป็นค่าใช้จ่ายให้ชาวนาฟ้องร้องคดีเอาเงินค่าจำนำข้าวจากรัฐบาล แต่ปรากฏว่า ประสบความสำเร็จอย่างสูง และเกินความคาดหมาย เมื่อเดินครบ 2 วัน ได้เงินมากกว่า 24 ล้านบาท และคาดว่าจะมีบริจาคเข้ามาอีกจนถึง 25 ล้านบาท

“ผมเรียนแล้วว่า พี่น้องชาวนาสามารถตั้งตนายไปฟ้องคดีแพ่งได้ เพราะยิ่งลักษณ์ และคณะผิดสัญญา เอาข้าวไปแล้วไม่จ่ายเงิน ดำเนินคดีได้แน่นอน และสามารถฟ้องร้องคดีอาญาได้ด้วย เพราะเข้าข่ายฉ้อโกงประชาชน พี่น้องชาวนาไม่ต้องกังวลเรื่องค่าทนายและค่าธรรมเนียมศาล เพราะเรามีให้พอแน่นอน นอกจากนั้นก็อาจจะมีค่ารถ ส่วนค่าอาหารคงไม่ต้องห่วง เพราะได้ข่าวว่า ชาวกรุงเทพฯ หุงหาข้าวปลาอาหารไปเลี้ยงชาวนาเหลือบานเบอะ ไม่ต้องห่วงเรื่องอาหารแล้ว” สุเทพ กล่าวหลังจากวันแรกของการเดินเรียกรไ้เงินมีกระแสตอบรับเป็นอย่างดี

ที่น่าสนใจอีกอย่าง และถือเป็นความมั่นใจให้กับ สุเทพ กับ กปปส. ว่ามาถูกทาง ก็คือการที่ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ทำจดหมายเปิดผลึกถึงยิ่งลักษณ์ เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ประเด็น คือการชี้ให้เห็นความล้มเหลวของโครงการรับจำนำข้าว ไม่ว่าจะกรณีทีรัฐบาลไม่สามารถหาเงินมาจ่ายค่าข้าวให้แก่ชาวนาได้ตามสัญญา และปัญหาขาดทุนจำนวนหลายแสนล้านบาท ทั้งยังเรียกร้องให้นายกฯ ยิ่งลักษณ์ ลาออกจากนายกรัฐมการ เพื่อให้ นายกฯคนกลาง ที่มีอำนาจเต็มเข้ามาแก้ปัญหา

ประเด็นของ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล ถูก สุเทพ นำไปขยายผลบนเวทีอย่างสอดคล้องกัน ว่า ‘ชัดเจนที่สุด ม.ร.ว.ปรีดิยาธร ถึงขนาดบอกให้ยิ่งลักษณ์ออกไป เพื่อให้มีคนกลางเข้ามาเป็น นายกฯแก้ปัญหา และปฏิรูปประเทศไทย แต่ยิ่งลักษณ์ก็คือดิ่ง กอดเก้าอี้ไม่ยอมออก แม้กระทั่งคนที่ เป็นที่ปรึกษานายกฯด้านเศรษฐกิจ ดร.วิรัช รามางกูร หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันว่า ดร.โก๋รง เขาก็เคย ท้วงเอาไว้ เคยบอกสาธารณชนให้ได้ยินได้ฟังว่า รัฐบาลยิ่งลักษณ์จะพังเพราะ โครงการจ่านำข้าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อ กปปส. หันมาจับประเด็นปัญหาจ่านำข้าวอย่างจริงจัง จนมีกระแส วิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการปลุกปั่นชาวนาให้ออกมาเคลื่อนไหว ร้อนถึง สุเทพ ต้องออกมาชี้แจง (12 ก.พ.) กปปส. ยืนยันว่า ‘ไม่ได้’ไปช่วย ปลุกปั่นการเคลื่อนไหวของชาวนา แต่เพราะชาวนา เดือดร้อนจริง ดังนั้น เราจึงช่วยหาเงินเพื่อใช้เป็นค่าธรรมเนียมศาล เพื่อให้ชาวนามีเงินฟ้องเรียกเงิน ค่าข้าวจากรัฐบาลได้ แต่ในเรื่องการทวงเงินจากรัฐบาลนั้น ชาวนาจะใช้วิธีไหนนั้นก็เป็นเรื่องของ ชาวนา เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ลูกหนี้

“กำนันสุเทพ” กล่าวย้ำอีกว่า “มีข่าวว่าชาวนานัดชุมนุมที่กรุงเทพฯ ไม่เกินวันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ ดังนั้น ในวันที่ 14-16 กุมภาพันธ์ (ช่วงจัดกิจกรรม บอกรักประเทศไทย บอกรักครอบครัว ทักษิณ) นี้ ขอให้เราเตรียมพร้อม ถ้ากองทัพชาวนาบุกกรุงเทพฯ เราผสมโรงด้วย รัฐบาลนี้ไปไม่รอด แน่แน่นอน เราจะตีขนามเข้าไปเลย ด้านหนึ่งเป็นกองทัพชาวนา ด้านหนึ่งเป็น กปปส. ซึ่งเราต้องรอดู ว่า กองทัพชาวนาจะมามากแค่ไหน หากมามากเท่ากับที่ กปปส. ระดมพลได้ คราวนี้ ยิ่งลักษณ์ ไปไม่รอดแน่นอน)”

จัดตั้งขบวนการทางการเมือง

นอกเหนือปัจจัยแวดล้อมจากสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงต้นแล้ว นักวิชาการด้าน รัฐศาสตร์บางคน มองว่า ยังมีการจัดตั้งขบวนการทางการเมืองร่วมกันจากหลายฝ่าย เพื่อทำลาย ความชอบธรรมของรัฐบาล ทำให้การเคลื่อนไหวของ กปปส. อยู่มาได้ถึงเกือบ 7 เดือน (ลิขิต ธีร เวดิน, การสัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2558) กล่าวว่าการต่อสู้ของ กปปส. ครั้งนี้ไม่ได้ใช้เฉพาะ ความสามารถของแต่ละบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีขบวนการทางการเมือง มีการจัดตั้ง เพราะมี คนพร้อมสนับสนุน เพื่อจุดประสงค์ในการล้มรัฐบาลยิ่งลักษณ์ มันมีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆอยู่ด้วย เพราะบางบริบท “กำนันสุเทพ” ก็ทำงานไม่ได้ผล

ขบวนการทางการเมืองนี้ แบ่งเป็น 3 ขบวนการ 1. การชุมนุมของ กปปส. ไม่ได้เกิด โดยธรรมชาติ แต่เป็นการวางแผนเตรียมพร้อม อย่าง นกหวีด และ ธงชาติ ก็มีการผลิตจากประเทศ จีนทั้งนั้น ซึ่งวางแผนไว้นานแล้ว เพื่อล้มรัฐบาล และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางระบบ จึงมีการ วางแผนทางการเมือง 2. มีการสอดคล้องรับกันเป็นลูกกระพรวน แต่ละกลุ่มทำงานประสานกัน ซึ่งเป็น เรื่องของการจัดตั้ง 3. ทั้งหมด เป็น กระบวนการทางการเมืองที่นำไปสู่เป้าหมาย คือ ล้มรัฐบาล เป็น

การสรุปเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย โดยใช้ขบวนการที่ 1 และ 2 เป็นหลัก ฉะนั้นการที่ “กำนันสุเทพ” ทำหน้าที่เป็นผู้นำการต่อสู้ได้สำเร็จเพราะมีบรรยากาศแบบนี้ มีการวางแผนร่วมกันจากหลายฝ่าย

สื่อในกำกับของ กปปส. เช่น ช่องทีวีบลูสกาย และ โซเชียลมีเดีย ก็เป็นส่วนหนึ่งของ ขบวนการทางการเมือง เพราะทุกขบวนการต้องประกอบด้วย 1. ต้องมีเป้าหมาย เป้าหมายครั้งนี้ คือการล้มรัฐบาล และยึดอำนาจ 2. ต้องมีการจัดตั้ง 3. ต้องมีแกนนำ 4. ต้องมีคณะทำงาน 5. ต้องมีทรัพยากร 6. ต้องมีการสนับสนุนจากมวลชนทั้งที่เป็นจริงและจัดตั้ง 7. ต้องมีสื่อมวลชน 8. ต้องมีเครือข่ายโยงใย ซึ่งการชุมนุมของ กปปส. ที่นำโดย “กำนันสุเทพ” ในครั้งนี้มีครบทั้งหมด

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์คนเดียวกันนี้ ยังกล่าวอีกว่า ขบวนการดังกล่าวเป็นขบวนการ นอกระบบ นอกรัฐธรรมนูญ จะเกิดขึ้นได้ ก็เนื่องจากมีความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ เพื่อจะ เปลี่ยนแปลงระบบ ในแง่หนึ่งเป็นการรัฐประหารด้วยขบวนการทางการเมือง และเติมมาด้วยการ รัฐประหารโดยทหาร วิธีที่เกิดขึ้นคือ 1. ทำลายความถูกต้องทางกฎหมายของรัฐบาล โดยอ้างว่าผิด กฎหมาย 2. ทำลายความชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาล เมื่อผิดกฎหมายและความชอบธรรม และทำลายไม่ให้รัฐบาลบริหารงานได้อีกต่อไป ก็นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า ปล่อยให้ไม่ได้ เพราะรัฐบาล หมดความชอบธรรมแห่งอำนาจ ซึ่งหมดจริง หรือ หมดเนื่องจากการจัดตั้ง ก็เป็นอีกเรื่องต้อง พิจารณากันเอง

จากปัจจัยแวดล้อมด้านสถานการณ์ทางการเมือง ที่กล่าวมาในข้างต้น สรุปได้ว่า มีผล ต่อการชุมนุมของ กปปส. ในหลายประเด็น ทั้ง การเร่งผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ทั้งที่ยัง มีจุดอ่อนด้านเนื้อหาและกระบวนการจัดการ เป็นเหตุให้เกิดกระแสต่อต้านอย่างกว้างขวาง การที่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เปิดศูนย์กลางรับคำร้อง ให้ออดถอน นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคร่วมรัฐบาล และ สมาชิกวุฒิสภา รวมเบ็ดเสร็จ 312 คน ฐานกระทำการล้มล้างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 68 การที่ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัย การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ลงสมัครสมาชิกวุฒิสภา ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาลแถลงข่าวไม่ยอมรับ ทำให้มวลชนยิ่งออก มาร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก

รวมถึงประเด็นเรื่องการทุจริตโครงการรับจำนำข้าว จนไม่มีเงินจ่ายชาวนา เปิดโอกาส ให้ กปปส. พาชาวนาที่เดือดร้อนมาร่วมเวทีปราศรัย เรียกความเห็นใจจากมวลชน ได้จำนวนมาก อีกทั้งยังมีการเดินรณรงค์หาเงินช่วยชาวนาผู้คดีได้อีกกว่า 25 ล้านบาท กระทั่ง ม.ร.ว.ปรีดิยาทร เท วกุล ทำจดหมายถึงนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรชี้แจงความล้มเหลวจากโครงการรับจำนำข้าว ทั้งกรณี ที่รัฐไม่มีเงินจ่ายให้ชาวนาได้ตามสัญญา และการขาดทุนจำนวนหลายแสนล้านบาท สุดท้าย

เรียกร้องให้ ลาออกจากนายกรักษาการ เพื่อให้ นายฯคนกลาง ที่มีอำนาจเต็มเข้ามาแก้ปัญหาแทน ฯลฯ

นอกเหนือปัจจัยแวดล้อมจากสถานการณ์ทางการเมืองโดยทั่วไปแล้ว นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์บางท่าน มองว่า ยังมีการจัดตั้งขบวนการทางการเมืองร่วมกันจากหลายฝ่าย เพื่อทำลายความชอบธรรมในด้านต่างๆของรัฐบาล ส่งผลให้การเคลื่อนไหวของ กปปส. อยู่มาได้จนถึงเกือบ 7 เดือน โดยแบ่งเป็น 3 ขบวนการ คือ 1. การชุมนุมของ กปปส. ไม่ได้เกิดโดยธรรมชาติ แต่เป็นการวางแผนทางการเมืองเตรียมพร้อมไว้นานแล้ว 2. มีการสอดคล้องรับกันเป็นลูกกระพอน แต่แต่ละกลุ่มทำงานประสานกัน ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดตั้ง 3. ทั้งหมดเป็นกระบวนการทางการเมืองที่นำไปสู่เป้าหมาย คือ ล้มรัฐบาลและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางระบบ

4.3.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการชุมนุมของ กปปส. อย่างชัดเจน มีทั้งการเปิดเวทีชุมนุมบริเวณสี่แยกใหญ่เพื่อกดดันรัฐบาล ทั้งที่ ราชประสงค์ ปทุมวัน อโศก อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ถนนแจ้งวัฒนะ (หน้าศูนย์ราชการ) ห้าแยกลาดพร้าว สวนลุมพินี ซึ่งล้วนเป็นศูนย์รวมของธุรกิจการค้า เสมือนเป็นการยึดกุมหัวใจเศรษฐกิจเมืองหลวงของประเทศ จากความเห็นของคอลัมนิสต์ ใน บทความ “13-01-2014 ‘บางกอก ชัตดาวน์’ ปิด กทม. แซ่แข็ง สก.” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 10-16 ม.ค.57) ที่นำเสนอว่า ทันทิที่ กปปส. ประกาศเปิดปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ หรือ ชัตดาวน์ กทม. ในวันจันทร์ที่ 13 มกราคมนี้ ปรากฏการณ์แห่งความกังวลและความตื่นตระหนก ส่งผลสะท้อนไปในทุกหย่อมหญ้า แม้จะมีการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์จากเป้าหมายเดิมที่กำหนดว่า จะตั้งเวทีปิดความเคลื่อนไหวในจุดสำคัญๆ 20 จุด กระจายทั่วกรุงเทพฯ มาเป็นการเปิด 7 เวที ที่เป็นสี่แยกใหญ่ อาทิ ราชประสงค์ ปทุมวัน อโศก อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ถนนแจ้งวัฒนะ (หน้าศูนย์ราชการ) ห้าแยกลาดพร้าว สวนลุมพินี

แต่ทั้ง 7 จุดดังกล่าว ล้วนเป็นศูนย์รวมของธุรกิจการค้า หากจะเรียกว่าเป็นการยึดกุมหัวใจเศรษฐกิจเมืองหลวงของประเทศไทย ก็คงไม่ผิดนัก การปิดสี่แยกราชประสงค์ ปทุมวัน อโศก ที่อยู่บนถนนพระรามที่ 1 สุขุมวิท นั้น ถือเป็นเส้นเลือดทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นท่าเลทองที่ตั้งของศูนย์การค้าชั้นนำที่ดีที่สุดแล้ว ยังมีอาคารสำนักงานต่างๆ ตั้งอยู่มากมาย

การปิดสวนลุมพินีก็จะเชื่อมต่อไปยังถนนสีลมที่เป็นศูนย์กลางทางการเงินที่สำคัญ ผลสืบสะท้อนที่เกิดขึ้นจึงขยายวงกว้างทั้งในเชิงความเชื่อมั่นและมั่นใจในภาพเศรษฐกิจและการลงทุน โดยเฉพาะเมื่อศึกปฏิบัติการทูปหม้อข้าวสุ้ยแบบเทหมดหน้าตักครั้งนี้ ได้ปิดถนนหลักใจกลางเมืองและเป็นใจกลางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนของประเทศ

ท่ามกลางความกังวลดังกล่าว นักธุรกิจล้วนต่างฉายภาพไปในทิศทางเดียวกันว่า คงคาดการณ์บทสรุปและการจบของเกมนี้น่าลำบาก ถ้าจบเร็วไม่น่าห่วง แต่ถ้ายืดเยื้อก็ลำบาก

มุมมองของ อนุสรณ์ ธรรมใจ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ก็ได้ประเมินผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 ที่ผ่านมา จนถึงช่วงการประกาศชัตดาวน์กรุงเทพฯ ว่า ถ้ากรณีเหตุการณ์บานปลายรุนแรงถึงขั้นนองเลือด จะเสียหายต่อเศรษฐกิจโดยรวม คิดเป็นมูลค่าสูงถึง 5 แสนล้านบาท

ขณะเดียวกัน วิกฤตการเมืองไทยทำให้นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่น สะท้อนได้จากการเทขายหุ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม 2556 ถึง ปัจจุบัน รวมแล้วกว่า 2 แสนล้านบาท ความเคลื่อนไหวที่เห็นภาพชัดจากความกังวลในสถานการณ์ ‘บางกอก ชัตดาวน์’ คือ ภาพของโรงแรมและศูนย์การค้าใจกลางเมือง ต่างเร่งหาแผนสำรอง และแผนรับมือกันจ้าละหวั่น ทั้งในส่วนของลูกค้า-นักท่องเที่ยว และพนักงานที่ต้องเดินทางเข้ามา

อีกทั้งยังมีกรณีของ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ออกมาแถลงเตือนให้รัฐบาลลาออก หากยังคือคั้ง ความเชื่อมั่นจะยิ่งตกต่ำ เศรษฐกิจจะยิ่งแย่และไม่ขยายตัว ดังความเห็นของคอลัมน์นิสต์ในบทความ “สงครามยืดเยื้อ” คอลัมน์ “เดินหน้าชน จากหนังสือพิมพ์มติชน” (2557) นำเสนอว่า ตัวแปรที่เกือบทำให้รัฐบาลเดินมาสุดซอย ถึงวันนี้เงื่อนไขเริ่มแปรเปลี่ยนพลังเริ่มลดน้อยถอยลง ถึงวันนี้จึงต้องมีตัวละครใหม่เข้ามาเสริม ภาพของ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย หรือ หม่อมอ้อย ที่นั่งแถลงเปิดฉากไล่บี้รัฐบาล ตอกย้ำว่านโยบายประชานิยม สุดโต่ง หากรัฐบาลยังคือคั้ง เศรษฐกิจจะยิ่งแย่ ความเชื่อมั่นยิ่งตกต่ำ เศรษฐกิจอาจไม่ขยายตัว ประชาชนไม่มั่นใจว่ารัฐบาลจะไม่โกงกิน หากรัฐบาลยอมลาออกซึ่งทำได้ตามรัฐธรรมนูญ เศรษฐกิจจะเดินหน้าต่อไปได้อย่างราบรื่น ถ้าเป็นประเทศอื่น เจอคนออกมาเยาะขนาดนี้ ไม่พอใจขนาดนี้ เค้าลาออกไปนานแล้ว

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยจากผลกระทบทางเศรษฐกิจในอีกหลายด้านที่สร้างแรงกดดันให้กับรัฐบาลยิ่งลักษณ์ และเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. เช่น ปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าว ที่รัฐบาลไม่มีเงินจ่ายให้กับชาวนา อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ลดลงกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ คั้งนี้ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง ต่างชาติระงับการลงทุน ขณะที่ 48 ประเทศไม่ไว้วางใจสถานการณ์การชุมนุมในไทย ยกเว้นการเตือนนักท่องเที่ยวอย่างเข้มขัน ทำให้สูญเสิตรายได้ด้านการท่องเที่ยวไปแล้วกว่า 30,000-40,000 ล้านบาท จากที่ปรากฏในข่าว นักธุรกิจไทยเริ่มพวา!ผลกระทบการประชุม จากเว็บไซต์กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ (วันที่ 10 ธ.ค. 2556) วอยซ์ ออฟ อเมริกา หรือ วีโอเอ ออนไลน์ ที่รายงาน ว่า กลุ่มนักธุรกิจในประเทศไทยเริ่มวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบจากการประท้วง ออกมาเรียกร้องให้ฝ่ายผู้ประท้วงและฝ่ายที่สนับสนุน

รัฐบาลหันมาเจรจาทำความตกลงกันได้ บางกลุ่มถึงกับเสนอตัวเป็นสื่อกลางในการเจรจาให้ เพราะเกรงว่าถ้ายืดเยื้อกันต่อไป จะยิ่งส่งผลเสียทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ในข่าวเดียวกัน ยังกล่าวถึงรายงานของธนาคารโลก ที่ระบุว่า เวลานี้อัตราการโตทางเศรษฐกิจของประเทศลดลงจากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ หลังจากก่อนหน้านี้ลงมาอยู่ที่ต่ำกว่า 3 เปอร์เซ็นต์แล้ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะการส่งออกของไทยลดลง การใช้จ่ายทางธุรกิจก็ลดลง และผลของการสำรวจกลุ่มธุรกิจ แสดงให้เห็นว่า มีการมองการณ์ในเชิงลบสำหรับอนาคต ส่วนนายสุภวุฒิ สายเชื้อ กรรมการผู้จัดการบริษัทหลักทรัพย์ภัทร ให้ความเห็นที่เห็นว่า นักลงทุนต่างชาติระงับการลงทุนและกำลังจับตาดูการลงทุนในประเทศไทยอย่างระมัดระวัง ในช่วงสอง-สามสัปดาห์ที่ผ่านมา มีประมาณ 30 ประเทศที่ออกคำเตือนประชาชนของตนให้มีความระมัดระวังในการเดินทางมายังไทย

สอดคล้องกับข่าว 48ชาติไม่ไว้ใจสถานการณ์กรุงเทพฯ ยกระดับเตือนเที่ยวไทย จากเว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ (1 ก.พ. 2557) รายงานว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เผย 48 ชาติเตือนท่องเที่ยวไทย ส่วนใหญ่ปรับปรุงข้อมูลการเดินทางเพิ่มขึ้น โดยอิตาลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เตือนพลเมืองที่เข้ามาเที่ยวในไทยหลีกเลี่ยงคูหาเลือกตั้ง หวั่นเกิดความรุนแรง เผยขณะนี้สูญรายได้ท่องเที่ยวแน่ๆ แล้ว 30,000-40,000 ล้านบาท

ขณะที่ข่าว ศรศ.เผย มีอบ กปปส. ทำเศรษฐกิจทรุด ถามใครต้องรับผิดชอบ จากเว็บไซต์ข่าวสดออนไลน์ (วันที่ 18 มี.ค.57) ระบุว่า สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเมินความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมจากการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. นับตั้งแต่มีการชุมนุม ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลงเป็นลำดับจนปัจจุบันดัชนีอยู่ที่ 61.4 ส่วนความเชื่อมั่นภาคธุรกิจลดลงเป็นลำดับจนปัจจุบันดัชนีอยู่ที่ 45.4 ซึ่งเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง และตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งเดิม สศช. ได้ประมาณการไว้ที่ร้อยละ 4.0-5.0 จะต้องปรับลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3.0-4.0 ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศลดลง และมีการยกเลิกหรือเลื่อนการจัดประชุมในประเทศไทยหลายรายการ

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการชุมนุมของเครือข่าย กปปส. ประกอบด้วย การเปิดเวทีชุมนุมบริเวณสี่แยกใหญ่เพื่อกดดันรัฐบาล ทั้งที่ ราชประสงค์ ปทุมวัน อโศก อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ถนนแจ้งวัฒนะ (หน้าศูนย์ราชการ) ห้าแยกลาดพร้าว สวนลุมพินี ซึ่งล้วนเป็นศูนย์รวมของธุรกิจการค้า เสมือนเป็นการยึดกุมหัวใจเศรษฐกิจเมืองหลวงของประเทศ รวมถึงกรณีของ ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ออกมาแถลงเตือนให้รัฐบาลลาออก หากยังคือดั่ง ความเชื่อมั่นจะยิ่งตกต่ำ เศรษฐกิจจะยิ่งแย่และไม่ขยายตัว รวมถึงปัจจัยจากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่สร้างแรงกดดัน

ให้กับรัฐบาลยิ่งลักษณ์ในอีกหลายด้าน เช่น ปัญหาจากโครงการรับจำนำข้าว ที่รัฐบาลไม่มีเงินจ่ายให้กับชาวนา อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ลดลงกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง ต่างชาติระงับการลงทุน ขณะที่ 48 ประเทศไม่ไว้ใจสถานการณ์การชุมนุมในไทย ยกเว้นการเตือนนักท่องเที่ยวอย่างเข้มข้น ทำให้สูญเสียรายได้ด้านการท่องเที่ยวไปแล้วกว่า 30,000–40,000 ล้านบาท

4.3.3 ปัจจัยทางด้านสังคม

จากการวิเคราะห์ พบว่า มีปัจจัยทางด้านสังคมในหลายด้าน ที่มีผลกระทบ หรือเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. เช่น ความไม่พอใจในการบริหารงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์จากชนชั้นนำ และชนชั้นกลางในสังคม จากความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง กล่าวว่า “ก้านันสุเทพ” อยู่ในบทบาทที่แปลกเปลี่ยนผลประโยชน์ได้ เพราะเป็นนักประสานทั้งในพรรคและนอกพรรค และเมื่อมีผลประโยชน์ร่วมกันในการขับไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชนชั้นนำในสังคมไทยจึงไม่รีรอที่จะใช้ “ก้านันสุเทพ” ในภาวะที่มีมวลชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมากถึงขนาดขับไล่รัฐบาลที่มาจากเลือกตั้งได้ ซึ่ง ณ ตอนนั้นมองไม่เห็นใครที่มีบารมีมากพอในการขึ้นมาเป็นผู้นำ นอกจาก ก้านันสุเทพ (ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558)

ปราชญ์ เหล็กเพชร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 11 มีนาคม 2558) กล่าวเสริมว่า “ก้านันสุเทพ” เข้ามาในช่วงเวลาที่ถูกจังหวะ ในขณะที่สังคมกำลังต้องการผู้นำที่หวังได้ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยกัน ก็คือ การเอาอำนาจรัฐในปัจจุบันออกไปก่อน ทั้งนี้มวลชนไม่ได้สนใจภูมิหลังของคนที่ขึ้นมาเป็นแกนนำอย่าง “ก้านันสุเทพ” ที่จะเคยเป็นคนดีหรือไม่ดีมาก่อน เช่นเดียวกับ ผู้นำในต่างประเทศที่มีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ คนที่ขึ้นมาเป็นแกนนำก็เคยเป็นกองโจรเก่ามาก่อน ซึ่งมวลชนของเขาก็ไม่ได้ให้ความสนใจกับภูมิหลังดังกล่าว

ขณะที่นักข่าวสายการเมืองอีกส่วนหนึ่ง มองว่า แรงด้านการผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมจากสังคมในวงกว้าง ก็มีส่วนเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. เช่นกัน ดังความเห็นของสถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) ที่กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของ กปปส. มาในจังหวะที่ดี คือ จังหวะที่มีการออกร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจอย่างมาก คนที่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้แทบไม่มี แม้จะเป็นฝ่ายกลุ่มคนเสื้อแดงก็ตาม จุดร่วมตรงนี้ได้ทำให้ประเด็นการเคลื่อนไหวเป็นประเด็นสาธารณะ ดึงมวลชนออกมาได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นมวลชนที่สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์มาก่อน ส่วนหนึ่งสะท้อนได้จากในช่วงนั้นมีการเปลี่ยนรูปไปรไฟล์ในเฟซบุ๊ก ร่วมกันคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมกันอย่างกว้างขวาง ทำให้การเคลื่อนไหวมีความชอบธรรม และเป็น การเคลื่อนไหวที่บริสุทธิ์

นอกจากนี้ ยังรวมถึงความขัดแย้ง ความแตกแยก และความเหลื่อมล้ำ ที่มีอยู่ภายในสังคมไทย ซึ่งยึดถือมาตั้งแต่ปลายสมัยรัฐบาลทักษิณ กระทั่งจนถึงทุกวันนี้ ก็ยังหาความสมดุลไม่ได้ จากความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) กล่าวว่า ปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. เป็นเหมือนฟืนที่ไฟยังไม่มอด การชุมนุมในปี 2556 และนำไปสู่การยึดอำนาจในปี 2557 ปัจจัยสำคัญที่สุด คือ ความขัดแย้ง ความแตกแยก และความเหลื่อมล้ำ ที่มีอยู่ภายในสังคมไทย ซึ่งยึดถือมาตั้งแต่ปลายสมัยรัฐบาลทักษิณ มีวิกฤตเกิดขึ้นในระหว่างชุมชน ในระหว่างภูมิภาค แล้วก็ยังเกิดขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งยังหาความสมดุลไม่ได้

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านสังคมที่สำคัญ และมีผลต่อการชุมนุมของ กปปส. ประกอบด้วย ความไม่พอใจในการบริหารงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ จากชนชั้นนำ และชนชั้นกลางในสังคม จากความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง แรงด้านการผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมจากสังคมในวงกว้าง ก็มีส่วนเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. รวมถึงความขัดแย้ง ความแตกแยก และความเหลื่อมล้ำ ที่มีอยู่ภายในสังคมไทย ซึ่งยึดถือมาตั้งแต่ปลายสมัยรัฐบาลทักษิณ กระทั่งจนถึงทุกวันนี้ ก็ยังหาความสมดุลไม่ได้

4.3.4 ปัจจัยจากฝ่ายทหาร

จากการวิเคราะห์ พบว่า ท่าทีของฝ่ายทหาร ที่ถูกจับตามองจากฝ่ายต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อทิศทางของการชุมนุมของ กปปส. และความอยู่รอดของรัฐบาล หากสรุปโดยคร่าวๆ แต่ละฝ่ายพยายามขี้อแย้งให้ทหารมาอยู่ฝ่ายเดียวกับตัวเอง แต่ในช่วงแรกทหารยังคงยืนยันทนจะคอยอยู่ห่างๆ ปล่อยให้การเมืองแก้ปัญหาตนเอง หลังสถานการณ์เริ่มรุนแรงขึ้น ท่าทีของทหารก็เริ่มเปลี่ยนจากที่เคยพูดเรื่อง ไม่ทำปฏิวัติ เปลี่ยนมาเป็น ‘แล้วแต่สถานการณ์กำหนด’ แล้วก็มาเป็น ไม่ยืนยันทน ในลักษณะแบ่งรับแบ่งสู้ ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายกำลังพลของทหาร พร้อมรถเกราะ รถถัง มาจัดงานวันเด็ก ที่ พล.ม.2 รอ. และมาซ้อมทำพิธีสวนสนามเนื่องในวันกองทัพไทย 18 มกราคม ที่ ร.11 รอ. เป็นครั้งแรก ดังความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น

รายงานพิเศษจับตาบทบาทของทหาร ของกองทัพ กับวิกฤตประเทศ จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 6-12 ธ.ค.2556) หากประเมินผ่านบทบาทและกระบวนการเคลื่อนไหวไม่ว่าของ กปปส. ไม่ว่าที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ไม่ว่าที่ดิอาร์ไอ ก็จะเห็นอย่างเด่นชัดว่า รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มิใช่เป้าหมาย เป้าหมายอย่างแท้จริงเป็นการเสนอไปยัง กองทัพ เพื่อให้กองทัพเป็นผู้ดำเนินการให้ข้อเสนอของตนปรากฏเป็นจริง เพื่อนำไปสู่การโค่นล้มรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต่างหาก

เป้าหมายและความต้องการของ กปปส. ยังดำเนินไปเหมือนกับเป้าหมายของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย นั่นก็คือ เป็นการเรียกร้องต่อ กองทัพ เรียกร้องต่อ ทหาร การเคลื่อนไหวของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จึงเท่ากับเป็นการปูทางและสร้างเงื่อนไขให้กับกองทัพให้กับทหาร ในที่สุดก็เกิดรัฐประหารเมื่อเดือนกันยายน 2549 การเคลื่อนไหวของ กปปส. ยังดำรงความมุ่งหมายอย่างเดียวกันกับของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

เพราะรู้ว่าการเคลื่อนไหว มวลชน เสมือนเป็นเพียงกระดานหก หากกองทัพและทหารยังไม่ เทก แอ็กชั่น สำแดง กัมมันตะ ออกมา รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ก็ยังดำรงคงอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐบาล กับ ทหาร จึงสำคัญ เพราะทหารดำรงอยู่อย่างเป็น กองทัพ ดำรงอยู่อย่างเป็นกองกำลัง มีการจัดตั้ง และที่ทรงความหมายเป็นอย่างสูงเพราะว่ามี ปืน อำนาจรัฐ ยังงอกออกมาจาก กระบอกปืนเสมอ

นายอินดีที่กองทัพยังประกาศตัว ‘เป็นกลาง’ ระหว่างเขาควายแห่งความขัดแย้งที่ดำรงอยู่ ยังไม่เข้าไปเลือกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แม้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ พยายาม ตีกิน ตีกินจากการไปพบ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต่อหน้า 3 แห้ว ทหารเลือกที่จะยืนอยู่ข้างประเทศไทย เท่ากับ ไม่อยู่ฝ่ายเดียวกับ รัฐบาล แต่ยังไม่มีความแะอะไรว่า กองทัพและทหารจะเลือกเอาแนวทาง ปฏิวัติประชาชน ของ กปปส. หรือของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ มาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนไปสู่การรัฐประหารเหมือนกับที่เคยเกิดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2549

รายงานพิเศษ ท.ทหาร อดทน จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 6-12 ธ.ค. 2556) ในวินาทีนี้ ที่วิกฤตการเมืองहनคินมาอีกครั้ง ทำให้บึกทหารทั้งหลาย โดยเฉพาะ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ต้องท่องคำว่า ท. ทหาร อดทน เอาไว้ให้ขึ้นใจ พล.อ. ประยุทธ์ บอกผ่านสื่อว่า ทหารจะคอยดูอยู่ห่างๆ ปล่อยให้การเมืองแก้ปัญหาตัวเอง

แม้จะแสดงจุดยืนชัดเจนเช่นนั้น แต่ทั้งฝ่ายนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และฝ่ายนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ดูเหมือนจะไม่ยินยอม ต่างพากันยื้อแย่งกองทัพมาอยู่เคียงข้างฝ่ายตนเองอย่างไม่ปิดบังอำพราง นางสาวยิ่งลักษณ์ ยอมรับว่า เมื่อคืนวันที่ 1 ธันวาคม เป็นการร้องขอของตนเอง ที่ให้ผู้บัญชาการเหล่าทัพทั้ง 3 แห้ว ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ เป็นตัวกลางเปิดเจรจากับนายสุเทพ

แม้การเจรจา 3 ฝ่ายจะล้มเหลว ไม่มีข้อสรุปใดๆ แต่สิ่งที่นางสาวยิ่งลักษณ์ ได้ยินและได้รับทราบในวงเสวนา ก็คือ คำมั่นของผู้บัญชาการทั้ง 3 เหล่าทัพ จะไม่เข้ามาแทรกแซง จะไม่มีการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้น ซึ่งก็คงทำให้สบายใจขึ้น เพราะนางสาวลักษณ์และรัฐบาล รู้ดีว่า สิ่งที่จะทำให้ฝ่ายผู้ชุมนุมที่นำโดยนายสุเทพ จะชนะรัฐบาลอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดได้ ก็คือ กองทัพ เปลี่ยนข้างไปอยู่ข้างมือ

ในบทความเดียวกัน ยังนำเสนอว่า อย่างไรก็ตาม นายสุเทพ จะไม่ยอมให้ นางสาวยิ่งลักษณ์ นำไปขยายผลเป็นประโยชน์ของตนเองเท่านั้น นายสุเทพ อ้างว่า ระหว่างพูดคุยต่อหน้า ผบ.สามเหล่าทัพนั้น ทหารเขาได้ประกาศจุดยืนชัดเจนว่า เขาอยู่ข้างประเทศไทย ทั้งที่ทหารทั้งหลายควรประกาศตามตัวบทกฎหมายว่าอยู่ข้างรัฐบาล แต่ไม่พูดอย่างนั้น พูดขึ้นข้างประเทศ

“หมายความว่า เขาไม่เอากับคุณยิ่งลักษณ์ ส่วนที่เขาไม่เอากับผม ผมไม่สนใจ แค่เขาประกาศว่าอยู่ข้างประเทศไทย ผมก็ชื่นใจแล้ว ผมมั่นใจว่าไม่ว่าเราจะทำอะไรต่อไป ทหารไม่มีวันหันปากกระบอกปืนมาหาประชาชนอย่างเด็ดขาด”

การตีความของนายสุเทพ เช่นนี้ ฝ่ายนายสุเทพ คงมองเป็นอื่นใดไม่ได้ นอกจากเห็นว่า กองทัพยังมี ‘ใจ’ อยู่กับฝ่ายตน และยังมีปรากฏการณ์ที่ ทหารหน่วยเสนารักษ์กองทัพบก ถูกส่งออกมาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากแก๊สน้ำตาด้วย ยิ่งทำให้มั่นใจว่า กองทัพยังมีใจให้ฝ่ายตนเองอยู่

การที่ต่างฝ่ายต่าง ‘ขี้แย่ง’ การสนับสนุนจากกองทัพนี้เอง ทำให้แรงกดดันตกอยู่กับกองทัพอย่างปฏิเสธไม่ได้ ทุกคำพูด ทุกการเคลื่อนไหวของทหาร ถูกนำไปตีความ เพื่อเป็นคุณแก่ฝ่ายตนทั้งสิ้น นี่ย่อมนำไปสู่ความอึดอัดวางตัวลำบากของผู้นำเหล่าทัพอย่างไม่ต้องสงสัย

อย่างไรก็ตาม ถ้ามองว่า จุดยืนของ พล.อ.ประยุทธ์ ที่ขอ ยืนห่างๆ นั้น ทำให้ความหวาดระแวงต่อกองทัพที่จะทำปฏิวัติรัฐประหาร ทั้งโจ่งแจ้ง ทั้งซ่อนรูป หายไปหรือไม่ ก็อาจลดลงบ้าง แต่ถึงขนาดจะให้ วางใจ เลยนั่น คงไม่ได้ เพราะต้องไม่ลืมว่า ก่อนหน้านี้มีการตั้งข้อสังเกตว่า การเคลื่อนไหวของนายสุเทพ และพันธมิตร มิได้ดำเนินไปอย่างเอกเทศ

ตรงกันข้าม อาจมีพิมพ์เขียว ที่ถูกวางเอาไว้เพื่อจัดรัฐบาลและระบอบทักษิณ อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นเป็นตอน โดยผู้นำกองทัพ ถูกตั้งข้อสงสัยว่า อาจเป็นหนึ่งใน กลไก สำคัญ ที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น เช่น การมอบบทบาทให้มือบสร้างความปั่นป่วนให้เกิดขึ้นจนยากควบคุมแล้ว กองทัพก็ออกมา เก็บงาน แล้วนำพาประเทศไปสู่การจัดระเบียบใหม่ ดังที่มีการพูดถึง สภาประชาชน รัฐบาลแห่งชาติ และนายกรัฐมนตรี ‘คนดี’ กันมากขณะนี้ อันถือเป็นการปฏิวัติรัฐประหารซ่อนรูป อีกรูปแบบหนึ่ง

บทความ “SHUT DOWN บัตรเชิญ รัฐประหาร ” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 10-16 ม.ค. 2557) นำเสนอว่า ท่ามกลางความหวังอย่างสูงจากฝั่งฟากนายสุเทพ เทือกสุบรรณว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีอัสวินม้าขาวออกมา เพราะจากท่าทีของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ที่เริ่มเปลี่ยนไป นั่นคือ นอกจากจะไม่พูดเรื่อง ไม่ทำปฏิวัติ อีกแล้ว เปลี่ยนมาเป็น แล้วแต่สถานการณ์กำหนด แล้วก็มาเป็น ไม่ยืนยัน เมื่อถูกสื่อถามถึงการปฏิวัติว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ โดย พล.อ.ประยุทธ์ อ้างว่า อย่ามาหาว่าทหารจะทำโน่นทำนี่ เมื่อสื่อเป็นคนสร้าง วาดเรื่องขึ้นมาเอง แล้วให้ผมมายืนยัน ผมไม่ตอบ ผมไม่ยืนยัน

การถอยห่างจากคำว่า ไม่ทำปฏิวัติ นี้เอง ที่ทำให้นายสุเทพ และ กปปส. เชื่อมั่นว่า สถานการณ์ของประเทศจะบีบให้ พล.อ.ประยุทธ์ และกองทัพไม่มีทางเลือก ที่สุดก็ต้องยอมรับ บัตรเชิญ ในฐานะ อัครวิสามัญ แต่กระนั้น ถามว่า พล.อ.ประยุทธ์ อยากจะรับบัตรเชิญหรือไม่ ถ้าหากมีทางเลือกอื่น ผู้บัญชาการทหารบก ก็คงไม่ลังเลที่จะไป

คำพูดของ พล.อ.ประยุทธ์ ที่เตือนว่าอย่าใช้ยาแรง วันนี้เป็นไข้เล็กน้อย อาจจะเดิมน่าไป ลักหน่อย ถ้าใช้ยาแรงมันอันตราย ก็เหมือนเป็นการแบ่งรับแบ่งสู้ในตัว ซึ่งในความรู้สึกเช่นนี้ ของฟากฝั่งนายสุเทพแล้ว อาจจะไม่เพียงพอใจนัก เพราะฯ จะอดทนกับการ Shut Down ได้นาน เพียงใด หากเริ่มรู้สึกทนไม่ได้ ฝ่ายที่จะถูกกดดันก็จะเป็นฟากของนายสุเทพเอง นี้เองจึงทำให้มีการ ประเมินว่า นายสุเทพ และ กปปส. คงต้องเล่นเกมแรง เพื่อยัด บัตรเชิญ ให้ทหารและกองทัพมาปิด งานเร็วๆ

บทความ “ มองทะลุใจ พล.อ.ประยุทธ์ กลางกระแสรัฐประหาร Shut Down-Count Down กับเชื้อโย นายกฯ ปู-ผบ.ตู่และเชื้อโย ป้าเปรม-นายกฯปู ” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 10-16 ม.ค. 2557) นำเสนอว่า การประกาศปิดกรุงเทพฯ ตัดน้ำ ตัดไฟ การจลาจล จึงถูก มองว่า เป็นอีกความพยายามในการบีบให้ทหารรัฐประหาร ประกอบกับมีความเคลื่อนไหวด้าน กำลังของทหาร ทั้งการเคลื่อนย้ายกำลังทหาร พร้อมรถเกราะ รถถัง มาจัดงานวันเด็ก ที่ พล.ม.2 รอ. และเพื่อมาซ้อมและทำพิธีสวนสนามเนื่องในวันกองทัพไทย 18 มกราคม ที่ ร.11 รอ. โดยเป็นปีแรก ที่มีการสวนสนามยานยนต์ แอ็มเป็นหน่วยสำคัญของ ทบ. และเหล่าต้นกำเนิดของ พล.อ.ประยุทธ์ ทั้งบูรพาพยัคฆ์ พล.ร.2 รอ. ทหารเสือราชินี ร.21 รอ. และรถถังจากทหารม้า สระบุรี ทหารรบพิเศษ และ ร.31 รอ. จากลพบุรี จึงทำให้เกิดความหวาดหวั่นว่า จะเป็นแผนลับ ลวง พราง เพื่อเตรียมก่อ การรัฐประหาร ถึงขั้นที่ ตู จตุพร พรหมพันธุ์ แกนนำ นปช. ตั้งคำถามถึง พล.อ.ประยุทธ์ แบบตรงๆ ว่า ‘จะสวนสนาม หรือ จะรัฐประหาร’

แม้จะยังไม่มีความชัดเจนว่า ทหารจะเข้ามายึดอำนาจ แต่หลังมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นกับผู้ชุมนุม ศาล และบ้านของบุคคลสำคัญ อย่างต่อเนื่อง ทำให้กองทัพต้องส่งทหารออกมา บริการประชาชนและรักษาความสงบ มากถึง 176 จุด ซึ่งกำลังพลนี้สามารถปรับกำลังให้รับกับการ ประกาศกฏอัยการศึก หรือ แม้แต่การปฏิวัติ ทั้งแบบซ่อนรูป และแบบเปิดเผยได้ทันที กระทั่ง ท้ายที่สุด ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศชัดว่า หากมีการเลือกตั้งแล้ว ต้องบาดเจ็บล้มตายก็ยังไม่ต้อง เลือกตั้ง หลังจากนั้นก็มี การประกาศกฏอัยการศึก และทำรัฐประหาร ตามมา จากความเห็นของ คอรัลนิสต์ใน บทความ “เราต้องยืนอยู่ข้างกองทัพ” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 7-13 มี.ค. 2557) นำเสนอว่า ในส่วนของกองทัพแม้ด้านหนึ่ง พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการ ทหารบก จะยืนกรานทำตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ซึ่งถูกตีความว่า กองทัพคงไม่เลือกที่จะใช้

การปฏิวัติมาแก้ปัญหา เพราะไม่เป็นที่ยอมรับของคนจำนวนมากในประเทศ และขณะเดียวกัน กระแสต่างประเทศก็ล้วนรับไม่ได้กับวิธี พิเศษ นี้

อย่างไรก็ตาม พล.อ.ประยุทธ์ ก็ไม่ได้ถึงกับปิดช่องเรื่องวิธีพิเศษ โดยอ้างถึงความจำเป็น ในกรณีเกิด เหตุการณ์ไม่สงบ หรือ ความรุนแรง รวมทั้งปัจจัยที่จะกระทบต่อสถาบันและความ มั่นคงของประเทศ ซึ่งก็น่าสังเกตว่า ในระยะหลังมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นกับผู้ชุมนุม ศาล และ บ้านบุคคลสำคัญ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้เห็นทหารถูกส่งออกมา บริการประชาชนและรักษาความ สงบ มากถึง 176 จุด

ซึ่งกำลังทหารจำนวนมากนี้ สามารถปรับกำลังให้รับกับการประกาศกฎอัยการศึก หรือ แม้แต่การปฏิวัติ ทั้งแบบซ่อนรูป และแบบเปิดเผย ได้ทันที ภาวะเช่นนี้ แน่นนอนในส่วนของรัฐบาล และคนเสื้อแดง ย่อมมองด้วยสายตา ‘หวาดระแวง’ ขณะที่นายสุเทพ และ กปปส. ก็ยังมากด้วยความหวังว่า สักวันหนึ่งกองทัพจะแสดงตัวยืนอยู่ข้างมวลมหาประชาชน

ขณะที่คนเสื้อแดงมองด้วยความสงสัย แต่สำหรับนายสุเทพ ไม่มีอะไรให้ร้ออีกต่อไป ประกาศ เราต้องยืนอยู่ข้างกองทัพ โดยบอกว่า นี่ไม่ได้เอาใจทหาร ไม่ได้เรียกร้องให้ทหารออกมา ปฏิวัติ แต่ต้องการจะยืนเคียงข้างทหารให้ทำหน้าที่ โดยไม่ต้องเกรงกลัวใครทั้งนั้น

พร้อมกับเรียกร้องให้ ผู้บัญชาการ 3 เหล่าทัพ ทำให้เรื่องจบโดยเร็ว ด้วยการประกาศยืน ข้างประชาชน เราก็จะประกาศทันทีว่า บัดนี้อำนาจอธิปไตยได้คืนกลับมาในมือประชาชนแล้ว เรา จะเป็นรัฐอธิปไตยตั้งสภาประชาชน เดินหน้าปฏิรูปประเทศไทยได้ทันที ทหารที่เคารพ อย่า เสียเวลารีบตัดสินใจยืนข้างประชาชน จะได้เดินหน้าประเทศไทยไปด้วยกัน นั่นคือ สิ่งที่นายสุเทพ ต้องการสูงสุดขณะนี้ เพราะจะเป็นทางลัดอันสำคัญที่จะทำให้เผด็จศึกรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ลงได้

ส่วนรายงานพิเศษ “ กปปส. หวัง ชัยชนะ ประยุทธ์วางใจได้” จากนิตยสารเนชั่นสุด สัปดาห์ (23 พ.ค. 2557) นำเสนอว่า พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผบ.ทบ. ประกาศชัดว่า หากมีการ เลือกลงแล้ว ต้องบาดเจ็บล้มตายก็ยังไม่ต้องเลือกลง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ไม่ สามารถตัดสินใจโดยลำพังได้ เพราะกฎอัยการศึกเปิดช่องให้ทหารเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ

ในส่วนการวิเคราะห์จากมุมมองของนักข่าวสายการเมือง มองว่า ปัจจัยจากฝ่ายทหาร ค่อนข้างเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. ส่วนหนึ่งมาจากการที่ “ก้านันสุเทพ” มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับ ทางกองทัพ และสนิทสนมกับนายทหารระดับสูง มาตั้งแต่สมัยเป็นรองนายกรัฐมนตรี และการที่ ฝ่ายทหารเป็นตัวกลางในการนัดเจรจากับรัฐบาลยิ่งลักษณ์ครั้งแรก ก็แสดงให้เห็นชัดว่า ทหารไม่คิด ปราย กปปส. แต่ช่วยรักษาความปลอดภัยให้ ต่างจากการชุมนุมในปี 2553 ที่ทหารให้การ สนับสนุนรัฐบาลอย่างเต็มที่ “ก้านันสุเทพ” มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับกองทัพบก สมัยตอนเป็นรอง นายกรัฐมนตรี มีความสนิทสนมกับนายทหารระดับสูงจนจัดตั้งรัฐบาลได้ กองทัพพออะไรมาก็ให้

หมด ไม่รู้ว่ามีการตกลงอะไรกันหรือเปล่า เพราะฝ่ายทหารที่เคยบอกว่าจะไม่ยุ่ง ไม่เข้าข้างใคร แต่สิ่งที่กระทำเหมือนเอือกัน ออกมาช่วยดูแลการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ถ้าเปรียบเทียบกับ การชุมนุม ในปี 2553 ทหารอยู่กับรัฐบาล พร้อมเข้ากระชับพื้นที่ให้รัฐบาลตลอดเวลา” (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558) กล่าวว่า แม้ทหารจะไม่แสดงชัดเจนว่าเข้าข้างใคร แต่ก็ปล่อยให้มีการชุมนุมมาได้ถึงขนาดนี้ ทั้งที่มีหน้าที่ดูแล นอกจากนี้ อาจมีการส่งสัญญาณกันบางอย่าง มิเช่นนั้น “ก้านันสุเทพ” คงไม่กล้าขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. และการที่ทหารเป็นตัวกลางนัดเจรจากับรัฐบาลยังลักษณะครั้งแรก ก็แสดงให้เห็นชัดแล้วว่า ทหารไม่ปราบ กปปส. แต่ยังช่วยดูแลรักษาความปลอดภัยให้ ต่างจากการชุมนุมในปี 2553 ที่ทหารอยู่ข้างรัฐบาลอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะ “ก้านันสุเทพ” มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนายทหารระดับสูง ขณะเดียวกัน ท่าทีของกลุ่มคนเสื้อแดงก็เป็นปฏิปักษ์กับสถาบันอยู่แล้ว จึงเป็นเรื่องยากที่ทหารจะไปอยู่เคียงข้าง

นักข่าวสายการเมืองอีกคน ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558) มองว่า การชุมนุมของ กปปส. ไม่ต่างจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นมือมีเส้น ทหารไม่ปราบปราม แต่กลับพยายามช่วยรักษาความปลอดภัยให้เป็นอย่างดี แตกต่างจากการชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดงในปี 2553 ราวฟ้ากับดิน เพราะชนชั้นนำและเครือข่ายที่แวดล้อมทหารอยู่ ล้วนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเครือข่ายของ กปปส.

ขณะที่ความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ มองว่า ท่าทีของกลุ่มคนเสื้อแดงที่เป็นปฏิปักษ์กับสถาบันเบื้องสูง จึงเป็นเรื่องยากที่ทหารจะไปอยู่เคียงข้าง “การที่ กปปส. ชุมนุมได้นานเกือบ 7 เดือน แสดงว่ามีการเอือกันอยู่แล้ว ทหารซึ่งทำเรื่องความมั่นคง ก็ทำเป็นมองไม่เห็นจุดนี้ เพราะผู้ชุมนุมกลุ่มนี้มีความเคารพต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับอารมณ์ของทหาร กปปส. กับทหารจึงรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” (สุรพงษ์ โสรณะเสถียร, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558)

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมจากฝ่ายทหาร ที่มีผลการชุมนุมของ กปปส. ประกอบด้วย ท่าทีของฝ่ายทหาร ที่ถูกจับตามองจากฝ่ายต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อทิศทางการชุมนุมของ กปปส. และความอยู่รอดของรัฐบาล หากสรุปโดยคร่าวๆ แต่ละฝ่ายพยายามฮือฮ้างให้ทหารมาอยู่ฝ่ายเดียวกับตัวเอง แต่ในช่วงแรกทหารยังคงยืนยั้นจะคอยอยู่ห่างๆ ปล่อยให้การเมืองแก้ปัญหาตัวเอง หลังสถานการณ์เริ่มรุนแรงขึ้น ท่าทีของทหารก็เริ่มเปลี่ยนจากที่เคยพูดเรื่อง ไม่ทำปฏิวัติ เปลี่ยนมาเป็น ‘แล้วแต่สถานการณ์กำหนด’ แล้วก็มาเป็น ไม่ยืนยั้น ในลักษณะแบ่งรับแบ่งสู้ ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนย้ายกำลังพลของทหาร พร้อมรถเกราะ รถถัง

มาจัดงานวันเด็ก ที่ พล.ม.2 รอ. และมาซ้อมทำพิธีสวนสนามเนื่องในวันกองทัพไทย 18 มกราคม ที่ ร.11 รอ. เป็นครั้งแรก

แม้จะยังไม่มีสัญญาณชัดเจนว่า ทหารจะเข้ามายึดอำนาจ แต่หลังมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นกับผู้ชุมนุม ศาล และบ้านของบุคคลสำคัญ อย่างต่อเนื่อง ทำให้กองทัพต้องส่งทหารออกมา ‘บริการประชาชนและรักษาความสงบ’ มากถึง 176 จุด ซึ่งกำลังพลนี้สามารถปรับกำลังให้รับกับการประกาศกฎอัยการศึก หรือ แม้แต่การปฏิบัติ ทั้งแบบซ่อนรูป และแบบเปิดเผยได้ทันที กระทั่งท้ายที่สุด ผู้บัญชาการทหารบก ประกาศชัดว่า หากมีการเลือกตั้งแล้ว ต้องบาดเจ็บล้มตายก็ยังไม่ต้องเลือกตั้ง หลังจากนั้นก็มี การประกาศกฎอัยการศึก และทำรัฐประหาร ตามมา

ในส่วนการวิเคราะห์จากมุมมองของนักข่าวสายการเมือง มองว่า ปัจจัยจากฝ่ายทหารค่อนข้างเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. ส่วนหนึ่งมาจากการที่ “ก้านันสุเทพ” มีสายสัมพันธ์ที่ดีกับทางกองทัพ และสนิทสนมกับนายทหารระดับสูง มาตั้งแต่สมัยเป็นรองนายกรัฐมนตรี และการที่ฝ่ายทหารเป็นตัวกลางในการนัดเจรจากับรัฐบาลยิ่งลักษณ์ครั้งแรก ก็แสดงให้เห็นชัดว่า ทหารไม่คิดปราบ กปปส. แต่ยังช่วยรักษาความปลอดภัยให้ ต่างจากการชุมนุมในปี 2553 ที่ทหารให้การสนับสนุนรัฐบาลอย่างเต็มที่

ขณะที่ความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ มองว่า ท่าทีของกลุ่มคนเสื้อแดงที่เป็นปฏิปักษ์กับสถาบันเบื้องสูง จึงเป็นเรื่องยากที่ทหารจะไปอยู่เคียงข้าง

4.3.5 ปัจจัยจากฝ่ายตรงกันข้าม

จากการวิเคราะห์ พบว่า จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยจากฝ่ายตรงข้ามที่มีผลต่อการชุมนุมของ กปปส. ปรากฏในหลายด้าน ทั้งความรู้สึกของคนในภาคใต้ ที่ถูกเลือกปฏิบัติจากรัฐบาล ในหลายเรื่อง รวมถึงการสั่งอายัดบัญชีบริวารสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการชุมนุม รวมถึงอายัดบัญชีธนาคารส่วนตัวแกนนำอีกกว่า 30 คน พร้อมกับชู่จะดำเนินคดีกับผู้บริวาร ยิ่งทำให้มีมวลชนอัดอั้น ออกมาร่วมชุมนุมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

การเลือกปฏิบัติกับคนภาคใต้

จากความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “ทำไมจึงเกิดปรากฏการณ์ ก้านันสุเทพฟีเวอร์” ของ นงนุช สิงหเดชะ คอลัมนิสต์ จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 10-16 ม.ค. 2557) นำเสนอว่า สาเหตุสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ทำให้จำนวนมือบวมมากขึ้นทุกวัน ก็คือ ความอยุติธรรมและการเลือกปฏิบัติของรัฐบาลที่ผ่านมา (ที่นักวิชาการแดงไม่เคยวิจารณ์เช่นกัน) หากรัฐบาลไม่เลือกปฏิบัติกับชาวสวนยางภาคใต้ เชื่อว่า มือบวมจากภาคใต้จะไม่มามากขนาดนี้

นอกจากนี้ ยังเกิดเหตุการณ์ 2 มาตรฐานกับมีอบ กปปส. ตลอดเวลา กล่าวคือ มีอบแดง มาชุมนุมก็ครั้ง เช่น ที่สนามกีฬาราชมังกลาฯ มีรถตำรวจนำมาอย่างดี ไม่มีใครขัดขวางหรือตรวจค้น แต่มีอบ กปปส. โดยเฉพาะจากภาคใต้ ถูกสกัดและกั้นแก๊สสารพัด ทั้งโรยตะปูเรือใบ แม้กระทั่งติดป้ายบอกทางหลงๆ จนรถไปผิดทางและสุดท้ายพลิกคว่ำมีคนบาดเจ็บสาหัสจำนวนมาก เหล่านี้คือ ความอยุติธรรมและอำมหิตจากกลไกและมือไม้ของภาครัฐ

อายัดบัญชีแกนนำ กปปส.

ยิ่งเมื่อ นายชาติ พึ่งศิษฐ์ สั่งอายัดบัญชีบริจาคนำเข้าเป็นค่าใช้จ่ายชุมนุม และยังอายัดบัญชีธนาคารส่วนตัวแกนนำกว่า 30 ราย แถมยังจะดำเนินคดีกับผู้บริจาค ยิ่งเรียกแจกได้จนมีดีพ่ามัวดิน และมีคนอยากเป็นกบฏมากขึ้น เพราะแต่วันที่ 19 และ 20 ธันวาคม ที่นายสุเทพ นำมวลชนออกเดินเชิญชวนคนกรุงเทพฯ ให้ไปร่วมขับไล่รักษาการนายกรัฐมนตรี ก็ปรากฏว่า มีคนนำเงินมาบริจาคให้กับนายสุเทพไม่ขาดสาย

เฉพาะวันที่ 20 ธันวาคม เดิน 10 ชั่วโมงได้มาเกือบ 8 ล้านบาท ไม่นับการเข้ามามะรุ่มะตุ้มของจับไม้จับมือ ขอถ่ายรูปรูปจากทั้งเด็ก คนหนุ่มสาว และคนแก่ไปตลอดทาง ที่น่าหดหู่ใจก็คือ การอายัดบัญชีนักวิชาการอย่าง นายกิตติศักดิ์ ปรกติ แห่งธรรมศาสตร์ และนักวิชาการอีกหลายคนที่ยื่นเวทีปราศรัยบนเวทีให้ความรู้กับประชาชนเรื่องสิทธิพลเมือง เป็นวิธีเดียวกับที่อำนาจรัฐเผด็จการ ทำกับนักวิชาการเมื่อปี 2519 ยิ่งทำให้คนเห็นความอยุติธรรม และความน่ากลัวของระบอบทักษิณ

ไม่มีเงินจ่ายชานาโครงการรับจำนำข้าว

นอกจากนี้รัฐบาลยังบกพร่อง เรื่องไม่มีเงินมาจ่ายให้ชานาในโครงการรับจำนำข้าว เพราะอยู่ในสถานะรัฐบาลรักษาการ ส่วนธนาคารต่างๆ ก็ไม่กล้าปล่อยกู้ เพราะเกรงจะกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน หลังมีการข่มขู่จากสมาชิก กปปส. ว่าจะถอนเงินออกจากธนาคารพร้อมๆ กัน ดังความเห็นของคอลัมน์นิสต์ ในบทความ “กระดุมพี กินแรง แบ่งชนชั้น” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 21-27 ก.พ. 2557) นำเสนอว่า ต้องยอมรับว่าขณะนี้ ชานา เดือดร้อนแสนสาหัส จากการไม่ได้รับเงินจำนำข้าว ส่วนหนึ่งเป็นปัญหาทางเทคนิค ที่สืบเนื่องมาจากการยุบสภา ทำให้รัฐบาลรักษาการ มีข้อจำกัดตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ไม่ยินยอมให้มติ ครม. ก่อนการยุบสภาเดินทางไปได้โดยราบรื่น

ซึ่งรัฐบาลพยายามจะใช้กลไกธนาคารพาณิชย์ ซึ่งกระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่ แก้ไขปัญหา แต่กลับไม่สามารถทำได้ ทำให้การจ่ายเงินสะดุด รัฐบาลต้องมองหาทางออกอื่นๆ เพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งต้องขอความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อที่จะให้ เงินไปถึงชานา ที่เดือดร้อนให้ได้

แต่ในสายตาของ กปปส. และพรรคประชาธิปัตย์ นี่คือการโอกาส โอกาสที่จะใช้เป็นเงื่อนไขเพื่อดึง ชาวนาที่เดือดร้อนเข้ามาเป็นแนวร่วม

นี่เอง ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวจาก กปปส. ประสานไปกับพรรคประชาธิปัตย์ ขัดขวางธนาคารของรัฐ โดยเฉพาะ ธนาคารออมสิน กรุงเทพฯ และ ธนาคารเพื่อการเกษตร (ธกส.) ไม่ให้ออมสินเงินกู้เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ชาวนา โดยผูกมัดเรื่อง เงินที่เป็นสิทธิของชาวนา ที่ควรได้ เพราะนำข้าวไปจำนำแล้ว เข้ากับเรื่องคอร์ปชั่น เปรียบเสมือนการล้มโต๊ะทั้งโต๊ะ ด้วยหวังว่าจะจุด ให้รัฐบาลล้มไปด้วย

และพร้อมจะตอบโต้ ทุกหน่วยงาน ทุกธนาคาร ที่จะทำให้ โครงการนี้ขับเคลื่อนไปได้ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่า ธนาคารออมสิน ออมสินเงินกู้ระหว่างธนาคาร ให้กับ ธกส. เพื่อเสริมสภาพคล่องและนำไปจ่ายเงินให้ชาวนา ปฏิบัติการที่อ้างว่า เป็นการ ‘สั่งสอน’ ก็เริ่มต้นขึ้น เพราะเกมสำคัญอันหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้อย่างแหลมคม ในการ สั่งสอน นั่นก็คือ การปลุกกระดมเหล่ากระฎุมพี ซึ่งเป็นชนชั้นกลางระดับกลาง ที่ส่วนใหญ่มีบัญชีเงินฝากในธนาคารของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นกรุงไทย ออมสิน ธกส. ให้ถอนเงิน เป็นการตอบโต้ ซึ่งก็ได้รับการชานรับจากมวลชน กปปส. ใน กทม. และภาคใต้ อย่างคึกคัก

2 วัน เงินธนาคารออมสินถูกถอนออกไปร่วม 7 หมื่นล้าน ชัดเจนว่า ปฏิบัติการนี้อยู่บน พื้นฐานความเชื่อว่า เงินจะต้องไม่ถึงมือชาวนา ซึ่งย้อนแย้งกับท่าทีเห็นอกเห็นใจชาวนาก่อนหน้านี้ โดยสิ้นเชิง สะท้อนให้เห็นถึง การวางน้ำหนัก อยู่ที่เป้าหมาย ซึ่งคือการล้มรัฐบาล ล้มระบอบทักษิณ โดยไม่สนใจวิธีการว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร

แน่นอน ด้านหนึ่ง ชาวนา จะไม่ได้รับเงินแล้ว ยังสร้างความปั่นป่วน และผลกระทบต่อ ความเชื่อมั่นต่อสถาบันการเงินด้วย เพราะไม่ว่าสถาบันการเงินนั้นจะแข็งแกร่งเพียงใด แต่หากถูก ถอนเงินพร้อมๆกัน โอกาสที่จะเกิดภาวะระส่ำระสายก็มีสูงมาก และอาจลามไปถึงธนาคารอื่นๆ ด้วย

คดีความต่างๆของรัฐบาล

ขณะเดียวกันขั้นตอนการพิจารณาของกระบวนการยุติธรรมในหลายคดีก็งวดเข้ามา ทุกที ทั้งกรณีที่รัฐบาลยังลักษณะถูกฟ้องดำเนินคดีจาก ป.ป.ช. และศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่ นาย ไพบูลย์ นิตติตะวัน ส.ว.สรรหากับพวก ขึ้นเรื่องต่อประธานวุฒิสภา ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย สถานภาพของ ‘ยิ่งลักษณ์’ หลังศาลปกครองสูงสุด สั่งว่า การย้าย ถวิล เปลี่ยนศรี จากเลขาธิการ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ไปเป็นที่ปรึกษานายกฯ ฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นไปโดยมิชอบ และสั่ง ให้คืนตำแหน่งภายใน 45 วัน ฯลฯ

จากความเห็นของคอลัมนิสต์ จากสื่อหลายสำคัญที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ สุเทพ-กปปส. แต่งตัวรอ ตุลาการภิวัตน์ สอย ปู จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 14 มี.ค. 2557) ระบุว่า หลังจากการประชุมยืดเยื้อยาวนานนับ 4 เดือนของ กลุ่ม กปปส. นำโดย สุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. แต่ก็ยังไม่อาจทำอะไร ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร รักษาการนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลรักษาการได้

อย่างไรก็ตาม ถึงกระนั้น สิ่งหนึ่งที่ถือว่า เป็นความหวังของ กปปส. ก็คือ มาตรการทางกฎหมาย ที่ ยิ่งลักษณ์ และรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ถูกฟ้องดำเนินคดีต่อทั้ง ป.ป.ช. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) และศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งหลายคดีงัดเข้ามาจนใช้เวลาอีกไม่นานก็จะรู้ผลแล้ว และที่สำคัญในจำนวนนั้นยังมีคดีที่ กปปส.เชื่อมั่นว่า จะสอย 'ยิ่งลักษณ์' ลงจากตำแหน่งรักษาการนายกรัฐมนตรีได้ด้วย

จึงไม่แปลกที่เกม撲หลังของ กปปส. จะเน้นประคองสถานการณ์ไม่ให้ตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ หรือ เดินสะดุดขาตัวเองเสียก่อนที่มาตรการทางกฎหมายจะสัมฤทธิ์ผล ไม่ว่าจะเป็นการถอย เกม ชัตดาวน์กรุงเทพฯ เหลือเวทีเดียวในสวนลุมพินี เพื่อเปิดให้ย่านธุรกิจและการจราจรกลับมามีชีวิตปกติอีกครั้ง

ขั้นตอนและกระบวนการทางกฎหมายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตาม ชง ที่ 'ก้านันสุเทพ' และ กปปส. ตั้งเอาไว้ ก็เริ่มเห็นชัด อย่างกรณี ไพบุลย์ นิตติตะวัน ส.ว.สรรหากับพวก ขึ้นเรื่องต่อประธานวุฒิสภา ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสถานภาพของ ยิ่งลักษณ์ อีกคดี หลังศาลปกครองสูงสุด สั่งว่า การย้าย ถวิล เปลี่ยนศรี จากเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ไปเป็นที่ปรึกษานายกฯ ฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นไปโดยมิชอบ และสั่งให้คืนตำแหน่งภายใน 45 วัน

โดย ไพบุลย์ มองว่า กรณีดังกล่าวจะทำให้ ยิ่งลักษณ์ ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกฯ เพราะเป็นการกระทำขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา 268 ประกอบมาตรา 266 อย่างชัดเจน คือ การเข้าไปก้าวท้าวหรือแทรกแซงด้วยการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

แล้วถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย เป็นไปตามที่ กปปส.คาดหวัง อำนาจทางการเมือง ก็จะเข้าสู่สุญญากาศทันที คือ ไม่มีนายกรัฐมนตรีและไม่มีรัฐบาลรักษาการ ซึ่งนั่นก็คือ ช่องที่จะเปิดทางให้มี รัฐบาลใหม่ ที่เป็น รัฐบาลประชาชน หรือ รัฐบาลคนกลาง เข้ามาบริหารประเทศชั่วคราว เพื่อทำให้เกิดการปฏิรูปประเทศนั่นเอง

ความไม่พอใจรัฐบาลของชนชั้นนำและชนชั้นกลาง

ส่วนความเห็นในมุมมองของนักข่าวสายการเมือง มองว่า ปัจจัยจากฝ่ายตรงข้ามประเด็นหลักๆ มาจากความไม่พอใจของชนชั้นนำ และชนชั้นกลางในสังคม รวมถึงคนในภาคใต้ ที่

มีต่อการบริหารของรัฐบาล และการเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมโดยไม่ฟังกระแสการคัดค้าน มวลชนที่มาร่วมชุมนุม ไม่ได้มาเพราะชื่นชอบ กำนันสุเทพ ทั้งหมด บางคนมาร่วมเพราะไม่พอใจรัฐบาล โดยเฉพาะเรื่องการแอบลงมติผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมตอนเช้ามีด

ประกอบกับกระแสของคนภาคใต้ ที่ไม่พอใจเรื่องยางพาราราคาตก และมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ถูกรัฐบาลกระทำแบ่งแยกออกจากประเทศ เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ใช่ฐานเสียงของรัฐบาล แต่เป็นฐานเสียงของฝ่ายค้านอย่างพรรคประชาธิปัตย์ ผ่นวกเข้ากับคนชั้นกลางในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ ที่ไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลเช่นเดียวกัน จากนโยบายประชานิยมในหลายๆเรื่อง ที่รัฐบาลเคยทำให้ เช่น โครงการรับจำนำข้าว นี่ครั้งแรกที่ข้าราชการ ทุกกระทรวง ทบวง กรม ออกมาร่วมชุมนุม ซึ่งไม่ค่อยมีให้เห็นนัก ชาวบ้านมากขึ้นเกือบทุกจังหวัด อย่างภาคเหนือภาคอีสานซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคเพื่อไทยก็ยังมีคนมา” (รุ่งฟ้า ทรัพย์พร้อม, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 มีนาคม 2558)

ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558) กล่าวว่า ถ้ามองในทางรัฐศาสตร์ การเคลื่อนไหวของ “กำนันสุเทพ” มีผลประโยชน์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันกับกลุ่มต่างๆ ที่ออกมาเคลื่อนไหวสนับสนุน ทั้งกลุ่มคนชั้นกลาง นักธุรกิจ นักวิชาการ กลุ่มปัญญาชน และกลุ่มคนภาคใต้ ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเงิน แต่หมายถึง อุดมการณ์ ความคิด อะไรต่างๆ ที่มีเป้าประสงค์ตรงกัน คือ ไม่พอใจระบอบทักษิณ และรัฐบาลยิ่งลักษณ์

สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558) ที่มองว่า “กำนันสุเทพ” ไม่ได้มีกลยุทธ์อะไรโดดเด่น แต่สิ่งที่เขาพูดและต่อต้านระบอบทักษิณบังเอิญมาตรงกับคนชั้นกลางในกรุงเทพฯ เพราะที่ผ่านมามีผลสำรวจโททักษิณ ชินวัตร เล่นการเมืองโดยอาศัยกลุ่มคนรากหญ้า ทำให้กลุ่มคนชั้นกลางที่เสียเปรียบไม่พอใจ เพราะต้องเสียภาษีเอาไปหล่อเลี้ยงกลุ่มคนรากหญ้าผ่านนโยบายประชานิยมต่างๆ ผลสำรวจทักษิณได้หน้า แต่คนชั้นกลางเสียผลประโยชน์ สะท้อนได้จากกรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติบ่นเสมอว่า ไม่สามารถแก้ปัญหาจากนโยบายประชานิยมได้ ต้องมารีดภาษีจากคนชั้นกลาง เงินก็ไม่มี ส่วนคนก็เสพติดประชานิยม เป็นหนี้เงินเกินตัว

ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม

เช่นเดียวกับมุมมองของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นันทนา นันทวโรภาส (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวว่า นอกเหนือจากเรื่องของภาพลักษณ์ ลีลา รวมถึงกลุ่มมวลชนที่เข้ามาสนับสนุนแนวทางของ กปปส. แล้ว ยังมีบริบทที่เอื้อด้วย ในหัวเวลานั้น “กำนันสุเทพ” จะไม่สามารถขึ้นมาเป็นแกนนำได้เลย ถ้าทางฟากพรรคเพื่อไทยไม่พยายามผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมตอนเช้ามีด คนมีความรู้สึกไม่ไว้ใจ ไม่เชื่อถือ มันเป็นการหักหลังกัน

โดยใช้กระบวนการทางรัฐสภาเสียงข้างมาก บริบทนี้จึงเป็นตัวส่งให้ “กำนันสุเทพ” ได้ขึ้นมาเป็นแกนนำ นอกจากนี้หลังรัฐบาลยิ่งลักษณ์ยุบสภา แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติก็ทะเลาะกัน นายจตุพรหมพันธุ์ ที่แกนนำได้ตัดญาติขาดมิตรกับพรรคเพื่อไทย เป็นอีกหนึ่งบริบทที่ช่วยส่งให้ฝ่าย กปปส. ลุกฮือขึ้นมา

สิริพรรณ นกสวน สวัสดี (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวเสริมว่าการชุมนุมของ กปปส. ไม่ใช่ความสำเร็จของ “กำนันสุเทพ” มากมายนัก แต่มันเป็นเรื่องของคนกรุงเทพฯ กับคนชนชั้นกลางที่รังเกียจรัฐบาลยิ่งลักษณ์มาก จนขอให้ใครก็ได้มาเป็นผู้นำ แล้วก็พร้อมที่จะตามให้การสนับสนุน ดังนั้น ความสำเร็จของขบวนการ กปปส. จึงสร้างอยู่บนรากฐานของความเกลียดชังรัฐบาลยิ่งลักษณ์ และระบอบทักษิณ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐบาลยิ่งลักษณ์ก็มีจุดอ่อนในหลายเรื่องที่ทำให้ขบวนการของ กปปส. จุดติด

ปัจจัยแวดล้อมจากฝ่ายตรงข้าม จากที่ได้นำเสนอข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มีผลต่อการชุมนุมของ กปปส. เช่นกัน ซึ่งประกอบด้วยหลายด้าน ทั้งความรู้สึกของคนในภาคใต้ ที่ถูกเลือกปฏิบัติจากรัฐบาลในหลายเรื่อง รวมถึงการสั่งอายัดบัญชีรับบริจาคสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการชุมนุม รวมถึงอายัดบัญชีธนาคารส่วนตัวแกนนำอีกกว่า 30 คน พร้อมกับจะดำเนินคดีกับผู้บริจาค ยิ่งทำให้มีมวลชนอัดอั้น ออกมาร่วมชุมนุมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้รัฐบาลยังบกพร่อง เรื่องไม่มีเงินมาจ่ายให้ชาวนาในโครงการรับจำนำข้าว เพราะอยู่ในสถานะรัฐบาลรักษาการ ส่วนธนาคารต่างๆ ก็ไม่กล้าปล่อยกู้ เพราะเกรงจะกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน หลังมีการข่มขู่จากสมาชิก กปปส. ว่าจะถอนเงินออกจากธนาคารพร้อมๆ กัน

ขณะเดียวกันขั้นตอนการพิจารณาของกระบวนการยุติธรรมในหลายคดีก็งวดเข้ามาทุกที ทั้งกรณีที่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ถูกฟ้องดำเนินคดีจาก ป.ป.ช. และศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่ นายไพบุลย์ นิตติะวัน ส.ว.สรรหาคับพวก ยื่นเรื่องต่อประธานวุฒิสภา ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสถานภาพของ ‘ยิ่งลักษณ์’ หลังศาลปกครองสูงสุด สั่งว่า การย้าย ถวิล เปลี่ยนศรี จากเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ไปเป็นที่ปรึกษานายกฯ ฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นไปโดยมิชอบ และสั่งให้คืนตำแหน่งภายใน 45 วัน ฯลฯ

ส่วนมุมมองของนักข่าวสายการเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ปัจจัยจากฝ่ายตรงข้าม ประเด็นหลักๆ มาจากความไม่พอใจของชนชั้นนำ และชนชั้นกลางในสังคม รวมถึงคนในภาคใต้ ที่มีต่อการบริหารของรัฐบาล และการเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมโดยไม่ฟังกระแสการคัดค้าน

4.3.6 ปัจจัยสนับสนุนจากครอบครัวต่อ “ก้านันสุเทพ”

จากการวิเคราะห์ พบว่า ะหว่างเป็นแกนนำ กปปส. “ก้านันสุเทพ” ได้รับการหนุนเสริมจากคนในครอบครัวในหลายด้าน นอกจากกำลังใจจากภรรยาแล้ว ลูกๆ แต่ละคนก็ยังออกมาร่วมชุมนุม และปรับบทบาทของตัวเองให้สอดคล้องกับผู้นำครอบครัวระหว่างที่ขึ้นมาเป็นแกนนำการชุมนุม เช่น เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (จิง) ประจําการที่เวทีชุมนุมในฐานะโฆษก คอยให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และขึ้นปราศรัยบนเวทีราชดำเนินช่วง 05.00 น. ชีราภา พร้อมพันธุ์ (แจ่ม) ช่วยขนของยกของ และประสานงานเล็กๆ น้อยๆ ด้านหลังเวทีตลอดทั้งวัน ส่วน น้ำทิพย์ กับ แทน เทือกสุบรรณ จะแวะมาให้กำลังใจบิดาอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับคอยแก้ต่างแทน หากมีการวิจารณ์บิดาไปในทางที่เสื่อมเสีย

จากความเห็นของคอลัมนิสต์ ที่สะท้อนผ่าน บทความ “เป่านกหวีดทั้งครอบครัว สุเทพ กำลังใจเต็มเปี่ยม” ของ หทัยกาญจน์ ตรีสุวรรณ จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) ระบุว่า ขณะที่หลายคนจับจ้องอยู่ที่มือบนกหวีด ภายใต้การนำของ สุเทพ เทือกสุบรรณ ส.ส. สุราษฎร์ธานี พรรคประชาธิปัตย์ แต่อีกด้านหนึ่ง ที่ถือว่ามิสสันไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ การเข้าร่วมของ ครอบครัวหัวหน้ามือบ นั่นคือ ศรีสกุล พร้อมพันธุ์ ผู้เป็นภริยา เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (จิง) ลูกชายคนที่สองของศรีสกุล และ ชีราภา พร้อมพันธุ์ (แจ่ม) ลูกสาวคนเล็กของศรีสกุล

หลัง สุเทพ เป่านกหวีดเวลา 18.00 น. ของวันที่ 31 ตุลาคม ที่ สถานีรถไฟสามเสน มีคนนับหมื่นมาร่วมชุมนุม ก่อนจะเป็นกหวีดอีกครั้งในวันที่ 4 พฤศจิกายน พร้อมเคลื่อนขบวนจากสามเสนไปวัดพระแก้ว แลย้ายไปปักหลัก สถานีราชดำเนิน ยึดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เป็นฐานที่มั่น

ในวันนั้น สุเทพ เดินเท้าตลอดเส้นทางกว่า 15 กิโลเมตร โดยมี จิง-แจ่ม ร่วมขบวนอยู่ไม่ห่าง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเขาต้องการร่วมแสดงพลัง มือบนกหวีด ขณะที่อีกส่วนเพื่อจะได้คอยสอดส่องดูแล ผู้อาวุโสประจำบ้าน

การที่บทบาทของ หัวหน้าครอบครัว เปลี่ยนไป ส่งผลให้กิจวัตรประจำวันของสมาชิก ถูกปรับให้สอดคล้อง จิง ซึ่งเป็น ส.ส. กทม. ปชป. ได้รับคำสั่งจาก สุเทพ ให้ประจําการที่เวทีชุมนุม ในฐานะโฆษกคู่กับ ม.ล.อภิเมงคกุล โสณกุล ส.ส. กทม. อีกคน คอยให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน นอกจากนี้ จิง ยังเป็น ‘ขาประจำ’ ที่ขึ้นปราศรัยบนเวทีราชดำเนินช่วง 05.00 น. เพื่อปลุกให้ผู้ชุมนุมตื่นจากการหลับใหล และรักษาเวทีไม่ให้สุมเสี่ยงต่อการถูกตำรวจสลายในช่วงรุ่งสาง

ขณะที่หลังเวที มี ศรีสกุล โผล่มาเป็น ผู้ประท้วงวีไอพี เกือบทุกวัน เพื่อให้กำลังใจ สุเทพ ก่อนขึ้นประกาศท่าที่สำคัญในช่วงหัวค่ำ หลังส่งลูกสาวอย่าง แจ่ม มาช่วยขนของยกของ และประสานงานเล็กๆ น้อยๆ ด้านหลังเวทีตลอดทั้งวัน โดยวิศวกรสาวยื่นจดหมายลางานโดยไม่ขอรับเงินเดือนเป็นเวลา 1 สัปดาห์

ส่วนทายาท สุเทพ กับภริยาเก่าอีก 2 จาก 3 คน คือ น้ำทิพย์ กับ แทน เทือกสุบรรณ จะแะมาให้กำลังใจบิดาเป็นครั้งคราว เนื่องจากต้องดูแลกิจการที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันไหนที่ตัวไม่มา “แทน” ก็จะติดตามข่าวสารของ มีอบนทหวัด ผ่านการถ่ายทอดสดของบลูสกาย ทีวี และส่งเฟซบุ๊กของพี่น้องเพื่อนฝูงที่มาร่วมชุมนุมอยู่เกือบตลอด

บทความ “เปิดใจ แทน เทือกสุบรรณ ‘ผมพร้อมสู้คดีในศาล’ ” ของ นิชชา เจาวัฒนา จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 22 พ.ย. 2556) นำเสนอว่า สงครามการเมือง รุนลุก ร้อนโซเซียบลออนไลน์ทันที หลังจาก Osk Panthongtae Shinawatra (ไอ้ค พานทองแท้ ชินวัตร) โพสต์ว่า ‘คนที่จะลงเลือกตั้งซ่อม ส.ส.แทนคนที่ลาออกนั้นชื่อ แทน เทือกสุบรรณ จำเลยที่กำลังจะต้องไปขึ้นศาลในคดี รุกที่เขาแพงใช่หรือไม่’

จากนั้น ฝ่ายที่ถูกพาดพิงก็โพสต์ตอบอย่างไม่รอช้า “ท่าน ไอ้ค พานทองแท้ ชินวัตร ออกมาคัดผมอีก หว่าพ่อผมใช้วิกฤตของประเทศ เพื่อเป็นข้ออ้างในการลาออก เพื่อให้ผมลง ส.ส. แทน เพื่อใช้เอกลิทธิ ส.ส. ในการสู้คดี คุณบ้ารึเปล่าครับ คุณ ไอ้คครับ บอกอีกครั้งนะครับ คดีความเขาพิสูจน์ถูกผิดกันที่ศาลครับ ด้วยหลักฐานและข้อเท็จจริง ไม่ใช่เสียงข้างมากมาลากไป เหมือนที่พวกขี้ข้าของคุณพยายามจะทำตัวเป็นนักวิจารณ์การเมืองบนเฟซบุ๊ก”

“ผมทำเลย แน่จริงไปออกทีวีสดๆ กับผม ว่าด้วยเรื่องกฎหมายนิรโทษกรรม ที่พวกขี้ข้าคุณกำลังทำอยู่นี้ กล้ามัย ถ้าไม่กล้า ก็หุบปากไปครับ Tan Thaugsuban (แทน เทือกสุบรรณ)”

ทั้งคู่อธิว่าเป็น มวย ถูกคู่ ที่สมน้ำสมเนื้อในฐานะทายาททางการเมืองสองตระกูลดังจากพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ต่างกันตรงที่ฝ่าย ไอ้ค พานทองแท้ ชินวัตร ฝึกวิทยายุทธเตรียมลงเล่นการเมืองเต็มตัว ขณะที่ แทน เทือกสุบรรณ ขอบุ่เบื้องหลังคนการเมือง ให้การสนับสนุนน้องชายต่างมารดา ชิง เอกนัฏ พร้อมพันธมิตร ลงเล่นการเมืองคู่กับพ่อ (สุเทพ เทือกสุบรรณ) แต่เมื่อบ้านเมืองร้อนเป็นไฟเช่นนี้ มีหรือลูกนักรู้คนนี้จะนั่งเฉย

“ผม น้องสาวและครอบครัว เราตัดสินใจแล้วว่า ถ้าพ่อสู้ เราก็อยู่เคียงข้างพ่อเรามาที่นี่ทุกวัน มาเป็นกำลังใจ นั่งข้างเวทีบ้าง ติดตามผ่านจอทีวีบ้าง มาช่วยส่งข้าวส่งน้ำ” แทน เทือกสุบรรณ เปิดใจกับ เนชั่นสุดสัปดาห์

สอดคล้องกับ บทความ “ครอบครัว เทือกสุบรรณ ในสมรภูมิการเมืองท้องถิ่น” ของ นิชชา เจาวัฒนา จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 6 ธ.ค. 2556) ที่นำเสนอว่า หลายคนคงแอบชื่นใจแทน สุเทพ เทือกสุบรรณ อยู่ไม่น้อย ที่เห็นทุกคนมีหัวใจเดียวกับคุณพ่อแม้จะต่างบิดามารดาก็ตาม แต่ลูกๆ ทั้ง 6 คน และคุณแม่คนสวย ศรีสกุล พร้อมพันธมิตร ก็ยังรักกันราวกับสายเลือดเดียวกัน

กล่าวคือ สุเทพ เทือกสุบรรณ แต่งงานกับภรรยาคนแรกชื่อ จุฑาภรณ์ เทือกสุบรรณ มีบุตร-ธิดา 3 คน ประกอบด้วย ลูกชายคนโต แทน ลูกสาวคนรอง น้ำตาล และลูกสาวคนเล็ก น้ำทิพย์ หลังภรรยาเสียชีวิตหลายสิบปี ก็พบรักกับ ศรีสกุล พร้อมพันธุ์ อดีตภรรยา พรเทพเตชะไพบูลย์ ซึ่งมีบุตร-ธิดา 3 คน ประกอบด้วย โจง สิทธิพัฒน์ เตชะไพบูลย์ จิง เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ และ เข้ม ชีราภา พร้อมพันธุ์

โดย จิง เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ ซึ่งเป็นเจนเนอร์เรชันที่ 2 ของครอบครัว พร้อมจะก้าวสู่เวทีการเมืองตามความฝัน “ผมสนใจการเมืองมาตั้งแต่เด็กๆ ผมเห็นคุณพ่อ คุณแม่ คุณลุง ทำงานการเมืองมาตลอด ก็ซึมซับและฝันว่าวันหนึ่งเมื่อโตขึ้น ผมจะเล่นการเมือง เป็นนักการเมืองที่ดี”

วันนี้ฝันของเด็กชายจิงเป็นจริงขึ้นมาแล้ว หลังเขาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท สาขาวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์ และบริหาร และเมื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรก ก็ได้รับเลือกเป็น ส.ส. กทม. (เขตหนองแขม-ทวีวัฒนา)

นักการเมืองหนุ่มไฟแรง บอกว่า ในการทำงานการเมือง คุณลุง (สุเทพ) คือ พี่เลี้ยงตัวจริง ที่ให้โอกาสและคำแนะนำ คอยตักเตือนสั่งสอน ท่านจะไม่ใช้ประเภทเห็นเราทำผิดแล้วเฉย ไม่มี แต่จะให้โอกาส สอน ตักเตือน ว่าทำอย่างนี้ละ ทำต่อไป ไม่เป็นไร เอาใหม่ เมื่อท่านชี้แนะเราก็ต้องฟังและนำมาเป็นประสบการณ์ต่อไป คนถือคติทำงานต้องขยันและอดทน

“คุณลุงเป็นคนน่ารักมากจริงๆ ให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก ไม่ว่าจะงานจะยุ่งขนาดไหนท่านจะต้องกลับมาทานข้าวเย็นกับครอบครัวทุกวัน ประมาณ 99 เปอร์เซ็นต์ และพร้อมรับฟังปัญหาทุกคนในบ้านไม่ว่าจะยุ่งอย่างไร เรื่องของคนในครอบครัวมาก่อนเสมอ สมัยผมเด็กๆท่านก็ไปส่ง-ไปรับตอนเรียนอยู่ต่างประเทศ แต่ภาพข้างนอกเวลาท่านสวมหมวกในที่ทำงาน เป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เป็นรองนายกฯ อาจจะดูเข้มข้มจริงจัง ซึ่งตามสภาพของงานมันก็ต้องเป็นอย่างนั้น คนเราก็ต้องมีหลายมิติ เวลาทำงานจะไม่มีหยอกล้อทุกอย่างต้องจริงจัง”

เมื่อประมุขของบ้านต้องประสบวิกฤตการณ์การเมือง ลูกๆ ทุกคนก็พร้อมที่จะเป็นเกราะกำบังปกป้องผองภัย “พ่อไม่เคยเครียดนะ ไม่เคยแสดงให้เห็น แต่เวลาสบายใจก็จะนั่งพิวปากแต่ตอนนี้เปลี่ยนมาเป่านกหวีดแทนแล้วมั้ง” แทน เทือกสุบรรณ กล่าว

“เรามีความตั้งใจจริงๆ ในการต่อสู้เพื่อรักษาระบบนิติรัฐ เพื่อประเทศไม่ใช่เพื่อตัวเองหรือเพื่อวงศ์ตระกูลของเรา วันนี้ที่พวกเราออกมาขึ้นตรงนี้ ยืนอยู่ที่เวทีราชดำเนิน ก็ไม่ใช่เพราะเราเป็นครอบครัว แต่เรามาร่วมกับประชาชนในฐานะผู้ชุมนุมคนหนึ่งด้วย ดังนั้น ไม่ว่าวันข้างหน้าจะเป็นอย่างไร เราก็หวังว่าจะมีประชาชนยืนอยู่ข้างๆเรา” เข้ม-ชีราภา พร้อมพันธุ์ กล่าว

“บ้านของผมเหมือนมีการประชุมกันทุกวันอยู่แล้ว คุยการเมืองกันทุกวัน จึงไม่ต้องเรียกประชุมที่บ้านก่อนที่ท่านจะออกมา พวกเรารู้ว่าพ่อคุณลุงทำเวที ผ่าความจริง และประกาศ

หลายครั้งว่า หากรัฐบาลผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม วาระ 3 เมื่อไรจะออกมาคุยกับประชาชน ดังนั้น สัญญาณมันมีตลอด เวลาท่านพูดกับประชาชน ก็เหมือนท่านกำลังบอกเราด้วย ก็ทำใจกันได้แล้ว พวกเราหวังท่านเรื่องสุขภาพ แต่ของอย่างนี้อยู่ที่ใจมากกว่า ผมรู้จักท่าน ผมรู้ว่าครั้งนี่ท่านทุ่มเทจริงๆ ตั้งใจจริงๆ มากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา มีเท่าไรใส่เต็มที่ ต่อให้ต้องตายคาเวที ท่านก็ยอม” จิง-เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ กล่าว

ส่วนความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ อัสวิน เนตรโพธิ์แก้ว (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) มองว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการเป็นแกนนำ กปปส. ของ “ก้านันสุเทพ” อันดับแรก ครอบครัวในตระกูลดั้งเดิม ซึ่งโดยรากฐานเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลในภาคใต้ ตรงนี้มีผลอย่างมากกับการทำมวลชนและให้การสนับสนุน ในส่วนครอบครัวของ “ก้านันสุเทพ” โดยเฉพาะภรรยาคนปัจจุบัน เป็นปัจจัยบวกอีกแบบที่ทำให้เขาเชื่อมต่อกับคนในเมืองและคนชั้นกลางได้ เพราะหากสังเกตการชุมนุมทั้งหมดนี้ ภรรยาเขาก็มีบทบาทในแง่ของผู้ให้การสนับสนุนอยู่มาก ซึ่งจะโยงไปอีกหลายตัวบุคคล

ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านครอบครัว ก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยหนุนเสริมการต่อสู้ของ “ก้านันสุเทพ” ในหลายด้าน นอกจากกำลังใจจากภรรยาแล้ว ลูกๆ แต่ละคนก็ยังออกมาร่วมชุมนุม และปรับบทบาทของตัวเองให้สอดคล้องกับผู้นำครอบครัวระหว่างที่ขึ้นมาเป็นแกนนำการชุมนุม เช่น เอกนัฏ พร้อมพันธุ์ (จิง) ประจําการที่เวทีชุมนุมในฐานะโฆษกคอยให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน และขึ้นปราศรัยบนเวทีราชดำเนินช่วง 05.00 น. ชีราภา พร้อมพันธุ์ (แจ่ม) ช่วยขนของยกของ และประสานงานเล็กๆ น้อยๆ ด้านหลังเวทีตลอดทั้งวัน ส่วน น้ำทิพย์ กับ แทน เทือกสุบรรณ จะแวะมาให้กำลังใจบิดาอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับคอยแก้ต่างแทน หากมีการวิจารณ์บิดาไปในทางที่เสื่อมเสีย

4.3.7 ช่วงเวลา และสถานที่ของการชุมนุม

จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร พบว่า วัน เวลา สถานที่ของการชุมนุม ก็เป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญช่วยเอื้อต่อการชุมนุมของ กปปส. ด้วยเช่นกัน เช่น การไปตั้งเวทีการชุมนุมในจุดที่เป็นหัวใจหลักของย่านเศรษฐกิจในกรุงเทพฯ สถานที่ราชการที่สำคัญ การนัดชุมนุมใหญ่ในช่วงวันหยุด และการเคลื่อนไหวไปในจุดที่จะไม่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน หรือทำให้เสียแนวร่วมในการชุมนุม ฯลฯ

จากความเห็นของนักข่าวสายการเมือง ปราเมศ เหล็กเพ็ชร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 11 มีนาคม 2558) กล่าวว่า ในช่วงที่มีการเดินรณรงค์พร้อมกันหลายๆ จุด จะมีการระดมทีมบุคลากรจำนวนมาก ในการวางแผนเรื่องการจราจรว่าในแต่ละจุดที่เคลื่อนผ่าน จะมีปริมาณรถเท่าไร? เข้าปิดล้อมตรงไหนได้บ้าง เพื่อไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน และเสียแนวร่วม เป็นการชุมนุมที่สนใจ

ความรู้สึกของมวลชน และปลุกมวลชนไปในตัว ทุกอย่างผ่านการวางแผน ผ่านการประเมิน ผ่านการถ่วงถ่วงมาแล้วอย่างดี เช่น การดูจำนวนรถผ่าน ดูจำนวนมวลชน ดูจำนวนที่กระทบการบีบอำนาจรัฐ ดูทั้งหมด ซึ่งจริงๆ แล้วอาจจะมากกว่านี้ กว่าที่จะกว่าเดินธรรมา หรือดาวกระจายไปปิดในแต่ละจุดได้ ซึ่งเขาได้สังเกตเห็นผลไว้แล้วว่าจะได้ผลอย่างไร ถ้าไม่ได้ผล ก็กลับไปซ้ำอีกรอบ

4.3.8 การสนับสนุนและการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร และบุคคลที่มีชื่อเสียง

จากผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยด้านการสนับสนุนและการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร และบุคคลที่มีชื่อเสียง ที่มีผลต่อการชุมนุมของ กปปส. ในหลายด้าน ทั้งด้านการเงิน ที่มีการวิเคราะห์ว่าได้รับสนับสนุนจากหลายฝ่ายทั้งที่ออกหน้าออกตา และไม่เปิดเผยชื่อ ด้านกำลังปัญญาชน มีทั้งนักวิชาการและนักกฎหมายที่เปิดหน้าขึ้นเวที และกลุ่มที่ไม่เปิดหน้าคอยคำให้ปรึกษาและให้การช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง รวมถึงเครือข่ายศิลปินดารานักแสดง ที่เป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดให้คนรุ่นใหม่ รวมถึงแฟนคลับหลากหลายกลุ่มเข้าร่วมการชุมนุมกับ กปปส. ได้เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายองค์กรที่เปิดตัวชัดเจน เช่น องค์กรพิทักษ์สยาม กลุ่มรักชาติรักแผ่นดิน กลุ่มกองทัพประชาชน โค่นระบอบทักษิณ เครือข่ายนักศึกษาประชาชนเพื่อการปฏิรูปองค์กรที่เป็นแนวร่วมคล้ายกับคำเนินการอย่างอิสระ อาทิ อธิการบดี ตุลาการ องค์กรอิสระ กลุ่มธุรกิจ และปัญญาชนนักวิชาการ เช่น การผลักดันให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เลื่อนการเลือกตั้ง และการผลักดันกับเครือข่ายชาวนาที่ยังไม่ได้รับเงินจำนำข้าวจากรัฐบาล ดังความเห็นของคอลัมน์นิสต์ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น

บทความ เงื่อนไข ปฏิวัติประชาชน ทางที่ยังยาวไกลของสุเทพ จากนิตยสารนชั้นนำสุดล้ำดาห์ (ฉบับวันที่ 17 ม.ค.2557) ที่นำเสนอว่า ประเด็นที่น่าวิเคราะห์ ยังอยู่ที่ กปปส. โดยเฉพาะเบื้องหลังการเดินเกม ไปสู่การ ปฏิวัติประชาชน ให้ได้ เริ่มจากด้านการเงิน มีการวิเคราะห์ว่า หลายฝ่ายให้ความช่วยเหลือลงขันและสนับสนุน ทั้งออกหน้าออกตา และไม่เปิดเผยชื่อ รวมถึงผ่านนอมินี (ตัวแทน) ในการต่อสู้ครั้งนี้ รวมทั้ง สุเทพ เองก็ลงทุนไม่น้อยเช่นกัน

อีกส่วนก็คือ กำลังปัญญาชน ที่มีทั้ง นักรัฐศาสตร์ นักนิติศาสตร์ ที่เปิดหน้าขึ้นเวที เช่น ดร.สมบัติ ธำรง ธัญวงศ์, ดร.กิตติศักดิ์ ปรกติ, ดร.ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์ และเครือข่าย ส่วนกลุ่มที่ไม่เปิดหน้า แต่ช่วยค้นหาข้อเสนอและแกะปมเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญ เช่น ดร.สุรพล นิธิไกรพจน์, ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ ฯลฯ

ที่สำคัญ ยังมีกลุ่มนักกฎหมายมหาชนอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่เปิดหน้า แต่เปิดตำรากฎหมายให้คำปรึกษาผ่านเวปไซต์ส่วนตัว และเตรียมการอย่างเงียบๆ ตั้งรับและรุกในเหตุการณ์ที่เดือดที่ขาด ที่ต้องการตัวช่วยทางกฎหมาย และที่สำคัญ ยังมีการวิเคราะห์กันถึงตัวช่วยวีไอพี มีทั้ง

นิพนธ์ พร้อมพันธุ์ ผู้ซึ่งเป็น พี่เมื่อยสุเทพ และสัญญาณพิเศษอีกหลายระดับ จริงหรือไม่ ก็ต้องจับตามองกันต่อไป

ส่วน บทความ “เปิด 2 แนวรบ แนวรบเปิด กับแนวร่วม แนวรบ กปปส.จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 31 ม.ค. – 6 ก.พ. 2557) ระบุว่า หากจับกระบวนการเคลื่อนไหวตั้งแต่ยุคแช่แข็ง เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 เรื่อยมาจนถึงยุค ปฏิวัติประชาชน ในเดือนพฤศจิกายน 2556 ต้องยอมรับว่า การเคลื่อนไหวดำเนินไปใน 2 แนวทาง

แนวทาง1 ถือได้ว่าเป็นองค์กรเปิด จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดับเครื่องชนกับรัฐบาลและกับระบอบทักษิณโดยตรง เห็นได้จาก องค์กรพิทักษ์สยาม เมื่อปี 2555 เห็นได้จาก กลุ่มรักชาติรักแผ่นดิน กลุ่มกองทัพประชาชน โค่นระบอบทักษิณ เครือข่ายนักศึกษาประชาชนเพื่อการปฏิรูป ที่สุดก็ตกผลึกออกมาเป็น กปปส.

แนวทาง 1 ถือได้ว่าเป็นองค์กรแนวร่วมคล้ายกับจะดำเนินอย่างเป็นอิสระ เป็นไปอย่างเอกเทศ แต่มีเป้าหมายเพื่อหนุนเสริมให้กับแนวทาง1 มองในเบื้องต้นอาจเห็นไม่ชัด ฟันธงไม่ได้ แต่มองไปมองมาก็เริ่มเห็นแกำม เห็นไรฟัน ไม่ว่าจะ เป็น อธิการบดี ไม่ว่าจะ เป็น ตุลาการ ไม่ว่าจะ เป็น องค์กรอิสระ ไม่ว่าจะ เป็น กลุ่มธุรกิจ ไม่ว่าจะ เป็น ปัญญาชนนักวิชาการ เห็นจาก สมคิด เห็นจาก ประมณฑ์ เห็นจาก ชิริยุทธ

ถามว่าเหตุใด เวที กปปส. ที่แยกปทุมวันจึงได้รับการเชิดชูอย่างเป็นพิเศษ กระทั่งกรรมการจาก องค์กรอิสระ ท่านหนึ่งออกมาเชียร์ เพราะว่าแบ็กอัฟ คือ น้ำใจของพี่น้อง สิชมพูกระนั้นหรือ เพราะว่า มี นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้บริหารเวที กระนั้นหรือ มี มาก กว่านั้น

การขับเคลื่อนแนวทางที่ 2 อันเป็นองค์กร แนวร่วม จึงเริ่มเปิดเกมรุก ไม่ว่าจะ เป็นการ รับไม้จาก กปปส. เข้ามาผลักดันผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ให้มีการ เลื่อน การเลือกตั้ง เพื่อเป็นไปตามแนวทางของพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ว่าจะ เป็นการ เร่งเกมในเรื่องจำนำข้าวต่างๆที่เป็น เรื่องเมื่อปี 2555 ขณะที่เรื่องประกันราคาข้าวตั้งแต่ปี 2551 ไม่มีอะไรคืบหน้า ไม่ว่าจะ เป็นการ ออกมาค้ำยันความชอบธรรมของการชุมนุม โดยศาลรัฐธรรมนูญ อาจดำเนินไปในลักษณะ แยกกันเดิน แต่ก็ เป็นไปตามยุทธวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมาย รวมกันดี ไปยังจุดเดียวกัน 1จับได้รัฐบาลนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร 1 โค่นระบอบทักษิณ

จากนี้จึงเห็นได้ว่า ทรายใดที่การขับเคลื่อนแนวที่ 1 โดย กปปส. ประสานกับแนวที่2 โดยองค์กรอิสระ องค์กรแนวร่วม ยังคืบหน้าไปได้ ก็ยังไม่จำเป็นต้องเอา กองทัพ เอา ทหาร ออกมา

บทความ “ ดัน กปปส. กั้นภาวะ ขาชั้น นิด้า-กลุ่ม MAN OF THE STATE ออกชูโรงตั้ง นายกฯ วิธีพิเศษ ” จากนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 7-13 ก.พ.2557) นำเสนอว่า เมื่อ

พิจารณาจุดยืนและความต้องการของกลุ่มอาจารย์นิค้ำ และกลุ่ม MAN OF THE STATE แล้ว จะเห็นว่าเป็น จุดยืนเดียวกัน นั่นคือ ต้องการนายกฯคนนอก เพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิรูปประเทศ ซึ่งก็คือ ความปรารถนาเดียวกับนายสุเทพ และ กปปส. นั่นเอง

เพียงแต่ขณะนี้ นายสุเทพ รวมทั้ง กปปส. กำลังถูกจับตามองว่า อยู่ในภาวะยากลำบาก ทั้งเรื่องท่อน้ำเลี้ยง ทั้งความชอบธรรมในการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะการปรากฏตัวกลุ่มนักรบที่ออกมาปฏิบัติการที่หลักสี่ หักหลักการ สงบ สันติ อหิงสา ลงอย่างสิ้นเชิง รวมไปถึงความยืดหยุ่นของสถานการณ์ที่ไม่สามารถฟันธงได้สักทีว่าเมื่อไหร่ จะได้ชัยชนะ

นายสุเทพและมีอบ กปปส. ถูกประเมินว่า อยู่ในภาวะ ขาลง หากไม่มีตัวช่วย ก็อาจประสบภาวะถดถอยได้ นี้เอง จึงนำไปสู่การคาดหมายว่า หลังจากนั้นคงจะมี กลุ่ม องค์กร ต่างๆ ออกมาเคลื่อนไหว เพื่อประคอง และดันให้นายสุเทพ และ กปปส. กลับไปอยู่ในสถานการณ์ข้างขึ้นอีกครั้ง

โดยกลุ่มต่างๆ คงต้องออกมาเคลื่อนไหวสอดคล้องประสานกัน เพื่อกดดันให้การแก้ไข ปัญหาของชาติไปสู่ จุดหมายร่วม นั่นคือ ล้มล้างระบอบทักษิณ ด้วยการฉวยจังหวะที่คณะกรรมการเลือกตั้งยังไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ และอาจต้องใช้เวลาอีกหลายเดือนในการดำเนินการ เป็นช่องเบียดแทรกเข้ามา

และแน่นอน ย่อมเป็นการเคลื่อนไหวเดียวกันกับฝ่ายที่ต้องการให้การเลือกตั้งครั้งนี้ โหมฆะ โดยเริ่มส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว การต่อสู้เพื่อช่วงชิงอำนาจรัฐจึงยังเข้มข้นต่อไป อันรวมถึงการปรากฏตัวของกลุ่มอาจารย์นิค้ำและกลุ่ม MAN OF THE STATE ที่คงต้องดัน นายสุเทพ และ กปปส. กลับไป ‘ข้างขึ้น’ ให้ได้

สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ สุรพงษ์ โสชนะเสถียร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558) ที่กล่าวว่า การชุมนุมของ กปปส. เป็นการรวมกลุ่มของชนชั้นกลาง ที่มีการศึกษา มีรายได้ และมีหน้าที่การงานที่ดี กลุ่มคนเหล่านี้จึงมีมารยาท ในการเข้าไปร่วมชุมนุม ทำให้รู้สึกอบอุ่น เป็นเพื่อนกัน ปราศจากความรุนแรง ประกอบกับ “ก้านันสุเทพ” พุดตลอดเวลากว่า จะไม่ใช่ความรุนแรง ฉะนั้นในการชุมนุมจึงดูเหมือนพื้เหมือนน้อง มีการทะนุถนอมกัน มวลชนก็อยากเข้าร่วม ทำให้การชุมนุมอยู่ได้ยืนยาว

ขณะเดียวกันเครือข่ายศิลปินดารานักแสดง ก็เป็นอีกพลังสำคัญที่เป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดให้คนรุ่นใหม่ รวมถึงแฟนคลับหลากหลายกลุ่มเข้าร่วมการชุมนุมกับ กปปส. ได้เป็นจำนวนมาก จากบทความ “มีอบ เครือข่ายสุเทพ เบนเป้าโค่น ตระกูลชินวัตร ” จากนิตยสารเนชั่นสุดสัปดาห์ (ฉบับวันที่ 15 พ.ย. 2556) ที่ระบุว่า การที่มีศิลปินดัง และดารานักแสดงมาร่วมชุมนุมด้วยอยู่เป็นระยะ ก็มีมีส่วนช่วยให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจได้ด้วย โดยมีศิลปินและดารา อย่าง เต๋อ สมชาย

เข้มกลัด, ฉัตรชัย และสินชัยเปล่งพานิช, หงา คาราวาน, วงมาลีชวนน่า, บอย182 ถกเถียงคดี วีรวรรณ, แหม่ม จินตหรา สุขพัฒน์, หมอ ก้อง สรวิชญ์ สุขบุญ, ต่าย เพ็ญพักตร์ ศิริกุล, ผอ. จันทรศิริ, หมู กยศ อัครเสรี, อี๊ด วงฟลาย, หยวน นิธิชัย ยศอมรสุนทร, พงพัฒน์ วัชรบรรจง และภรรยา, ไก่ วรายุท มลิณทจินดา และคู่รักคู่ฮอต โทโน่ ภาคิน คำวิลัยศักดิ์ กับ แดงโม ภัทธิศา วัชรระวีรพงษ์ เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในข้างต้น ที่เกิดขึ้นตลอดการชุมนุมของ กปปส. ในช่วงเกือบ 7 เดือน สรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมทั้งสถานการณ์ทางการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ปัจจัยจากฝ่ายทหาร จากฝ่ายตรงกันข้าม การสนับสนุนจากครอบครัวต่อ “ก้านันสุเทพ” ช่วงเวลา และสถานที่ของการชุมนุม รวมถึงการสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคล องค์กร และบุคคลที่มีชื่อเสียง ล้วนมีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารและโน้มน้าวใจมวลชนในมิติต่างๆ ทั้งสิ้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล กรณีไม่มีเงินจ่ายให้ชวานาในโครงการรับจำนำข้าว เอื้อให้การสื่อสารของ “ก้านันสุเทพ” หรือ กปปส. ในช่วงเวลาดังกล่าวประสบความสำเร็จ มีความชอบธรรมในการนำประเด็นนี้มาโจมตีรัฐบาล เชิญชวานามาเล่าความทุกข์บนเวทีศรัย อีกทั้งยังมีการเดินเท้าระดมเงินทุนช่วยชวานา กระทั่งมีชวานาจำนวนไม่น้อยที่ออกมาร่วมเคลื่อนไหวกับ กปปส. เป็น การสื่อสารที่ดึงดูดความสนใจได้ทั้งจากมวลชนแนวร่วม และสังคมในวงกว้าง

4.4 ภาพลักษณ์นักสื่อสารณรงค์ทางการเมือง

4.4.1 ความเป็น “ก้านันสุเทพ”

ก่อนขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. “ก้านันสุเทพ” เป็นนักการเมืองอาชีพในสังกัดพรรค ประชาธิปัตย์มาเกือบ 30 ปี และมีประวัติทางการเมืองที่ถูกตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทุจริตคอร์ปชั่น ในหลายเรื่อง ฉะนั้นการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของ “ก้านันสุเทพ” จากมุมมองของนักข่าวสาย การเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และกลุ่มคนใกล้ชิดที่เข้าร่วมการ ชุมนุม ที่เกิดจากการรับรู้ข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ และการตีความส่วนตัว ผลการวิจัยจึงมีทั้ง มุมมองที่เป็นด้านบวก และมุมมองที่เป็นด้านลบต่อภาพลักษณ์ของ “ก้านันสุเทพ” ดังนี้

ภาพด้านลบ

แม้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประกาศ ตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ขอรับตำแหน่งใดๆ ในทางการเมือง เปลี่ยนบทบาทมาเป็นแกนนำ กปปส. ภายใต้อาณาใหม่ “ก้านันสุเทพ” แต่ก็ยังถูกนักข่าวสายการเมืองส่วนใหญ่มองในภาพลักษณ์ แบบเดิม คือ เป็นนักการเมืองจากพรรคประชาธิปัตย์ ที่เปลี่ยนสถานะขึ้นมาเป็นแกนนำการชุมนุม “ก้านันสุเทพ” เป็นนักการเมืองที่อยู่และเติบโตมากับพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างยาวนาน ทำหน้าที่

เป็นนักประสานงานและประสานเครือข่ายในการแจกผลประโยชน์ มีบารมีอำนาจในการคุม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงเครือข่ายต่างๆ และหัวคะแนน การผูกพันด้วยวัฒนธรรม และผลประโยชน์ในมิติที่ซับซ้อน เป็นจุดสำคัญที่ทำให้ “กำนันสุเทพ” กลายเป็นผู้มีศักยภาพ ที่จะเป็น แกนนำในฐานะที่สามารถระดมคนมาร่วมชุมนุมได้” ชูวัส ฤกษ์ศิริสุข (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 10 มีนาคม 2558)

สถาพร พงษ์พิพัฒน์วัฒนา (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 6 มีนาคม 2558) กล่าวว่า “กำนันสุเทพ” ที่ถึงภาพความเป็นนักการเมืองได้ยาก เพราะเป็นนักการเมืองมาทั้งชีวิต ขณะเดียวกัน การออกมาเคลื่อนไหวในนาม กปปส. จุดเริ่มต้นก็มาจากการทำงานการเมือง แกนนำหลักล้วนเป็นอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ ถึงแม้ว่าประกาศลาออกจากพรรคแล้วก็ตาม ส่วน ลือที่ กปปส. ใช้ในการสื่อสารกับมวลชนอย่างช่องบลูสกาย ก็เป็นสถานีโทรทัศน์ที่เชื่อมโยงกับ พรรคประชาธิปัตย์อย่างชัดเจน

เช่นเดียวกับนักข่าวสายการเมืองอีกคน ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 14 มีนาคม 2558) ที่มองว่า “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมือง ที่มีบารมีต่อนักการเมืองด้วยกัน มีการต่อรองในทางการเมือง และ เคลื่อนไหวในรูปแบบเพื่อต่อรองผลประโยชน์กับกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างๆ สมัยที่เป็นเลขาพรรคประชาธิปัตย์ เขาสามารถระดมทุนจากนักธุรกิจได้เป็น จำนวนมาก การเคลื่อนไหวครั้งนี้ เขาก็ยังใช้สายสัมพันธ์และพลังอำนาจเดิม ผสานเข้ากับกลุ่มคนที่ ต่อต้านพลตำรวจโททักษิณ ชินวัตร อีกจำนวนมาก ทำให้การเคลื่อนไหวมีพลัง และต่อสู้อมาได้ ยาวนานถึงเกือบ 7 เดือน

สอดคล้องกับความเห็นของคอลัมนิสต์จากสื่อสำนักต่างๆ ที่สะท้อนผ่านบทความ เช่น บทความ “บุคคลการเมืองแห่งปี 2556 สุเทพ เทือกสุบรรณ จุกระเบิดระบอบทักษิณ” คอลัมน์ วิเคราะห์การเมือง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ฉบับวันที่ 30 ธันวาคม 2556) นำเสนอว่า แม้นายสุเทพ เป็น ผู้ก่อชนวน จุดหักเหต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญ แต่ความจริงอีกด้านหนึ่งแนว ร่วมมีอบต่อต้านรัฐบาลส่วนหนึ่งและน่าจะเป็นส่วนใหญ่ไม่ได้ชื่นชอบ หรือศรัทธานายสุเทพเป็น การส่วนตัว ตรงกันข้ามออกจะค้างคาใจด้วยซ้ำ เพราะพฤติกรรมในอดีตของเจ้าของฉายา “เทพ เทือก” ก็ไม่ได้สดใสวาววับ

บทวิเคราะห์ได้ชี้ว่า ตามประวัติบนเส้นทางการเมืองโซกโซนในฐานะขุนพลฝ่ายบู๊ของ พรรคประชาธิปัตย์ ขาวบ้าง ดำบ้าง จนดูกระดำกระด่างเป็น สีเทา เริ่มจากก้าวแรกบนเก้าอี้กำนัน ตำบลท่าสะท้อน อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อันเป็นถิ่นฐานบ้านเกิด สืบทอดตำแหน่งจากผู้ เป็นบิดา

จัดเป็น “กำนันดีกรีปริญญาโท” คนแรกของเมืองไทย ในคณะรัฐศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาบัณฑิตทางการบริหาร จากมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี สหรัฐอเมริกา ก่อนก้าวสู่การเมืองระดับชาติเป็น ส.ส. สุราษฎร์ธานี เขต 2 พรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่ ปี 2522 และประเดิมเก้าอี้รัฐมนตรีครั้งแรกในปี 2529 ในตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์

บทวิเคราะห์เดียวกันยังได้สะท้อนว่า บนเก้าอี้ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ที่นายสุเทพนั่งเบ็ดเสร็จ 2 รอบ ก็นำมาซึ่งผลงานโศกอันลือลั่น นั่นคือ โครงการ สปก.4-01 เอาที่ดินหลวงซึ่งปฏิรูปเพื่อแจกให้เกษตรกรยากจนไปแจกให้คนใกล้ชิดและตระกูลเศรษฐีใน จังหวัดภูเก็ต เป็นเรื่องฉาวโฉ่ โคนอกิปรายไม่ไว้วางใจ จนรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ในยุคที่นาย ชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี สมัยแรก ต้องยุบสภาล้มไม่เป็นท่า

สุดท้ายศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้เศรษฐีที่ได้ที่ดิน สปก.4-01 คืนที่ดินให้ทางการ ดอก ย้ำความผิด ทุจริตชัดเจน เป็นผลงานอัปยศที่ติดโลโก้ “สุเทพ เทือกสุบรรณ” มาจนถึงปัจจุบัน ประเภทที่ว่า ถ้ามีเรื่องลึกลับๆ ล้อๆ ในยุคของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ จะมีชื่อของ “สุเทพ เทือก สุบรรณ” เข้าไปพัวพันนิ้วเนี่ยแทบจะตลอด จนเป็นเครื่องหมายการค้ายี่ห้อ “เทพเทือก”

นอกจากนี้ในบทความยังกล่าวถึงภาพ “กำนันสุเทพ” ในเรื่องที่ไม่ชอบมาพากล ต่อเนื่องมาถึงเรื่องสุบที่ดินเขาแพงเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี และกรณีทุจริตโครงการก่อสร้าง โรงพักและแฟลตตำรวจทั่วประเทศ ถูกรื้อถอนอย่างกว้างขวาง ชาวบ้านเชื่อมากกว่าไม่เชื่อ โดย ปรากฏการณ์ก็อย่างที่นายสุเทพ ปรากฏกับมวลชนคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง ประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดำระบอบทักษิณ โกงอย่างนั้น โกงอย่างนี้ แล้วก็การันตีตัวเองว่า ตั้งแต่เล่นการเมืองมาไม่เคยมีเรื่องทุจริต คอร์รัปชัน โกงชาติ มีคนนั่งฟังตะโกนสวนขึ้นไปบนเวที “อย่างเขอะ” นี่คือการยืนยันเครดิตของคนชื่อ “สุเทพ เทือกสุบรรณ” ได้เป็นอย่างดี เขาไม่ใช่พวก “น้ำดี” ในสังคมมาแต่ไหนแต่ไร

บทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ใต้บันไดวีรบุรุษ” คอลัมน์โครงร่างตำนานคน ของ การ์ดทอง จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556) นำเสนอ ระบุว่า สุเทพ เทือก สุบรรณ เกิดในพรรคประชาธิปัตย์ เดิมโตเป็นนักการเมืองใหญ่จนในที่สุดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญใน พรรคการเมืองนี้

เสียงของ “พีเทพ” ในพรรคประชาธิปัตย์ เป็นเสียงที่ทุกคนต้องรับฟัง เป็นนักการเมือง คนหนึ่งที่ต้องยอมรับว่า ประสบความสำเร็จสูง ทั้งในด้านการสร้างอำนาจทางการเมือง สร้างฐานะ สร้างบารมีให้ตัวเอง

แต่ทว่าในความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไป ใครคนใดคนหนึ่งแม้จะประสบความสำเร็จ สูงส่งในชีวิตส่วนตัว แต่ภาพของการยอมรับในสังคมกลับเป็นอีกด้าน หลายคนเป็นเช่นนั้น และ สุเทพ เทือกสุบรรณ ก็ดูเหมือนจะเป็นหนึ่งในนั้น ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จในตัวเองยิ่งใหญ่เพียงใด แต่ในมุมมองของความสำเร็จด้านการยอมรับของสังคมทั่วไป สุเทพ เทือกสุบรรณ ยังเป็น “เทพ เทือก” ในสายตา

ความสำเร็จ อำนาจ บารมีส่วนตัว ยังเหมือนจะเดินขนานกับเส้นทางของ “วีรบุรุษ” ใน หัวใจประชาชน ทั้งผลงาน ทั้งการแสดงออกทางการเมือง หรือ เรื่องราวของพฤติกรรมอื่นๆ หากจะ บอกว่า สุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นนักการเมืองในพื้นที่เรียกศรัทธาประชาชนให้รักใคร่ ชื่นชม ย่อม เป็นคำพูดที่ไม่เต็มปาก แม้จะแอบกระซิบบ้างก็ยังต้องหัวเราะว่า คนที่ได้ยินจะหัวเราะ เขายังเป็น “เทพ เทือก” ของคนทั่วไป

ขณะที่นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์บางคน มองว่า “กำนันสุเทพ” เป็นนักการเมือง ที่เป็น ตัวแปรสำคัญในขบวนการทางการเมือง และพรรคประชาธิปัตย์ เพราะเขากล้าหาญ สามารถจัดตั้ง ระดมคนมาร่วมชุมนุมได้ เป็นประโยชน์ในทางการเมือง ที่จะนำไปสู่การล้มล้างรัฐบาล หรือ เป็น นำไปสู่การทำให้รัฐประหารได้” (ลิขิต ธีรเวคิน, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 22 มีนาคม 2558)

ภาพด้านบวก

สำหรับภาพลักษณ์ด้านบวกที่นักข่าวสายการเมือง และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์บาง คนมีการกล่าวถึง คือ ภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำมวลชน หรือ ผู้นำภาคประชาชน จากความเห็น ของคอลัมน์นิสต์ที่สะท้อนผ่านบทความต่างๆ เช่น บทความ “สุเทพ เทือกสุบรรณ ใต้บันไดวีรบุรุษ” คอลัมน์โครงร่างตำนานคน ของการ์ตอง จากหนังสือพิมพ์มติชน (ฉบับวันที่ 17 พฤศจิกายน 2556) นำเสนอว่า วันนี้ สุเทพ เทือกสุบรรณ คือ “ผู้นำกระแสมหาชนที่ออกมาด้วยหัวใจบริสุทธิ์ เพื่อต่อสู้ กับสิ่งที่พวกเขารู้สึกว่าไม่ชอบธรรม” สถานการณ์แห่งวีรบุรุษเริ่มต้นแล้ว เหมือนกับเพื่ออุทิศให้ กระแสแห่งมหาประชาชนที่ยินยอมพร้อมใจให้เป็น “ผู้นำแห่งจิตวิญญาณ” ที่สุด สุเทพ เทือก สุบรรณ ลาออกจาก ส.ส. เพื่อออกมายืนเคียงข้างประชาชนที่จะส่งสู่เส้นทาง “วีรบุรุษ”

เช่นเดียวกับ บทความ “บุคคลการเมืองแห่งปี 2556 สุเทพ เทือกสุบรรณ จุดระเบิด ระบอบทักษิณ” คอลัมน์วิเคราะห์การเมือง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ฉบับวันที่ 30 ธันวาคม 2556) ที่ระบุว่า ยกให้ “กำนันสุเทพ” นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นบุคคลการเมืองแห่งปี 2556 ที่มีบทบาท ศักยภาพในการสร้างความเปลี่ยนแปลง สร้างสีสันจุดจลาจล สร้างความสั่นสะเทือนเลือนลั่นให้เกิด ขึ้นกับการเมืองในประเทศไทยได้อย่างชัดเจนเป็นที่ประจักษ์

นอกจากนี้ได้กล่าวถึง “กำนันสุเทพ” ในฐานะเป็นผู้นำ “มวลมหาประชาชน” โคน ระบอบทักษิณ สร้างประวัติศาสตร์นำกลุ่มผู้ชุมนุมต่อต้านรัฐบาลออกมาถนนคนเดิน ถนน

แสดงพลังกันอย่างสิ้นหลาม จนต้องบันทึกเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ ตามฉากจากภาพข่าว ครั้งแรกในวันที่ 24 พฤศจิกายน มวลชนออกมาร่วมกับ “ม็อบก้านันสุเทพ” ชาวเหยียดตั้งแต่สะพานมัฆวานรังสรรค์ไปยันเชิงสะพานพระปิ่นเกล้า นับไม่ครบว่าหลักล้านหรือไม่ แต่ไม่น้อยกว่าเหตุการณ์ 14 ตุลา แน่

รวมทั้งในการจัดม็อบ 9 ทักษะกระจายกำลังทั่วกรุงเทพฯ ล้อมทำเนียบรัฐบาล นายสุเทพก็นำมวลชนมหาศาลเคลื่อนมาตามถนนวิภาวดีรังสิต ระยะทางเกือบ 20 กิโลเมตร ตลอดเส้นทางมีประชาชนแนวร่วมตามอาคาร พนักงานบริษัท ห้างร้าน ออกมาร่วมให้กำลังใจกันแน่นสองข้างทาง กอดกันจน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ต้องตัดสินใจยุบสภาในที่สุด

ส่วนความเห็นของนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 1 เมษายน 2558) มองว่า “ก้านันสุเทพ” เคยมีภาพลักษณ์แบบทุนนิยม เป็นนักการเมือง และรัฐมนตรี ภาพลักษณ์เช่นนี้เขาน่าจะไปประสานกับชนชั้นสูง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง แต่หลังเข้าสู่การชุมนุมในช่วง 7 เดือน ภาพลักษณ์ของเขาเปลี่ยนแปลงไป จากภาพลักษณ์นักการเมืองรับใช้ระบบราชการ มาเป็นภาคประชาชน เป็นการเปลี่ยนอย่างรุนแรง โดยไม่คิดว่าเขาจะพลิกและเปลี่ยนไปได้แบบ 180 องศา

ขณะเดียวกันนักข่าวสายการเมืองบางคน มองว่า “ก้านันสุเทพ” มีภาพลักษณ์ของการเป็นนักจิตวิทยามวลชน ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวใจมวลชน ดังความเห็นของนักข่าวสายการเมืองผู้หนึ่ง “ก้านันสุเทพ” เป็นคนที่มีสองอารมณ์ คล้ายกับนักแสดง ถ้าอยู่กับมวลชน ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะตึงเครียดเพียงใด ก็จะเป็น “ก้านันสุเทพ” ที่อ่อนโยน อบอุน พยายามเข้าหามวลชน จนเป็นที่รักที่เคารพของมวลชน แต่เวลาที่อยู่กับผู้ได้บังคับบัญชา ในฐานะที่เป็นผู้นำสูงสุดในการควบคุมการชุมนุม “ก้านันสุเทพ” จะแข็งกร้าว แสดงถึงความเป็นผู้นำและความเด็ดขาดในการสั่งการ” (ชาติา สมบูรณ์ผล, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 15 เมษายน 2558)

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ สิทธิพรธ นกสวน สวัสดิ์ (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2558) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ของ “ก้านันสุเทพ” ขณะขึ้นเวทีปราศรัย จะเห็นการพูดจากับมวลชนในลักษณะที่เป็นกันเอง โดยมีลูกเล่นและพฤติกรรมบางอย่างประกอบ เช่น การร้องไห้ หากมองในแง่ของบุคลิกภาพ ถือว่าเปลี่ยนแปลงไปพอสมควร เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะการเป็นผู้นำในช่วงเป็นนักการเมือง ที่ดูเข้มแข็ง ยิ่งใหญ่ และเข้าถึงยาก แต่หลังมาเป็นแกนนำ กปปส. มีบุคลิกที่อ่อนลงในแง่ของการพยายามเข้าถึงมวลชนมากขึ้น มีการร้องไห้ มีมุขตลก มีการเดินและร้องเพลงบนเวทีปราศรัย

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม “ก้านันสุเทพ” เป็นนักสื่อสารที่ตรงไปตรงมา นิยามตัวเองว่าเป็นร่างทรงของมวลมหาประชาชน ทำให้ผู้ชุมนุมมีความรู้สึกเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกัน และใกล้ชิดกับผู้นำ ส่วนข้อความที่สื่อสาร ก็ล้วนเป็นข้อความที่ตรงใจกับสิ่งที่ผู้ชุมนุมคิดและต้องการแสดงออก” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

นอกจากนี้ ยังมีนักข่าวสายการเมือง นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ และกลุ่มคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุมบางคน ที่มองว่า “ก้านันสุเทพ” มีภาพลักษณ์ของการเป็น นักยุทธศาสตร์ นักปฏิวัติ และนักเคลื่อนไหวมวลชน ฯลฯ

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร สามารถสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ของ “ก้านันสุเทพ” หลังขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. มีทั้งภาพลักษณ์ด้านบวก และด้านลบ ในส่วนที่เป็นด้านลบ มีทั้งนักข่าวสายการเมือง และนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ที่มองว่า แม้ “ก้านันสุเทพ” แสดงความตั้งใจด้วยการลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประกาศตัดขาดจากพรรคประชาธิปัตย์ ไม่ขอรับตำแหน่งใดๆทางการเมือง แต่ภาพลักษณ์ของการเป็นนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ก็ยังคงอยู่ เพราะการชุมนุมครั้งนี้ เริ่มต้นมาจากพรรคประชาธิปัตย์ มีการเคลื่อนไหวเป็นลักษณะแนวร่วมช่วยเสริมระหว่างกัน ส่วนทุนส่วนตัวของ “ก้านันสุเทพ” ก็เป็นนักการเมืองเก่าแก่ที่อยู่และเติบโตอยู่กับพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างยาวนาน เป็นนักประสานงานทั้งในพรรคและนอกพรรค อีกทั้งยังมีบารมีและอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์กับกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่ง “ก้านันสุเทพ” ได้ใช้สายสัมพันธ์และพลังอำนาจดังกล่าว มาระดมทุนและระดมเครือข่ายต่างๆ ให้เข้ามาร่วมการชุมนุมในครั้งนี้

ส่วนภาพลักษณ์ด้านบวก มีนักข่าวสายการเมือง คอลัมนิสต์จากสื่อหลายสำนัก และนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์บางคน กล่าวถึง “ก้านันสุเทพ” ในภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำมวลชน หรือ ผู้นำภาคประชาชน ที่กล้าออกมาต่อสู้อยู่เคียงข้างมวลชน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ เปรียบเสมือนร่างทรงของประชาชนที่ต้องการความยุติธรรมและความถูกต้อง นอกจากนี้แหล่งข้อมูลบางคนมองว่า “ก้านันสุเทพ” มีภาพลักษณ์การเป็นนักจิตวิทยามวลชน ที่มีความสามารถในการ โน้มน้าวใจผู้ชุมนุมค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีภาพลักษณ์ของการเป็นนักยุทธศาสตร์ นักปฏิวัติ และนักเคลื่อนไหวมวลชน อีกด้วย

4.4.2 ความเป็นนักสื่อสารณรงค์ทางการเมือง

ในแง่ความเป็นนักสื่อสารณรงค์ทางการเมือง ซึ่งหมายถึงผู้ที่มิบทบาทในการใช้กระบวนการสื่อสารที่มีแบบแผนเป้าหมาย มีการใช้สื่อต่างๆ ภายในระยะเวลาที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการออกแบบสื่อ เนื้อหาสาระที่จะบรรลุให้มีความรู้ ความสนใจ และความตระหนัก นำไปสู่การโน้มน้าวใจ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการใช้สื่อ กิจกรรม และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้รับสารเห็นคล้อยตามการณรงค์ ในมุมมองของคนใกล้ชิดที่ร่วมชุมนุม มองว่า “ก้านันสุเทพ” มีความทุ่มเทใน

การเป็นนักรณรงค์การสื่อสารทางการเมือง กระทั่งทำให้มวลชนเกิดความไว้วางใจ “ลุงกำนัน เขาเป็นผู้บำเพ็ญตนด้วยการออกไปเดินทุกวัน ท่ามกลางแดดร้อน แล้วละ 10-20 กิโลเมตร เปรียบได้กับในประวัติศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน คือ กรณีของมหาตมะคานธี ทำให้มวลชนมีความรู้สึกว่าจะต้องได้ สัมผัสได้ คุณเป็นคนเอาจริงเอาจัง เห็นแววตาของคนที่มีมุ่งมั่นออกมาต้อนรับทุกที่ พอเห็นการบำเพ็ญตนแล้วประชาชนก็เห็นใจ” (สาธิต วงศ์หนองเตย, การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558)

ขณะที่ในมุมมองของนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นันทนา นันทวโรภาส (สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2558) วิเคราะห์ว่า ภาพลักษณ์ของ “กำนันสุเทพ” ก่อนหน้ามาเป็นผู้ให้การชุมนุม ไม่ค่อยได้พูดถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค ไม่ได้พูดถึงการปฏิรูปประเทศ เขาเป็นนักการเมืองที่เข้าตรงประเด็น เช่น ในสมัยที่เป็นรัฐมนตรี ต้องการให้กระทรวงนี้ดำเนินการอย่างไร ก็จะเข้าสู่ประเด็น ไม่เคยพูดถึงภาพกว้างของประเทศไทยว่า ประเทศมีปัญหา จะต้องปรับปรุงอย่างไร โน้นอย่างนี้ พูดง่ายๆ ว่าไม่เคยพูดอะไรเป็นนามธรรม แต่จะดำเนินกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมและตรงเป้าหมาย

แตกต่างจากหลังขึ้นมาเป็นแกนนำ กปปส. “กำนันสุเทพ” กลับพูดถึงที่เป็นนามธรรมสูงมาก พูดถึงการปฏิรูป ทำให้ประเทศไทยดูดี ซึ่งเป็นเรื่องน่าแปลกใจว่า เขากลายเป็นคนที่มีความอดทนและคิดวางแผนเรื่องแบบนี้มาตั้งแต่เมื่อไหร่ ภาพลักษณ์ของเขาไม่เสถียร “กำนันสุเทพ” เป็นคนที่มีอุดมการณ์ชัดเจน มองอะไรเป็นนามธรรม หรือ จริงๆ แล้วเป็นคนทำงานตามเป้าหมาย ตกลงภาพลักษณ์จริงๆ ของเขาเป็นอย่างไร มันเปลี่ยนไปแบบ 180 องศาเลยทีเดียว

ภาพลักษณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในการสื่อสารทางการเมืองจึงอธิบายได้ยากมาก อาจอธิบายได้ว่า “กำนันสุเทพ” ใช้สถานการณ์มาสร้างภาพลักษณ์ของเขาให้สอดคล้องกันไปในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งไม่สามารถอธิบายแบบชัดๆ ได้ว่าเขาเป็นอย่างไร เราสามารถอธิบายนายจำลอง ศรีเมือง นายสนธิ ลิ้มทองกุล และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรได้ แต่ไม่สามารถอธิบาย “กำนันสุเทพ” ได้ เพราะภาพลักษณ์และบทบาทของเขาไม่เสถียร

สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ เจตน์ โทณวนิก (การสื่อสารระหว่างบุคคล, 26 มีนาคม 2558) อธิบายว่า “กำนันสุเทพ” มีบทบาทหลากหลายแตกต่างกันจากช่วงเวลานึงไปสู่อีกช่วงเวลานึง ซึ่งก็หมายถึงภาพลักษณ์ของเขาที่เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ในช่วงเริ่มต้นการชุมนุมที่สถานีรถไฟสามเสน บทบาทที่ “กำนันสุเทพ” มอง คือ ต้องให้รัฐบาลรับผิดชอบในเรื่องพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม แต่บทบาทในมุมมองของประชาชนกลุ่มหนึ่งมองว่า เป็นบทบาทชวนตีนอกสภา ประชาชนอีกกลุ่มมองว่า เป็นการกระตุ้นขั้วๆ แต่คน

อีกกลุ่มมองว่า “กำนันสุเทพ” ต้องเป็นหัวเรือลี้มพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม มีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่คิดร่วมกับบทบาทที่ “กำนันสุเทพ” มองตัวเอง

แต่เมื่อการชุมนุมที่สถานีรถไฟสามเสนเริ่มมีคนเข้ามาร่วมมากขึ้น กลุ่มคนที่รู้สึกร่วมกับ “กำนันสุเทพ” ในบทบาทที่วางไว้แต่แรกว่ารัฐบาลต้องรับผิดชอบ ก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ จึงย้ายจากเวทีสามเสน มาปักหลักที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ปรับบทบาทตัวเองเป็นหัวเรือที่จะต้องกดดันให้รัฐบาลรับผิดชอบ และเมื่อมีกลุ่มสื่อเหลือง และกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ เข้าร่วม “กำนันสุเทพ” ก็ปรับบทบาทเป็นผู้นำในการลี้มรัฐบาล กลุ่มผู้ชุมนุมที่ตามมา จากเดิมที่มีแนวคิดที่ต้องลี้มพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ก็มาคิดร่วมเป็นลี้มล้างรัฐบาล กลุ่มคนที่เคยมองว่าการเคลื่อนไหวของ “กำนันสุเทพ” เป็นการยุแหย่กระตุ้นเตือน ก็เปลี่ยนแนวคิดมาลี้มรัฐบาล บทบาทการลี้มรัฐบาลจึงแจ่มชัดขึ้นเรื่อยๆ

ส่วนกลุ่มที่มอง “กำนันสุเทพ” ในบทบาทชวนตีนอกสภา ก็รวมตัวกันอย่างชัดเจน ตั้งเวทีขึ้นมาอีกหนึ่งเวที ทำให้ “กำนันสุเทพ” ปรับบทบาทไปเป็นคนสู้กับระบอบทักษิณ ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะการลี้มรัฐบาล แต่ยังหมายถึง ลี้มล้างทุกคนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลชุดนี้

และเมื่อกระแสการต่อต้าน กปปส. รุนแรงขึ้น เจ้าหน้าที่ก็พยายามเข้ามาระงับความขัดแย้ง “กำนันสุเทพ” ได้ปรับบทบาทกลายเป็นคนตีมือให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองเข้ามาจัดการกับระบอบทักษิณและรัฐบาล นั่นก็คือ การเรียกให้ทหารออกมาจัดการ มีสื่อมวลชนและภาคส่วนต่างๆ ไปสอบถามรัฐบาลกันมากมาย กระทั่งทหารอยู่เฉยไม่ได้ ต้องจัดเวทีหาทางออกที่กองบัญชาการกองทัพไทย โดยมีผู้บัญชาการทุกเหล่าทัพ และผู้บัญชาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมถึงตัวแทนจากขั้วขัดแย้งเข้าร่วม

หลังจากนั้น “กำนันสุเทพ” ได้ปรับบทบาทเข้าไปสู่วงจรราชการกระตุ้นอำนาจรัฐ ซึ่งประชาชนก็ปรับตาม โดยมีการต่อรองกัน “กำนันสุเทพ” ส่งสัญญาณว่า ถ้าระดมมวลชนได้ล้านคน ทหารต้องเข้ามาจัดการอะไรสักอย่าง แต่ปรากฏว่าเมื่อรวมมวลชนได้ล้านคนแล้ว ทหารก็ยังไม่มีการตอบสนองสัญญาณดังกล่าว “กำนันสุเทพ” ได้ปรับบทบาทจากการกระตุ้นอำนาจรัฐ เป็นการชนกับอำนาจรัฐแทน คือ ถ้าทหารไม่ดำเนินการใดๆ กลุ่มผู้ชุมนุมจะทำเอง ปรากฏว่าทหารก็ยังไม่ขยับ “กำนันสุเทพ” จึงปรับบทบาทตัวเองเป็น แกนนำปฏิวัติภาคประชาชน แต่บทบาทนี้ไม่ได้การตอบรับจากประชาชนนัก เพราะในหลายประเทศที่ทำสำเร็จ ประชาชนต้องลุกขึ้นถืออาวุธ และส่วนใหญ่ยังต้องการให้ทหารออกมาจัดการ

เจตน์ โทณวนิก นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ยังวิเคราะห์เพิ่มเติมอีกว่า หลังการวัดดวงครั้งที่สอง ประกาศว่าจะรวมมวลชนให้ได้ล้านคน ปรากฏว่าทหารก็ยังเพิกเฉย ผนวกกับเริ่มมีเหตุการณ์ยิง และปาระเบิด เข้าใส่กันบ่อยครั้ง ทำให้มวลชนเริ่มเห็นด้วยกับบทบาทการปฏิวัติภาค

ประชาชนของ “กำนันสุเทพ” มากขึ้น ประกอบกับในขณะนั้นศาลรัฐธรรมนูญ มีคำวินิจฉัยกรณีการโยกย้าย นายถวิล เปลี่ยนศรี ทำให้รัฐบาลยิ่งลักษณ์ และคณะรัฐมนตรีทั้งหมดพ้นจากตำแหน่ง “กำนันสุเทพ” จึงเข้าสู่บทบาทการปฏิบัติภาคประชาชนอย่างเต็มตัว

กระทั่งมีการออกกฏอัยการศึก ทหารเข้ามามีบทบาทแทน ชุดท้ายเมื่อมีการรัฐประหาร บทบาทของ “กำนันสุเทพ” ในฐานะผู้นำการปฏิบัติภาคประชาชนก็หมดลง และเปลี่ยนบทบาทมาเป็นตำนานการต่อสู้ ซึ่งในความเป็นตำนานการต่อสู้ “กำนันสุเทพ” ยังมีพลังงานศักย์อยู่ในตัว (พลังงานศักย์เป็นพลังงานที่อยู่ในวัตถุที่ไม่เคลื่อนไหว แต่สามารถแปลงเป็นพลังงานจลน์ หรือพลังงานที่เคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา) แม้ตอนนี้จะไปบวชเป็นพระสงฆ์ วางบทบาทเป็นเพียงตำนาน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การเคลื่อนไหวจะจบลง พลังงานศักย์นี้ยังพร้อมที่จะมีพลวัตกลายเป็นพลังงานจลน์ได้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ขัดแย้งอีกฝั่ง ที่ถูกทหารควบคุมการเคลื่อนไหวอยู่ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้จบลง ตอนนี้เป็นเพียงการพักยก บทบาทต่อจากนี้ของ “กำนันสุเทพ” ที่ยังไม่มีความชัดเจน จึงเป็นเรื่องที่น่าติดตาม

จากข้อมูลทีกล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ความเป็นนักสื่อสารรณรงค์ทางการเมืองของ “กำนันสุเทพ” เป็นภาพลักษณ์ที่ไม่มีความเสถียร เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาอยู่เสมอ เพื่อโน้มน้าวใจและกระตุ้นมวลชนให้มีความคิด ความเชื่อ ร่วมเคลื่อนไหวไปสู่เป้าหมายเดียวกัน เช่น สมัยที่เป็นนักการเมือง “กำนันสุเทพ” ไม่เคยพูดถึงที่เป็นนามธรรม และมีความคิดเรื่องการปฏิรูปประเทศ แต่หลังจากขึ้นมาเป็นผู้นำ กปปส. เขากลายเป็นคนที่มอดุมการณ์และวางแผนการปฏิรูปประเทศอย่างจริงจัง

ทั้งนี้หากไล่เรียงการปรับบทบาทในช่วงเวลาหลักๆ ซึ่งก็หมายถึงภาพลักษณ์การเป็นนักสื่อสารรณรงค์ทางการเมืองของ “กำนันสุเทพ” ที่เปลี่ยนตามไปด้วย ตั้งแต่เริ่มต้นการชุมนุมที่สถานีรถไฟสามเสน พบว่า เขาวางบทบาทตัวเองเป็นหัวเรือใหญ่เรียกร้องให้รัฐบาลรับผิดชอบการผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม แต่หลังจากมีผู้ชุมนุมและเครือข่ายต่างๆ เข้าร่วมมากขึ้น จนต้องย้ายเวทีมาที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เขาก็ปรับมาเป็นผู้นำในการล้มล้างรัฐบาล และเมื่อกระแสการต่อต้านรุนแรงขึ้น เจ้าหน้าที่พยายามเข้าระงับความขัดแย้ง เขาได้ปรับบทบาทเข้าสู่วงจรกระตุ้นเตือนอำนาจรัฐ ต่อรองในรูปแบบต่างๆ แต่เจ้าหน้าที่รัฐก็ยังไม่มีการตอบสนอง เขาจึงปรับบทบาทมาชนกับอำนาจรัฐแทน ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่หรือทหารก็ยังไม่ขยับ “กำนันสุเทพ” จึงปรับบทบาทมาเป็นแกนนำปฏิบัติภาคประชาชน และสุดท้ายเมื่อมีการรัฐประหารเกิดขึ้น เขาก็ได้วางบทบาทตัวเองให้เป็นตำนานการต่อสู้